

TEREN

SPÓŁKA Z O.O.

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAGOSPODAROWANIA MIAST I OSIEDLI
URBAN DEVELOPMENT ENTERPRISE LTD

90-448 ŁÓDŹ, ul. ŻWIRKI 1C LOK. 3,

tel. (42) 632-02-83,

e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr .....
Rady Gminy w Nowym
Kawęczynie z dnia .....

GMINA NOWY KAWĘCZYN ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Całość wprowadzonych zmian, objętych uchwałą Nr XXIX/207/2022 Rady Gminy Nowy Kawęczyn z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Kawęczyn, pokazano barwną czcionką.

Nazwa opracowania:

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY
NOWY KAWĘCZYN

Zleceniodawca:

Gmina Nowy Kawęczyn

Umowa:

Nr 32/2022 z dnia 7 czerwca 2022 r.

Zespół autorski ZMIANY STUDIUM:

mgr inż. arch. Ewa Krakowska - *uprawnienia urbanistyczne nr 1099/90*
mgr inż. Wioletta Popielarczyk - *upr. z art. 5 pkt 4 uopizp*
tech. Mariusz Nowicki

Nowy Kawęczyn, 2024 r.

Spis treści

WPROWADZENIE

1. INFORMACJA O OPRACOWANIU.....	5
1.1 Podstawa prawna opracowania	5
1.2 Przedmiot i zakres opracowania	5
1.3. Rola STUDIUM w kształtowaniu rozwoju gminy.....	12
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	14
2.1. Położenie, obszar, ludność	14
2.2. Funkcje gminy.....	16
2.3. Powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy.....	17
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU.....	18
3.1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	18
3.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi	20
3.3. Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014-2022	20
4. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	21
4.1. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska, rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	21
4.1.1. Hipsometria, budowa geologiczna i zasoby surowcowe, geomorfologia	21
4.1.2. Gleby	24
4.1.3. Hydrografia	24
4.1.4. Wody podziemne.....	25
4.1.5. Warunki klimatyczne.....	28
4.1.6. Szata roślinna.....	29
4.1.7. Fauna	30
4.1.8. Zagrożenia środowiska.....	31
4.2. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	33
4.2.1. NATURA 2000.....	33
4.2.2. Bolimowski Park Krajobrazowy	35
4.2.3. Rezerваты przyrody	38
4.2.4. Obszary Chronionego Krajobrazu.....	40
4.2.5. Pomniki przyrody	40
4.3. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	42
4.3.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	42
4.3.2. Obszary osuwaniem się mas ziemnych	43
4.3.3. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego.....	43
4.4. Uwarunkowania społeczno-demograficzne rozwoju gminy.....	44
4.4.1. Ludność.....	44
4.4.2. Przyrost naturalny, migracje	48

4.4.3. Struktura zatrudnienia, bezrobocie	50
4.5. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu finansów publicznych	52
4.5.1. Dochody budżetu gminy	52
4.5.2. Wydatki budżetu gminy.....	54
4.6. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z warunków życia mieszkańców	55
4.6.1. Sieć osadnicza	55
4.6.2. Infrastruktura społeczna	56
4.6.3. Zasoby mieszkaniowe	59
4.6.4. Działalność produkcyjno-usługowa.....	60
4.6.5. Rolnictwo	65
4.6.6. Komunikacja	81
4.6.7. Infrastruktura techniczna	84
4.7. Dziedzictwo kulturowe i zabytki oraz dobra kultury współczesnej	90
4.7.1. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków	91
4.7.2. Stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków	95
4.8. Struktura władania i użytkowania gruntów	103
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	108
5.1. Podstawa prawna analiz dotyczących uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	108
5.2. Analizy środowiskowe	109
5.3. Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne	110
5.4. Prognoza demograficzna	111
5.5. Bilans terenów	123
5.6. Chłonność terenów	128
5.7. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów	133
5.8. Możliwości finansowania infrastruktury technicznej oraz potrzeby inwestycyjne wynikające z zadań własnych gminy dotyczące lokalizacji nowej zabudowy.....	134
6. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	138
6.1. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze strategii jej rozwoju	138
6.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	138
6.3. Cele polityki przestrzennej	139
6.4. Zasady ogólne kształtowania zabudowy	143
6.5. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy	145
6.6. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk oraz turystyka	155
6.7. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	168
6.8. Kierunki rozwoju systemu infrastruktury technicznej	174
6.9. Kierunki rozwoju systemu komunikacji	181
6.10. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego	185
6.10.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	185
6.10.2. Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	186
6.11. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	187
6.12. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan	

zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	188
6.13. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	189
6.14. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	191
6.15. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny...	193
6.16. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	193
6.17. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	194
6.18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	194
6.19. Inne obszary problemowe	195
7. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTĘZĘ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	196

Część graficzna

Załącznik nr 2 do Uchwały – Uwarunkowania rozwoju	skala 1:25 000
Załącznik nr 3 do Uchwały – Kierunki zagospodarowania	skala 1:25 000

WPROWADZENIE

1. INFORMACJA O OPRACOWANIU

1.1 Podstawa prawna opracowania

- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2021, poz. 2405);
- Uchwała Nr XXIX/207/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Kawęczyn.

1.2 Przedmiot i zakres opracowania

Zmiana dotyczy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn” (Uchwała Nr 79/2000 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 18 lutego 2000 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn), zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn” (Uchwała Nr 91/2005 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn) oraz kolejnej edycji “Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn” (Uchwała Nr XX/93/2012 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 14 listopada 2012 r.)

Niniejsze Studium sporządzone jest na podstawie Uchwały nr XXIX/207/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn.

Zakres i tryb opracowania określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2021 r. poz. 2405).

STUDIUM określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Za podjęciem uchwały dotyczącej zmiany Studium z 2012 r. przemawiały

następujące powody:

- Zmiana ustawy regulującej kwestie związane z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym.
- Nowe opracowania o charakterze problemowym i specjalistycznym pogłębiające rozpoznanie stanu gminy, określające perspektywy jej rozwoju, oceniających jej walory przyrodnicze i historyczne oraz opracowania dotyczące regulacji gospodarki przestrzennej w gminie wymagają uwzględnienia ich przy zmianie studium.
- Ustalenia zawarte w Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.
- Doprecyzowanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Do najistotniejszych dokumentów i opracowań zaliczono:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi uchwalone przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+, uchwała Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.;
- Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014-2022;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Łódzkiego na lata 2020-2036 przyjęta Uchwałą Nr XIV/237/19 z dnia 19 grudnia 2019 r., zmieniona Uchwałą Nr XXIV/374/20 Sejmiku Województwa z dnia 15 grudnia 2020 r.;
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2016-2020.

Przystąpienie do zmiany studium oznacza, iż dotyczy to poszczególnych jego elementów w zakresie aktualizacji danych statystycznych, niezbędnych materiałów źródłowych i zapisów regulowanych przepisami odrębnymi oraz dostosowanie ustaleń do aktualnego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, w odróżnieniu od sporządzenia studium, które posiada charakter kompleksowy i zastępuje poprzednio sformułowaną politykę przestrzenną. Zgodnie jednak z art. 22 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy zmianie studium obowiązuje taki sam tryb jego uchwalania jak przy jego sporządzaniu.

Zakres niniejszej zmiany studium 2023 r. obejmuje:

1. Zmiany przeznaczenia terenu:

Lp.	Miejscowość	Pow. objęta zmianą [ha]	Przeznaczenie obecne	Przeznaczenie po zmianie	Informacje dotyczące terenów budowlanych
1.	Nowy Dwór Parcela	77,19	- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (18,27 ha), - tereny upraw ogrodnich i	- tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów (68,13 ha), - tereny rolniczej	- nowy teren budowlany (66,32 ha), - zmiana funkcji terenu

			sadowniczych/tereny obiektów produkcji i obsługi gospodarki ogrodniczej i sadowniczej (48,05 ha), - teren zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej (10,87 ha)	przestrzeni produkcyjnej (9,06 ha)	budowlanego (z RM/MN na PU – 1,81 ha) - zmiana funkcji terenu (z RM/MN na R - 9,06 ha)
2.	Suliszew	6,78	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	nowy teren budowlany
3.	Budy Trzczańskie	24,41	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	nowy teren budowlany
4.	Kaczorów	24,19	- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej (1,12 ha), - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (23,07 ha)	tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów	- nowy teren budowlany (23,07 ha) - zmiana funkcji terenu budowlanego (z RM/MN na PU – 1,12 ha)
5.	Strzyboga	42,17	- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (31,05 ha), - tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów (3,34 ha) - teren zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej (7,78 ha)	- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej (34,39 ha), - tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej (7,78 ha)	- zmiana funkcji terenu budowlanego (z PU na RM/MN – 3,34 ha), - zmiana funkcji terenu budowlanego (z RM/MN na U – 7,78 ha), - nowy teren budowlany (31,05 ha)
6.	Esterka	7,51	- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (1,45 ha), - teren zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem	- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej (1,45 ha), - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (6,06 ha)	- nowy teren budowlany (1,45 ha), - zmiana funkcji terenu (z RM/MN na R - 6,06 ha)

			zabudowy produkcyjno-usługowej (6,06 ha)		
7.	Marianów	4,50	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	nowy teren budowlany
8.	Nowa Trzcianna	1,08	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	nowy teren budowlany
9.	Adamów	8,49	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	nowy teren budowlany
10.	Raducz	7,80	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	zmiana funkcji terenu (z RM/MN na R – 7,80 ha)
11.	Psary	4,06	- tereny zabudowy zagrodowej i rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (0,98 ha), - tereny zabudowy rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (3,08 ha)	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	zmiana funkcji terenu (z RM/ZR i ZR na R – 6,06 ha)
12.	Dzwonkowice	5,09	tereny zabudowy zagrodowej i rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	zmiana funkcji terenu (z RM/ZR na R – 5,09 ha)
13.	Trzcianna	1,87	tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	zmiana funkcji terenu (z RM/ZR na R – 1,87 ha)

Łącznie powierzchnia obszaru zmiany studium obejmuje 215,14 ha, z tego zmiany

przeznaczenia na nowe funkcje budowlane 189,00 ha.

Zmiany te dotyczą następujących terenów:

- 1) przeznaczonych w obecnym studium jako tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a wskazane pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej – 85,56 ha,
  - 2) przeznaczonych w obecnym studium jako tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tereny upraw ogrodniczych i sadowniczych, a wskazane pod tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów – 89,39 ha,
  - 3) przeznaczonych w obecnym studium jako tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów, a wskazane pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej – 3,34 ha,
  - 4) przeznaczonych w obecnym studium jako tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej, a wskazane pod tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów – 2,93 ha,
  - 5) przeznaczonych w obecnym studium jako tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej, a wskazane pod tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej – 7,78 ha.
2. Aktualizację danych stanowiących część:
- a) Podstawowe informacje o gminie – rozdz. 2,
  - b) Uwarunkowania rozwoju wynikające z zapisów w dokumentach wyższego rzędu – rozdz. 3,
  - c) Uwarunkowania rozwoju gminy – rozdz. 4,
  - d) Uwarunkowania wynikające z zagospodarowania i możliwości rozwoju gminy – rozdz. 5,
  - e) Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – rozdz. 6.

Zgodnie z art. 9 ust. 3a ustawy opizp „zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności w zakresie określonym w art. 10 ust.1”.

Zapis powyższy oznacza, że przy zmianie o charakterze punktowym należy przeanalizować skutki tej konkretnej zmiany na całość zapisów polityki przestrzennej gminy określonej w studium.

Podstawowymi zadaniami Studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy,
- stworzenie podstawy prawnej do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- promocja rozwoju gminy.

Zmiana Studium w przyjętym zakresie umożliwi sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych obszarów, celem doprecyzowania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przedmiotem zmiany studium jest obszar gminy w granicach administracyjnych, z uwzględnieniem jego powiązań z obszarami sąsiednimi. Podstawową zasadą przyświecającą przy opracowaniu zmiany studium gminy jest jej zrównoważony i harmonijny rozwój. Zakres opracowania obejmuje całość zagadnień związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy z uwzględnieniem walorów środowiska oraz jego ochrony.

Integralną częścią Studium są:

- Załącznik nr 1 – tekst zmiany Studium,
- Załącznik nr 2 – plansza “Uwarunkowania rozwoju” w skali 1:25 000,
- Załącznik nr 3 – plansza “Kierunki zagospodarowania” w skali 1:25 000,
- Załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do wyłożonego projektu zmiany studium.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.):

- W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające, w szczególności z:
  - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
  - 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
    - 2a) diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
  - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
  - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
    - 4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
  - 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;
  - 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
  - 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności:
    - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt. 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- 8) stanu prawnego gruntów;
  - 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
  - 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
  - 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
  - 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
  - 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.
- W studium określa się w szczególności:
    - 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
    - 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
    - 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
    - 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
    - 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
    - 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
    - 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
    - 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
    - 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany

- przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
  - 11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
  - 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
  - 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
  - 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
  - 14a) obszary zdegradowane;
  - 15) granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.
- *Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem:*
    - 1) *wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki - w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2020 r. poz. 2052 oraz z 2021 r. poz. 922 i 1641);*
    - 2) *urządzeń innych niż wolnostojące.*

Studium uwzględnia zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

1.3. Rola STUDIUM w kształtowaniu rozwoju gminy

STUDIUM jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest ono wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Zadaniem Studium jest rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem, sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, a także stworzenie podstawy prawnej do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium może pełnić również ważną rolę w procesie rozwoju i promocji gminy. Określona w STUDIUM polityka przestrzenna jest zgodna z zasadami ustanowionymi przepisami prawa. Gwarancją realizacji polityki

przestrzennej gminy zawartej w Studium jest wdrażanie ich poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

UWARUNKOWANIA

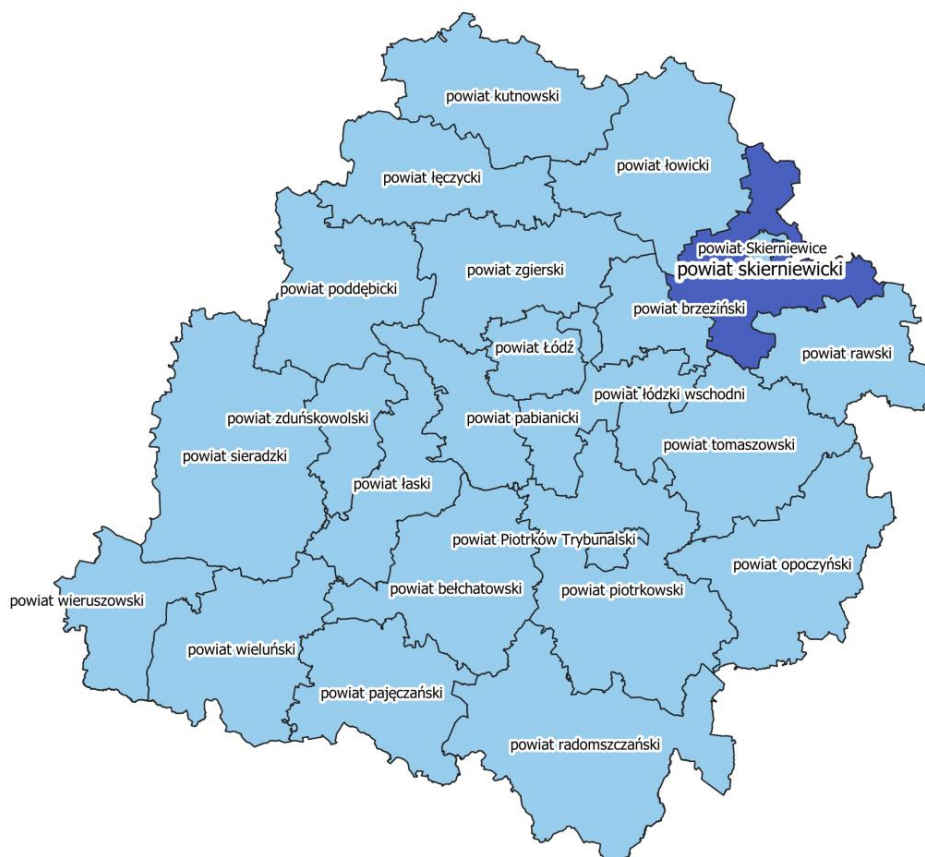
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

2.1 Położenie, obszar, ludność

Gmina Nowy Kawęczyn leży we wschodniej części województwa łódzkiego, w środkowo-wschodniej części powiatu skierniewickiego.

Obszar gminy wynosi około 104 km², co stanowi około 13,77% powierzchni powiatu skierniewickiego.

Na dzień 31.12.2021 r. gminę zamieszkiwały 3 348 osoby, a gęstość zaludnienia wynosiła 32 osoby na 1 km² (GUS).

Położenie gminy Nowy Kawęczyn na tle województwa łódzkiego
źródło: opracowanie własne

Położenie gminy Nowy Kawęczyn na tle powiatu skierniewickiego
źródło: opracowanie własne

Teren gminy podzielony jest na 22 sołectwa oraz na 35 obręby geodezyjne. Przynależność tą zamieszczono w tabeli poniżej.

Przynależność sołectw do obrębów geodezyjnych w gminie Nowy Kawęczyn

Lp.	Nazwa sołectwa	Nazwa obrębu geodezyjnego
1.	Adamów	Adamów, Budy Trzczańskie
2.	Doleck	Doleck
3.	Dukaczew	Dukaczew, Marianka
4.	Dzwonkowice	Dzwonkowice, Psary
5.	Esterka	Esterka
6.	Franciszkań	Franciszkań, Nowa Trzciana
7.	Kolonia Starorawska	Kolonia Starorawska
8.	Kwasowiec	Kwasowiec
9.	Marianów	Marianów, Kawęczyn B
10.	Nowy Dwór	Nowy Dwór, Raducz
11.	Nowy Dwór Parcela	Nowy Dwór Parcela, PGR Nowy Dwór
12.	Nowy Kawęczyn	Nowy Kawęczyn, Kaczorów
13.	Prandotów	Prandotów
14.	Rawiczów	Rawiczów
15.	Rzędków	Rzędków
16.	Stara Rawa	Stara Rawa, Helenków
17.	Stary Rzędków	Stary Rzędków, Nowy Rzędków

18.	Strzyboga	Strzyboga, Podtrzciana
19.	Suliszew	Suliszew, Sewerynów
20.	Trzcianna	Trzcianna
21.	Zglinna Duża	Zglinna Duża
22.	Zglinna Mała	Zglinna Mała, Kazimierzów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Nowy Kawęczyn

Podział gminy Nowy Kawęczyn na obręby geodezyjne

źródło: opracowanie własne

Pod względem powierzchni gmina Nowy Kawęczyn należy do większych gmin powiatu skierniewickiego. Posiada jednak średnią liczbę mieszkańców oraz najniższą gęstość zaludnienia.

2.2 Funkcje gminy

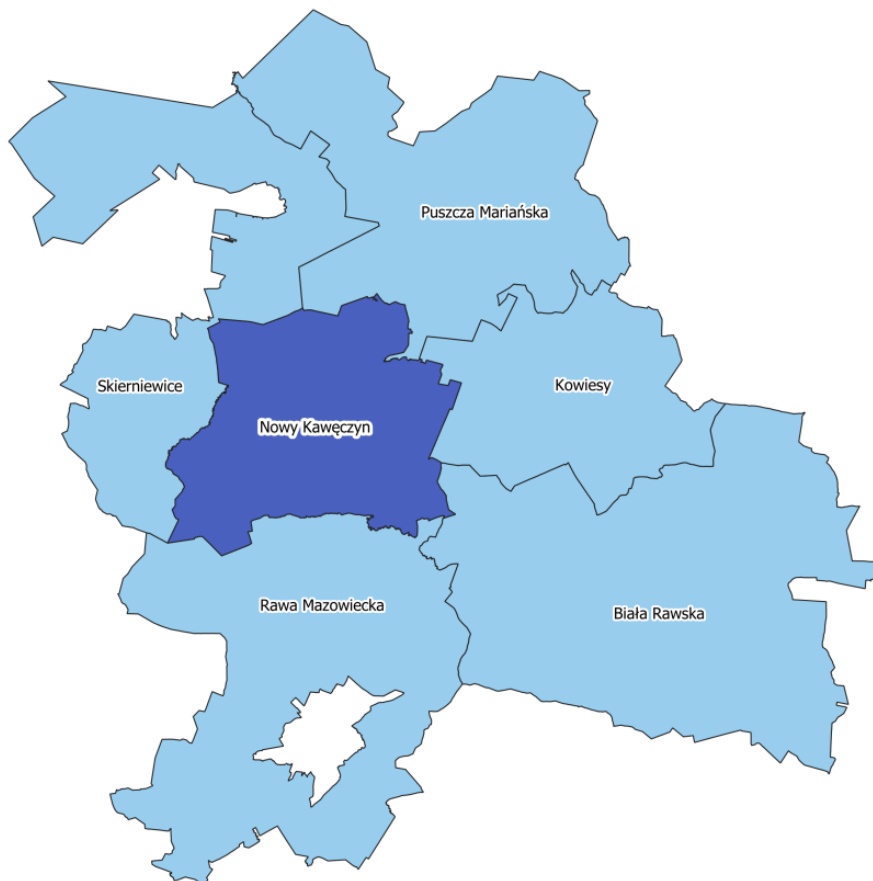
Gmina Nowy Kawęczyn jest typową gminą rolniczą. Zarówno warunki przyrodnicze, jak i społeczno-gospodarcze predestynują gminę do dalszego rozwoju tej funkcji.

Funkcje uzupełniające to: mieszkalnictwo, usługi, produkcja, obsługa rolnictwa i rekreacja.

2.3 Powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy

Gmina Nowy Kawęczyn pod względem administracyjnym znajduje się w obrębie województwa łódzkiego, w powiecie skierniewickim.

Władze wojewódzkie znajdują się w mieście Łodzi, natomiast władze powiatowe w mieście Skierniewice. Od zachodu graniczy z gminą Skierniewice, od północy z gminą Puszcza Mariańska (województwo mazowieckie), od wschodu z gminą Kowiesy i gminą Biała Rawska (powiat rawski), a od południa z gminą Rawa Mazowiecka (powiat rawski).

Gminy sąsiadujące z gminą Nowy Kawęczyn

źródło: opracowanie własne

Ze względu na fakt, że gmina Nowy Kawęczyn znajduje się w obrębie powiatu skierniewickiego, w bliskim sąsiedztwie miasta grodzkiego Skierniewice, silne powiązania dotyczące różnych sfer życia i działalności człowieka gmina posiada z miastem Skierniewice, gdzie znajdują się ponadpodstawowe obiekty z zakresu infrastruktury społecznej.

- Powiązania komunikacyjne
Istotną rolę w powiązaniu gminy z otoczeniem odgrywa sieć komunikacyjna drogowa. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn przebiega droga wojewódzka Nr 707 /Skierniewice-Rawa Mazowiecka-Nowe Miasto nad Pilicą/. Na terenie gminy znajduje się pięć dróg powiatowych.
- Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej
Do ważnych elementów w zakresie infrastruktury technicznej należą:
  - linie energetyczne 15 kV (GPZ Skierniewice, GPZ Rawa Mazowiecka);
  - gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Skierniewice-Chrzczonec;
  - kabel telekomunikacji międzymiastowej relacji Skierniewice-Rawa Mazowiecka z odgałęzieniem w kierunku Starej Rawy;
  - [komunalna oczyszczalnia ścieków w Nowym Dworze](#);
  - usuwanie śmieci - gmina Nowy Kawęczyn nie posiada wysypiska śmieci, korzysta z wysypiska śmieci poza swoim terenem.
- Powiązania w zakresie środowiska przyrodniczego Do najważniejszych powiązań zalicza się :
  - [Obszar Natura 2000 „Dolina Rawki”](#);
  - Bolimowski Park Krajobrazowy;
  - rezerwat przyrody „Rawka”;
  - Obszar Krajobrazu Chronionego "Bolimowsko-Radziejowicki z Doliną Środkowej Rawki”;
  - kompleksy leśne (Nadleśnictwo Skierniewice);
  - rzeki: Rawka i Skierniewka;
  - [pomniki przyrody](#).
- Powiązania w zakresie kultury i turystyki Do najważniejszych powiązań zalicza się :
  - istniejące szlaki turystyczne: Łódzki Szlak Konny, Szlak Grunwaldzki (rowerowy), Szlak Zamków (samochodowy), Szlak Frontu I Wojny Światowej (samochodowy);
  - obiekty wpisane do Rejestru zabytków;
  - obiekty wpisane do Wojewódzkiej ewidencji zabytków;
  - obiekty wpisane do Gminnej ewidencji zabytków;
  - obszar archeologiczny Stara Rawa – Dzwonkowie.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

3.1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

“Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030” została przyjęta Uchwałą

Nr XXXI/414/21 z dnia 6 maja 2021 r. przez Sejmik Województwa Łódzkiego. "Strategia..." jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze: gospodarczym, społecznym i przestrzennym, oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. "Strategia..." jest odpowiedzią na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia ona spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższych dziesięciu lat, stanowiący punkt wyjścia o szerokiej współpracy, której efektem ma być podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

W "Strategii..." wskazano trzy cele strategiczne, są to:

- nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
- obywatelskie społeczeństwo równych szans,
- atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Dodatkowo wskazano cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region, którego istotą jest prowadzenie zintegrowanej polityki zgodnie z idea zrównoważonego rozwoju.

Omawiany dokument pełni rolę kierunkową dla władz samorządowych, ważną funkcję koordynacyjną dla pozostałych dokumentów tworzonych na szczeblu regionalnym oraz pełni funkcję informacyjną i promocyjną regionu.

Zgodnie ze "Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030" gmina Nowy Kawęczyn należy do Obszaru Zielonej Gospodarki. Są to tereny z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predystynowane do rozwoju turystyki. Tam, gdzie występuje potencjał rolnictwa, grunty orne powinny być chronione, a funkcja wiodąca – rozwijana. Istotnym jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, w tym:

- właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych,
- wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej,
- racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin.

W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej.

Istotne będzie także wspieranie działań związanych z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej, rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowanie marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą

sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne.

Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki będą odgrywać miasta- ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich.

3.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi

“Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi” został przyjęty Uchwałą Nr LV/679/18 z dnia 28 marca 2018 r. przez Sejmik Województwa Łódzkiego.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn wskazano inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycje te mają polegać na odnowieniu oznakowania szlaków turystycznych w Parkach krajobrazowych Województwa Łódzkiego wraz z uzupełnieniem systemu informacji turystyczno-przyrodniczej oraz budowie gazociągu wysokiego ciśnienia Gustorzyn - Leśniewice – Rawa Mazowiecka - Wronów. Na terenie gminy nie występują zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Gmina Nowy Kawęczyn zgodnie z “Planem...” jest zakwalifikowana jako gmina wiejska. Na obszarach wiejskich zakłada się rozwój tych obszarów i rozwój rolnictwa ekologicznego, co przyczyni się do ochrony najlepszych gleb i zachowania ich możliwości produkcyjnych oraz wpływać będzie na racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Istotny jest także rozwój funkcji turystycznych, w tym uzdrowskiej czy rekreacji poprzez wykorzystanie potencjału środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego tych obszarów. Poprawa jakości życia na terenach wiejskich jest możliwa poprzez wzmocnienie endogenicznych potencjałów miast o znaczeniu lokalnym oraz ośrodków gminnych, poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych, a także zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej.

3.3. Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014-2022

“Strategia...” stanowi kompleksową koncepcję rozwoju, określającą cele rozwoju oraz drogi ich osiągnięcia. Jest ona instrumentem stymulowania procesów społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie powiatu.

Jako główny cel rozwoju powiatu skierniewickiego wskazano: Zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu wysokiego poziomu życia poprzez wpływ na rozwój przedsiębiorstw, zapobieganie bezrobociu, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania.

Wymieniony cel główny przekłada się na cele strategiczne, te zaś na cele cząstkowe.

Celami strategicznymi są:

- I. Rozwój przedsiębiorczości i wspieranie inteligentnych specjalizacji powiatu i poszczególnych gmin.
- II. Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację oraz sport.
- III. Ochrona środowiska przyrodniczego i przeciwdziałanie zagrożeniom.
- IV. Pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego powiatu.

Planowane zadania inwestycyjne na lata 2014-2022, które pośrednio dotyczą gminy Nowy Kawęczyn:

- Stworzenie system wspólnej promocji powiatu skierniewickiego i gmin powiatu skierniewickiego;
- Stworzenie turystycznego portal internetowego powiatu skierniewickiego;
- Wypracowanie systemu wyróżniania i nagradzania produktów lokalnych dla marki powiatu skierniewickiego;
- „Skierniewickie Pejzaże” - organizacja cyklicznych powiatowych targów umożliwiających promowanie produktów i usług wytwarzanych przez przedsiębiorców z powiatu skierniewickiego;
- Opracowanie systemu identyfikacji wizualnej markowych produktów turystycznych i kulturowych Powiatu

Zaplanowane przez powiat były także zadania polegające na dalszej przebudowie dróg powiatowych. Nie wytypowano jednak poszczególnych inwestycji ze względu na zmianę przepływów transportowych z kolejnych lat.

W „Strategii...” nie przewidziano zadań inwestycyjnych, które dotyczyłyby bezpośrednio gminy Nowy Kawęczyn.

4. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

4.1 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska, rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

4.1.1. Hipsometria, budowa geologiczna i zasoby surowcowe, geomorfologia

⇒ Hipsometria

Obszar gminy położony jest w obrębie makroregionu Nizin Środkowopolskich, w obrębie Wzniesień Południowomazowieckich. Najbardziej wyniesiona jest południowa część gminy, gdzie wysokości bezwzględne w okolicach Zglinnej Dużej, Zglinnej Małej i Dukaczewa osiągają od 174 m do 178 m n.p.m. Teren obniża się w kierunku północnym, gdzie wysokości bezwzględne osiągają w okolicach Nowego Kawęczyna 146 m, Trzciannej 144 m, Prandotowa 129 m n.p.m. Najniższej położone

tereny występują w dolinie Rawki: w Nowym Dworze (125 m n.p.m.), w Dolecku (121 m n.p.m.) i w Suliszewie (114 m n.p.m.).

⇒ Budowa geologiczna i zasoby surowcowe

Obszar gminy Nowy Kawęczyn zbudowany jest z utworów czwartorzędowych, pochodzących z okresu plejstocenu i holocenu. Okres plejstocenu reprezentowany jest przez utwory akumulacji glacialnej, fluwioglacialnej oraz glacialno- peryglacialnej. Utwory glacialne to przede wszystkim gliny zwałowe oraz piaski i żwiry. Największe kompleksy glin, zalegających na powierzchni, występują w południowej części gminy. Zwarta pokrywa tych utworów zlokalizowana jest w okolicach wsi: Nowy Dwór Parcela, Zglinna Duża, Kazimierzów. Niewielka ilość glin występuje również pomiędzy Kwasowcem i Ulanowem oraz w rejonie Helenkowa, Koloni Starorawskiej i Dolecka Wiejskiego.

Największe obszary gminy pokrywają utwory plejstoceńskie młodsze w postaci piasków i żwirów. Zalegają one tereny począwszy od Strzybogi, Adamowa i Trzciannej w północnej części gminy, aż po Raducz, Mariankę, Zglinną Małą w południowej części gminy.

Najbardziej na północ wysuniętą część gminy zajmują utwory fluwialno- peryglacialne. Rozciągają się one pasem o szerokości około 1,5 km od zachodniej granicy gminy poprzez tereny wsi Rawiczów, Prandotów, Suliszew. Są to w przeważającej części piaski i mułki.

Najmłodszymi pod względem geologicznym są na obszarze gminy utwory holoceńskie. Pod względem genetycznym są to utwory aluwialno-deluwialne i aluwialne den dolin: Rawki i Skierniewki oraz innych mniejszych cieków. Występują w postaci namułków, piasków i torfów.

Zasoby złóż kopalin na terenie gminy są stosunkowo niewielkie. Stanowią je głównie złoża kruszyw naturalnych (piaski, żwiry i piaski ze żwirem).

Na terenie gminy znajduje się 7 udokumentowanych złóż piasków i żwirów według stanu na 31.12.2021 r. („Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” – Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy):

- Rzędków Stary o zasobach 228 tys. t;
- Marianka o zasobach 1 478 tys. t; (koncesja do 31.12.2021r. - teren i obszar górniczy Marianka IA);
- Marianka II o zasobach 618 tys. t; (koncesja została wygaszona decyzją z dnia 17.12.2021 r., znak: GKII.7422.104.2021.AW);
- Marianka III o zasobach 289 tys. t;
- Marianka IV o zasobach 1 154 tys. t; (koncesja do 31.12.2018r. - teren i obszar górniczy Marianka IV, nowa koncesja została udzielona decyzją z dnia 20.02.2020 r., znak: RŚV.7422.5.2020.AW);
- Marianka V o zasobach 581 tys. t; (koncesja do 31.12.2020r. - teren i obszar górniczy Marianka VB – wykreślenie z rejestru obszarów górniczych i

zamkniętych podziemnych złóż dwutlenku węgla na podstawie decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego znak: GKII.7422.9.20222.AW z dnia 22.03.2022 r.);

- Nowy Dwór o zasobach 1 084 tys.t; (koncesja do 31.12.2019r. – teren i obszar górniczy Nowy Dwór – wykreślenie z rejestru obszarów górniczych i zamkniętych podziemnych złóż dwutlenku węgla na podstawie decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego znak: GKIII.7422.5.20222.AW z dnia 09.03.2022 r.).

Poza tym, na terenie gminy istnieje możliwość udokumentowania złoża kruszywa naturalnego o potencjalnych zasobach 5 675 280 ton we wsi Nowy Dwór. Obszar objęty zwiadem geologiczno-surowcowym położony jest na zachód od drogi wojewódzkiej nr 707 i ciągnie się w kierunku zachodnim. Od południa i południowo-zachodu teren ten graniczy ze złożami: Marianka, Marianka II, Marianka III, Marianka IV i Marianka V.

Ponadto w miejscowości Nowy Dwór w sąsiedztwie złoża Marianka i Marianka III zakłada się występowanie potencjalnego złoża kruszywa naturalnego.

⇒ Geomorfologia

Pod względem geomorfologicznym większość gminy Nowy Kawęczyn znajduje się w obrębie obszaru wysoczyzny polodowcowej równinnej, zwanej Wyżyną Rawską (K. Balińska-Wuttke - Geomorfologia obszaru między Skierniewicami i Rawą Mazowiecką). Jest to strefa postojowa lodowca, gdzie wykształtowały się wzgórza morenowe, podlegające następnie intensywnej denudacji. Procesy te spowodowały zmniejszenie deniwelacji terenu oraz złagodzenie nachylenia stoków wzgórz. Wzgórza strefy postojowej lodowca znajdują się w rejonie wsi: Marianka, Dukaczew, Rzędków, Zglinna Duża i Zglinna Mała.

Północna część gminy to wielki stożek napływowy, utworzony z piasków, nanoszonych przez rzeki spływające z wysoczyzny rawskiej po ustąpieniu lodowca. Omawiana forma rozciąga się od Strzybogi poprzez Rawiczów, Prandotów do Suliszewa. Piaski stożka napływowego były materiałem do tworzenia wydm parabolicznych, których pozostałości występują w rejonie Prandotowa i Rawiczowa w postaci piasków rozwianych.

Szczególnie istotną formą geomorfologiczną dla krajobrazu gminy jest dolina rzeki Rawki z trzema wyraźnie zaznaczającymi się terasami: zalewową, nadzalewową piaszczystą II i żwirową III. Różnica wysokości pomiędzy terasą zalewową i nadzalewową II wynosi zazwyczaj 2 do 3 m, a nadzalewową III około 12 m. Terasa zalewowa rzeki Rawki od Rawy Mazowieckiej po Nowy Dwór jest wąska i urozmaicona starorzeczami. Ku północy rozszerza się i dzieli na terasy wyższe i niższe. Terasa piaszczysta widoczna jest w obrębie gminy od jej południowych granic. Terasa żwirowa ma charakter akumulacyjny. Szerokie powierzchnie terasy tworzone są nie tylko przez rzekę Rawkę, ale również przez sypanie stożków napływowych z jej bocznych dopływów.

Wzdłuż zachodniej granicy gminy ciągnie się dolina rzeki Skierniewki z wąską terasą

zalewową o dość wyraźnych krawędziach. Terasa nadzalewowa piaszczysta o znacznej szerokości występuje tylko w okolicach Zglinnej Dużej. Wyraźnie występuje natomiast terasa nadzalewowa żwirowa. Dobrze wykształcona jest na wschód od Skierniewki, w rejonie Rzędkowa, gdzie wyrównana powierzchnia terasy osiąga szerokość do 1 km, a jej wysokość nad poziom rzeki wynosi od 6 do 8 m.

Z oceny warunków hipsometrycznych gminy, jej budowy geologicznej i geomorfologicznej wynika, że przeważająca część obszaru gminy posiada dogodne warunki do posadowienia budynków, a więc rozwoju osadnictwa i działalności gospodarczej. Najmniej korzystne warunki pod tym względem występują w obrębie doliny Rawki, Skierniewki oraz dolinek mniejszych cieków, wyścielonych utworami holocenijskimi.

Teren Gminy Nowy Kawęczyn wyróżnia się stosunkowo dużymi walorami krajobrazowymi, predestynującymi go do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej. Dotyczy to przede wszystkim obszaru położonego na wschód od doliny rzeki Rawki.

4.1.2. Gleby

Gleby na terenie gminy Nowy Kawęczyn charakteryzują się średnią jakością. Dominującym typem gleb w gminie są gleby brunatne kwaśne i wylugowane oraz gleby pseudobielicowe. W części południowo-zachodniej gminy przeważają gleby wytworzone z pyłów i piasków gliniastych oraz pylastych. Pozostały obszar cechują gleby wytworzone głównie z piasków słabogliniastych i luźnych.

Udział gleb dobrej jakości, obejmujących III i IV klasę bonitacyjną, wynosi około 60% ogółu gleb użytkowanych rolniczo. Zarówno wśród gruntów ornych, jak i użytków zielonych dominuje IV klasa bonitacyjna.

Średnia jakość gleb na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie sprzyja intensyfikacji produkcji roślinnej. Znaczne arealy gleb słabej jakości, zaliczone do klasy VI i VIz, powinny zostać przeznaczone pod zalesienie.

4.1.3. Hydrografia

Obszar gminy Nowy Kawęczyn położony jest w obrębie zlewni Bzury (lewobrzeżnego dopływu Wisły), w zlewniach III rzędu Rawki i Łupi (Skierniewki), bezpośrednich dopływów Bzury. Największym ciekim wodnym w gminie jest rzeka Rawka, która przepływa w jej wschodniej części w kierunku północnym. Całkowita długość rzeki wynosi 89,8 km. Na terenie gminy dopływami Rawki są Chojnatka i niewielki bezimienny dopływ w okolicach wsi Psary. Na omawianym obszarze Rawka tworzy liczne meandry, o pętłach często przecinanych i skracanych, co przyczynia się do istnienia licznych starorzeczy w różnych stadiach rozwoju.

Zachodnią część gminy Nowy Kawęczyn odwadnia jeden z większych dopływów Bzury – rzeka Skierniewka. Długość rzeki wynosi 61,2 km. W obrębie gminy rzeka charakteryzuje się dużym i nierównomiernym spadkiem.

Na obszarze gminy brak jest większych naturalnych zbiorników wodnych - jezior. Występujące zbiorniki wodne mają niewielką powierzchnię i pojemność. Stanowią je nieduże stawy, oczka wodne i starorzecza.

Według „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego oraz Aneksu do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego (2010r.) na terenie gminy planuje się budowę 3 zbiorników retencyjnych:

- Podstrobów o powierzchni 31,0 ha;
- Rzędków o powierzchni 11,8 ha;
- Nowy Dwór o powierzchni 15,0 ha.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie są prowadzone badania jakości wód powierzchniowych. Ocena jakości wód rzek: Rawki, Skierniewki i Chojnatki podana jest w oparciu o badania jakości wód tych rzek, realizowane na terenie powiatu skierniewickiego. W 2007 r. stwierdzono dla rzeki Rawki IV klasę czystości wód tj. wody niezadawalającej czystości, a głównymi wskaźnikami decydującymi o jej klasie czystości były: barwa, ChZT-Cr oraz miano Coli. IV (niezadawalająca) klasę czystości stwierdzono także w przypadku pozostałych badanych rzek: Skierniewki i Chojnatki (dla tych rzek badania przeprowadzono w 2006 r.). Żadna z monitorowanych rzek nie spełniała wymogów wód przeznaczonych do bytowania ryb karpiowatych.

Rzeki: Rawka oraz Skierniewka, wraz ze swoimi dolinami, stanowią istotny element systemu ekologicznego gminy. Decydują także o jej walorach krajobrazowych. Są to ciągi ekologiczne z naturalnymi siedliskami zbiorowisk florystycznych i faunistycznych. W celu poprawy zasobów wodnych i zachowania istniejących ekosystemów, konieczne będzie podjęcie działań mających na celu zachowanie, a nawet renaturalizowanie słabo przekształconych podmokłych terenów dolin i terenów okresowo podmokłych. W najbliższym sąsiedztwie dolin Rawki i Skierniewki wskazany byłby kontrolowany rozwój funkcji rolniczej. Dotyczy to przede wszystkim poboru wód do nawodnień oraz umiarkowanego nawożenia upraw rolniczych. Doliny rzek, a szczególnie dolinę Rawki oraz jej otoczenie zaliczyć można do atrakcyjniejszych terenów turystyczno-rekreacyjnych i to nie tylko dla mieszkańców pobliskich Skierniewic i Rawy Mazowieckiej.

4.1.4. Wody podziemne

Teren gminy Nowy Kawęczyn znajduje się w obrębie dwóch jednostek hydrogeologicznych: nr IX3 podregion zachodniomazowiecki i nr IX4 podregion południowomazowiecki. Na większości obszaru gminy pierwszy poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości większej niż 4 m p.p.t. Obszary o wysokim poziomie wód gruntowych zajmują stosunkowo nieduży obszar. Są to przede wszystkim tereny doliny rzeki Rawki i jej dopływów oraz rzeki Skierniewki. Na obszarach tych pierwszy poziom wód gruntowych znajduje się od 1 do 4 m p.p.t.

Główny poziom wodonośny, przydatny do lokalizacji ujęć wodnych, występuje na

obszarze gminy generalnie na głębokości od 20 do 30 m p.p.t. Potencjalna wydajność typowej studni głębinowej w większej części gminy wynosi 30-70 m³/h. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajdują się trzy gminne eksploatowane ujęcia wód podziemnych: Kolonia Starorawska, Trzcianna i Kwasowiec ze strefami ochrony bezpośredniej:

- Kolonia Starorawska (2 studnie) – strefa w granicach ogrodzenia o wymiarach 27,0 m x 42,0 m;
- Trzcianna (1 studnia) i Kwasowiec (2 studnie) – strefy w promieniu 8 m od zarysu obudowy studziennej.

Ujęcie wody w Trzciannie posiada strefę ochrony pośredniej.

Strefy ochronne ujęcia wody w Trzciannie zostały ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. (dnia 26.07.1993r.). Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 32, poz. 159) strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012r.

Gmina posiada ponadto 5 studni głębinowych, które aktualnie nie są eksploatowane: Franciszkań, Dukaczew, Rawiczów, Stary Rzędków i Raducz.

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa ujęcia zakładowe ze strefami ochrony bezpośredniej:

- Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu (2 studnie) – strefa w granicach ogrodzenia;
- Kwaciarskiego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Sadownictwa i Kwaciarstwa Nowy Dwór S.A. w Nowym Dworze: 2 studnie w Nowym Dworze – strefa w granicach ogrodzenia oraz 1 studnia w Nowym Dworze Parcela – strefa w granicach ogrodzenia.

Ujęcie wody w Nowym Dworze posiada strefę ochrony pośredniej.

Wykaz otworów wiertniczych hydrogeologicznych na terenie gminy Nowy Kawęczyn:

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Ujęty poziom	Przeznaczenie	Rzędna [m p.p.m.]	Głębokość [m]
1.	Doleck	Gospodarstwo rolne	Trzeciorzęd	Eksploatacja	136,4	46,0
2.	Dukaczew	Wodociąg wiejski	Czwartorzęd	Eksploatacja	157,5	32,0
3.	Franciszkań	Wodociąg wiejski	Trzeciorzęd	Eksploatacja	148,5	73,0
4.	Helenków	Otwór badawczy	Trzeciorzęd	Badawcze	156,0	68,0
5.	Helenków	Otwór badawczy	Trzeciorzęd	Badawcze	156,0	68,0
6.	Kolonia Starorawska	Wodociąg wiejski	Kreda	Eksploatacja	147,3	155,0
7.	Kwasowiec	Wodociąg wiejski	Jura	Eksploatacja	168,0	138,0
8.	Kwasowiec	Wodociąg wiejski	Jura	Eksploatacja	165,2	138,0
9.	Marianka	Otwór	Trzeciorzęd	Badawcze	143,0	72,4

		badawczy				
10.	Nowy Dwór	Zakład kwiaciarski	Czwartorzęd	Eksploatacja	167,0	53,5
11.	Nowy Dwór	Zakład kwiaciarski	Czwartorzęd	Eksploatacja	157,5	60,0
12.	Nowy Dwór	Kwiaciarski zakład doświadczalny	Czwartorzęd	Eksploatacja	132,0	30,0
13.	Nowy Dwór	Kwiaciarski zakład doświadczalny i szkoła	Czwartorzęd	Eksploatacja	131,8	22,6
14.	Nowy Dwór	Kwiaciarski zakład doświadczalny i szkoła	Czwartorzęd	Eksploatacja	132,0	23,0
15.	Nowy Kawęczyn	Wodociąg wiejski	Trzeciorzęd	Eksploatacja	147,9	150,0
16.	Nowy Kawęczyn	Ośrodek zdrowia	Trzeciorzęd	Eksploatacja	141,7	66,5
17.	Prandotów	Gospodarstwo rolne	Czwartorzęd	Eksploatacja	-	36,0
18.	Prandotów	Gospodarstwo rolne	Czwartorzęd	Eksploatacja	131,1	37,7
19.	Raducz	Ferma zakład rolny	Trzeciorzęd	Eksploatacja	166,4	85,0
20.	Raducz	Poligon jednostki MSW	Czwartorzęd	Eksploatacja	134,5	43,0
21.	Raducz	Jednostka wojskowa	Czwartorzęd	Eksploatacja	134,4	50,0
22.	Rawiczów	Gospodarstwo rolne	Trzeciorzęd	Eksploatacja	134,9	35,0
23.	Rawiczów	Studnia prywatna	Czwartorzęd	Eksploatacja	135,0	32,0
24.	Rawiczów	Wodociąg wiejski	Czwartorzęd	Eksploatacja	138,0	34,0
25.	Stary Rzędków	Punkt czerpalny	Czwartorzęd	Eksploatacja	134,5	21,0
26.	Strzyboga	Stacja paliw	Czwartorzęd	Badawcze	134,5	6,2
27.	Suliszew	Ferma bukatów	Czwartorzęd	Eksploatacja	125,2	55,0
28.	Suliszew	Ferma bukatów	Czwartorzęd	Eksploatacja	120,5	50,0
29.	Trzecianna	Szkoła podstawowa	Trzeciorzęd	Eksploatacja	132,5	113,0
30.	Trzecianna	Szkoła podstawowa	Czwartorzęd	Eksploatacja	132,5	29,0
31.	Trzecianna	Studnia prywatna	Czwartorzęd	Eksploatacja	129	31,0
32.	Trzecianna	Wodociąg grupowy	Czwartorzęd	Eksploatacja	128,0	47,0
33.	Zglinna Duża	Studnia prywatna	Czwartorzęd	Eksploatacja	168,0	33,8

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z mapy.geoportal.gov.pl

Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Nowym Dworze została ustanowiona przed dniem 1 stycznia 2002r. (dnia 17.12.1998r.). Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.

Nr 32, poz. 159) strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012r.

W 2022 r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn, w ramach monitoring kontrolnego przeprowadzono badania próbek wody uzdatnionej. Badania z punktów na sieci Kwasowiec 15, Kompania Leśna – Nowy Dwór – Parcela 21, w budynku Szkoły Podstawowej w Trzciannie oraz Kolonii Starorawskiej wykazały warunkową przydatność wody do spożycia.

Obszar gminy leży w zasięgu występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 “Subniecka warszawska” oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 404 “Zbiornik Koluszki-Tomaszów”.

Wykaz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na terenie gminy Nowy Kawęczyn:

Lp.	Numer	Nazwa	Głębokość średnia [m]	Szacunkowe zasoby [tys. m ³ /d]	Powierzchnia [km ²]	Typ ośrodka	Dorzecze
1.	215	Subniecka warszawska	160,0	250,0	51 000	porowy	Wisła
2.	404	Zbiornik Koluszki-Tomaszów	200,0	350,0	1 109	szczelinowy	Wisła

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z mapy.geoportal.gov.pl

Środkowa część gminy mieści się w zasięgu obszaru wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 404. Ochrona wód podziemnych na terenie gminy wynika z istniejących i obowiązujących przepisów prawa rzeczowego.

Zasoby wód podziemnych w gminie są wystarczające do zaspokojenia potrzeb bytowych jej mieszkańców, jak również do prowadzenia zrównoważonej gospodarki rolnej oraz działalności produkcyjno-usługowej. Gospodarka zasobami wodnymi winna być jednak oszczędna, a lokalizowanie na terenie gminy inwestycji wodochłonnych nie jest wskazane.

Środkowa część gminy, ze względu na wysoką ochronę GZWP (OWO), może wymagać wprowadzenia ograniczeń w lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a szczególnie środowisko wodne.

Gmina Nowy Kawęczyn położona jest na obszarze Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 63. Przynależność ta została uaktualniona na podstawie nowego podziału Polski w zakresie JCWPd – wydzielono 172 części, z czego 14 w całości lub częściowo znajduje się w województwie łódzkim, oraz 3 subczęści.

Wykaz Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie gminy Nowy Kawęczyn:

Lp.	Numer	Identyfikator UE	Powierzchnia [km ²]	Dorzecze	Region wodny
1.	63	PLGW200063	5 352,2	Wisła	Środkowej Wisły

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Państwowego Instytutu Geologicznego pgi.gov.pl

4.1.5. Warunki klimatyczne

Klimat w gminie Nowy Kawęczyn nie odbiega od typowego klimatu Polski

środkowej. Obszar gminy leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, na granicy wpływów atlantyckich, a jako wyznaczniki można podać następujące wartości:

- średnia temperatura roczna: 7-8 °C;
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipiec): 18 °C;
- średnia temperatura najzimniejszego miesiąca (luty): -3,5 °C;
- okres bezprzymrozkowy: średnio około 260 dni w roku;
- okres wegetacyjny: około 215 dni;
- przeciętna długość zalegania pokrywy śnieżnej: około 50 dni;
- liczba godzin nasłonecznienia w ciągu roku: 1680;
- roczna suma opadów: około 520 mm.

Warunki klimatyczne na obszarze gminy można uznać za korzystne. Większość obszaru posiada bardzo dobre warunki termiczne, wilgotnościowe i wietrzne, z małą częstotliwością zalegania mgieł.

Na klimat gminy Nowy Kawęczyn składają się: ukształtowanie terenu, układ zabudowy, pokrycie terenu szatą roślinną oraz stosunki wodne. Najkorzystniejsze warunki klimatyczne obserwowane są w obrębie kompleksów leśnych, najmniej korzystne warunki klimatu obserwowane są w obrębie dolin Rawki i Skierniewki (zwiększona wilgotność powietrza, szczególnie w warstwie przygruntowej, często zalegające mgły oraz występujące tendencje do inwersji termicznych). Tereny te powinny zostać wyłączone z obszarów rozwoju osadnictwa.

4.1.6. Szata roślinna

Według podziału geobotanicznego Polski (Szafer 1972r.) obszar gminy Nowy Kawęczyn znajduje się w zachodniej części Krainy Mazowieckiej. Kraina Mazowiecka wyróżnia się dominacją w szacie roślinnej borów sosnowych i mieszanych. Położona jest poza zasięgiem buka, jodły i świerka.

Według danych na 31.12.2020 r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn grunty leśne ogółem zajmowały 692,08 ha, w tym lasy 691,37 ha, co stanowiło 17,5% powierzchni gminy. 1 196,70 ha to własność Skarbu Państwa, w tym 1 194,23 ha w zarządzie Lasów Państwowych i 2,47 ha w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Porównując aktualne dane do lat poprzednich, powierzchnia gruntów leśnych, w tym lasów uległa powiększeniu.

Lesistość w gminie na koniec 2020 r. w gminie Nowy Kawęczyn wyniosła 18,1%, co oznacza, że jest znacznie niższa niż w powiecie skierniewickim, gdzie wskaźnik ten kształtował się na poziomie 21,9% oraz niższa niż w województwie łódzkim (21,4%).

Lasy w gminie występują w 3 niedużych kompleksach. Największy z nich zlokalizowany jest w obrębie arealów wsi Raducz, kolejne w rejonie: Suliszewa i Dukaczewa.

Największe zbiorowisko leśne gminy – Raducz zostało znacznie zmienione wskutek długotrwałej antropopresji. Obecnie stanowią je ubogie florystycznie fitocenzory z drzewostanem sosnowo-brzozowym i zatrawionym runem.

We florze poza roślinnością borów dominują gatunki synantropijne.

Najcenniejszym pod względem florystycznym obszarem gminy jest dolina Rawki. Wyróżnia się ona dużą różnorodnością fitocenotyczną i florystyczną. Tworzą ją zbiorowiska roślinności wodnej, bagiennej, leśnej i zaroślowej, łąkowej, torfowiskowej, murawowej i polnej. Podstawowym i charakterystycznym elementem szaty roślinnej doliny są fitocenozy łąkowe, szuwarowe i torfowiskowe oraz związana ze starorzeczami roślinność wodna i bagienna. Do najciekawszych obszarów florystycznych zaliczyć należy uroczysko Zazdrość, położone w strefie przykrawędziowej doliny Rawki. Wyróżnia się ono dużym urozmaiceniem siedlisk. Występują tu płaty boru mieszanego i sosnowego świeżego, a w obniżeniach ols. W rejonie Dolecka i Starej Rawy występują liczne siedliska zajęte przez zbiorowiska olsu, łągu olszowego, boru mieszanego z małym płatem świetlistej dąbrowy. Występuje tu dość duże bogactwo gatunkowe flory z widłakiem goździstym, kaliną kolorową i jaskrem wielokwiatowym. W uroczysku Las Dolecki panują ubogie piaszczyste i suche siedliska zajęte przez bory sosnowe. W pobliżu doliny Chojnatki zachowały się fragmenty roślinności łąkowej. Cenne są tu stanowiska rzadkich roślin chronionych: widłaka spłaszczonego i pomocnika baldaszkowego. Ciekawym pod względem florystycznym obszarem są również okolice wsi Psary, w obrębie niewielkiego bezmiennego dopływu Rawki, z doliną głęboko wciętą i malowniczą. Roślinność tworzą fragmenty olsu i łągu na dnie doliny oraz małe płaty łąk, muraw i lasów mieszanych w wyższych partiach doliny. Flora jest urozmaicona, lecz nie bogata. W jej skład wchodzi gatunki łąkowe, murawowe, szuwarowe, wodne i leśne. Pozostałą część obszaru gminy stanowią tereny rolne z różnego typu uprawami, często monokulturowymi. Są to obszary ubogie pod względem florystycznym.

W ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się postępujące zmiany w obrębie naturalnych siedlisk roślinnych. Dotyczy to przede wszystkim fitocenzoz związanych z siedliskami wilgotnymi, podmokłymi i bagiennymi – tu głównie doliny Rawki, niszczonej poprzez jej osuszanie. Skutkiem tego jest kurczenie się i ubożenie naturalnych siedlisk roślinnych. Należy dążyć do renaturalizacji warunków w obrębie doliny Rawki poprzez zahamowanie odpływu wody z terenów zmeliorowanych, co dotyczy przede wszystkim terenów w rejonie Suliszewa i Dolecka. Należy również zaprzestać dalszych melioracji w obrębie doliny rzeki. Na obszarach rolniczych w dolinie rzeki winna być prowadzona gospodarka proekologiczna, z ograniczeniem nawożenia i stosowania środków ochrony roślin.

4.1.7. Fauna

Najcenniejszym pod względem faunistycznym obszarem gminy jest dolina Rawki. Na obszarze tym stwierdzono występowanie 792 gatunków zwierząt, w tym 182 gatunków kręgowców. Na szczególną uwagę zasługują gatunki ptaków wodno-błotnych, których tu występuje około 30. Zalicza się do nich zimorodka, brodziec samotny, bekasa, wodnika, kropiatkę, derkacza. Charakterystycznym gatunkiem dla doliny Rawki i jej niektórych dopływów jest bóbr i wydra. Wśród zwierząt kręgowych stosunkowo liczna jest ichtiofauna. Rybostan Rawki został poznany

dobrze zarówno pod względem jakościowym i ilościowym. W okresie ostatnich kilkudziesięciu lat obserwuje się zmniejszenie rybostanu zarówno pod względem gatunkowym i ilościowym. Odnotowano np. wyginięcie strzebli potokowej oraz różanki. W środkowym odcinku Rawki występują jeszcze rzadko spotykane gdzie indziej gatunki. Zaliczyć do nich można: świnki brzany, piekielnice, jelce, węgorze i sandacze. Dość liczne występują tu okonie. Na skład fauny w znacznym stopniu mają wpływ zarybienia. Preferowanymi gatunkami przy zarybieniu jest karp i karaś. Bardzo ciekawym przedstawicielem fauny Rawki jest przedstawiciel smoczkowatych - minóg strumieniowy narażony na wyginięcie. Umieszczony jest w "Polskiej czerwonej księdze zwierząt". Z ssaków w księdze tej figurują bóbr i wydra, z ptaków kropiatka i derkacz.

Dolina Rawki, ze względu na fakt występowania tu rzadkich, a nawet unikalnych gatunków fauny, została zaliczona do korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym.

W celu zachowania bytujących tu gatunków fauny należy dążyć do utrzymania naturalnego charakteru doliny Rawki. Należy dążyć również do uzyskania wyższej klasy czystości wody w rzece poprzez zintensyfikowanie w zlewni rzeki działań na rzecz rozbudowy infrastruktury technicznej, a przede wszystkim sieci kanalizacji sanitarnej.

4.1.8. Zagrożenia środowiska

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie jest niska emisja zanieczyszczeń, pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych. Wielkość emisji jest trudna do oszacowania, szczególnie na terenach wiejskich. Znajduje ona jednak swoje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w sezonie grzewczym. Jednocześnie na terenie gminy jest bardzo słabo rozwinięte wykorzystywanie w energetyce źródeł energii odnawialnej.

Zanieczyszczenia komunikacyjne związane są przede wszystkim z przebiegającym przez teren gminy jednym z ważniejszych ciągów komunikacyjnych województwa – drogą wojewódzką Nr 707 relacji Skierniewice- Rawa Mazowiecka- Nowe Miasto nad Pilicą, stanowiącym znaczące źródło emisji zanieczyszczeń z wykorzystujących go pojazdów. Natężenie ruchu na odcinku Skierniewice-Rawa Mazowiecka wynosiło średnio 5022 pojazdów/dobę, w tym samochody osobowe i mikrobusy: 3904 według [Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 SDRR \(Średni Dobowy Ruch Roczny\)](#). Z kolei brak większych zakładów przemysłowych na terenie gminy powoduje, że stężenia zanieczyszczeń SO₂, NO₂ i opadu pyłu nie przekraczają dopuszczalnych norm. Gmina Nowy Kawęczyn, podobnie jak cały powiat skierniewicki, nie jest objęta działaniami naprawczymi wynikającymi z Programu ochrony powietrza.

Głównym źródłem hałasu na terenie gminy jest transport drogowy. I tu, podobnie, jak w przypadku zanieczyszczeń atmosferycznych, największą uciążliwość akustyczną stanowi droga wojewódzka Nr 707. Na terenie gminy nie prowadzono monitoringu hałasu. Należy się jednak spodziewać, że z uwagi na wzrastającą liczbę

pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu, wzrastać będzie także natężenie hałasu związanego z ruchem kołowym. Na terenie gminy nie występują natomiast znaczące źródła hałasu przemysłowego.

Główne źródła zanieczyszczenia wód w gminie stanowią:

- ścieki nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone;
- punktowe źródła zanieczyszczeń np.: nieszczelne szamba;
- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej wobec silnie rozwiniętej sieci wodociągowej;
- wylewiska odpadów rolniczych.

Podstawowe zagrożenia zasobów wodnych gminy niesie za sobą nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa. Sieć kanalizacyjna w gminie dopiero powstaje i jest nieproporcjonalna do długości znacznie lepiej rozwiniętej sieci wodociągowej. Na terenie gminy istnieje gminna oczyszczalnia ścieków w Nowym Dworze (obręb PGR Nowy Dwór), działają również 2 oczyszczalnie lokalne zakładowe (na terenie SKR Nowy Kawęczyn – Nowy Dwór Parcela i na terenie Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu w Raduczu). Zaopatrzenie w wodę odbywa się natomiast z trzech ujęć komunalnych: Kolonia Starorawska, Trzecianna i Kwasowiec oraz z dwóch ujęć zakładowych: Ośrodek Szkoleniowy BOR – Raducz i Kwaciarski Zakład Doświadczalny Instytutu Sadownictwa i Kwaciarstwa – Nowy Dwór i Nowy Dwór Parcela. Gmina Nowy Kawęczyn jest w większości zwodociągowana (jedynie wieś Sewerynów i część wsi Helenków do zwodociągowania). Na stan wód powierzchniowych ma również negatywny wpływ gospodarka hodowlana i chemizacja produkcji rolnej.

Zmiany środowiska naturalnego związane są w głównej mierze z gwałtownie rozwijającą się siecią osadniczą, rozwijającą się siecią komunikacyjną oraz ze zwiększającą swe obszary infrastrukturą techniczną. Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmowały **na koniec 2014 r. w gminie 336 ha**, co stanowiło **3,22%** jej powierzchni ([dane Bank Danych Lokalnych](#)).

Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego w gminie jest terenowa napowietrzna sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia. Projektowana jest także linia elektroenergetyczna napowietrzna wysokiego napięcia 110kV w części zachodniej gminy na kierunku północ-południe relacji Rawa Mazowiecka-Skierniewice ze strefą ochronną, którą stanowi pas o szerokości 36m, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu. Na terenie gminy występują również punktowe źródła promieniowania elektromagnetycznego – stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane w Marianowie i w Nowym Dworze Parcela oraz paraboliczna antena mikrolinii w miejscowości Kolonia Starorawska. Uciążliwość masztów telefonii komórkowej oraz linii energetycznych mieści się w ich strefach ochronnych.

Na terenie gminy występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, jak i obszary szczególnego zagrożenia powodzią. [Obszary szczególnego zagrożenia powodzią przedstawione są na mapach zagrożenia powodziowego \(MZP\) i mapach](#)

ryzyka powodziowego (MRP), sporządzanych zgodnie z art. 88f ust. 1 Prawa Wodnego. Wykaz obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią wyznaczonych w studiach ochrony przeciwpowodziowej, obowiązują jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią, po oficjalnym przekazaniu przez dyrekcję RZGW map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.

Na terenie gminy wyznaczono obszary, na których:

- prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat),
- prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

W gminie Nowy Kawęczyn nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, składowisk odpadów przemysłowych, ani zwałowisk odpadów wydobywczych przeznaczonych do wykorzystania lub rekultywacji.

Inwentaryzacja w gminie wykazała występowanie na omawianym terenie około 247 000 m² wyrobów azbestowych (pokrycia dachowe), co stanowi 2 717Mg. W 2010r. opracowano w gminie „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy do 2032r.”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/178/2010 z dnia 15.06.2010r. Rady Gminy w Nowym Kawęczynie (Dz. Urz. W. Ł. Nr 217 z 2010r, poz.1762). Gmina rozpoczęła utylizację wyrobów azbestowych

Proponowana realizacja zbiornika małej retencji „Nowy Dwór” zlokalizowana jest konfliktowo w stosunku do ~~projektowanego~~ Obszaru Mającego Znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Rawki” (Natura 2000). Realizacja zbiornika wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej na etapie opracowania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach tego przedsięwzięcia.

Istniejąca oczyszczalnia ścieków pomimo położenia poza granicami ~~projektowanego~~ Obszaru Natura 2000, ale w bezpośrednim sąsiedztwie, może stwarzać potencjalne zagrożenie dla zasobów wody w/w obszarze, szczególnie w sytuacji awaryjnej.

4.2 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

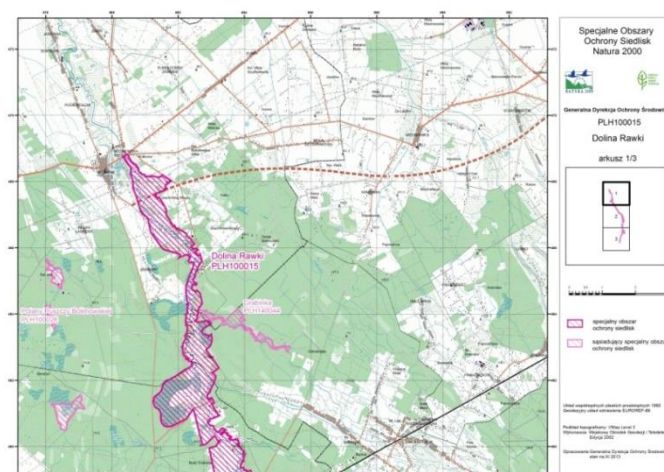
4.2.1. NATURA 2000

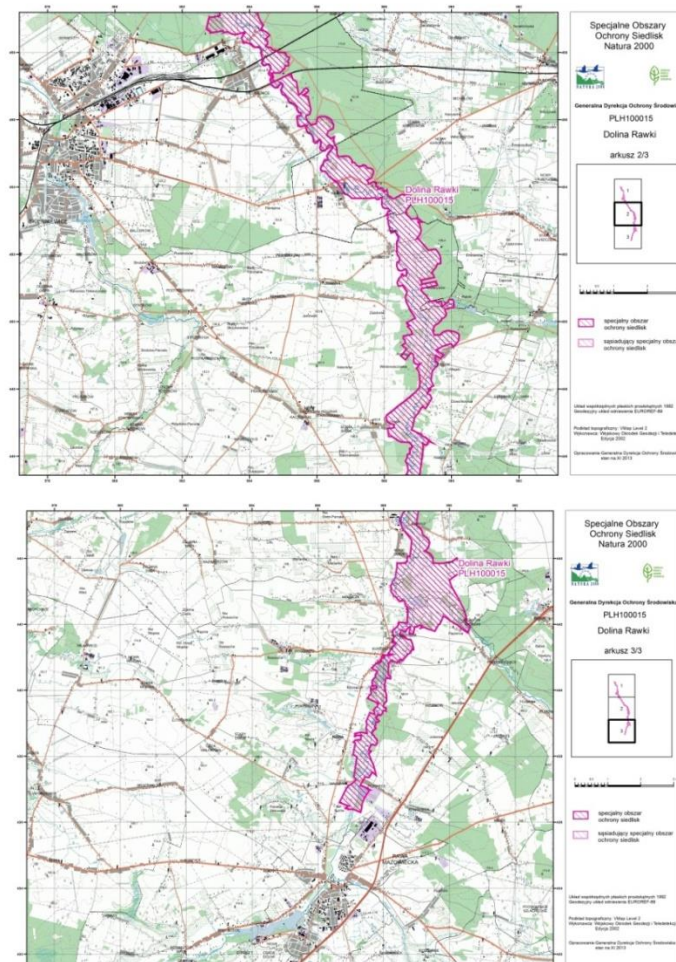
Zgodnie z postanowieniem prawa Wspólnoty Europejskiej, Natura 2000 to europejska sieć ekologiczna, której celem jest zachowanie rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty. Rodzaje siedlisk przyrodniczych oraz gatunki będące przedmiotem ochrony są wymienione w odpowiednich załącznikach Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk

naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) i Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej).

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Rawki (PLH100015) obejmuje powierzchnię 2 525,4 ha. Zlokalizowana w dorzeczu Wisły rzeka Rawka stanowi podstawowy element sieci hydrograficznej obszaru – Rawka jest ciekim III rzędu o łącznej długości 108,37 km. Z doliną Rawki związane jest występowanie niewielkich oczek wodnych, stawów i starorzeczy. Rawka oraz jej dolina stanowią jeden z najważniejszych elementów przyrodniczo-krajobrazowych zachodniego Mazowsza. W krajobrazie Doliny Rawki dominują siedliska nieleśne – 30% obszaru to łąki i pastwiska, 37% to siedliska rolnicze, natomiast lasy zajmują 33% powierzchni Obszaru. Duże zróżnicowanie występujących tu siedlisk implikuje obecność cennych gatunków fauny i flory. Duże zróżnicowanie cechuje zbiorowiska naturalnych i półnaturalnych łąk, szuwarów i torfowisk. Do najważniejszych gatunków roślin obserwowanych na obszarze można zaliczyć m.in. starodub łąkowy, widłaka wrońca czy wielosił błękitny. Dolina Rawki to również siedlisko wielu cennych gatunków zwierząt: głowach białopłetwy, piskorz, czy ptaków: bąk, bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, derkacz czy zimorodek. Opisany obszar, wraz z Bolimowskim Parkiem Krajobrazowym, został zakwalifikowany jako krajowy węzeł ekologiczny w sieci ekologicznej ECONET. Dolina Rawki łącząc się z korytarzem doliny Bzury funkcjonuje również jako korytarz ekologiczny rangi krajowej.

Ponad 65% powierzchni obszaru znajduje się w Bolimowskim Parku Krajobrazowym. Obszar posiada plan zarządzania.

Lokalizacja obszaru Natura 2000 – Dolina Rawki

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/> (Data dostępu: 03.08.2022)

4.2.2. Bolimowski Park Krajobrazowy

Bolimowski Park Krajobrazowy utworzony został w 1986 roku na mocy Uchwały Nr XIV/93/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Skierniewicach z dnia 26 września 1986r. (Dz. Urz. W. Sk. Nr 5 z 1986r, poz.126). Obszar Parku położony jest na terenie dwóch województw: mazowieckiego i łódzkiego. Obecnie obowiązującymi aktami prawnymi na terenie województwa łódzkiego jest Uchwała Sejmiku Województwa nr LXI/1684/10 z dnia 26 października 2010 r. w sprawie powiększenia obszaru Bolimowskiego Parku Krajobrazowego znajdującego się w granicach województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódz. nr 342, poz. 3013).

Powierzchnia Parku wraz z otuliną na terenie województwa łódzkiego wynosi około 13 737,7 ha (powierzchnia całego parku wynosi 20 512,3200 ha, a otuliny 3 102,4299 ha), w tym na terenie gminy Nowy Kawęczyn około 2 005,6 ha. Stanowi to około 19,3% powierzchni gminy.

Park utworzono by chronić pozostałości dawnej Puszczy Bolimowskiej. Oś Parku

stanowi dolina rzeki Rawki, w pokryciu dominują tereny leśne, które zajmują około 70% powierzchni Parku (mozaika różnorodnych drzewostanów sosnowych z domieszką innych drzew). Zbiorowiska leśne opisywanego obszaru odznaczają się dużym bogactwem roślinności w poszyciu i runie, w nadrzecznych zaroślach i szuwarach, śródleśnych polankach oraz torfowiskach występujących na podmokłych łąkach i pastwiskach.

Wokół Bolimowskiego Parku Krajobrazowego ustanowiono otulinę – pas o szerokości 200 m równoległy do granic zewnętrznych i wewnętrznych. Powierzchnia otuliny w gminie Nowy Kawęczyn wynosi około 207 ha.

Park posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego Nr 4/2008 z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. W.Ł. Nr 73 z 2008 r., poz.733).

W planie ochrony na terenie gminy wyznacza się następujące strefy:

- strefy funkcji ekologicznych Parku: strefy wzmocnienia powiązań ekologicznych (PWE 5 i PWE 6);
- strefy funkcji gospodarczych Parku: strefa kreowania ograniczonego rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich (POR 9) oraz strefa kształtowania krajobrazu rolniczego (PKR 1).

Ponadto na terenie gminy w w/w planie ochrony w otulinie Parku wyznacza następujące się strefy:

- strefy funkcji ekologicznych obszarów oddziaływujących na Park: strefy wzmocnienia powiązań ekologicznych (OWE2 i OWE3);
- strefy funkcji gospodarczych obszarów oddziaływujących na Park: strefa kreowania ograniczonego rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich (OOR3).

Plan ochrony ustala szczegółowe zasady ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych. Ponadto plan ochrony zakłada, iż priorytetową zasadą kwalifikowania gruntów rolnych i leśnych do zmiany użytkowania powinno być dążenie do zachowania w możliwie największym stopniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Nową zabudowę należy lokalizować wyłącznie w granicach obszarów wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obowiązującym w dniu wejścia w życie w/w Rozporządzenia, a także obszarów wskazanych w ust. 9 §18 w/w Rozporządzenia.

Dla wszystkich terenów nowej zabudowy, nie związanej z produkcją rolną, plan ochrony ustala z zastrzeżeniami między innymi:

- nie dopuszcza realizacji nowych budynków w pasie szerokości 25m od granicy lasów państwowych;
- zakłada, iż minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki wynosi dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej 1000m², preferowana 1500m²; dla zabudowy produkcyjno-usługowej 2000m², a dla zabudowy rekreacji indywidualnej 2000m² z zastrzeżeniami;
- zakłada się, że minimalna powierzchnia biologicznie czynna wynosi: dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej 60% dla działki o powierzchni 1000m² oraz 65% dla działki o powierzchni

powyżej 1000m²; dla zabudowy usług sportu, turystyki i rekreacji – 65%; dla zabudowy rekreacji indywidualnej – 70%, preferowana 90%; dla zabudowy produkcyjno-usługowej – 40% .

Dla strefy PWE5 nie dopuszcza się realizacji nowych obiektów budowlanych niezwiązanych z ochroną przyrody, bezpieczeństwem publicznym oraz niezbędną obsługą terenów zainwestowanych i planowanych do zainwestowania wyznaczonych w opracowaniach planistycznych obowiązujących w dniu wejścia w życie w/w Rozporządzenia, w tym budowy nowych zbiorników retencyjnych i stawów hodowlanych. Dla strefy PWE5 przy opracowywaniu planów miejscowych zaleca się rezygnację z przeznaczania terenów pod zabudowę w osadzie Suliszew-Paśnik; zaleca się wyposażenie miejsca tradycyjnie wykorzystywanego do kąpieli we wsi Doleck i Suliszew w terenowe urządzenia rekreacyjne, zlokalizowane poza granicami rezerwatu „Rawka”, wkomponowane w krajobraz i wykonane przeważnie z naturalnych materiałów; zaleca się zachowanie powiązań widokowych założenia dworsko-parkowego we wsi Doleck z doliną rzeki Rawki; zaleca się wprowadzenie strefy ochrony krajobrazu kulturowego wokół zagrody młyńskiej we wsi Suliszew, w której nie dopuszcza się rozwoju nowej zabudowy.

Dla terenów lasów w strefie PWE6 plan ochrony nie dopuszcza realizacji nowych budynków, nie związanych z gospodarką leśną, ochroną przyrody i edukacją ekologiczną, prowadzoną przez Administrację Lasów Państwowych lub Dyрекcję Parku; dopuszcza się realizację terenowych urządzeń rekreacyjnych oraz zaleca się ograniczenie lokalizacji tras dróg i sieci uzbrojenia terenu, niezwiązanych z gospodarką leśną, ważnym interesem publicznym oraz obsługą terenów zainwestowanych, których realizacja wiąże się z trwałym odlesieniem terenu.

Dla strefy POR9 dla terenów wyznaczonych pod zabudowę rekreacji indywidualnej we wsi Suliszew plan ochrony ustala: minimalną powierzchnię działki 2500m², a powierzchnię biologicznie czynną na poziomie 90%; zaleca gradzenie działek żywopłotami z rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz zagospodarowywanie działek roślinnością typową dla otaczających terenów, jak również zaleca się zachowanie powiązań widokowych zabytkowego założenia dworsko-parkowego we wsi Suliszew z doliną rzeki Rawki.

Dla strefy PKR1 dla terenów zabudowy usługowej i rekreacji indywidualnej we wsi Dzwonkowice, przylegających do doliny Rawki oraz zabudowy rekreacji indywidualnej we wsi Psary plan ochrony ustala: minimalną powierzchnię działki 2500m², a powierzchnię biologicznie czynną na działkach z zabudową rekreacji indywidualnej na poziomie 90% oraz zaleca gradzenie działek żywopłotami z lokalnych gatunków drzew i krzewów oraz zagospodarowywanie działek roślinnością typową dla otaczających terenów. Plan ochrony zaleca ponadto zachowanie historycznego układu osadniczego wsi Dzwonkowice, w tym rozproszonego układu zabudowy oraz historycznego układu osadniczego wsi Esterka. Plan zaleca także wprowadzanie zalesień, głównie w rejonie wsi Dzwonkowice. Ponadto przy opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego plan ochrony ustala rezygnację z przeznaczania terenów na potrzeby eksploatacji surowców mineralnych we wsi Esterka.

4.2.3. Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn funkcjonuje jeden krajobrazowy rezerwat przyrody „Rawka”. Jest to rezerwat częściowy, obejmujący koryto rzeki Rawki od źródeł do ujścia, wraz z rozgałęzieniami tworzącymi wyspy, starorzeczami, dolnymi odcinkami dopływów i przylegającym pasem terenu o szerokości 10m, ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 39 z 1984r., poz.230). Celem ochrony jest zachowanie w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.

Na obszarze rezerwatu zabrania się:

- budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- paleniu ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych

na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;

- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach w rezerwacie przyrody wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zakazy te nie dotyczą:

- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
- prowadzenia zadań akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- wykonywaniem zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska, może zezwolić na obszarze rezerwatu na odstąpienie od w/w zakazów, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą;

- ochrony przyrody lub
- realizacji inwestycji liniowych celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu na odstąpienie od w/w zakazów, jeżeli jest to uzasadnione wykonywaniem badań

naukowych lub celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu przyrody.

4.2.4. Obszary Chronionego Krajobrazu

Wschodnia część gminy Nowy Kawęczyn zlokalizowana jest w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bolimowsko-Radziejowickiego z doliną Środkowej Rawki”, utworzonego Rozporządzeniem Nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28 lipca 1997 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. W.Sk. Nr 18 z 1997r poz.113). **Ogólna powierzchnia OChK wynosi 15 256,6600 ha.** Celem utworzenia obszaru była ochrona wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych Puszczy Bolimowskiej oraz dolin rzecznych Rawki i Chojnatki. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn obszar chronionego krajobrazu posiada powierzchnię około 3 408 ha, zajmując około 32,8% powierzchni gminy.

Na terenie chronionego krajobrazu w gminie Nowy Kawęczyn zabrania się:

- 1) lokalizowania i budowy obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska;
- 2) lokalizowania, budowy i rozbudowy obiektów naruszających walory krajobrazu środowiska;
- 3) osuszania torfowisk, mokradel i oczek wodnych na gruntach ornych, leśnych i nieużytków;
- 4) lokalizowania obiektów i urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem kąpielisk, przystani, pomostów i hangarów na sprzęt wodny w odległości mniejszej niż 60m od linii brzegowej wód powierzchniowych;
- 5) lokalizowania urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem parkingów na terenach leśnych oraz w odległości mniejszej niż 60m od granicy lasu.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu zaleca się:

- wprowadzanie racjonalnego nawożenia i ochrony roślin w celu zmniejszenia chemizacji rolnictwa;
- popieranie rozwoju różnych form rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, upraw roślin zielarskich i surowców dla przemysłu farmaceutycznego;
- ochronę gruntów rolnych i leśnych, podejmowanie działań w kierunku zwiększenia lesistości ze szczególnym uwzględnieniem: obszarów wododziałowych, obszarów wzdłuż brzegów rzek, nieużytków i terenów zdegradowanych;
- wprowadzanie i ochronę zadrzewień ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień przydrożnych i śródpolnych;
- ochronę obiektów zabytkowych i parków wiejskich jako niezwykle cennych form zadrzewień w krajobrazie rolniczym.

4.2.5. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody ożywionej lub nieożywionej

lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej, odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Na terenie gminy występuje łącznie 21 pomników przyrody, którymi są: pojedyncze drzewa, aleja i gład narzutowy. Ustanowione są one na podstawie:

- Zarządzenia Wojewody Skierniewickiego Nr 29 z dnia 31.12.1986 r. (Dz. Urz. W.Sk. Nr 1 z 1987 r., poz.3);
- Zarządzenia Wojewody Skierniewickiego Nr 2 z dnia 26.01.1988 r. (Dz. Urz. W.Sk. Nr 2 z 1988 r., poz. 17);
- Zarządzenia Wojewody Skierniewickiego Nr 6 z dnia 03.03.1990 r. (Dz. Urz. W.Sk. Nr 3 z 1990 r., poz. 65);
- Zarządzenia Wojewody Skierniewickiego Nr 29 z dnia 07.07.1997 r. (Dz. Urz. W.Sk. Nr 16 z 1997 r., poz. 99);
- Rozporządzenia Wojewody Skierniewickiego Nr 11 z dnia 07.05.1998 r. (Dz. Urz. W.Sk Nr 9 z 1998 r., poz. 74);
- Rozporządzenia Wojewody Łódzkiego Nr 4/2004 z dnia 31.03.2004 r. (Dz. Urz. W.Ł. Nr 88 z2004 r., poz. 741).

Pomniki przyrody na terenie gminy to:

- 1) wiąz szypułkowy o obwodzie: rosnący na działce nr 293, przy kościele w miejscowości Stara Rawa – [pozbawienie statusu pomnika przyrody Uchwałą Nr XXXIII/180/2010 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 15 czerwca 2015 r.](#);
- 2) wiąz szypułkowy o obwodzie 395 cm, rosnący na działce nr 293, przy kościele w miejscowości Stara Rawa; – [pozbawienie statusu pomnika przyrody Uchwałą Nr XXVIII/150/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 sierpnia 2017 r.](#);
- 3) lipa drobnolistna o obwodzie 280 cm, rosnąca na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 4) lipa drobnolistna o obwodzie 240 cm, rosnąca na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 5) lipa drobnolistna o obwodzie 280 cm, rosnąca na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 6) grab pospolity o obwodzie 240 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 7) cis pospolity o obwodzie 245 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 8) cis pospolity o obwodzie 210 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 9) dąb szypułkowy o obwodzie 490 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 10) dąb szypułkowy o obwodzie 290 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 11) kasztanowiec biały o obwodzie 280 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzecianna;
- 12) kasztanowiec biały o obwodzie 305 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w

- miejsowości Trzcianna;
- 13) dąb szypułkowy o obwodzie 325 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 14) buk pospolity o obwodzie 250 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 15) kasztanowiec biały o obwodzie 270 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 16) buk pospolity o obwodzie 300 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 17) buk pospolity o obwodzie 360 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 18) buk pospolity o obwodzie 275 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 19) buk pospolity o obwodzie 280 cm, rosnący na działce nr 371 w parku w miejscowości Trzcianna;
- 20) aleja drzew, złożona z: 104 lip drobnolistnych, 6 lip szerokolistnych, 32 jesionów wyniosłych, 1 brzozy brodawkowatej, ~~1 gruszy pełnej~~, rosnąca na działce nr 196 w miejscowości Nowy Dwór;
- 21) głąz narzutowy o wymiarach 100 cm × 400 cm × 400 cm w części nadziemnej, w oddziale 1c w Leśnictwie Babsk, Nadleśnictwo Skierniewice.

4.3 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

4.3.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Dla gminy Nowy Kawęczyn Dyrektor Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie sporządził „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej dla rzek Rawki i Skierniewki - ETAP I” (uzupełnienie do „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Etap I”).

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn obszary szczególnego zagrożenia powodzią związane są głównie z dolinami największych w gminie rzek: Rawką i Skierniewką (Łupią).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2017, poz. 1566 z późniejszymi zmianami) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od w/w zakazów.

Ponadto zabrania się lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także materiałów, które mogą zanieczyszczać wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Zakaz ten nie dotyczy wykorzystywania gruzu, mas ziemnych oraz skalnych przy wykonywaniu robót związanych z utrzymaniem lub regulacją wód, a także lokalizowania inwestycji gospodarki rybackiej. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od w/w zakazu określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi.

Na pozostałym obszarze gminy mogą wystąpić lokalne podtopienia, których przyczyny mogą stanowić wezbrania spowodowane ulewnymi deszczami, roztopami czy zatorami lodowymi na mniejszych ciekach. Tereny te nie powinny być przewidziane do zabudowy.

4.3.2. Obszary osuwaniem się mas ziemnych

Według „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej dla rzek Rawki i Skierniewki - ETAP I” (uzupełnienie do „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Etap I”) sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie na terenie gminy Nowy Kawęczyn występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Obszary te są w dolinie rzeki Rawki, w rejonie miejscowości: Nowy Dwór, Raducz, Psary, Dzwonkowice i Doleck oraz w dolinie rzeki Skierniewki, w rejonie miejscowości: Rzędków, Stary Rzędków, Nowy Rzędków i Strzyboga.

Na obszarach osuwania się mas ziemnych nie należy budować. Jeżeli nie ma możliwości lokalizacji infrastruktury poza obszarem osuwiska (dotyczy to głównie inwestycji drogowych) należy zastosować ograniczenia i rozwiązania technologiczne wzmacniające wznoszoną konstrukcję oraz stabilizujące osuwisko.

4.3.3. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie ma zakładów zwiększonego ryzyka i obiektów przemysłowych, na terenie których występują substancje niebezpieczne, mogące grozić wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Potencjalnym źródłem zagrożeń dla środowiska mogą być stacje paliw w miejscowościach Strzyboga i Nowy Dwór Parcela (stacja Nowy Kawęczyn) rozprowadzające materiały pędne dla potrzeb motoryzacji oraz istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia (w pasie terenu wzdłuż gazociągu w sytuacji awaryjnej istnieje możliwość zagrożenia wybuchem, pożarem i wyciekami substancji do gruntu).

Ponadto przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Nr 707 o znaczeniu ponadlokalnym. Zagrożenia ze źródła ruchomego, jakim jest droga wojewódzka,

wynikają z faktu przewozu substancji ekologicznie niebezpiecznych. Wielkość obszaru objętego zagrożeniem wynika z lokalnych i zaistniałych w chwili zdarzenia warunków pogodowych.

4.4 Uwarunkowania społeczno-demograficzne rozwoju gminy

4.4.1. Ludność

⇒ Liczba ludności, gęstość zaludnienia, struktura zaludnienia

Gmina Nowy Kawęczyn należy do średniej wielkości gmin pod względem ludności w powiecie skierniewickim. Liczba ludności gminy Nowy Kawęczyn stanowi niecałe 9% ogólnej liczby ludności powiatu skierniewickiego.

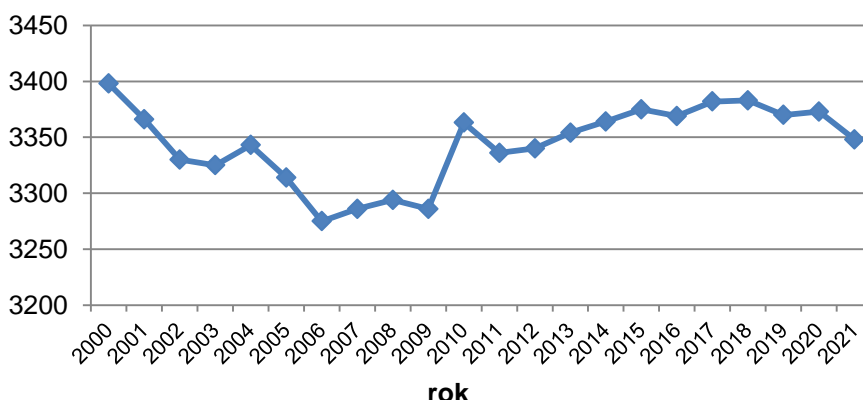
Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2021 r. zamieszkiwało 3 348 osób (GUS). W ostatnich latach obserwowany jest stan spokojnej stagnacji.

Ludność według płci w latach 2000-2021

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2000	3 398	1 703	1 695
2001	3 366	1 685	1 681
2002	3 330	1 675	1 655
2003	3 325	1 675	1 650
2004	3 343	1 672	1 671
2005	3 314	1 654	1 660
2006	3 275	1 629	1 646
2007	3 286	1 643	1 643
2008	3 294	1 655	1 639
2009	3 286	1 645	1 641
2010	3 363	1 670	1 693
2011	3 336	1 645	1 691
2012	3 340	1 658	1 682
2013	3 354	1 653	1 701
2014	3 364	1 666	1 698
2015	3 375	1 671	1 704
2016	3 369	1 670	1 669
2017	3 382	1 686	1 696
2018	3 383	1 666	1 717
2019	3 370	1 664	1 706
2020	3 373	1 665	1 708
2021	3 348	1 643	1 705

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Przyrost liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2000 - 2021

Przyrost liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2000-2021

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Gęstość zaludnienia w gminie Nowy Kawęczyn wynosiła w 2020 r. 32 osoby na km², co jest najniższą gęstością zaludnienia w powiecie skierniewickim. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie skierniewickim wynosiła w 2020 r. 51 osób/km², natomiast w województwie łódzkim 134 osób/km² (GUS).

Gęstość zaludnienia w latach 1970 - 2020 (GUS)

Rok	1970	1978	1988	1998	2008	2018	2020
Gęstość	48	42	37	34	32	32	32

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W latach 1970 - 2020 gęstość zaludnienia w gminie obniżyła się z 48 osób/km² na 32 osoby/km². Od 2002 r. wartość ta utrzymywała się na niezmiennym poziomie (wyjątek rok 2006).

Gmina Nowy Kawęczyn posiada 35 obrębów geodezyjnych oraz 22 sołectwa. Wykaz jednostek osadniczych obrazuje poniższe zestawienie.

Liczba mieszkańców, gęstość zaludnienia na dzień 01.09.2022 r. według Urzędu Gminy

Lp.	Sołectwa	Wsie	Liczba osób	Liczba osób	Powierzchnia w ha	Gęstość zaludnienia
1.	Adamów	Adamów	91	177	162,06	56
		Budy Trzczańskie	86		175,35	49
2.	Doleck	Doleck	67	67	312,12	21
3.	Dukaczew:	Dukaczew	106	136	670,80	15
		Marianka	30		134,78	22

4.	Dzwonkowice	Dzwonkowice Psary	45 23	68	179,27 220,96	25 10
5.	Esterka	Esterka	41	41	190,22	21
6.	Franciszkany	Franciszkany Nowa Trzcianna	126 47	173	195,56 136,56	64 34
7.	Kolonia Starorawska	Kolonia Starorawska	60	60	149,05	40
8.	Kwasowiec	Kwasowiec	63	63	215,13	29
9.	Marianów	Kawęczyn B Marianów	35 78	113	70,72 273,75	49 28
10.	Nowy Dwór:	Nowy Dwór Raducz	120 42	162	315,32 864,33	38 4
11.	Nowy Dwór Parcela	Nowy Dwór Parcela PGR Nowy Dwór	411 0	411 0	664,53 182,18	61 0
12.	Nowy Kawęczyn	Kaczorów Nowy Kawęczyn	113 99	212	173,33 276,49	65 35
13.	Prandotów	Prandotów	116	116	215,85	53
14.	Rawiczów	Rawiczów	120	120	291,15	41
15.	Rzędków	Rzędków	114	114	333,09	34
16.	Stara Rawa:	Helenków Stara Rawa	15 165	180	249,83 372,89	6 44
17.	Stary Rzędków	Nowy Rzędków Stary Rzędków	92 86	178	184,20 213,62	49 40
18.	Strzyboga:	Podtrzciana Strzyboga (Podfranciszkany, Podstrobów)	110 228 41 40	110 309	87,22 375,04	126 82
19.	Suliszew	Sewerynów Suliszew	12 147	159	126,57 742,08	9 19
20.	Trzcianna	Trzcianna	180	180	615,68	29
21.	Zglinna Duża	Zglinna Duża	114	114	663,37	17
22.	Zglinna Mała:	Kazimierzów Zglinna Mała	27 72	99	150,85 243,61	17 29
Ogółem Gmina			3 362		10 427,71	32

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

Pod względem liczby ludności w 2009 r. wielkość jednostek osadniczych w gminie była dość zróżnicowana. Do największych pod tym względem należały: Nowy Dwór Parcela – 411 osób i Strzyboga – 309 osób. Najmniejszymi jednostkami były: Helenków – 15 osób, Sewerynów – 12 osób, Psary – 23 osoby. Największa gęstość zaludnienia była w Podtrzcianej – 126 osób/km², najmniejsza natomiast w Raduczu – 4 osoby/km² i w Helenkowie – 6 osób/km². W zaludnieniu gminy Nowy Kawęczyn występuje dysproporcja. Najmniejsze zaludnienie jest po wschodniej stronie rzeki Rawki.

⇒ Struktura płci

Na koniec 2021 r. gminę Nowy Kawęczyn zamieszkiwało 1 705 mężczyzn oraz 1 643 kobiety. Współczynnik feminizacji wynosił wtedy 97. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2010 r. zamieszkiwało 1658 mężczyzn oraz 1660 kobiet (WUS). Na 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet. W 2002r. liczba ta wynosiła 1655 mężczyzn i 1675 kobiet, na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet (WUS).

Jeżeli chodzi o powiat skierniewicki, to w 2020r. zamieszkiwało go 19 005 mężczyzn, 19 168 kobiet, a współczynnik feminizacji wyniósł 101.

W powiecie skierniewickim w 2010 roku na 100 mężczyzn przypadały 102 kobiety, natomiast w wojewódzkim łódzkim 110.

Struktura płci w latach 2010 – 2020 w gminie Nowy Kawęczyn

Rok	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Ogółem	3 363	3 340	3 364	3 369	3 383	3 373
Mężczyźni	1 693	1 682	1 698	1 699	1 717	1 708
Kobiety	1 670	1 658	1 666	1 670	1 666	1 665
Kobiety na 100 mężczyzn	99	99	98	98	97	97

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Gminę Nowy Kawęczyn zamieszkuje podobna liczba kobiet i mężczyzn. Wskaźnik dotyczący liczby kobiet na 100 mężczyzn jest niewiele niższy niż w powiecie skierniewickim oraz dużo niższy niż w województwie łódzkim.

⇒ Struktura wieku

Liczba ludności w 2021 r. w gminie Nowy Kawęczyn w wieku produkcyjnym wynosiła 2 047 osób, w wieku przedprodukcyjnym 606 osób oraz w wieku poprodukcyjnym 695 osoby (GUS). Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 64. Była ona niższa niż w powiecie skierniewickim (68) i województwie łódzkim (72).

Struktura wieku ludności gminy, podobnie jak liczba ludności ulegała zmianie na przestrzeni lat. Obraz tych zmian w latach 2010 – 2021 zawiera poniższe zestawienie.

Struktura wieku ludności gminy w % w latach 2010 - 2021 (GUS)

Rok	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021
Wiek przedprodukcyjny 0-17 l.	19,7	18,5	18,0	17,5	17,8	17,9	18,1
Wiek produkcyjny M 18-64 l. K 18- 59 l.	60,2	61,8	62,2	62,9	61,6	61,1	61,1
Wiek poprodukcyjny M 65 l. i więcej K 60 l. i więcej	20,2	19,7	19,8	19,6	20,6	21,0	20,8

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Z zestawienia wynika, że w latach 2010 - 2021 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmalała. Natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym i w wieku poprodukcyjnym wzrosła, by w roku 2021 znowu spaść. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn obserwuje się zjawisko starzenia się społeczeństwa, tak jak ma to miejsce na terenie całego województwa oraz kraju. Spowodowane jest to poprawą jakości życia oraz zwiększoną dostępnością opieki zdrowotnej.

4.4.2. Przyrost naturalny, migracje

⇒ Przyrost naturalny

Sytuacja demograficzna w gminie jest efektem zarówno przyrostu naturalnego, jak i migracji ludności.

Przyrost naturalny w gminie Nowy Kawęczyn jest ujemny. W 2021 r. należał do jednych z najmniejszych w powiecie skierniewickim, jednak był do niego zbliżony (-6,12‰ dla powiatu skierniewickiego).

Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 2021 r. zarówno w skali wojewódzkiej (-7,6‰), jak i powiatowej (-6,12‰) był ujemny. Podobnie było również w gminie Nowy Kawęczyn (-6,87‰). Natomiast w kraju w 2021 r. przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił -4,39 ‰.

Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2010 - 2021 (GUS)

Rok	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021
‰	-3,89	-3,89	-4,46	-7,1	-0,89	-7,41	-6,87

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Sytuacja demograficzna w ostatnim czasie była kształtowana przez pandemię wywołaną wirusem SARS-CoV-2. Ta niekorzystna sytuacja przyczyniła się do niskiego poziomu przyrostu naturalnego. Współczynnik przyrostu naturalnego wynosił ponad -4‰ przy -0,9‰ w roku 2019.

⇒ Migracje ludności

Migracje ludności mają wpływ na kształtowanie się zaludnienia w gminie. Saldo migracji w 2021 r. w gminie Nowy Kawęczyn wynosiło -7, a na 1000 mieszkańców wynosiło -2,09. W powiecie skierniewickim saldo migracji na 1000 mieszkańców wynosiło -0,21, w województwie łódzkim natomiast -0,88.

Migracje ludności w latach 2010 – 2021 (GUS)

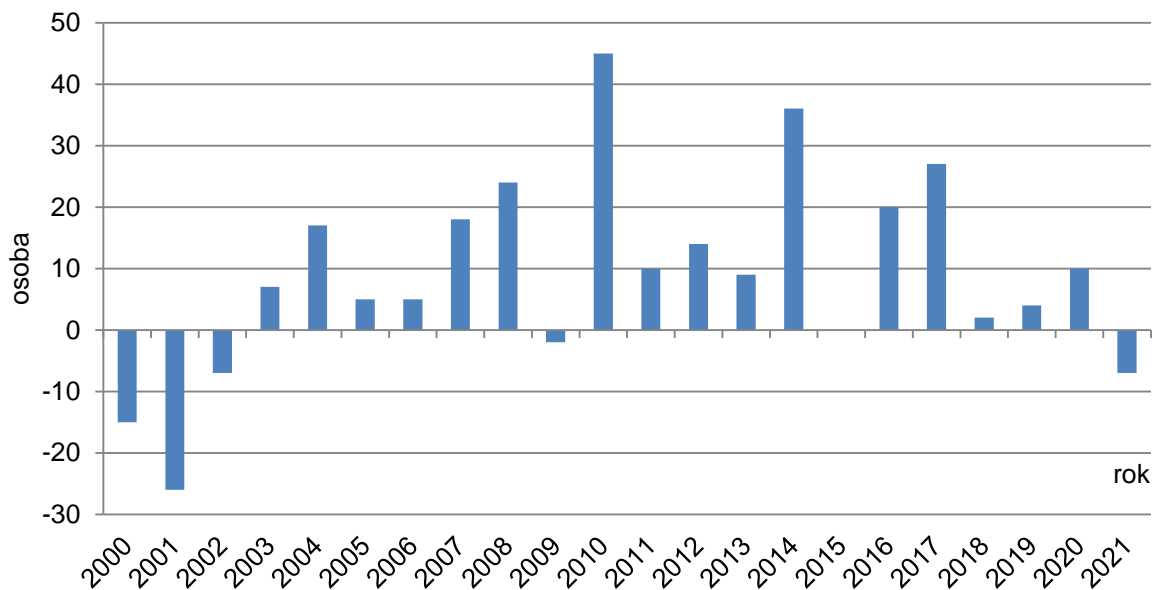
Rok	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021
osoba	45	14	36	20	2	10	-7

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Saldo migracji w latach 1990 – 2010 zmieniło się od liczby -69 do liczby 45. Saldo

migracji w latach 2000 – 2021 nie ma tendencji stałej, przedstawia to poniższy wykres.

Saldo migracji ogółem w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2000 – 2021 (GUS)

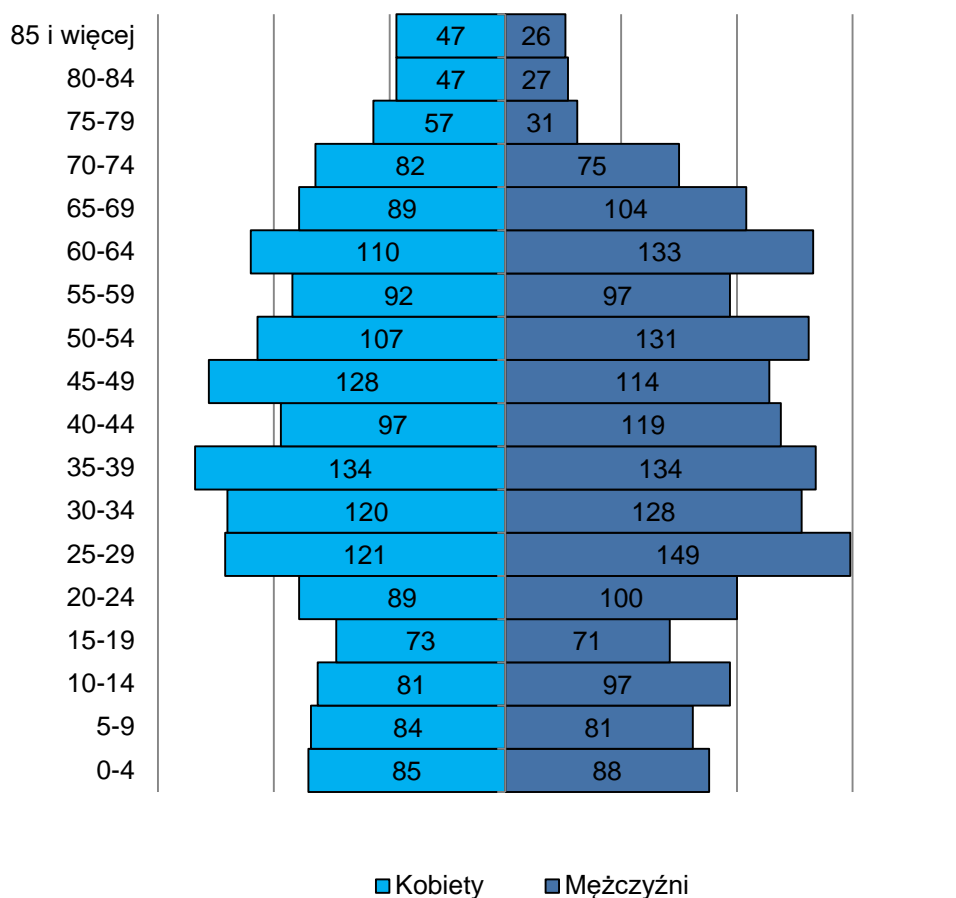
źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Z gminy Nowy Kawęczyn częściej migrują kobiety niż mężczyźni, a tendencja ta utrzymuje się od ponad 10 lat.

Liczba ludności gminy Nowy Kawęczyn na przestrzeni lat ulega wahaniom ze skutkiem pozytywnym. Teren gminy jest najslabiej zaludnionym obszarem w obecnym powiecie skierniewickim. Znaczne dysproporcje pod tym względem zaczynają się w obrębie samej gminy, z najmniejszym zaludnieniem w jej części wschodniej, położonej na wschód od rzeki Rawki. Na obszarze tym obserwuje się również tendencje do systematycznego wyludniania się wsi.

Gmina Nowy Kawęczyn posiada podobną liczbę kobiet i mężczyzn.

Piramida wieku mieszkańców gminy Nowy Kawęczyn w 2021 r. (GUS)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców powiatu.

4.4.3. Struktura zatrudnienia, bezrobocie

⇒ Struktura zatrudnienia

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn głównym miejscem pracy dla większości mieszkańców jest rolnictwo, a następnie gospodarka narodowa.

- Pracujący w gospodarce narodowej

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2010r. zamieszkiwało 1988 osób w wieku produkcyjnym, a w 2021 r – 2047 osób.

W gminie w 2010r. pracowały 394 osoby w gospodarce narodowej (bez podmiotów

gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach oraz duchowieństwa), w 2008r. pracowało w gospodarce narodowej 371 osób, w 2004r. 184 osoby, w 2002r. 185 osób, a w 1997r. pracowały 264 osoby (WUS).

W latach 1997 - 2010 nastąpił wzrost liczby osób pracujących z gospodarce narodowej o ponad połowę.

- Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2002 r. zamieszkiwało 1830 osób w wieku produkcyjnym.

W gminie w 2002r. pracowało 690 osób wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym (Powszechny Spis Rolny 2002r.). W porównaniu do roku 1996, gdzie w indywidualnym gospodarstwie rolnym pracowało 1180 osób (Powszechny Spis Rolny 1996r.) nastąpił znaczny spadek liczby osób pracujących w swoim gospodarstwie rolnym (prawie dwukrotnie).

Z analizy struktury zatrudnienia wynika, że wcześniej więcej ludności w gminie pracowało w indywidualnych gospodarstwach rolnych, a znacznie mniej zatrudnionych było w różnych działach gospodarki narodowej. Wynika to z rolniczego charakteru gminy oraz ciągle niewielkiego jeszcze rozwoju przedsiębiorczości i tworzeniem nowych miejsc pracy w usługach i produkcji. Z biegiem lat nastąpił jednak spadek liczby ludności pracującej w swoim gospodarstwie rolnym i wzrost ludności pracującej w gospodarce narodowej, co świadczy o wzroście przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy w usługach i produkcji.

⇒ Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem ulegającym zmianom i związane jest z transformacją i restrukturyzacją gospodarki. Bezrobocie jest zjawiskiem uzależnionym od sytuacji gospodarczej kraju i gminy.

W gminie Nowy Kawęczyn występuje zjawisko bezrobocia. W latach 2012 – 2021 liczba bezrobotnych w gminie uległa zmniejszeniu. Zjawisko to obrazuje poniższe zestawienie. W roku 2021 w stosunku do roku 2012 bezrobocie zmniejszyło się o 84 osoby.

Bezrobocie w latach 2012 - 2021 (GUS)

Rok	2012	2014	2016	2018	2020	2021
osoba	126	117	74	49	50	42

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem na koniec 2021 r. wynosił:

Polska – 4,0%

Województwo łódzkie – 4,4%
Powiat skierniewicki – 2,5%
Gmina Nowy Kawęczyn – 2,1%.

Najlichnieszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby z przedziału wiekowego 25-34 lata (29,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie; stan na koniec 2021 r.)

Cechą, która określa szanse bezrobotnych na pozyskanie pracy jest wykształcenie. W trudnej sytuacji na rynku znajdują się osoby o niskich kwalifikacjach i wykształceniu. Najwyższe w powiecie skierniewickim bezrobocie występuje w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym i niższym (25% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie; stan na koniec 2021 r.). Innym ważnym czynnikiem jest długość pozostawania bez pracy. Niejednokrotnie zbyt długi czas oczekiwania na objęcie stanowiska pracy powoduje dezaktualizację kwalifikacji zawodowych. Największą grupę stanowili bezrobotni zarejestrowani na ponad 24 miesiące (34,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie; stan na koniec 2021 r.).

W gminie Nowy Kawęczyn na 1000 mieszkańców pracuje 191 osób. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie zaspokaja zapotrzebowania na miejsca pracy. Osoby bezrobotne często szukają miejsc prac poza granicami gminy. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 257 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 91 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy – saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -166.

4.5 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu finansów publicznych

4.5.1. Dochody budżetu gminy

Budżet gminy jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy, a także przychodów i wydatków zakładów budżetowych oraz funduszy celowych gminy. Budżet jest uchwalany w formie uchwały na rok budżetowy. Głównymi dochodami gmin są subwencje, podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek od nieruchomości oraz dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej. Wydatki gminy przeznaczone są przede wszystkim na oświatę i wychowanie, pomoc społeczną, administrację publiczną oraz transport.

Na budżet gminy składają się:

- wpływy z podatku rolnego, leśnego oraz podatków i opłat lokalnych od osób prawnych;
- udział gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa;
- podatki i opłaty od osób fizycznych;
- subwencje ogólne i oświatowe;
- dotacje celowe na zadania zlecone.

Dochody budżetu gminy ogółem w latach 2015 – 2020 (GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
tys. zł	999,78	1 243,75	1 314,57	1 371,25	1 625,70	1 857,85	2 113,70

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Dochody ogółem gmin łącznie z miastami na prawach powiatu na koniec 2021 r. kształtowały się następująco:

Województwo łódzkie – 1 681 830,46 tys. zł.

Powiat skierniewicki – 27 439, 59 tys. zł.

Dochody budżetu gminy na jednego mieszkańca w latach 2015 - 2021 (GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
tys. zł	2,97	3,68	3,89	4,05	4,86	5,50	6,31

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Dochody budżety gminy w latach 2015 – 2021 systematycznie wzrastały. W 2021 r. były ponad dwukrotnie wyższe niż w 2015r.

Również dochody na jednego mieszkańca w latach 2015 – 2021 systematycznie wzrastały. W 2021 r. były prawie dwukrotnie wyższe niż w 2015 r.

Dochody na 1 mieszkańca w 2021 r. w powiecie skierniewickim wynosiły 7,2 tys. zł., w województwie łódzkim natomiast 6,93 tys. zł. Dochody te w gminie Nowy Kawęczyn były więc niewiele niższe niż w powiecie skierniewickim i w województwie łódzkim.

Dochody budżetu gminy według rodzajów w 2008r. i 2021 r. (WUS)

Lp.	Wyszczególnienie	2008 [tys. zł]	2021 [tys. zł]
1.	Ogółem	7637,2	2 113,70
2.	Dochody własne	2904,1	1 394,14
3.	Dochody z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami	1353,5	526,07
4.	Dochody majątkowe		192,70
5.	Dotacje celowe otrzymane z funduszy celowych	81,4	101,0
6.	Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień	-	-
7.	Subwencje ogólne	3298,2	3293,9

W 2008 r. i 2021 r. największą część dochodów budżetu tworzyły subwencje ogólne oraz dochody własne gminy.

4.5.2. Wydatki budżetu gminy

Polityka finansowa gminy uwarunkowana jest potrzebami ludności, stanem gospodarki i poziomem zainwestowania w poszczególnych jej dziedzinach. Politykę tą odzwierciedlają wydatki budżetu gminy.

Wydatki budżetu gminy ogółem w latach 2015 – 2021 (GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
tys. zł	986,41	1 178,81	1 284,94	1 442,59	1 656,17	1 816,67	2 029,47

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Wydatki budżetu na jednego mieszkańca w latach 2015 - 2021 (GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
tys. zł	2,93	3,48	3,80	4,26	4,89	5,38	6,06

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Wydatki budżety gminy w latach 2015 – 2021 systematycznie wzrastały. W 2021 r. były ponad dwukrotnie wyższe niż w 2015 r.

Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2015 - 2021 systematycznie wzrastały. W 2021 r. wzrosły ponad dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2015.

Wydatki na 1 mieszkańca w 2021 r. w powiecie skierniewickim wynosiły 6,59 tys. zł., w województwie łódzkim natomiast 6,56 tys. zł. Wydatki te w gminie Nowy Kawęczyn były więc niewiele niższe niż w powiecie skierniewickim i w województwie łódzkim.

Wydatki budżetu gminy według działów w 2008r. i 2010r. (WUS)

Lp.	Wyszczególnienie	2008 [tys. zł]	2010 [tys. zł]
1.	Ogółem	7485,5	9705,8
2.	Gospodarka mieszkaniowa	447,4	180,5
3.	Administracja publiczna	982,0	1110,5
4.	Oświata i wychowanie	3140,3	3225,6
5.	Ochrona zdrowia	23,9	27,6
6.	Pomoc społeczna	1095,1	978,4
7.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	331,0	268,0
8.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	58,3	69,2
9.	Kultura fizyczna i sport	20,0	35,0

W 2008r. i 2010r. największą część budżetu pochłonęła oświata i wychowanie oraz pomoc społeczna, najmniej zaś wydano na kulturę fizyczną i sport, ochronę zdrowia oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego.

Stan zainwestowania gminy i potrzeby wynikające z tego stanu dają za podstawę do przypuszczenia, że w bliskim horyzoncie czasowym w planach

inwestycyjnych gminy poważną pozycję winna stanowić gospodarka wodno-ściekowa oraz gospodarka odpadami.

W dalszym ciągu również, w związku z posiadanymi przez Samorząd Gminy kompetencjami, poważny odsetek budżetu przeznaczony będzie na oświatę i wychowanie.

4.6 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z warunków życia mieszkańców

4.6.1. Sieć osadnicza

Charakter zabudowy w gminie jest dość zróżnicowany. Obok wsi o skupionej zabudowie, ukształtowanej wzdłuż ciągów komunikacyjnych, występuje w znacznym stopniu zabudowa rozproszona.

Charakterystyczny w gminie typ zabudowy to widlica, rzędówka, łańcuchówka, przysiółek skupiony oraz zabudowa samotnicza. Najstarszym pod względem historycznym typem zabudowy w gminie jest widlica. Taki układ zabudowy posiadają wsie: Doleck, Stara Rawa, Suliszew, które ukształtowały się przy zbiegających się dwóch lub trzech drogach.

Inny występujący w gminie typ zabudowy skupionej to rzędówka, z jednostronną obudową drogi. Charakterystyczny jest dla wsi: Podtrzciana, Kaczorów, Strzyboga, Adamów, Budy Trzczańskie. Łańcuchówka to rodzaj zabudowy koncentrujący się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, z siedliskami od siebie oddalonymi. Taki typ zabudowy występuje np. w Zglinnej Małej i Kazimierzowie. Często występującym rodzajem zabudowy w gminie jest przysiółek skupiony lub rozproszony. Wśród przysiółków skupionych wymienić można np. Psary, Esterka, Podfranciszkany, Franciszkany, Marianów, Kawęczyn B, a wśród przysiółków rozproszonych np. Dzwonkowice, Marianka, Helenków. Na terenie gminy dość liczna jest zabudowa rozproszona - samotnicza, charakteryzująca się oddaleniem od zabudowy skupionej oraz ciągów komunikacyjnych. Wiele tego typu zabudowy znajduje się w obrębie arealów wsi Nowy Dwór Parcela i Zglinna Duża.

W gminie Nowy Kawęczyn dominuje zdecydowanie zabudowa zagrodowa. W obrębie tej zabudowy w ostatnim [dwudziestoleciu](#) zaczęła pojawiać się zabudowa typu mieszkaniowego. Dotyczy to głównie jednostek osadniczych położonych przy głównych szlakach komunikacyjnych, a szczególnie przy drodze wojewódzkiej relacji Skierniewice - Rawa Mazowiecka - [Nowe Miasto nad Pilicą](#). Zabudowa typu mieszkaniowego występuje głównie na terenie wsi Strzyboga i Nowy Dwór Parcela. Generalnie sieć osadniczą na terenie gminy należy uznać za dość rozproszoną i charakteryzującą się występowaniem znacznej ilości małych jednostek osadniczych. Tak ukształtowana sieć osadnicza stwarza duże problemy związane z wyposażeniem terenu w sieci infrastruktury technicznej oraz budową i utrzymaniem ciągów komunikacyjnych.

Przy istniejących w gminie tendencjach do [powolnego, ale jednak, zwiększania](#) się liczby ludności, [możliwe, że będzie](#) występowało [duże](#) zapotrzebowanie na tereny z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe. Ewentualne zapotrzebowanie na tereny przeznaczone pod zabudowę można będzie zaspokoić poprzez przeznaczenie pod ten cel terenów w obrębie istniejącej

zabudowy zagrodowej, poprzez jej uzupełnianie. W obrębie gminy istnieje również zainteresowanie terenami pod budownictwo mieszkaniowe w dwóch rejonach położonych w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej: w rejonie wsi Strzyboga, Podtrzianna, Rawiczów i Budy Trzcińskie, a także w południowo-wschodniej części gminy we wsi Nowy Dwór Parcela.

4.6.2. Infrastruktura społeczna

Na infrastrukturę społeczną gminy składa się obsługa ludności w zakresie: administracji, oświaty i wychowania, kultury, sportu, ochrony zdrowia, poczty i telekomunikacji, bezpieczeństwa, bankowości oraz innych usług bytowych.

⇒ Administracja

Na terenie gminy ludność obsługiwana jest przez administrację samorządową - Urząd Gminy Nowy Kawęczyn (obręb Nowy Dwór Parcela). W gminie istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Urzędzie Gminy Nowy Kawęczyn.

⇒ Oświata i wychowanie

Na terenie gminy istnieją trzy szkoły: [Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Antoniego Grabowskiego](#) w Nowym Dworze (obręb ewidencyjny Nowy Dwór Parcela; liczba uczniów: 159) i [Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej](#) w Trzciannie (143 uczniów) oraz [Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego](#) w Strzybodze (128 uczniów).

W Gimnazjum w Strzybodze w ramach projektu „Orlik” zostało wybudowane boisko sportowe.

W obrębie gminy nie istnieją odrębne obiekty przedszkolne. Wychowanie przedszkolne odbywa się:

- w oddziale przedszkolnym zlokalizowanym przy Szkole Podstawowej w Nowym Dworze,
- w punkcie przedszkolnym zlokalizowanym przy Szkole Podstawowej w Trzciannie.

W gminie istnieje Gminny Zespół ds. Oświaty zlokalizowany w Urzędzie Gminy Nowy Kawęczyn.

⇒ Kultura

Działalność z zakresu kultury odbywa się głównie w szkołach. Gmina posiada ponadto Gminną Bibliotekę Publiczną, która zlokalizowana jest w Nowym Kawęczynie.

[Wskaźniki dotyczące bibliotek w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2021 r.](#)

BIBLIOTEKI PUBLICZNE - WSKAŹNIKI	gmina Nowy Kawęczyn
- księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców [wol.]	2 764,9
- czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców [osoba]	62
- wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika [wol.]	16,8

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Nowym Kawęczynie funkcjonuje świetlica środowiskowa.

Na terenie gminy działają dwa Koła Gospodyń Wiejskich: w Kaczorowie i w Trzciannie oraz Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich.

Gmina Nowy Kawęczyn należy do Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania "Gniazdo". W skład Stowarzyszenia wchodzi 8 gmin powiatu skierniewickiego (Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia) i 1 z powiatu łowickiego (Łyszkowice). Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych o celu niezarobkowym. LDG powstała z inicjatywy gminy Maków i Stowarzyszenia "Ptasi Raj" oraz w wyniku zainteresowania się Programem Pilotażowym LEADER+ Schemat I przez samorządy, organizacje i instytucje lokalne działające na obszarach wiejskich. Celem powstania i funkcjonowania Stowarzyszenia LGD "Gniazdo" jest rozwój społeczności lokalnej zamieszkującej obszary wiejskie. Zasady działalności Stowarzyszenia opierają się na zasadach partnerstwa i współpracy pomiędzy lokalnymi instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i partnerami prywatnymi oraz aktywizacji i udziale mieszkańców w rozwoju lokalnym i procesach decyzyjnych.

⇒ Ochrona zdrowia

Na terenie gminy znajdują się dwa niepubliczne ośrodki zdrowia. Jeden z nich, zlokalizowany jest we wsi Kolonia Starorawska (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Kawęczyn”) z punktem aptecznym, a drugi w Suliszewie (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia „Zadębie”).

Ponadto w miejscowości Nowy Dwór (obręb PGR Nowy Dwór) w zabytkowym dworze i parku znajduje się nowoczesna Klinika Rehabilitacyjna.

⇒ Usługi pocztowe

Na terenie gminy funkcjonuje jeden obiekt pocztowy zlokalizowany w Urzędzie Gminy Nowy Kawęczyn.

⇒ Służby bezpieczeństwa

- Policja
Policja (Rewir Dzielnicowy) zlokalizowana jest w miejscowości Kaczorów.
- Straż pożarna
Na terenie gminy istnieje 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Remizy strażackie zlokalizowane są we wsiach: Nowy Kawęczyn, Stara Rawa, Nowy Dwór, Trzcianna, Suliszew, Doleck (nie funkcjonuje), Franciszkany, Stary Rzędków.
- Biuro Ochrony Rządu
W miejscowości Raducz znajduje się Ośrodek Szkoleniowy Biura Ochrony Rządu.

⇒ Bankowość

Obsługę ludności w zakresie bankowości prowadzi w gminie Bank Spółdzielczy w Skierniewicach, Oddział w Nowym Kawęczynie z siedzibą w budynku Urzędu Gminy Nowy Kawęczyn.

⇒ Sport, wypoczynek, rekreacja

Z obiektów sportowych gmina posiada urządzone boisko sportowe, które znajduje się w Nowym Kawęczynie. Ponadto istnieje boisko sportowe na terenie jednostki wojskowej w Raduczu. Oprócz tego istnieje ~~nieurządzone~~ pełnowymiarowe boisko sportowe z trybunami, sportowa sala zabaw, plac zabaw oraz hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Trzciannie i boisko sportowe „Orlik” przy Szkole Podstawowej w Strzybodze. W Szkole Podstawowej w Nowym Dworze oraz w Szkole Podstawowej w Strzybodze istnieją sale sportowe. Baza sportowa w Nowym Dworze składa się z hali sportowej, boiska do gry w piłkę nożną, sali sportowej dla dzieci oraz placu zabaw wyposażonego w m.in. huśtawki, urządzenia wielofunkcyjne i piaskownicę. W Strzybodze, oprócz Orlika (kompleks boisk przeznaczony do gry w piłkę nożną, piłkę siatkową, koszykową, piłkę ręczną oraz tenisa ziemnego) i sali sportowej, do użytku oddano hale sportową, siłownię oraz salę judo.

Na terenie gminy działa Gminy Klub Sportowy Manhatan, którego główną formą działalności jest organizowanie meczów piłki nożnej. Klub korzysta z boiska sportowego w Trzcianniej.

Ośrodka rekreacji i wypoczynku gmina Nowy Kawęczyn nie posiada.

⇒ Turystyka

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Szlakiem Starych Dworków – pieszy (zielony);
- Szlak Boguszyce-Łowicz – pieszy (żółty);
- Szlak Nowy Kurzeszyn-Puszcza Mariańska – pieszy (czerwony);

- Szlak Dworki wokół Skierniewic – rowerowy (zielony);
- Szlak Grunwaldzki (ponadregionalny) – rowerowy (czerwony).

W aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (2018) rekomenduje się utworzyć następujące szlaki turystyczne:

- Łódzki Szlak Konny (regionalny) – zrealizowany;
- Ponadregionalny szlak rowerowy Grunwaldzki
- Szlaki tematyczne (trasy samochodowe): Szlak Zamków, Szlak Frontu I Wojny Światowej

Gmina Nowy Kawęczyn w w/w Planie województwa znajduje się w zasięgu projektowanego Pasma Turystyczno-Kulturowego Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej oraz w projektowanej Łowicko-Bolimowskiej Strefie Turystycznej.

Na terenie gminy znajdują się trzy ośrodki jazdy konnej: „Komanczeria”, „Tulino” oraz „Esterka”. Ten ostatni funkcjonuje również jako gospodarstwo agroturystyczne.

⇒ Kult religijny

Na terenie gminy istnieje kościół w Starej Rawie i czynny cmentarz rzymsko-katolicki w Starej Rawie (faktycznie położony w Helenkowie). Ponadto istnieją jeszcze trzy nieczynne cmentarze: Franciszkany – ewangelicko-augsburski, Sewerynow – ewangelicki i Stara Rawa – cmentarz przykościelny.

Gmina Nowy Kawęczyn posiada podstawowe obiekty infrastruktury społecznej. Są one generalnie w dobrym lub średnim stanie technicznym i spełniają warunki, jakim powinny odpowiadać z racji pełnionej funkcji. Na podstawie przeprowadzonej analizy stopnia nasycenia obszaru gminy w obiekty infrastruktury społecznej należy zauważyć brak gminnego ośrodka kultury, sportu i rekreacji.

4.6.3. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe i ich wyposażenie są miernikiem poziomu i jakości życia mieszkańców. W 2020 r. (GUS) na terenie gminy znajdowało się 1 415 mieszkań. Ich liczba w latach 1970 – 2010 zmieniła się nieznacznie, przy jednoczesnym dość znacznym zmniejszeniu się liczby ludności gminy. Wzrosła natomiast znacznie ich powierzchnia użytkowa oraz zmniejszyła się liczba osób w mieszkaniu. W latach 2010 – 2020 liczba mieszkań na terenie gminy Nowy Kawęczyn systematycznie wzrastała tak, jak wzrastała liczba mieszkańców. Wspomniane zjawiska dot. powierzchni użytkowej i przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie nadal się utrzymują. Zasoby mieszkaniowe w gminie obrazuje poniższe zestawienie (GUS).

Zasoby mieszkaniowe w latach 2010 – 2020 (GUS)

Wyszczególnienie	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Liczba mieszkań	1 294	1 321	1 3242	1 366	1 392	1 415
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,61	3,65	3,68	3,72	3,76	3,80
Przeciętna powierzchnia użytkowa m ²	74,5	75,9	76,8	78,0	79,4	80,5
Przeciętna liczba osób w mieszkaniu	2,60	2,53	2,51	2,47	2,43	2,38
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,72	0,69	0,68	0,66	0,65	0,63
Mieszkania oddane do użytkowania	68	27	21	24	26	23

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W gminie Nowy Kawęczyn w 2020 r. powierzchnia użytkowa mieszkania była najniższa w powiecie skierniewickim. Najniższa była także liczba izb w mieszkaniu. Natomiast liczba osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę była jedną z najniższych w powiecie. Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego, w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2020 r. suma powierzchni użytkowej mieszkań wyniosła 113 890 m².

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w powiecie skierniewickim 92,8 m², w województwie łódzkim 69,9 m², odpowiednio liczba izb w mieszkaniu 4,28 i 3,61, liczba osób w mieszkaniu 3,00 i 2,34 oraz liczba osób na izbę 0,70 i 0,65.

W/w wskaźniki w gminie Nowy Kawęczyn były niewiele niższe w porównaniu do powiatu skierniewickiego oraz niewiele wyższe w porównaniu do województwa łódzkiego.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.:

- mieszkania – 9,
- izby – 56,
- powierzchnia użytkowa mieszkań – 1 257 m².

Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność gminy Nowy Kawęczyn na koniec 2020 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Powierzchnia użytkowa [m ²]
ogółem	25	1 226
w tym:		
- wyposażone w wodociąg	25	-
- wyposażone w kanalizację	15	-
- wyposażone w centralne ogrzewanie	17	-
niezamieszkałe (z ogólnej liczby mieszkań)	4	148

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

4.6.4. Działalność produkcyjno-usługowa

⇒ Podmioty gospodarki narodowej według WUS

W gminie Nowy Kawęczyn w 2010 r. były zarejestrowane 172 podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), w tym 163 podmioty to sektor prywatny, tj. 94,77%, zaś 9 jednostek to sektor publiczny.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej – 2010 (WUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ogółem	172
2.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	8
3.	Przemysł	19
4.	Budownictwo	29
5.	Handel i naprawy	47
6.	Transport i gospodarka magazynowa	8
7.	Zakwaterowanie i gastronomia	2
8.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3
9.	Obsługa rynku nieruchomości	8

W gminie Nowy Kawęczyn w 2021 r. było zarejestrowanych 269 podmiotów gospodarki narodowej. Większość jednostek to sektor prywatny - 260, tj. 96,6%, zaś sektor publiczny to 9 jednostek.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej – 2021 (GUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ogółem	269
2.	SEKCJA A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10
3.	SEKCJA B - Górnictwo i wydobywanie	0
4.	SEKCJA C - Przetwórstwo przemysłowe	30
5.	SEKCJA D - Górnictwo i wydobywanie Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
6.	SEKCJA E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0
7.	SEKCJA F - Budownictwo	51
8.	SEKCJA G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	57
9.	SEKCJA H - Transport, gospodarka magazynowa	13
10.	SEKCJA I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1
11.	SEKCJA J - Informacja i komunikacja	4
12.	SEKCJA K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
13.	SEKCJA L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8
14.	SEKCJA M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25
15.	SEKCJA N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8
16.	SEKCJA O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
17.	SEKCJA P - Edukacja	10
18.	SEKCJA Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13
19.	SEKCJA R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2
20.	SEKCJA S - Pozostała działalność usługowa	22
21.	SEKCJA T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na	

	własne potrzeby	
22.	SEKCJA U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w 2021 r. była **zauważalnie** wyższa od liczby podmiotów w 2010 r.

W porównaniu z gminami powiatu skierniewickiego gmina Nowy Kawęczyn posiadała w roku 2021, jak i w roku 2010 **liczbę** zarejestrowanych podmiotów gospodarczych **niższą niż średnia dla powiatu**.

⇒ Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według WUS

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2010r. było 127 osób prowadzących działalność gospodarczą (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne).

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 2010 (WUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ogółem	127
2.	Przetwórstwo przemysłowe	15
3.	Budownictwo	26
4.	Handel i naprawy	42
5.	Hotele i restauracje	2
6.	Transport, gospodarka magazynowa	8
7.	Zakwaterowanie i gastronomia	8
8.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2
9.	Obsługa rynku nieruchomości	1

Na terenie gminy w 2021 r. były 188 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne).

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 2021 (GUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ogółem	188
2.	SEKCJA B - Górnictwo i wydobywanie	0
3.	SEKCJA C - Przetwórstwo przemysłowe	23
4.	SEKCJA D - Górnictwo i wydobywanie Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
5.	SEKCJA E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0
6.	SEKCJA F - Budownictwo	44
7.	SEKCJA G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	44
8.	SEKCJA H - Transport, gospodarka magazynowa	11
9.	SEKCJA I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0
10.	SEKCJA J - Informacja i komunikacja	4

11.	SEKCJA K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
12.	SEKCJA L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
13.	SEKCJA M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23
14.	SEKCJA N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8
15.	SEKCJA O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
16.	SEKCJA P - Edukacja	5
17.	SEKCJA Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11
18.	SEKCJA R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0
19.	SEKCJA S - Pozostała działalność usługowa	10
20.	SEKCJA T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	
21.	SEKCJA U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w roku 2021 była zauważalnie wyższa niż w roku 2010.

⇒ Działalność produkcyjno-usługowa według rejestru ewidencji gospodarczej w gminie

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn było zarejestrowanych w grudniu 1998r. 121 podmiotów gospodarczych (według wykazu Urzędu Gminy). Działalność podmiotów gospodarczych obejmowała usługi, działalność produkcyjno-usługową oraz produkcyjną. Najwięcej podmiotów gospodarczych specjalizowało się w działalności usługowej różnego typu.

Rodzaj działalności obrazuje poniższe zestawienie – 1998r. (Urząd Gminy).

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych
1.	Handel obwoźny	22
2.	Usługi handlu	18
3.	Hurtownie	3
4.	Handel płodami rolnymi i młynarstwo	4
5.	Motoryzacja: kupno-sprzedaż	7
6.	Murarstwo	9
7.	Materiały budowlane: kupno - sprzedaż	7
8.	Usługi transportu	7
9.	Usługi budowlane	6
10.	Produkcyjno usługowa - różna	5
11.	Ślusarstwo	4
12.	Krawiectwo	2
13.	Instalatorstwo	2

14.	Mechanika pojazdowa	3
15.	Stolarstwo	2
16.	Usługi różne	20
	Razem	121

Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było we wsiach: Nowy Dwór Parcela - 16, Strzyboga - 12, Nowy Kawęczyn - 8, Stara Rawa - 9, Podtrzianna - 8, Nowy Dwór - 6, Rawiczów - 6, Prandotów - 5, Rzędków - 5, Suliszew - 5, Dukaczew - 5.

Największym podmiotem gospodarczym w gminie był Kwiaciarski Zakład Doświadczalny w Nowym Dworze zatrudniający 98 osób (stan grudzień 1998r.).

We wrześniu 2010r. na terenie gminy według rejestru ewidencji gospodarczej było zarejestrowanych 165 podmiotów gospodarczych, w tym 110 prowadziło działalność gospodarczą.

Na terenie gminy występuje szereg usług handlowych, gastronomicznych, rzemieślniczych, transportowych, produkcyjnych. Najwięcej podmiotów gospodarczych specjalizuje się w działalności usługowej różnego typu. Podmioty te są rozrzucone po całej gminie, najwięcej jednak ich jest we wsiach: Podtrzianna, Strzyboga, Nowy Kawęczyn, Nowy Dwór Parcela, Stara Rawa.

Największymi podmiotami gospodarczymi są:

- Kwiaciarski Zakład Doświadczalny Nowy Dwór Sp. z o.o. Instytut Sadownictwa i Kwaciarstwa (PGR Nowy Dwór)
- UDS, G. Bączkowska-Wysocka, A. Bączkowski Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (usługi introligatorskie)
- Skup Żywca, Ubój i Sprzedaż Mięsa Z. Frączkiewicz - Suliszew
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- „Ludwik” PPH M. Lisiecki Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (chemiczne środki - produkcja)
- „Chłód System” PHU Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (wiercenie studni głębinowych, montaż pomp ciepłych)
- „Kaja” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (produkcja tworzyw sztucznych)
- „Jak” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (produkcja okryw pieczarkowych, ziemi do kwiatów)
- „Anar” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (produkcja folii)
- „Tom-Kar” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (handel materiałami budowlanymi, nawozami, paszą, opałem)
- „Ferbruk” D. Kroc - Kawęczyn B (usługi ogólnobudowlane)
- Młyn E. Kowalczyk - Suliszew
- „Oktan Plus” A. Zyga Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- „Ped-Bruk” P. Dudek Nowy Kawęczyn 22 - Kolonia Starorawska (usługi budowlano-brukarskie)
- „Trans-Kom” PPHU J. Kosmatka - Strzyboga (materiały budowlane)
- FH Staniak - Podtrzianna (rolnicze maszyny i sprzęt)

- Centrum Motoryzacji - Podtrzianna
- Kupno i Sprzedaż Trzody Chlewnej i Bydła G. Mieszka Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- „Las-Ogród” H.S. Marcinkowscy - Podtrzianna (ogrodnicze artykuły, sprzęt)
- Zakład Weterynaryjny J.T. Niżnikowscy Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- Stacja paliw - Strzyboga
- Szkołka Drzew i Krzewów Ozdobnych „DENDRA” E.M. Bielenin - Franciszkany
- Stadnina koni w Psarach „Tulino” - Psary
- Klinika Rehabilitacyjna Nowy Dwór, PGR Nowy Dwór
- PPHU „GRYSIK” N. Wolska - Marianka (wydobycie kruszywa naturalnego)
- Kopalnia kruszywa „Marianka II” M. Łukasik - Marianka
- Firma „TRANS-C” W. Waluk - Nowy Dwór (wydobycie kruszywa naturalnego)

W latach 1998 - 2010 nastąpił na terenie gminy Nowy Kawęczyn wzrost liczby podmiotów gospodarczych (ze 121 do 165).

Jeżeli chodzi o aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nowy Kawęczyn, to 66,3% mieszkańców pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,5% w przemyśle i budownictwie, 8,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), 0,4% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości), a pozostałe 10,3% mieszkańców w sektorach inne niż wymienione powyżej.

Działalność gospodarcza w gminie rozwija się głównie na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lub w pobliżu drogi wojewódzkiej relacji Skierniewice - Rawa Mazowiecka i koncentruje się w trzech obszarach. Pierwszy z nich to rejon w północno-zachodniej części gminy ze Strzybogą i Podtrzianną, drugi obejmuje wieś gminną Nowy Kawęczyn oraz Kolonię Starorawską, trzeci aktywny gospodarczo obszar to wieś Nowy Dwór Parcela i PGR Nowy Dwór.

Przewidzieć należy, że obszary te również w okresie perspektywnym będą należały do najaktywniej się rozwijających.

W związku z tym zadaniem Samorządu winno stać się wyposażenie ich w brakujące media z zakresu infrastruktury technicznej, głównie kanalizację sanitarną.

4.6.5. Rolnictwo

Dominującą funkcją gminy Nowy Kawęczyn jest rolnictwo. Na obszarze gminy występują średnio korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju produkcji rolniczej.

⇒ Gleby

Gleby i ich jakość mają decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności strukturę upraw i wysokości plonów.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY NOWY KAWĘCZYN

1.	Adamów	162,0672	0	0	0	25,1837	29,1755	54,6772	18,0349
2.	Budy Trzczańskie	175,3505	0	0	0	43,3261	10,4109	58,4848	29,4297
3.	Doleck	312,1244	0	0	8,3264	78,1810	106,6007	71,0783	8,1200
4.	Dukaczew	670,8020	0	0	14,5800	66,6400	87,6985	88,5976	33,2903
5.	Dzwonkowice	179,2740	0	0	0	4,5470	5,1509	55,0246	16,9563
6.	Esterka	190,2283	0	0	0	11,9046	57,8412	66,2051	15,4835
7.	Franciszkańy	195,5632	0	0	0,8586	61,6437	33,9161	37,9539	11,5324
8.	Helenków	249,8357	0	0	34,3916	44,6494	83,1872	41,7905	2,2400
9.	Kaczorów	173,3336	0	0	4,3340	81,1878	47,1841	17,6045	2,4200
10.	Kawęczyn B	72,7256	0	0	7,9973	34,1942	18,6788	3,1716	0
11.	Kazimierzów	150,8572	0	0	26,1800	39,9613	39,0192	38,4827	0
12.	Kolonia Starorawska	149,0532	0	0	26,7364	47,2735	26,5635	12,7472	0
13.	Kwasowiec	215,1365	0	0	56,3814	41,7161	55,2552	30,8518	14,1612
14.	Marianka	134,7842	0	0	0	0,6400	44,1253	53,2959	12,4126
15.	Marianów	273,7547	0	0	12,1430	61,4518	107,7002	50,3626	8,7466
16.	Nowa Trzcianna	136,5663	0	0	0,6900	28,4749	29,9991	43,0032	9,3968
17.	Nowy Dwór	315,3251	0	0	0	37,3400	86,4554	42,6858	10,7089
18.	Nowy Dwór Parcela	664,5318	0	19,8015	236,8166	118,9293	67,9945	31,9916	0,5200
19.	Nowy Kawęczyn	276,4903	0	0	22,4748	140,8542	44,6769	12,1077	3,3631
20.	Nowy Rzędków	184,2002	0	0	0	7,1258	43,9649	68,5603	28,5171
21.	Podtrzciana	87,2242	0	0	0	0,7200	28,7100	28,0822	14,3299
22.	Prandotów	215,8528	0	0	0	62,4399	85,8248	35,4584	1,7437
23.	Psary	220,9634	0	0	0	35,4194	11,1006	71,1369	20,9401
24.	Raducz	864,3387	0	0	0	0	18,1240	64,0219	12,4979
25.	Rawiczów	291,1551	0	0	0	11,2522	98,1894	61,9406	25,8545
26.	Rzędków	333,0972	0	0	0	9,9729	64,7158	83,1237	80,4696
27.	Sewerynów	126,5734	0	0	0	0	0,6900	2,6300	10,0323
28.	Stara Rawa	372,8937	0	0	1,8151	29,9948	85,8655	85,3496	11,1700
29.	Stary Rzędków	213,6214	0	0	30,4623	51,5872	67,5891	20,9201	4,9900
30.	Strzyboga	375,0416	0	0	3,4500	47,8408	45,1413	95,5342	35,4083
31.	Suliszew	742,0841	0	0,9349	1,1136	19,3996	28,2501	125,8695	132,3856
32.	Trzcianna	615,6816	0	0	0	49,1560	177,4173	202,5962	65,5535
33.	Zglinna Duża	663,3743	0	10,7418	238,8437	143,3993	60,8977	51,8803	7,3245
34.	Trzcianna Mała	243,6196	0	5,0800	84,7336	52,7324	40,1269	38,4400	0,7800
35.	PGR Nowy Dwór	182,1885	0	0	0,9800	15,9329	25,3400	8,3841	0
	GMINA NOWY KAWĘCZYN	10427,7136	0	36,5582	813,3084	1 505,0718	1 863,5806	1 854,0446	648,8133

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

Udział procentowy klas bonitacyjnych gruntów w ogólnej powierzchni gminy Nowy Kawęczyn

Klasa bonitacyjna gruntów					
	II	III (IIIa, IIIb)	IV (IVa, IVb)	V	VI

Powierzchnia [ha]	0	849,8666	3 368,6524	1 854,0446	648,8133
Udział [%]	0	12,64	50,13	27,58	9,65

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

⇒ Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Miarą przydatności do produkcji rolnej są kompleksy glebowo-rolnicze. Obejmują one różne zespoły gleb, które wykazują zbliżone właściwości i mogą być podobnie użytkowane.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn dominują kompleksy żytnie, które zajmują 97,8 % powierzchni gleb gruntów ornych. Niewiele, bo 2,2% zajmują kompleksy zbożowo-pastewne.

Wśród kompleksów żytnich przeważają kompleksy: 5 - żytni dobry - 35% i 6 - żytni słaby - 32,6%.

Kompleksy żytnie obejmują gleby średniej i słabej klasy jakości IV, V i VI klasy bonitacyjnej o małych wartościach użytkowych. Jedynie gleby klasy III i IV tworzące kompleks żytni bardzo dobry są żyzniejsze i pozwalają na uprawę roślin o wyższych wymaganiach glebowych.

Kompleksy żytni bardzo dobry i dobry przeważają w południowo zachodniej i środkowej części gminy. Kompleks żytni bardzo słaby występuje najczęściej w otoczeniu kompleksów leśnych, głównie w północno-wschodniej części gminy.

Trwałe użytki zielone zaliczane są do kompleksu 2z - użytki zielone średnie i 3z - użytki zielone słabe i bardzo słabe ze zdecydowaną przewagą jednak kompleksu 2z. Występują one w dolinach rzek i cieków wodnych.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie gminy Nowy Kawęczyn – 1990r.

Kompleks	Nazwa kompleksu	ha	%
Kompleksy gruntów ornych			
1	pszenny bardzo dobry	-	-
2	pszenny dobry	-	-
3	pszenny wadliwy	-	-
4	żytni bardzo dobry	1338	18,0
5	żytni dobry	2594	34,9
6	żytni słaby	2428	32,6
7	żytni bardzo słaby	915	12,3
8	zbożowo-pastewny mocny	14	0,2
9	zbożowo-pastewny - słaby	151	2,0
Kompleksy użytków zielonych			
1z	bardzo dobre i dobre	-	-
2z	średnie	483	61
3z	słabe i bardzo słabe	309	39

⇒ Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej odnosi się do czterech elementów środowiska, tj. gleby, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych. Pozwala na ocenę porównawczą przyrodniczych warunków produkcji w różnych obszarach za pomocą jednego ogólnego wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Według Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach średnia wartość w/w wskaźnika dla gminy Nowy Kawęczyn wynosi 60,1 (średnia krajowa - 66,6) i należy do jednego z niższych w skali województwa łódzkiego (62,4pkt).

Reasumując, można powiedzieć, że na terenie gminy Nowy Kawęczyn występują średnio korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju produkcji rolnej. Średnia jakość gleb nie sprzyja intensyfikacji produkcji roślinnej. Znaczne arealty gleb słabej jakości zaliczanych do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego winny być przeznaczone pod zalesienia.

⇒ Struktura użytków rolnych

Struktura użytków rolnych zależy w dużym stopniu od warunków przyrodniczych. Gmina Nowy Kawęczyn posiada typowo rolniczy charakter.

Na terenie gminy największą powierzchnię wśród użytków rolnych zajmują grunty rolne, najmniejszą zaś sady.

Struktura użytków rolnych - 1998r. (ewidencja gruntów)

Wyszczególnienie		Powierzchnia w ha	%
Użytki rolne		8118,5	100
1.	Grunty orne	6956,1	85,68
2.	Sady	294,0	3,62
3.	Łąki trwałe	426,3	5,25
4.	Pastwiska trwałe	442,1	5,45

W 1998r. dominującą formą użytków rolnych były grunty orne, stanowiły one 85,68% ogólnej powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo w gminie. Ich udział w poszczególnych wsiach był bardzo zróżnicowany i wahał się od 25,1% we wsi Sewerynów do 96,2% we wsi Kwasowiec.

W skali całej gminy niewielką powierzchnię bo 294ha zajmowały sady. Stanowiły one 3,62% powierzchni użytków rolnych. Najwyższym w skali gminy udziałem sadów charakteryzowały się wsie Nowa Trzecianna, Marianów i Podtrzecianna.

Trwałe użytki zielone, występowały głównie w dolinach rzek i cieków. Zajmowały one 868,4ha, co stanowiło 10,7 % powierzchni użytków rolnych.

Najwyższym udziałem łąk wyróżniała się wieś Sewerynów. W połowie wsi w gminie ta forma użytkowania gruntów rolnych w ogóle nie występowała.

Pastwiska były istotną formą użytkowania gruntów we wsi PGR Nowy Dwór - 27,9% powierzchni użytków rolnych.

Struktura użytków rolnych – 01.01.2010 r. (ewidencja gruntów)

Wyszczególnienie		Powierzchnia w ha	%
Użytki rolne		7997	100
1.	Grunty orne	6742	84,31
2.	Sady	203	2,54
3.	Łąki trwałe	379	4,74
4.	Pastwiska trwałe	398	4,98
5.	Grunty rolne zabudowane	238	2,97
6.	Grunty pod stawami	14	0,17
7.	Grunty pod rowami	23	0,29

W 2010r. dominującą formą użytków rolnych były grunty orne, stanowiły one 84,31% ogólnej powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo w gminie. Ich udział w poszczególnych wsiach był bardzo zróżnicowany.

W skali całej gminy niewielką powierzchnię bo 203ha zajmowały sady. Stanowiły one 2,54% powierzchni użytków rolnych.

Trwałe użytki zielone, występujące głównie w dolinach rzek i cieków zajmowały 777ha, co stanowiło 9,72 % powierzchni użytków rolnych.

W 2010r. w porównaniu do 1998r. nastąpiło zmniejszenie się powierzchni użytków rolnych o około 121,5ha.

Struktura użytków rolnych – 01.01.2021 r. (ewidencja gruntów)

Wyszczególnienie		Powierzchnia w ha	%
Użytki rolne		7 931,9467	100
1.	Grunty orne	6721,3769	84,74
2.	Sady	162,1511	2,04
3.	Łąki trwałe	372,6564	4,70
4.	Pastwiska trwałe	399,9136	5,04
5.	Grunty rolne zabudowane	231,9204	2,93
6.	Grunty pod stawami	20,9621	0,26
7.	Grunty pod rowami	22,9662	0,29

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

Bazując na danych z 2021 r. należy stwierdzić iż dominującą formą użytków rolnych wciąż pozostają grunty orne – stanowiły one prawie 85% ogólnej powierzchni gruntów rolniczych w gminie. Znacząco zmniejszyła się powierzchnia sadów – z 203 ha w 2010 r. do 162 ha w 2021 r. Stanowiły one niewiele ponad 2% wszystkich użytków rolnych. Ogólna powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy Nowy Kawęczyn, porównując ostatni badany okres nie

zmieniła się tak drastycznie jak w przypadku porównania lat 2010 i 1998.

⇒ Rodzaje użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych

Rodzaje użytkowania gruntów w gminie Nowy Kawęczyn w gospodarstwach rolnych wykazują na tradycyjny sposób wykorzystania gruntów w gospodarstwach rolnych, głównie w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Rodzaje użytkowania gruntów w latach 1996, 2002 i 2010 obrazują poniższe tabelki.

Rodzaje użytkowania gruntów - 1996r. (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
		ha	%	ha	%
1.	Ogółem	10260	100	7733	100
2.	Użytki rolne	7811	76,13	7066	91,38
3.	Grunty orne	6641	64,73	6037	78,07
4.	Sady	350	3,41	330	4,27
5.	Łąki	573	5,58	527	6,81
6.	Pastwiska	247	2,41	172	2,23
7.	Lasy i grunty leśne	2051	19,99	329	4,25
8.	Pozostałe grunty użytkowane i nieużytki razem	398	3,88	338	4,37

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 1996r. największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych zajmowały użytki rolne, tj. około 76,13% powierzchni gruntów ogółem. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła natomiast aż 91,38%. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosiła około 19,99%. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła dużo mniej, bo tylko 4,25%.

W użytkach rolnych największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych (64,73%) oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych (78,07%) zajmowały grunty orne, najmniejszą zaś pastwiska – odpowiednio 2,41% i 2,23%.

Rodzaje użytkowania gruntów - 2002r. (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
		ha	%	ha	%
1.	Ogółem	7103,64	100	6873,06	100
2.	Użytki rolne	6362,49	89,57	6150,48	89,49
3.	Grunty orne	5321,96	74,92	5120,75	74,50
4.	Sady	423,24	5,96	423,24	6,16
5.	Łąki	471,87	6,64	471,87	6,87
6.	Pastwiska	145,42	2,05	134,62	1,96
7.	Lasy i grunty leśne	421,98	5,94	413,95	6,02
8.	Pozostałe grunty	319,17	4,49	308,63	4,49

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2002r. największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych zajmowały użytki rolne, tj. około 89,57% powierzchni gruntów ogółem. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła natomiast 89,49%. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosiła około 5,94%. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła nieco więcej, bo 6,02%. W użytkach rolnych największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych (74,92%) oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych (74,50%) zajmowały grunty orne, najmniejszą zaś pastwiska – odpowiednio 2,05% i 1,96%.

Rodzaje użytkowania gruntów - 2010r. (Powszechny Spis Rolny - Bank Danych Lokalnych)

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne
		ha	ha
1.	Grunty ogółem	6918,42	6605,81
2.	Użytki rolne ogółem	6142,33	5841,98
3.	Użytki rolne w dobrej kulturze	5876,07	5576,92
4.	Pod zasiewami	4464,87	4286,99
5.	Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	174,60	138,15
6.	Uprawy trwałe	687,35	614,81
7.	Sady ogółem	640,00	567,63

8.	Ogrody przydomowe	19,82	19,82
9.	Łąki trwałe	440,07	427,79
10.	Pastwiska trwałe	89,36	89,36
11.	Pozostałe użytki rolne	266,26	265,06
12.	Lasy i grunty leśne	445,45	444,21
13.	Pozostałe grunty	330,65	319,63

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r. największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych zajmowały użytki rolne, tj. około 88,78% powierzchni gruntów ogółem. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła niewiele mniej, bo 88,44%. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosiła około 6,44%. W gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta wynosiła nieco więcej, bo 6,72%.

W użytkach rolnych największą powierzchnię w gospodarstwach rolnych (84,93%) oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych (84,42%) zajmowały użytki rolne w dobrej kulturze, najmniejszą zaś pastwiska – odpowiednio 1,29% i 1,35%.

Rodzaje użytkowania gruntów – 2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne
		ha	ha
1.	Grunty ogółem	6 914,57	6 692,45
2.	Użytki rolne ogółem	6 261,74	6 065,33
3.	Użytki rolne w dobrej kulturze	6 112,72	5 966,74
4.	Pod zasiewami	4 639,39	4 547,67
5.	Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	78,47	71,74
6.	Uprawy trwałe	949,16	902,09
7.	Sady ogółem	-	-
8.	Ogrody przydomowe	-	-
9.	Łąki trwałe	377,78	377,32
10.	Pastwiska trwałe	53,51	53,51
11.	Pozostałe użytki rolne	149,02	98,59
12.	Lasy i grunty leśne	365,68	357,84
13.	Pozostałe grunty	287,15	269,28

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. spadła liczba gospodarstw rolnych, jednak wzrasta ich powierzchnia. Największą powierzchnię w gospodarstwach zajmowały użytki rolne (ok. 90,5% gruntów ogółem). Podobna tendencja została zachowana jeżeli chodzi o udział użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych (ok. 90,6%). Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w porównaniu z poprzednimi spisami uległa zmniejszeniu – obecnie jest to ok. 5,3% powierzchni ogółem.

W gminie Nowy Kawęczyn w latach 1996 – 2010 powierzchnia gruntów zarówno w gospodarstwach rolnych ogółem, jak i w gospodarstwach rolnych indywidualnych uległa zmniejszeniu. Zmniejszeniu uległa również powierzchnia użytków rolnych. Zasada ta została wykazana także w 2020 r. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gospodarstwach rolnych uległa także zmniejszeniu, natomiast w gospodarstwach indywidualnych powierzchnia ta zwiększyła się, by znowu spaść w 2020 r.

W gminie w gospodarstwach rolnych największą powierzchnię zajmowały użytki rolne, w tym grunty orne. Wśród użytków rolnych dużo mniejszą powierzchnię zajmowały sady, łąki i pastwiska.

W gospodarstwach rolnych wśród gruntów lasy i grunty leśne zajmowały w porównaniu do użytków rolnych dużo mniejszą powierzchnię.

⇒ Melioracje

Jednym z czynników wpływających na wielkość produkcji rolnej są melioracje. Oprócz funkcji środowiskowej i produkcyjnej, stanowią ważną funkcję w ochronie przeciwpożarowej. Podstawowe zadania w systemach melioracyjnych pełnią kanały i rowy melioracyjne. Urządzenia te powinny być poddawane procesom konserwacyjnym w celu podtrzymania ciągłej sprawności technicznej. Urządzenia melioracji wodnych to m.in.: rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi, stacje pomp i in. Urządzenia te należą do właściciela gruntu, a utrzymanie urządzeń polegające na eksploatacji, konserwacji oraz remontach należy do zainteresowanych właścicieli gruntów. Jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej - do tej spółki lub związku spółek wodnych. Grunty zmeliorowane powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem.

W gminie Nowy Kawęczyn występują użytki rolne częściowo zmeliorowane podziemną siecią drenarską oraz rowami otwartymi w miejscowościach: Adamów, Budy Trzczańskie, Doleck, Franciszkany, Helenków, Kaczorów, Kolonia Starorawska, Nowy Dwór, Nowy Dwór Parcela, Nowy Kawęczyn, PGR Nowy Dwór, Prandotów, Rzędków, Nowy Rzędków, Sewerynow, Stara Rawa, Strzyboga, Suliszew, Trzecianna, Zglinna Duża.

W przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, należy je przebudować w sposób umożliwiający prawidłowe ich funkcjonowanie.

⇒ Struktura własności

Dominującą formą własności w gminie Nowy Kawęczyn w rolnictwie jest własność prywatna.

Na dzień 01.01.2010 r. grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych wynosiły 7869ha, co stanowiło 75,46% powierzchni gminy (Urząd Gminy).

⇒ Struktura agrarna

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 1996r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajdowało się 953 gospodarstw rolnych, w tym 951 gospodarstw rolnych indywidualnych, (789 indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1ha i 162 działki rolne o powierzchni do 1ha).

Średnia ogólna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wyniosła 8,8ha, a użytków rolnych 8,1ha.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie - 1996r. (Powszechny Spis Rolny)

Powierzchnia gospodarstw	1-2ha	2-5ha	5-7ha	7-10ha	10-15ha	>15ha
Liczba gospodarstw	78	185	130	158	157	81
% w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw	9,9	23,4	16,5	20,0	19,9	10,3

Najliczniej reprezentowaną grupą obszarową były gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha. Gospodarstwa małe, których powierzchnia nie przekracza 5ha stanowiły 33,3% ogółu gospodarstw.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajdowało się 897 gospodarstw rolnych, w tym 895 indywidualnych gospodarstw rolnych (757 indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha i 138 działki rolne o powierzchni do 1 ha).

Średnia ogólna powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła 7,9 ha, a użytków rolnych 7,1ha. Średnia ogólna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosiła 7,7ha, a użytków 6,9ha.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie - 2002r. (Powszechny Spis Rolny)

Powierzchnia gospodarstw	1-5 ha	5-10ha	10-15ha	15 ha i więcej
Liczba gospodarstw	303	234	126	94
% w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw	40,0	30,9	16,7	12,4

Najliczniej reprezentowaną grupą obszarową były gospodarstwa o powierzchni 1-5ha. Gospodarstwa małe, których powierzchnia nie przekraczała 5ha stanowiły 40,0% ogółu gospodarstw.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010r. (Bank Danych Lokalnych) na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajdowało się 845 gospodarstw

rolnych, w tym 842 indywidualnych gospodarstw rolnych (721 indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1ha i 121 działki rolne o powierzchni do 1ha). Średnia ogólna powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła 8,19 ha, a użytków rolnych 7,27ha. Średnia ogólna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosiła 7,85ha, a użytków 6,94ha.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie - 2010r. (Powszechny Spis Rolny - Bank Danych Lokalnych)

Powierzchnia gospodarstw	1-5 ha	5-10ha	10-15ha	15 ha i więcej
Liczba gospodarstw	306	218	108	89
% w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw	42,5	30,2	15,0	12,3

Najliczniej reprezentowaną grupą obszarową były gospodarstwa o powierzchni 1-5ha. Gospodarstwa małe, których powierzchnia nie przekraczała 5ha stanowiły 42,5% ogółu gospodarstw.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn w 2010r. w stosunku do 1996r. zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych. Natomiast zwiększeniu uległa liczba gospodarstw rolnych, których powierzchnia nie przekracza 5ha. Zwiększyła się również liczba gospodarstw rolnych o powierzchni 15ha i więcej.

Zmianie uległa również średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego z 8,8ha w 1996r. do 7,85ha w 2010r.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie – 2021 r.

Powierzchnia gospodarstw	do 1 ha włącznie	1-5 ha	5-10ha	10-15ha	15 ha i więcej
Liczba gospodarstw	5	285	164	104	103
% w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw	0,76	43,12	24,81	15,73	15,58

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

Najliczniejszą grupą były gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha. Gospodarstwa małe, do 5 ha (290 gospodarstw) stanowiły prawie 44% wszystkich gospodarstw w gminie Nowy Kawęczyn.

W stosunku do lat poprzednich, sukcesywnie zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych. Najbardziej zauważalną zmianą jest zwiększenie liczebności gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej. W porównaniu do 2010 r. zwiększeniu uległa średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego – z 7,85 ha do 9,43 ha.

⇒ Struktura upraw i hodowli w gospodarstwach rolnych

W latach 1996 – 2010 na terenie gminy Nowy Kawęczyn wystąpiła tendencja zmniejszania się ilości gospodarstw rolnych (z 953 w 1996r. do 845 w 2010r.).

Struktura zasiewów - 1996r., 2002r. (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	1996		2002	
		Ogółem ha	Gospodarstwa Indywidualne ha	Ogółem ha	Gospodarstwa Indywidualne ha
1.	Pszenica ozima	360	360	225,30	225,30
2.	Pszenica jara	292	258	269,99	263,99
3.	Żyto	1580	1476	1295,46	1235,46
4.	Jęczmień ozimy	24	24	96,15	96,15
5.	Jęczmień jary	155	135	267,76	267,76
6.	Owies	291	281	300,15	291,15
7.	Pszenżyto ozime	414	414	618,58	607,58
8.	Pszenżyto jare	59	59	60,63	50,63
9.	Mieszanki zbożowe	757	757	793,96	793,96
10.	Gryka, proso i inne zbożowe	10	10	2,94	2,94
11.	Kukurydza	7	7	74,44	65,46
12.	Strączkowe jadalne	10	10	1,9	1,9
13.	Ziemniaki	903	857	457,12	457,12
14.	Buraki cukrowe	3	3	0,30	0,30
15.	Rzepak i rzepik	1	1	10,90	10,90
16.	Okopowe pastewne	4	4	1,05	1,05
17.	Warzywa gruntowe	29	26	36,65	36,65
18.	Truskawki			37,06	37,06

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 1996r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn powierzchnia zasiewów wynosiła 6212ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych 5258ha, w 2002r. wynosiła natomiast 4797,90ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych 4596,69ha. W latach 1996 - 2002 powierzchnia zasiewów w gminie zmniejszyła się około 23%.

Wśród zasiewów największą powierzchnię zajmowało żyto, następnie mieszanki zbożowe i ziemniaki. Najmniejszą powierzchnię zajmowały zaś rzepak i rzepik oraz buraki cukrowe i kukurydza.

Struktura zasiewów – 2020 r. (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	2020	
		Ogółem [ha]	Gospodarstwa Indywidualne [ha]
1.	Zboża razem	3 796,89	3 708,90
2.	Mieszanki zbożowe	3 294,65	3 206,66
3.	Ziemniaki	128,91	128,91
4.	Buraki cukrowe	0,00	0,00
5.	Rzepak i rzepik	357,38	357,38
6.	Warzywa gruntowe	57,29	53,56

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Zwierzęta gospodarskie – 1996r., 2002r. (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	1996		2002	
		Ogółem	Gosp. indywidualne	Ogółem	Gosp. indywidualne
1.	Bydło ogółem	2174	2174	1503	1503
2.	Bydło krowy	1226	1226	926	926
3.	Trzoda chlewna ogółem	6068	6068	8123	8123

4.	Trzoda chlewna lochy	526	526	847	847
5.	Konie	153	153	89	89
6.	Owce	212	212	114	114
7.	Kury ogółem	11068	11068	24588	24588
8.	Kury nioski	8697	8697	5321	5321
9.	Kozy			48	48

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 1996r. i 2002r. w gminie Nowy Kawęczyn najczęściej hodowano kur, trzody chlewnej i bydła, najmniej natomiast hodowano kóz i koni.

W latach 1996 - 2002 ilość hodowanych kur zwiększyła się dwukrotnie, natomiast trzody chlewnej o około 1/3. W gminie zmniejszyła się natomiast ilość bydła, koni i owiec.

Zwierzęta gospodarskie – 2010r. (Powszechny Spis Rolny – Bank Danych Lokalnych)

Lp.	Wyszczególnienie	2010	
		Ogółem	Gosp. indywidualne
1.	Bydło ogółem	1220	1220
2.	Bydło krowy	606	606
3.	Trzoda chlewna ogółem	8788	8788
4.	Trzoda chlewna lochy	845	845
5.	Konie	62	62
6.	Drób ogółem	63038	63038
7.	Drób kurzy ogółem	60955	60955

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010r. (Bank Danych Lokalnych) w gminie Nowy Kawęczyn najczęściej hodowano drobiu kurzego, trzody chlewnej i bydła, najmniej natomiast hodowano koni.

Zwierzęta gospodarskie – 2020 r. (Powszechny Spis Rolny 2020 – Bank Danych Lokalnych)

Lp.	Wyszczególnienie	2020	
		Ogółem [szt.]	Gospodarstwa indywidualne [szt.]
1.	Bydło ogółem	1 212	1 212
2.	Bydło krowy	433	433
3.	Trzoda chlewna ogółem	7 690	7 690
4.	Trzoda chlewna lochy	595	595
5.	Konie	-	-
6.	Drób ogółem	68 172	68 172
7.	Drób kurzy ogółem	59 532	59 532

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W latach 1996 – 2010 ilość hodowanych kur zwiększyła się pięciokrotnie, trzody chlewnej natomiast o około 1/3. W gminie zmniejszyła się natomiast ilość bydła i koni. Porównując rok 2010 z 2020, stwierdzono nieznaczne zmiany w pogłowiu zwierząt. Zmalała liczba trzody chlewnej i drobiu kurzego, a wzrosła liczba drobiu ogółem.

Maszyny i urządzenia rolnicze - 1996, 2002 (Powszechny Spis Rolny)

Lp.	Wyszczególnienie	1996		2002	
		Ogółem	Gospodarstwa indywidualne	Ogółem	Gospodarstwa indywidualne
1.	Ciągniki	508	483	548	533
2.	Samochody ciężarowe	113	107	94	88
3.	Kombajny zbożowe	44	38	69	63
4.	Kombajny ziemniaczane	114	111	112	110
5.	Kombajny buraczane	1	1		

W latach 1996 - 2002 w gminie Nowy Kawęczyn zwiększyła się liczba ciągników oraz kombajnów zbożowych, zmniejszyła się natomiast liczba samochodów ciężarowych.

Maszyny i urządzenia rolnicze - 2010, 2020 (Powszechny Spis Rolny 2020)

Lp.	Wyszczególnienie	2010		2020	
		Ogółem [szt.]	Gospodarstwa indywidualne [szt.]	Ogółem [szt.]	Gospodarstwa indywidualne [szt.]
1.	Ciągniki	623	604	749	734
2.	Kombajny zbożowe	dane dostępne dla powiatów		109	106
3.	Kombajny ziemniaczane			66	66
4.	Opryskiwacze polowe			348	343

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat widoczna jest mechanizacja gospodarstw rolnych. Dużą zachętą do inwestycji są dotacje na nowych maszyn i urządzeń rolniczych. W gminie Nowy Kawęczyn na 1 ciągnik przypada 1,12 ha użytków rolnych.

⇒ Obiekty obsługi i produkcji rolnej

Na terenie gminy znajdują się liczne obiekty obsługi i produkcji rolnej, większe z nich to:

- Kwaciarski Zakład Doświadczalny Nowy Dwór Sp. z o.o. Instytut Sadownictwa i Kwaciarstwa (PGR Nowy Dwór)
- Zakład Weterynaryjny J.T. Niżnikowscy Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- Skup Żywca, Ubój i Sprzedaż Mięsa Z. Frączkiewicz - Suliszew
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- „Jak” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (produkcja okryw pieczarkowych, ziemi do kwiatów)
- „Tom-Kar” Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela (handel materiałami budowlanymi, nawozami, paszą, opałem)
- FH Staniak - Podtrzianna (rolnicze maszyny i sprzęt)
- Kupno i Sprzedaż Trzody Chlewnej i Bydła G. Meszka Nowy Kawęczyn - Nowy Dwór Parcela
- Szkołka Drzew i Krzewów Ozdobnych „DENDRA” E.M. Bielenin -

Franciszkany

- „Las-Ogród” H.S. Marcinkowscy - Podtrzianna (ogrodnicze artykuły, sprzęt).

Rolnicza przestrzeń produkcyjna w obrębie gminy wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne. Najgorsze warunki dla rozwoju rolnictwa występują we wschodniej części gminy. Tam też skupiają się największe kompleksy leśne.

Środkowa i południowo-zachodnia część gminy charakteryzuje się najlepszymi warunkami dla produkcji rolnej. Najwartościowsze obszary, obejmujące swym zasięgiem gleby klasy III i IV winny być chronione dla potrzeb gospodarki rolnej.

W skali całej gminy produkcja rolna prowadzona jest na średnim poziomie intensywności. Istnieją możliwości jej intensyfikacji zwłaszcza w zakresie produkcji zwierzęcej.

Struktura upraw dostosowana do lokalnych warunków glebowych sprzyja rozwojowi chowu trzody chlewnej, a także bydła.

Pozytywną cechą rolnictwa jest dominacja prywatnej własności gruntów i korzystna struktura agrarna.

Niskie zanieczyszczenie środowiska sprzyjać może wdrażaniu ekologicznych bądź integrowanych metod produkcji rolnej.

4.6.6. Komunikacja

⇒ Komunikacja drogowa

System komunikacji kołowej na terenie gminy Nowy Kawęczyn tworzą: droga wojewódzka, drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi transportu rolnego i dojazdowe.

Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka **Nr 707** relacji Skierniewice – Rawa Mazowiecka – Nowe Miasto nad Pilicą. Obsługuje ona zarówno ruch tranzytowy, jak również lokalny.

Przez gminę przebiega 5 dróg powiatowych, które obsługują ruch międzygminny, gminny oraz ruch lokalny:

- **Nr 1316E** relacji Pod Borem-Wilkowice-Kwasowiec-Raducz-Jeruzal;
- **Nr 1318E** relacji Maków-Dębowa Góra-Trzianna-Kamion-Skierniewice;
- **Nr 1323E** relacji Żelazna-Zalesie;
- **Nr 1324E** relacji Stara Rawa-Nowy Dwór;
- **Nr 1330E** relacji Nowy Kawęczyn- Jeruzal-Kowiesy.

Drogi powiatowe posiadają nawierzchnie bitumiczną, jednak nie posiadają odpowiednich parametrów, należy je zmodernizować zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra [Infrastruktury w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych z 24 czerwca 2022 r.](#)

Drogi gminne obsługują ruch pomiędzy jednostkami osadniczymi gminy oraz miejscowościami sąsiadującymi z gminą.

Na terenie gminy znajdują się następujące drogi gminne:

- **Nr 113101E** – (Wołucza) - granica gm. Rawa Mazowiecka - Nowy Dwór; długość - 1500m;
- **Nr 113103E** – (Kolonia Wołucza) - granica gm. Rawa Mazowiecka - Kazimierzów - Kwasowiec - Marianów - Nowy Kawęczyn - Trzianna; długość - 8800m;
- **Nr 115153E** – (Lisna) - granica gm. Kowiesy - Psary - Dzwonkowice - Doleck; długość - 3500m;
- **Nr 115301E** – Rawiczów - Prandotów - droga powiatowa 1313E (Kamion); długość - 1901m;
- **Nr 115302E** – Strobów - Rawiczów - Trzianna - Suliszew - granica woj. mazowieckiego; długość - 8300m;
- **Nr 115303E** – Kaczorów - Franciszkanów - Strzyboga; długość - 4152m;
- **Nr 115304E** – Kwasowiec - Rzędków - granica gm. Skierniewice (Żelazna); długość - 2735m;
- **Nr 115305E** – (Lisowola) - granica woj. mazowieckiego - Doleck Stary; długość - 1200m;
- **Nr 115306E** – Zglinna Duża - granica gm. Rawa Mazowiecka - (Rosocha Stara); długość - 3100m;
- **Nr 115307E** – Stary Rzędków - Rzędków - Zglinna Duża; długość - 3900m;
- **Nr 115308E** – Strzyboga - Nowy Rzędków - Stary Rzędków - granica gm. Skierniewice (Józefatów); długość - 3500m;
- **Nr 115309E** – Strzyboga – Kwasowiec; długość - 4800m;
- **Nr 115310E** – Trzianna - Stara Rawa; długość - 3900m;
- **Nr 115311E** – (Kamion) - granica woj. mazowieckiego - Suliszew – Doleck; długość - 4800m;
- **Nr 115312E** – (Zalesie) - Zglinna Duża; długość - 300m;
- **Nr 115313E** – Trzianna – Doleck; długość – 4030 m;
- **Nr 115314E** – Zglinna Mała – gr. gm. Rawa Mazowiecka – (Nowa Rossocha); długość 3190 m;
- **Nr 115315E** – Zglinna Duża – Zglinna Mała; długość 2518 m;
- **Nr 115316E** – Marianów – Dukaczew – gr. gm. Rawa Mazowiecka – (Kolonia Wołucza); długość 3610 m;
- **Nr 115317E** – Dukaczew Marianka – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość 3800 m;
- **Nr 115318E** – do drogi powiatowej nr 1316E – Dukaczew; długość 432 m;
- **Nr 115319E** – Stary Rzędków – Kwasowiec; długość 1817 m;
- **Nr 115320E** – Marianów – Kawęczyn B – Nowy Dwór-Parcela – Stara Rawa; długość 5600 m;
- **Nr 115321E** – Franciszkany – Nowa Trzianna – do drogi gminnej nr 115310E; długość 3610 m;
- **Nr 115322E** – Strzyboga – Budy Trzińskie – do drogi powiatowej nr 1318E; długość 2030 m;
- **Nr 115323E** – obręb Trzianna; długość 1350 m;

- **Nr 115324E** – Suliszew – Sewerynów; długość 2500 m;
- **Nr 115325E** – Doleck – Esterka – gr. gm. Kowiesy – (Chełmce); długość 2425 m;
- **Nr 115326E** – Dzwonkowice – Esterka – do drogi powiatowej nr 1316E; długość 550 m;
- **Nr 115327E** – do drogi wojewódzkiej nr 707 – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 1557 m;
- **Nr 115328E** – od drogi powiatowej nr 1316E – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 3390 m;
- **Nr 115329E** – od drogi wojewódzkiej nr 707 – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1316E; długość 1220 m;
- **Nr 115330E** – od drogi powiatowej nr 1318E – Strzyboga – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość 470 m;
- **Nr 115331E** – od drogi powiatowej nr 1316E – Esterka – gr. gm. Kowiesy (Lisna); długość 867 m;
- **Nr 115332E** – Franciszkany – do drogi gminnej nr 115303E; długość 220 m;
- **Nr 115333E** – od drogi gminnej nr 115309E – Strzyboga – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość 740 m;
- **Nr 115334E** – od drogi wojewódzkiej nr 707 – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 1380 m.

Spośród ok. 104,8 km dróg gminnych około 53,5 km ma nawierzchnię utwardzoną, 35,5 km ma powierzchnię twardą wzmocnioną destruktem, 3,4 km powierzchnię twardą tłuczniową, 0,3 km powierzchnię wykonaną z trylinki, natomiast około 12,1 km ma nawierzchnię gruntową.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajduje się łącznie:

- 10,6 km dróg wojewódzkich;
- 35,0 km dróg powiatowych;
- 104,8 km dróg gminnych.

Sieć dróg w gminie jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Gęstość dróg należy uznać za wystarczającą. Gmina posiada połączenia, poprzez drogę wojewódzką, zarówno z siedzibą powiatu, jak i z siedzibą województwa. Posiada również połączenia, poprzez drogi powiatowe i gminne, z obszarami sąsiednimi. W okresie perspektywnym należy dążyć do wprowadzenia nawierzchni bitumicznej na wszystkich drogach gminnych, stanowiących połączenia z jednostkami osadniczymi o skupionej zabudowie w gminie oraz poprawę ich parametrów zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych z 24 czerwca 2022 r.

⇒ Komunikacja zbiorowa

Obsługę komunikacyjną ludności w gminie zapewnia komunikacja autobusowa – prywatne linie mikrobusowe i autobusy PKS Skierniewice sp. z o.o.

4.6.7. Infrastruktura techniczna

⇒ Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla celów bytowych i gospodarczych są 3 wiejskie wodociągi grupowe zasilane z ujęć wód podziemnych:

- Kolonia Starorawska;
- Trzcianna;
- Kwasowiec.

Ujęcia wody:

- Kolonia Starorawska - składa się z 2 studni głębinowych ujmujących wodę z utworów trzeciorzędowych:
  - Nr 1a o głębokościach 155,0m;
  - Nr 2 o głębokościach 158,0m.Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 50,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=15-32,0\text{m}$. Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych wodociągu wiejskiego w granicach ogrodzenia stacji wodociągowej o wymiarach 27,0 na 42,0m. Obsługuje wsie: Nowy Kawęczyn, Franciszkany, Kaczorów, Kolonia Starorawska, Helenków, Stara Rawa, Nowa Trzcianna, Podfranciszkany.
- Trzcianna - składa się z 1 studni głębinowej czerpiącej wodę z utworów czwartorzędowych:
  - Nr 1 o głębokości 47,0m.Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 80,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=4,5\text{m}$. Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej w promieniu 8m od zarysu obudowy studziennej studni oraz strefa ochrony pośredniej (zewnętrzna) o zasięgu $R=219,0\text{m}$ licząc od osi studni głębinowej ujęcia wód podziemnych wodociągu wiejskiego. W/w strefy ochrony zostały ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. (dnia 26.07.1993r.). Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 32, poz. 159) strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012r. Obsługuje wsie: Psary, Raducz, Dzwonkowice, Doleck, Trzcianna, Suliszew, Prandotów, Adamów, Budy Trzcińskie, Rawiczów, Podtrzcianna, Strzyboga, Podstrobów, Esterka.
- Kwasowiec - składa się z 2 studni głębinowych ujmujących wodę z utworów trzeciorzędowych:
  - Nr 1 o głębokości 138 m;
  - Nr 2 o głębokości 132m.

Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 50,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=14,30\text{-}23,30\text{m}$.
Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych wodociągu wiejskiego w promieniu 8m od zarysu obudowy studziennej studni Nr 1 i Nr 2.

Obsługuje wsie: Nowy Rzędków, Stary Rzędków, Rzędków, Marianów, Kawęczyn B, Nowy Dwór, Nowy Dwór Parcela, Mariana, Dukaczew, Kwasowiec, Kazimierzów, Zglinna Mała, Zglinna Duża.

W gminie Nowy Kawęczyn planowana jest modernizacja przestarzałej sieci wodociągowej.

Gmina posiada również 5 studni głębinowych, które aktualnie nie są eksploatowane w miejscowościach: Franciszkany, Dukaczew, Rawiczów, Stary Rzędków, Raducz.

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa ujęcia zakładowe:

- Ujęcie Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu w Raduczu - składa się z 2 studni głębinowych ujmujących wodę z utworów czwartorzędowych:
  - Nr 2 o głębokości 42,0m
Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 11,0\text{m}^3/\text{h}$;
  - Nr 3 o głębokości 50,0m
Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 70,0\text{m}^3/\text{h}$.

Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w granicach istniejącego ogrodzenia.

- Ujęcie Kwaciarskiego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Sadownictwa i Kwaciarstwa Nowy Dwór S.A. w Nowym Dworze - składa się z 3 studni głębinowych:
  - Nowy Dwór - składa się z 2 studni głębinowych ujmujących wodę z utworów czwartorzędowych:
    - Nr 2 o głębokości 29m
Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 20,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=5,50\text{m}$;
    - Nr 3 o głębokości 23m
Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 18,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=3,80\text{m}$.
Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w granicach istniejącego ogrodzenia działki o nr ew. 1/8 o powierzchni 0,06ha.
Ustanowiony został teren strefy ochrony pośredniej:
      - a) teren wewnętrzny strefy ochrony pośredniej o wymiarach: 56,0x80,0m;
      - b) teren zewnętrzny strefy ochrony pośredniej o granicach przebiegających:
        - od strony zachodniej - granicą między działkami nr 220 i nr 218 oraz nr 203 i nr 204,
        - od strony północnej - granicą stanowiącą skraj drogi dojazdowej od szosy Skierniewice-Rawa Mazowiecka do KZD w Nowym Dworze

- oraz drogi wewnętrzne aż do rzeki Rawki,
- od strony południowej - granicą przebiegającą między działkami nr 220 i nr 110, nr 221 i nr 101, nr 222 i nr 102 oraz granicą między działkami nr 140 i nr 141,
  - od strony wschodniej - granicą przebiegającą wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Rawki oraz linią zabudowy wsi Nowy Dwór;
- W/w strefa ochrony pośredniej została ustanowiona przed dniem 1 stycznia 2002r. (dnia 17.12.1998r.)
Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 32, poz. 159) strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012r.
- Nowy Dwór Parcela (teren „Sadu”) - składa się z 1 studni głębinowej ujmującej wodę z utworów czwartorzędowych:
    - Nr 1 o głębokości 60 m.

Wydajność eksploatacyjna $Q_e = 12,8\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=3,80\text{m}$.
Ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w granicach istniejącego ogrodzenia o wymiarach 12,0x16,0m.

Wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2021r.

Wskaźnik	powiat skierniewicki	gmina Nowy Kawęczyn
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	11 238	1 153
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam^3]	1 659,6	151,2
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m^3]	43,6	45,2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Gmina Nowy Kawęczyn jest w większości zwodociągowana, do zwodociągowania pozostała jedynie wieś Sewerynow oraz część wsi Helenków (za cmentarzem). 82,6% ogółu budynków mieszkalnych, na koniec 2020 r. było podłączonych do sieci wodociągowej.

W 2020 r. według GUS gmina Nowy Kawęczyn posiadała 102,8 km sieci wodociągowej.

Zasoby wód podziemnych w gminie zaspokajają potrzeby jej mieszkańców. Gospodarka zasobami wodnymi winna być jednak oszczędna, a lokalizowanie inwestycji wodochłonnych jest niewskazane.

⇒ Energetyka

Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną z istniejącej napowietrznej sieci średniego napięcia 15kV z głównych punktów zasilania zlokalizowanych w Skierniewicach (GPZ 110/15kV) oraz w Rawie Mazowieckiej (GPZ 110/15kV). Istniejący system zasilania gminy Nowy Kawęczyn liniami 15kV zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwościami zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną.

Na terenie gminy przewidziano realizację magistrali linii energetycznej wysokiego napięcia 110kV relacji Rawa Mazowiecka - Skierniewice (~~2 warianty~~). Strefę ochronną napowietrznej projektowanej linii 110kV, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu, stanowi pas o szerokości 36m.

⇒ Energia odnawialna

Odnawialne źródła energii to źródła wykorzystujące między innymi energię promieniowania słonecznego, energię wiatru, energię wody, energię geotermalną, energię biomasy i biogazu.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn brak jest elektrowni wiatrowych. Występuje natomiast jedna mała elektrownia wodna w Suliszewie o mocy 45kW.

Gmina posiada Plan gospodarki niskoemisyjnej przyjęty Uchwałą Nr XXX/162/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 9 listopada 2017 r. Celem strategicznym planu jest ograniczenie emisji CO₂ oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

⇒ Telekomunikacja

Przez teren gminy, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 707 przebiega kabel telekomunikacji międzymiastowej relacji Skierniewice - Rawa Mazowiecka z odgałęzieniami w kierunku Starej Rawy i Dolecka.

Telekomunikacja na terenie gminy oparta jest na istniejącej sieci. W gminie wszystkie wsie są strefonizowane.

Na obszarze gminy znajdują się dwie stacje bazowe telefonii komórkowej w miejscowości Marianów i Nowy Dwór Parcela oraz paraboliczna antena mikrolinii w miejscowości Kolonia Starorawska.

⇒ Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przechodzi gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy D=150mm i długości 12,5km relacji Skierniewice - Chrzczonowice.

Wskaźniki dotyczące sieci gazowej w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2021 r.

Wskaźnik	powiat skierniewicki	gmina Nowy Kawęczyn
Długość czynnej sieci przesyłowej [m]	41 116	12 464
Czynne przyłącza do budynków ogółem [szt.]	103	6
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych [szt.]	91	5
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) [szt.]	118	8
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	354	2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Gazyfikacja gminy w znacznym stopniu przyczyniłaby się do rozwoju gospodarczego i poprawiłaby jakość życia mieszkańców gminy Nowy Kawęczyn, przy jednoczesnej ochronie środowiska przyrodniczego.

⇒ Odprowadzenie ścieków

Na terenie gminy działają 3 oczyszczalnie ścieków, w tym 2 zakładowe:

- Nowy Dwór (obręb PGR Nowy Dwór) - oczyszczalnia ścieków gminna, instalacja typu wielofunkcyjny reaktor biologiczny dla RML=1450M oczyszczająca ścieki bytowe od mieszkańców Nowego Dworu i Nowego Dworu Parceli oraz ścieki bytowe od pracowników biur Kwaciarskiego Zakładu Doświadczalnego Nowy Dwór Sp. z o.o. i ze Szkoły Podstawowej w Nowym Dworze (obręb Nowy Dwór Parcela);

W przyszłości planuje się, że będzie obsługiwać wsie: Nowy Dwór Parcela, Stara Rawa, Kolonia Starorawska, Helenków, Nowy Kawęczyn, Kaczorów, Franciszkany, Strzyboga, Podtrzianna, Rawiczów, Prandotów, Budy Trzińskie, Adamów, Trzianna, Suliszew, Rzędków Nowy, Stary Rzędków, Rzędków;

- Raducz - oczyszczalnia ścieków zakładowa mechaniczno-biologiczna na terenie Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu;
- Nowy Kawęczyn (Nowy Dwór Parcela) - oczyszczalnia ścieków zakładowa SKR (osadnik OGM7 z filtrem piaskowym) obsługuje budynek administracyjny SKR, w którym znajduje się Urząd Gminy.

Sieć kanalizacji sanitarnej gminy dopiero powstaje. Długość sieci gminnej w 2010r. wynosiła 1,6km (WUS). W 2012r. według danych Urzędu Gminy wynosiła natomiast 2,75km. Większość ścieków na terenie gminy gromadzona jest jednak w przydomowych bezodpływowych zbiornikach, z których są przewożone do oczyszczalni ścieków. Jedynie niewielki odsetek gospodarstw korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

W miejscowościach, gdzie nie ma ekonomicznego uzasadnienia budowy kanalizacji ze względu na rozproszoną zabudowę przewiduje się budowę bezodpływowych zbiorników i wywóz ścieków do wybudowanego punktu zlewnego lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wskaźniki dotyczące sieci kanalizacyjnej w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2021 r.

Wskaźnik	powiat skierniewicki	gmina Nowy Kawęczyn
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	90,0	14,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 756	186
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	289,6	39,3
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba] *dane na rok 2020	5 352	531

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Na koniec 2020 r. z kanalizacji korzystało 15,7% ogółu ludności zamieszkującej gminę Nowy Kawęczyn. Zauważalna jest dysproporcja między procentem ludności korzystającej z sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej.

Tam, gdzie doprowadzenie sieci infrastruktury kanalizacyjnej jest niemożliwe lub nieopłacalne, dozwolone jest stosowanie indywidualnych zbiorników bezodpływowych, do których zalicza się szamba oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

⇒ Odprowadzenie wód opadowych

Na terenie gminy nie ma komunalnej sieci kanalizacji deszczowej.

⇒ Usuwanie nieczystości

Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów. Gmina wywozi odpady przy pomocy firm specjalistycznych poza swój teren.

Między gminą Nowy Kawęczyn a Firmą EKO-REGION Sp. z o.o. została podpisana umowa obejmująca przez w/w firmę odbieranie i zagospodarowane odpadów komunalnych. W ramach tejże umowy nieruchomości zostały wyposażone w pojemniki na odpady zmieszane, suche i szkło.

Gospodarka odpadami w gminie Nowy Kawęczyn na koniec 2021 r.

	powiat skierniewicki	gmina Nowy Kawęczyn
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg]	243	251
Masa odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych [t]	3 863,72	404,36
Masa odpadów zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [t]	8 035,16	737,72

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W roku 2003 r. została wprowadzona selektywna zbiórka odpadów, jest to segregacja u źródła do worków foliowych. Wielkości segregowanych odpadów są niewielkie.

⇒ Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy zaopatrzenie w ciepło odbywa się w oparciu o lokalne źródła ciepła. Występowanie licznych, lokalnych, rozproszonych źródeł ciepła działających w oparciu o tradycyjne paliwa pogarsza stan środowiska, zwłaszcza w zwartej zabudowie wsi.

W zakresie infrastruktury technicznej priorytetowym zadaniem do rozwiązania dla Samorządu winno być dokończenie budowy sieci wodociągów wiejskich oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej.

4.7. Dziedzictwo kulturowe i zabytki oraz dobra kultury współczesnej

⇒ Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Gmina Nowy Kawęczyn położona jest w obszarze historycznie należącym do Mazowsza. Odkryte ślady wskazują na bardzo wczesne pojawienie się na tym terenie osadnictwa, czego dowodem są grodziska wczesnośredniowieczne odkryte w Starej Rawie i Dzwonkowicach.

Obszar dzisiejszej gminy Nowy Kawęczyn położony był na terenie województwa rawskiego (funkcjonowało ono od XV wieku do rozbiorów). Składało się ono z trzech ziem, z których każda dzieliła się na dwa powiaty:

- Ziemia Rawska - z powiatami: rawskim i bielskim;
- Ziemia Gostynińska - z powiatami: gostynińskim i gąbińskim;
- Ziemia Sochaczewska - z powiatami: sochaczewskim i mszczonowskim.

Ziemie dzisiejszej gminy Nowy Kawęczyn przynależały do powiatu rawskiego. Były to ziemie ówczesnej gminy Doleck i parafii Stara Rawska. Gdy w 1866r. utworzono powiat skierniewicki, gmina Doleck wraz z całą północną częścią powiatu rawskiego weszła w skład nowo utworzonego powiatu. Doleck pozostał siedzibą władz gminnych do 1954r., tj. do czasu likwidacji gmin i utworzenia gromad. Siedzibę władz gromadzkich przeniesiono wówczas do wsi położonej w samym centrum gromady, czyli do Kawęczyna Nowego. W latach 1972-1975 przeprowadzono nowy podział administracyjny, który ustanowił dwustopniowy podział na województwa i gminy. Została wtedy utworzona gmina Nowy Kawęczyn.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) na środowisko kulturowe gminy Nowy Kawęczyn składają się:

- obiekty i obszary zabytkowe w rejestrze zabytków;
- obiekty i obszary zabytkowe w gminnej ewidencji zabytków;

- stanowiska archeologiczne;
- cmentarze;
- miejsca pamięci narodowej.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajduje się 11 obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków.

4.7.1. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Rejestr zabytków
1.	Budynek mieszkalny	Doleck	18	
2.	Budynek mieszkalny	Doleck	41	
3.	Dwór w zespole dworsko - parkowym	Doleck		
4.	Park krajobrazowy przydworski w zespole dworsko - parkowym	Doleck		770/A z 25.08.1986 r.
5.	Cmentarz ewangelicko - ausburski	Franciszkany		
6.	Budynek mieszkalny	Franciszkany		
7.	Założenie dworskie	Nowy Dwór		
8.	Dwór w założeniu dworskim	Nowy Dwór		550/A z 25.03.1981 r.
9.	Budynek pralni w założeniu dworskim	Nowy Dwór		550/A z 25.03.1981 r.
10.	Budynek gospodarczy w założeniu dworskim	Nowy Dwór		550/A z 25.03.1981 r.
11.	Kurnik w założeniu dworskim	Nowy Dwór		550/A z 25.03.1981 r.
12.	Budynek dla służby w założeniu dworskim (ob.. Budynek mieszkalny)	Nowy Dwór		550/A z 25.03.1981 r.
13.	Spichlerz w założeniu dworskim	Nowy Dwór		
14.	Piwniczka w założeniu dworskim	Nowy Dwór		
15.	Park przydworski w założeniu dworskim	Nowy Dwór		571/A z 20.06.1981 r.
16.	Aleja lipowa	Nowy Dwór		538/A z 05.05.1980 r.
17.	Zespół koszar carskich	Raducz		

18.	Budynek nr 9 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
19.	Budynek nr 10 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
20.	Budynek nr 11 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
21.	Budynek nr 12 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
22.	Budynek nr 13 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
23.	Budynek nr 14 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
24.	Budynek nr 15 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
25.	Budynek nr 16 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
26.	Budynek nr 17 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
27.	Budynek nr 18 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
28.	Budynek nr 19 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
29.	Budynek nr 20 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
30.	Budynek nr 10 na terenie Jednostki Wojskowej d. Zespół Koszar Carskich	Raducz		
31.	Budynek mieszkalny	Rzędków		
32.	Cmentarz ewangelicki	Sewerynow		
33.	Zespół kościoła pw. Św Szymona i Tadeusza Judy	Stara Rawa		

34.	Kościół drewniany parafialny rzym.-kat. pw. św Szymona i Tadeusza Judy w zespole kościoła pw. Św Szymona i Tadeusza Judy	Stara Rawa		286/214 z dnia 29.12.1967 r.
35.	Dzwonnica drewniana w zespole kościoła pw. Św Szymona i Tadeusza Judy	Stara Rawa		912/280 z dnia 29.12.1967 r.
36.	Cmentarz przykościelny w zespole kościoła pw. Św Szymona i Tadeusza Judy	Stara Rawa		811/A z dnia 22.11.1991 r.
37.	Brama w ogrodzeniu cmentarza przykościelnego w zespole kościoła pw. Św Szymona i Tadeusza Judy	Stara Rawa		
38.	Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	Stara Rawa		
39.	Kaplica cmentarna pw. Św Juliusza na cmentarzu rzym.-kat.	Stara Rawa		287/215 z dnia 29.12.1967 r.
40.	Park podworski	Stary Rzędków		572/A z 20.06.1981 r.
41.	Budynek dawnej szkoły (nieużytkowany)	Stary Rzędków		
42.	Kapliczka przydrożna	Strzyboga		
43.	Dwór	Suliszew		
44.	Młyn	Suliszew		
45.	Droga brukowa 210 m	Suliszew		
46.	Droga brukowa 227 m	Suliszew		
47.	Dwór w zespole dworsko - parkowym	Trzecianna		914/282 z 29.12.1967 r.
48.	Park krajobrazowy podworski w zespole dworsko - parkowym	Trzecianna		915/283 z 29.12.1967 r. (Aneks z 1981-06-20)
49.	Budynek mieszkalny	Trzecianna	49	
50.	Budynek mieszkalny	Trzecianna	27	
51.	Budynek mieszkalny	Trzecianna	35	
52.	Budynek mieszkalny	Trzecianna	36	
53.	Kapliczka przydrożna	Trzecianna		
54.	Budynek dawnej szkoły (ob.. Budynek mieszkalny)	Zglinna Duża	15	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków oraz Urzędu Gminy w Nowym Kawęczynie

⇒ Charakterystyka obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków

- Park dworski w Dolecku

Park krajobrazowy z początku XX wieku. Na otaczający park składają się pojedyncze brzozy, świerki, lipy i kasztanowce. Budynek dworu jest murowany z cegły, w części wejściowej piętrowy, kryty dwuspadowym dachem. Obecnie dwór i park znajdują się w rękach prywatnych i nie jest dostępny dla turystów – pełni rolę gospodarstwa rolnego.

- Zespół dworski i park dworski w Nowym Dworze

Dwór w Nowym Dworze został wzniesiony w I ćw. XX wieku przez Stefana Okęckiego po tym, jak wycofujące się w 1918r. wojska niemieckie spaliły pochodzący z XIX stulecia drewniany dwór. Nowy budynek zbudowano z cegły w tzw. stylu polskim, a mansardowy dach pokryto dachówką. Zachowały się liczne budynki gospodarcze: pralnia, spichlerz, obora, lodownia, kurniki i domy mieszkalne dla służby. W 1926r. powstał projekt założenia parkowego - ogrodu w stylu angielskim, na ten czas datowana jest większość drzew rosnących w parku. Do dworu przez park można dojść zabytkową aleją lipową. Po II wojnie światowej majątek upaństwowiono. W latach 80-tych dwór w stanie ruiny przejął Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Remont zakończono w 1989r. Obecnie zespół dworski jest własnością prywatną. Znajduje się w nim Klinika Rehabilitacji schorzeń kręgosłupa i narządu ruchu.

- Aleja lipowa w Nowym Dworze

Jest to około dwustuletnia aleja prowadząca do dworu. Jej przedłużenie stanowi także uznana za pomnik przyrody aleja ciągnąca się na długości około 1,3 km od obszaru parku dworskiego, wzdłuż szosy prowadzącej do drogi Skierniewice - Rawa Mazowiecka.

- Park dworski w Starym Rzędkowie

Pozostałości parku dworskiego, krajobrazowego, połowa XIX wieku, przekomponowany w 1932r. Na terenie parku zachowała się kapliczka maryjna.

- Kościół parafialny w Starej Rawie

Obecny kościół parafialny ufundowany przez Prymasa Polski Teodora Potockiego został zbudowany w latach 1731-1751. Jest to kościół konstrukcji zrębowej, orientowany, modrzewiowy, jednonawowy. Wnętrze przykryte stropami. Wewnątrz kościoła znajdują się pochodzące z poprzedniej świątyni (kościół jest trzecią świątynią w miejscowości, początki parafii sięgają XII wieku) konfesjonały, figury: św. Rocha, Hieronima, Jana Chrzciciela, na belce tęczowej krucyfiks. Chór muzyczny na dwóch kolumnkach (na jednej z nich umieszczona data 1731r.). Posiada trzy późnobarokowe ołtarze (główny z obrazem Matki Bożej w barokowych sukienkach oraz Szymona i Judy Tadeusza na zasuwie, dwa ołtarze boczne dedykowane św. Annie i św.

Barbarze).

- **Drewniana dzwonnica przy kościele parafialnym w Starej Rawie**
Jest to dzwonnica konstrukcji słupowej, oszalowana, przykryta dachem namiotowym zwieńczonym żelaznym krzyżem. Powstała w tym samym czasie co kościół.
- **Cmentarz przykościelny w Starej Rawie**
Cmentarz powstał w latach 1800-1900. Najstarszy istniejący nagrobek to grobowiec rodziny Prandota-Trzcińskich pochodzący z 1840 roku.
- **Kaplica cmentarna w Starej Rawie**
Jest to kaplica pw. **św. Juliusza** pochodząca z 1813 r., murowana z kamienną posadzką, przykryta stropem. Posiada barokowy ołtarz. **Kaplica zwieńczona jest metalowym krzyżem, a do jej wnętrza prowadzą dwuskrzydłowe, drewniane drzwi.** Usytuowana jest w centralnej części cmentarza parafialnego.
- **Dwór i park w Trzciannie z XIX w.**
Dwór w Trzciannie wzniesiono około 1820r., niegdyś „gniazdo” starego rodu Vereszowców-Rawiczów (Trzcińskich). Dwór z podcieniami, jedyny tego typu na Mazowszu. Przed wojną należał do rodu Prandotów. Aktualnie obiekt jest własnością prywatną. Jest to dwór o wielce oryginalnej architekturze. Wzniesiony został na planie prostokąta. Od frontu znajduje się dwukolumnowy portyk z trójkątnym szczytem, od strony parku sześciokolumnowy portyk wgłębny. Dwór otacza klasycy park. Tuż przy drodze od strony wschodniej rozpoczyna się długa aleja biegnąca w stronę stawów leżących na północnym skraju parku.

4.7.2 Stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Według Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Nowy Kawęczyn przyjętej 17 listopada 2023 r. na terenie gminy Nowy Kawęczyn występują liczne stanowiska archeologiczne.

Lp.	Miejscowość	AZP	Nr w miejscowości	Funkcja	Chronologia
1.	Doleck	63-59	1	ślad osadnictwa	II okres epoki brązu
2.	Doleck	63-59	2	osada	epoka brązu
3.	Doleck	63-59	3	ślad osadnictwa osada	pradzieje XV-XVII w.
4.	Doleck	63-59	4	osada	okres wpływów rzymskich
5.	Doleck	63-59	5	osada osada	okres wpływów rzymskich XV-XVII w.

6.	Doleck	63-59	6	osada ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich średniowiecze
7.	Doleck	64-59	7	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
8.	Doleck Wiejski	64-59	1	ślad osadnictwa osada	kultura łużycka nowożytność
9.	Doleck Wiejski	64-59	2	osada ślad osadnictwa	kultura przeworska ? Nowożytność
10.	Doleck Wiejski	64-59	3	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich nowożytność
11.	Doleck Wiejski	64-59	4	ślad osadnictwa	nowożytność
12.	Doleck Wiejski	64-59	5	osada ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich nowożytność
13.	Doleck Wiejski	64-59	6	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	średniowiecze nowożytność
14.	Dzwonkowice	64-59	1	grodzisko ?	XV w.
15.	Dzwonkowice	64-59	2	osada osada	kultura łużycka XIV-XVI w.
16.	Dzwonkowice	64-59	3	ślad osadnictwa	pradzieje
17.	Dzwonkowice	64-59	4	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	pradzieje średniowiecze nowożytność
18.	Dzwonkowice	64-59	5	osada ? ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? nowożytność
19.	Dzwonkowice	64-59	6	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
20.	Dzwonkowice	64-59	7	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? nowożytność
21.	Dzwonkowice	64-59	8	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	kultura łużycka późne średniowiecze
22.	Dzwonkowice	64-59	9	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	pradzieje średniowiecze
23.	Dzwonkowice	64-59	10	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	kultura przeworska nowożytność
24.	Dzwonkowice	64-59	11	ślad osadnictwa	kultura łużycka
25.	Dzwonkowice	64-59	12	ślad osadnictwa	nowożytność
26.	Dzwonkowice	64-59	13	ślad osadnictwa	nowożytność
27.	Dzwonkowice	64-59	14	ślad osadnictwa	średniowiecze
28.	Dzwonkowice	64-59	15	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit/epoka brązu nieokreślona
29.	Dzwonkowice	64-59	16	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
30.	Esterka	64-59	1	grodzisko	późne średniowiecze
31.	Helenów	64-59	1	ślad osadnictwa	nowożytność
32.	Helenów	64-59	2	ślad osadnictwa	późne średniowiecze

33.	Helenów	64-59	3	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
34.	Kaczorów	64-59	1	śląd osadnictwa	nowożytność
35.	Kaczorów	64-59	2	śląd osadnictwa	nowożytność
36.	Kaczorów	64-59	3	osada	późne średniowiecze
37.	Kaczorów	64-59	4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
38.	Kawęczyn	64-59	1	śląd osadnictwa	nowożytność
39.	Kawęczyn	64-59	2	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje nowożytność
40.	Kolonia Stara Rawa	64-59	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	nowożytność
41.	Kolonia Stara Rawa	64-59	2	śląd osadnictwa	nowożytność
42.	Kolonia Stara Rawa	64-59	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje nowożytność
43.	Kolonia Stara Rawa	64-59	4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze / nowożytność
44.	Kolonia Stara Rawa	64-59	5	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich późne średniowiecze
45.	Kolonia Stara Rawa	64-59	6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich nowożytność
46.	Kolonia Stara Rawa	64-59	7	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich
47.	Kolonia Stara Rawa	64-59	8	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
48.	Kolonia Stara Rawa	64-59	9	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? nowożytność
49.	Kolonia Stara Rawa	64-59	10	śląd osadnictwa osada	kultura łużycka średniowiecze
50.	Kolonia Stara Rawa	64-59	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu nowożytność
51.	Kolonia Stara Rawa	64-59	12	śląd osadnictwa	kultura łużycka
52.	Kolonia Stara Rawa	64-59	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje nowożytność
53.	Kolonia Stara Rawa	64-59	14	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
54.	Kolonia Stara Rawa	64-59	15	śląd osadnictwa	średniowiecze
55.	Kwasowiec	64-59	1	śląd osadnictwa	nowożytność
56.	Marianka	64-59	1	śląd osadnictwa	nowożytność
57.	Nowy Dwór	64-59	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
58.	Nowy Dwór	64-59	2	osada	XV - XVII w.

59.	Nowy Dwór	64-59	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	średniowiecze nowożytność
60.	Nowy Dwór	64-59	4	śląd osadnictwa	nowożytność
61.	Nowy Dwór	64-59	5	śląd osadnictwa	nowożytność
62.	Nowy Dwór	64-59	6	śląd osadnictwa	mezolit ?
63.	Nowy Dwór	64-59	7	śląd osadnictwa	nowożytność
64.	Nowy Dwór	64-59	8	śląd osadnictwa	późne średniowiecze / nowożytność
65.	Nowy Dwór	64-59	9	osada	późne średniowiecze
66.	Nowy Dwór	64-59	10	śląd osadnictwa	średniowiecze
67.	Nowy Dwór	64-59	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje późne średniowiecze / nowożytność
68.	Nowy Dwór	64-59	12	śląd osadnictwa	średniowiecze
69.	Nowy Dwór	64-59	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich nowożytność
70.	Nowy Dwór	64-59	14	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje średniowiecze
71.	Nowy Dwór	64-59	15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? nowożytność
72.	Nowy Dwór	64-59	16	śląd osadnictwa	nowożytność
73.	Nowy Dwór	64-59	17	śląd osadnictwa	średniowiecze
74.	Nowy Dwór	64-59	18	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
75.	Nowy Dwór	64-59	19	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje nowożytność
76.	Nowy Dwór	64-59	20	śląd osadnictwa	nowożytność
77.	Nowy Dwór	64-59	21	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
78.	Nowy Dwór	64-59	22	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
79.	Nowy Dwór	64-59	23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu nowożytność
80.	Nowy Kawęczyn	64-59	1	śląd osadnictwa	nowożytność
81.	Podfranciszkany	63-58	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia / epoka brązu pradzieje XVII-XVIII w.
82.	Podfranciszkany	63-58	2	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka żelaza XIII-XIV w. ? XVII-XVIII w.
83.	Podfranciszkany	63-58	3	śląd osadnictwa	XIII - XIV w.
84.	Podfranciszkany	63-58	4	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje późne średniowiecze/ nowożytność

85.	Podfranciszkanie	63-58	5	śląd osadnictwa	epoka żelaza
86.	Podfranciszkanie	63-58	6	śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu
87.	Podfranciszkanie	63-58	7	śląd osadnictwa	epoka kamienia
88.	Podfranciszkanie	63-58	8	śląd osadnictwa	okres halszacki ?
89.	Podfranciszkanie	63-58	9	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia / epoka brązu pradzieje XIV-XV w. XVI-XVIII w.
90.	Podfranciszkanie	63-58	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze / nowożytność
91.	Podfranciszkanie	63-58	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia / epoka brązu pradzieje XIV-XV w. XVI-XVIII w.
92.	Podfranciszkanie	63-58	12	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka brązu ? wczesne średniowiecze ?
93.	Podfranciszkanie	63-58	13	śląd osadnictwa	pradzieje
94.	Podfranciszkanie	63-58	14	śląd osadnictwa	mezolit-neolit
95.	Podfranciszkanie	63-58	15	osada śląd osadnictwa	okres lateński ? XV-XVI w.
96.	Podfranciszkanie	63-58	16	śląd osadnictwa	pradzieje
97.	Prandotów	63-59	1	osada	XIV-XVII w.
98.	Psary	64-59	1	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich
99.	Psary	64-59	2	osada	okres wpływów rzymskich
100.	Psary	64-59	3	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
101.	Psary	64-59	4	śląd osadnictwa	nowożytność
102.	Psary	64-59	5	śląd osadnictwa	nowożytność
103.	Psary	64-59	6	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	- średniowiecze nowożytność
104.	Psary	64-59	7	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? Nowożytność
105.	Raducz	64-59	2	śląd osadnictwa	V okres epoki brązu
106.	Raducz	64-59	3	osada	okres wpływów rzymskich
107.	Raducz	64-59	4	osada	-
108.	Raducz	64-59	5	śląd osadnictwa	nowożytność
109.	Rawiczów	63-58	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze / nowożytność
111.	Sewerynow	63-59	2	osada	XV-XVII w.

112.	Sewerynów	63-59	3	śląd osadnictwa	neolit?
113.	Stara Rawa	64-59	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
114.	Stara Rawa	64-59	2	osada	mezolit
115.	Stara Rawa	64-59	3	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
116.	Stara Rawa	64-59	4	śląd osadnictwa	średniowiecze
117.	Stara Rawa	64-59	5	osada osada	- wczesne średniowiecze
118.	Stara Rawa	64-59	6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	średniowiecze późne średniowiecze
119.	Stara Rawa	64-59	7	śląd osadnictwa	późne średniowiecze / nowożytność
120.	Stara Rawa	64-59	8	śląd osadnictwa	-
121.	Stara Rawa	64-59	9	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu późne średniowiecze
122.	Stara Rawa	64-59	10	osada śląd osadnictwa	średniowiecze późne średniowiecze
123.	Stara Rawa	64-59	11	osada	średniowiecze
124.	Stara Rawa	64-59	12	śląd osadnictwa	średniowiecze
125.	Stara Rawa	64-59	13	osada	średniowiecze
126.	Stara Rawa	64-59	14	osada	średniowiecze
127.	Stara Rawa	64-59	15	osada ?	okres wpływów rzymskich ?
128.	Stara Rawa	64-59	16	śląd osadnictwa	nowożytność
129.	Stara Rawa	64-59	17	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	- okres wpływów rzymskich średniowiecze
130.	Stara Rawa	64-59	18	śląd osadnictwa	nowożytność
131.	Stara Rawa	64-59	19	śląd osadnictwa	średniowiecze
132.	Stara Rawa	64-59	20	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich późne średniowiecze
133.	Stara Rawa	64-59	21	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
134.	Stara Rawa	64-59	22	śląd osadnictwa	-
135.	Stara Rawa	64-59	23	śląd osadnictwa	średniowiecze
136.	Stara Rawa	64-59	24	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
137.	Stara Rawa	64-59	25	osada śląd osadnictwa	- późne średniowiecze
138.	Stara Rawa	64-59	26	osada	-
139.	Stara Rawa	64-59	27	osada	średniowiecze
140.	Stara Rawa	64-59	28	śląd osadnictwa	-
141.	Stara Rawa	64-59	29	śląd osadnictwa	średniowiecze
142.	Stara Rawa	64-59	30	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	- późne średniowiecze

143.	Stara Rawa	64-59	31	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
144.	Stara Rawa	64-59	32	śląd osadnictwa osada	średniowiecze nowożytność
145.	Stara Rawa	64-59	33	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
146.	Stara Rawa	64-59	34	śląd osadnictwa	średniowiecze
147.	Stara Rawa	64-59	35	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
148.	Stara Rawa	64-59	36	osada	nowożytność
149.	Stara Rawa	64-59	37	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? późne średniowiecze
150.	Stara Rawa	64-59	38	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	średniowiecze późne średniowiecze
151.	Stara Rawa	64-59	39	śląd osadnictwa	średniowiecze
152.	Stara Rawa	64-59	40	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
153.	Stara Rawa	64-59	41	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? nowożytność
154.	Stara Rawa	64-59	42	śląd osadnictwa	-
155.	Stara Rawa	64-59	43	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich ? wczesne średniowiecze ? późne średniowiecze
156.	Strobów	63-58	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	pradzieje XIV-XV w.
158.	Strzyboga	63-58	1	osada wiejska	XVI-XVIII w.
159.	Strzyboga	63-58	2	osada wiejska	XVI-XVIII w.
160.	Strzyboga	63-58	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres halsztacki nowożytność
161.	Strzyboga	63-58	4	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich XVI-XVIII w.
162.	Strzyboga	63-58	5	osada	V okres epoki brązu
163.	Strzyboga	63-58	6	osada osada śląd osadnictwa	pradzieje XI-XIII w. okres nowożytny
164.	Strzyboga	63-58	7	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	mezolit-neolit okres lateński - wpływów rzymskich XV-XVI w.
165.	Strzyboga	63-58	8	osada	okres wpływów rzymskich
166.	Strzyboga	63-58	9	śląd osadnictwa	okres halsztacki
167.	Strzyboga	63-58	10	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu okres lateński
168.	Strzyboga	63-58	11	osada śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu okres halsztacki

169.	Strzyboga	63-58	12	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	XIII - XIV w. XVI-XVII w.
170.	Strzyboga	63-58	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia / epoka brązu pradzieje
171.	Strzyboga	63-58	14	śląd osadnictwa	wczesny okres epoki brązu ?
172.	Strzyboga	63-58	15	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	II okres epoki brązu okres lateński XIII-XIV w.
173.	Strzyboga	63-58	16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	okres halsztacki okres nowożytny
176.	Suliszew	63-59	4	osada	okres wpływów rzymskich
177.	Suliszew	63-59	4	osada	epoka brązu
178.	Suliszew	63-59	5	osada	okres wpływów rzymskich ?
179.	Suliszew	63-59	6	osada	XVI-XVII w.
180.	Suliszew	63-59	7	osada	XVI-XVII w.
181.	Suliszew	63-59	8	śląd osadnictwa	epoka brązu ?
182.	Trzcianna	63-59	1	śląd osadnictwa osada	okres wpływów rzymskich ? XIV-XVI w.
183.	Trzcianna	63-59	2	śląd osadnictwa osada	pradzieje XIV-XVI w.
184.	Ulanów	64-59	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
185.	Zazdrość	63-59	1	śląd osadnictwa	pradzieje
186.	Zazdrość	63-59	2	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich
187.	Zazdrość	63-59	3	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich

Na terenie gminy występują 2 stanowiska archeologiczne wpisane również do rejestru zabytków: stanowisko nr 1 w Dzwonkowicach oraz stanowisko nr 1 w Starej Rawie.

Na terenie gminy znajdują się następujące cmentarze:

1. Franciszkany – ewangelicko-augsburski (nieczynny);
2. Sewerynow – ewangelicki (nieczynny);
3. Stara Rawa – cmentarz przykościelny (nieczynny);
4. Stara Rawa (położony w Helenkowie) – rzymsko-katolicki (czynny).

Uchwałą Nr XIII/73/19 Rady Powiatu Skierniewickiego z dnia 12 grudnia 2019 r. przyjęto Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Skierniewickiego na lata 2020 – 2023. Głównym celem opracowania Powiatowego Programu... jest odpowiednie kształtowanie sfery dziedzictwa kulturowego powiatu i eksponowanie wysokich walorów kulturowych, co w założeniu ma przyczynić się do upowszechniania lokalnej kultury, zacieśniania więzi regionalnych, podtrzymywania tradycji regionalnych i podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu. Zakładanym

efektem wdrażania Programu będzie poprawa stanu obiektów ujętych w gminnych ewidencjach zabytków, podniesienie ich rangi oraz kształtowanie produktów regionalnych i wzmocnienie tradycji etnograficznych, co wpłynie na aktywizację mieszkańców w działaniach na rzecz zachowania regionalnego dziedzictwa.

W aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” (2010 r.) na terenie gminy Nowy Kawęczyn rekomenduje się utworzenie Archeologicznego Parku Kulturowego (południowo-wschodnia część gminy). Ponadto gmina Nowy Kawęczyn znajduje się według w/w Planu w projektowanych strefach ochrony krajobrazu kulturowego:

- przywrócenie walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej (prawie cały obszar gminy oprócz terenów obejmujących drugą strefę);
- tworzenie właściwego sąsiedztwa dla obszarów o wartościach kulturowych; północna część gminy (Suliszew, Sewerynów, Trzcianna, Prandotów, Rawiczów, Podtrzianna) oraz fragment zachodniej części gminy (Rzędków).

Rekomendacje nie stanowią obligatoryjnych ustaleń „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”, w związku z tym nie muszą być uwzględnione w zmianie studium.

⇒ Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy nie określono dóbr kultury współczesnej.

4.8. Struktura władania i użytkowania gruntów

⇒ Struktura władania gruntów

Analizując strukturę władania gruntów na dzień 01.01.2010r. dla obszaru całej gminy Nowy Kawęczyn należy stwierdzić wyraźną dominację własności prywatnej. Są to grunty osób fizycznych - 8391ha, tj. 80,47% (w 1999r. - 8044ha, tj. 77,12%), w tym grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych - 7869ha, tj. 75,46% (w 1999r. - 7772ha, tj. 74,51% ha) oraz grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych - 522ha, tj. 5,01% (w 1999r. - 272 ha, tj. 2,61%). W stosunku do roku 1999r. nastąpił wzrost powierzchni gruntów osób fizycznych. Powierzchnia gruntów osób fizycznych nie wchodzących w skład gospodarstw rolnych wzrosła w 2010r. prawie dwukrotnie.

Dane dotyczące struktury władania gruntów obrazuje poniższa tabela.

Struktura władania gruntów - 01.01.2010r. (ewidencja gruntów)

Lp.	Wyszczególnienie	Ogólna pow. gruntów	
		ha	%
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1475	14,14
1.1	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	49	0,47

	1.2.	Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	1228	11,77
	1.3.	Grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	21	0,20
	1.4.	Grunty wchodzące w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	0	0
	1.5.	Grunty Skarbu Państwa przekazane do zagospodarowania Agencji Mienia Wojskowego	95	0,91
	1.6.	Grunty Skarbu Państwa przekazane do zagospodarowania Wojskowej Agencji Mieszkaniowej	0	0
	1.7.	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	82	0,79
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste		176	1,69
	2.1.	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	42	0,40
	2.2.	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych	0	0
	2.3.	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	0	0
	2.4.	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	134	1,28
3.	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych		0	0
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie		201	1,93
	4.1.	Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	198	1,90
	4.2.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	1	0,01
	4.3.	Pozostałe grunty	2	0,02
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste		2	0,02
	5.1.	Grunty gmin i związków w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	0	0
	5.2.	Grunty gmin i związków w użytkowaniu wieczystym gminnych osób prawnych	0	0
	5.3.	Grunty gmin i związków w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	0	0
	5.4.	Grunty gmin i związków w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	2	0,02
6.	Grunty , które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani		0	0
	6.1.	Grunty, które są własnością gminnych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
	6.2.	Grunty, które są własnością powiatowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
	6.3.	Grunty, które są własnością wojewódzkich osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
7.	Grunty osób fizycznych		8391	80,47
	7.1.	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	7869	75,46
	7.2.	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	522	5,01
8.	Grunty spółdzielni		91	0,87

8.1.	Grunty, które są własnością rolniczej spółdzielni produkcyjnej i ich związków oraz grunty których właściciele są nieznani	0	0
8.2.	Grunty, które są własnością spółdzielni mieszkaniowych i ich związków oraz grunty których właściciele są nieznani	0	0
8.3.	Pozostałe grunty	0	0
9.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	16	0,15
10.	Grunty wspólnot gruntowych	2	0,02
11.	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	46	0,44
11.1.	Grunty wchodzące w skład powiatowych zasobów nieruchomości z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	46	0,44
11.2.	Grunty powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
11.3.	Pozostałe grunty	0	0
12.	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
12.1.	Grunty powiatów w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	0	0
12.2.	Grunty powiatów w użytkowaniu wieczystym powiatowych osób prawnych	0	0
12.3.	Grunty powiatów w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	0	0
12.4.	Grunty powiatów w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	0	0
13.	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0	0
13.1.	Grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	0	0
13.2.	Grunty wojewódzkie przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
13.3.	Pozostałe grunty	0	0
14.	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
14.1.	Grunty województw w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	0	0
14.2.	Grunty województw w użytkowaniu wieczystym wojewódzkich osób prawnych	0	0
14.3.	Grunty województw w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	0	0
14.4.	Grunty województw w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	0	0
15.	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pkt 1-14	28	0,27
15.1.	Grunty spółek prawa handlowego	25	0,24
15.2.	Grunty partii politycznych i stowarzyszeń	2	0,02
15.3.	Pozostałe grunty	1	0,01
Razem		10428	100
Powierzchnia ewidencyjna		10428	
Powierzchnia wyrównawcza		-6	
Powierzchnia geodezyjna		10422	

Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste zajmowały 1475ha, tj. 14,14% powierzchni gminy (w 1999r. - 2237ha, tj. 21,5 %). W stosunku do roku 1999r. nastąpiło znaczne zmniejszenie się powierzchni

w/w gruntów.

Wśród gruntów Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste:

- grunty Lasów Państwowych stanowiły 1228ha, tj. 11,77% (w 1999r. - 1197ha, tj. 11,48%); w stosunku do roku 1999r. nastąpił wzrost powierzchni w/w gruntów;
- grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa stanowiły 49ha, tj. 0,47% (w 1999r. - 482ha, tj. 4,62%); w stosunku do roku 1999 nastąpiło zmniejszenie powierzchni w/w gruntów;
- grunty Skarbu Państwa pozostające w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych stanowiły 21ha, tj. 0,20% (w 1999r. - 223ha, tj. 2,14%); w stosunku do roku 1999 nastąpiło zmniejszenie powierzchni w/w gruntów;
- grunty Skarbu Państwa przekazane do zagospodarowania Agencji Mienia Wojskowego stanowiły 95ha, tj. 0,91%;
- pozostałe zaś grunty Skarbu Państwa na terenie gminy zajmowały 82ha, tj. 0,79% (w 1999r. - 335ha, tj. 3,21%); w stosunku do 1999r. nastąpiło zmniejszenie powierzchni w/w gruntów.

Bardzo małą powierzchnię posiadały grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste, czyli 176ha, tj. 1,69% powierzchni gminy.

Niewielki areał, bo 201ha, tj. 1,93% w stosunku do całkowitej powierzchni gminy, zajmowały grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste. Natomiast grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste zajmowały jedynie 2ha, tj. 0,02%. Spółdzielnie dysponowały 91ha, tj. 0,87%, zaś kościoły i związki wyznaniowe - 16ha, tj. 0,15%. Do wspólnot gruntowych należało jedynie 2ha, tj. 0,02% powierzchni gminy. Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste zajmowały jedynie 46ha, tj. 0,44%.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn największą powierzchnię na dzień 01.01.2010r. zajmowały grunty osób fizycznych (80,47%), następnie dużą mniejszą powierzchnię zajmowały grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (14,14%). Najmniejszą powierzchnię zajmowały natomiast grunty wspólnot gruntowych (0,02%) i grunty kościołów i związków wyznaniowych (0,15%).

⇒ Struktura użytkowania gruntów

Struktura użytkowania gruntów w znacznym stopniu uzależniona jest od warunków przyrodniczych.

Szczegółową strukturę użytkowania gruntów przedstawia poniższa tabela.

Struktura użytkowania gruntów – 01.01.2010r. (ewidencja gruntów)

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	%
1.	Użytki rolne	7997	76,69
1.1.	Grunty orne	6742	64,65

	1.2.	Sady	203	1,95
	1.3.	Łąki trwałe	379	3,64
	1.4.	Pastwiska trwałe	398	3,82
	1.5.	Grunty rolne zabudowane	238	2,28
	1.6.	Grunty pod stawami	14	0,13
	1.7.	Grunty pod rowami	23	0,22
2.	Użytki leśne i grunty zadrzewione/zakrzaczone		1939	18,59
	2.1.	Lasy i grunty leśne	1887	18,09
	2.2.	Grunty zadrzewione i zakrzaczone	52	0,50
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane		330	3,17
	3.1.	Tereny mieszkalne	17	0,16
	3.2.	Tereny przemysłowe	7	0,07
	3.3.	Inne tereny zabudowane	63	0,60
	3.4.	Zurbanizowane tereny niezabudowane	0	0
	3.5.	Tereny rekreacyjne wypoczynkowe	12	0,12
	3.6.	Tereny komunikacyjne	226	2,17
	a.	Drogi	226	2,17
	b.	Koleje	0	0
	c.	Inne komunikacyjne	0	0
	3.7.	Użytki kopalne	5	0,05
4.	Grunty pod wodami		55	0,53
	4.1.	Morskimi wewnętrznymi	0	0
	4.2.	Powierzchniowymi płynącymi	55	0,53
	4.3.	Powierzchniowymi stojącymi	0	0
5.	Użytki ekologiczne		0	0
6.	Nieuzutki		67	0,64
7.	Tereny różne		40	0,38
Razem			10428	100
Powierzchnia ewidencyjna			10428	
Powierzchnia wyrównawcza			-6	
Powierzchnia geodezyjna			10422	

Przestrzeń użytkowana rolniczo (użytki rolne) w gminie Nowy Kawęczyn na dzień 01.01.2010r. zajmowała 7997ha, tj. 76,69% ogólnej powierzchni gminy (w 1999r. - 8118,5ha, tj. 77,8%). W stosunku do roku 1999r. nastąpiło zmniejszenie się powierzchni w/w gruntów.

Istotną pozycję w strukturze użytkowania gruntów zajmowały użytki leśne i grunty zadrzewione/zakrzaczone. Obejmowały one 1939 ha, tj. 18,59% powierzchni gminy

(w 1999r. - 1619,52ha, tj. 15,5%). W stosunku do roku 1999r. nastąpił wzrost powierzchni w/w gruntów.

Pozostałe grupy użytków nie przekraczały 4% całkowitej powierzchni gminy, w tym grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły 330ha, tj. 3,17%, grunty pod wodami - 55ha, tj. 0,53 %, tereny komunikacji drogowej - 226ha, tj. 2,17%, nieużytki – 67ha, tj. 0,64% i tereny różne – 40ha, tj. 0,38%.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się tendencje zmniejszania powierzchni użytków rolnych na rzecz lasów. Jednak tak znaczna zmiana powierzchni lasów została wywołana w głównej mierze przekazaniem gruntów leśnych z terenu jednostki wojskowej w Raduczu Lasom Państwowym, a dopiero w dalszej kolejności procesem zalesień gruntów rolnych.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn największą powierzchnie na dzień 01.01.2010r. zajmowały użytki rolne (76,69%), następnie dużo mniejszą powierzchnię zajmowały użytki leśne i grunty zadrzewione/zakrzaczone (18,59%). Najmniejszą powierzchnię zajmowały natomiast grunty pod wodami (0,53%) i nieużytki (0,64%).

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

5.1. Podstawa prawna analiz dotyczących uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 23 marca 2003 r., wprowadzona m.in. ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji poszerzyła m.in. zakres analiz dotyczących uwarunkowań rozwoju wprowadzając zasadę bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę, w zestawieniu z zapotrzebowaniem i możliwościami rozwoju gminy.

Art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu został uzupełniony o nowe brzmienie punktu 7:

- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam, gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest rozwinięcie przedstawionych wyżej uwarunkowań jak i ich dodatkowe ujęcie mające na celu ocenę prawidłowości i skalę przyjętych kierunków rozwoju przestrzennego gminy przy uwzględnieniu:

- analiz środowiskowych określających preferencje rozwojowe jakie tworzą

- środowisko naturalne i kulturowe,
- analiz społeczno-ekonomicznych obejmujących funkcje gminy, jej strukturę przestrzenną oraz standardy określające poziom życia,
  - prognozy demograficznej określającej potencjalny stan zaludnienia w okresie kierunkowym,
  - programów rozwoju wiodących elementów infrastruktury technicznej i drogowej, rzutujących na dynamikę procesów inwestycyjnych,
  - bilansu terenów według form przeznaczenia oraz bilansu potrzeb mieszkaniowych i ich możliwości lokalizacyjnych.

5.2 Analizy środowiskowe

Do najważniejszych potrzeb gminy i jej mieszkańców należy możliwość rozwoju istniejących terenów mieszkaniowo-usługowych, podniesienie jakości życia mieszkańców, uporządkowanie tkanki przestrzennej i struktur funkcjonalnych.

Zmiany te są możliwe poprzez wprowadzenie lokalizacji nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz produkcyjnej przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego. Tylko kompleksowe działania są w stanie zapewnić bezkonfliktowe współistnienie terenów o różnych funkcjach i sposobach zagospodarowania.

Na atrakcyjność przyrodniczą gminy Nowy Kawęczyn wpływa występowanie poniższych form ochrony przyrody:

1. **Rezerwat przyrody** – na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat krajobrazowy "Rawka" o powierzchni 557,05 ha, którego celem ochrony jest zachowanie w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
2. **Park krajobrazowy** – na terenie gminy znajduje się fragment Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wraz z fragmentem otuliny.
3. **Obszar Chronionego Krajobrazu** – obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, pełniące czasem funkcje korytarzy ekologicznych, należy do nich Obszar Chronionego Krajobrazu "Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki"
4. **Obszar Natura 2000** – program sieci obszarów objętych ochroną na terytorium Unii Europejskiej, jej celem jest ochrona cennych i zagrożonych w skali Europy typów siedlisk i gatunków. Na terenie gminy Nowy Kawęczyn występuje jeden obszar siedliskowy "Dolina Rawki".
5. **Pomniki przyrody** – na terenie gminy zlokalizowane są pomniki przyrody, są to drzewa liściaste oraz głąz narzutowy.

Kolejną formą przyrody występującą w gminie są parki dworskie we wsiach Trzcianna, Stary Rzędków, Nowy Dwór i Doleck. Są to parki wpisane do rejestru i ewidencji zabytków, co oznacza, że tereny te są prawnie chronione.

Obszar gminy Nowy Kawęczyn należy do dorzecza Wisły, główną rzeką, która przepływa przez obszar opracowania jest Rawka wraz z jej dorzeczami.

Dodatkowymi atrakcjami są szlaki turystyczne piesze, samochodowe i konne.

Czynniki przyrodnicze i kulturowe mogą niewątpliwie wpływać na zwiększenie zainteresowania terenami budowlanymi w gminie. Wymienione elementy stwarzają warunki na stworzenie urozmaiconego programu rekreacyjno-wypoczynkowego z zakresu rekreacji codziennej tak, aby podnieść jakość życia mieszkańców.

5.3 Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne

Gmina Nowy Kawęczyn charakteryzuje się układem zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Bliskość większego ośrodka miejskiego jakim jest miasto Skierniewice stanowi wyjątkową sytuację dla gminy i umożliwia dostęp do większej liczby usług publicznych.

Gmina Nowy Kawęczyn posiada dość korzystny układ komunikacyjny. Przez jej teren przebiega sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych:

- droga wojewódzka nr 707,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Centrum administracyjne i usługowe gminy usytuowane jest we wsi gminnej Nowy Kawęczyn.

Na terenie gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna, ciągnąca się wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych. Powszechnym zjawiskiem jest występowanie zabudowy rozproszonej wśród pól i łąk. Zabudowania związane z działalnością produkcyjno-usługową występują w postaci pojedynczych obiektów. Ze względu na obecne warunki, profil gminy określany jest jako gmina rolnicza. Zasadnym wydaje się być rozwój pozarolniczych źródeł utrzymania mieszkańców, przykładem takich działań może być stworzenie warunków do rozwoju działalności agroturystycznej, turystycznej, wypoczynkowej czy produkcji ekologicznej żywności. Obecnie w coraz większym stopniu obserwuje się proces zwiększonego zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne oraz potrzebę tworzenia dogodnych warunków do lokalizowania obszarów aktywności gospodarczej. Powoduje to konieczność wyznaczenia na obszarze gminy nowych terenów produkcji przemysłowej, drobnej wytwórczości, przetwórstwa głównie rolno-spożywczego, magazynów i składów oraz obiektów technicznej obsługi rolnictwa.

Biorąc pod uwagę realność celów, preferencje oraz ogólne oczekiwania społeczne dla obszaru gminy Nowy Kawęczyn, wyznaczono następujące cele, które powinny przyczynić się do jej rozwoju:

- 1) pobudzenie aktywności mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości, przy maksymalnym wykorzystaniu ich potencjału,
- 2) stworzenie warunków umożliwiających rozwój gospodarczy zachodzący w zgodzie z naturą,
- 3) zachowanie wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz dążenie do poprawy ich stanu

- 4) budowa oraz modernizacja sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- 5) budowa i rozbudowa oczyszczalni przydomowych,
- 6) zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego (m.in. walka z bezrobociem),
- 7) rozwój nowoczesnej bazy kulturalno-edukacyjno-rekreacyjnej umożliwiającej mieszkańcom podniesienie ich jakości życia oraz perspektyw rozwoju,
- 8) przebudowa i modernizacja dróg gminnych.

Dla całego obszaru gminy Nowy Kawęczyn wskazanym jest opracowanie długofalowych planów działania, mających na celu rozwój obszaru opracowania, takich jak:

1. stworzenie warunków do pozyskiwania inwestorów zewnętrznych,
2. skuteczna promocja gminy w regionie i poza nim,
3. stwarzanie warunków do rozwoju alternatywnych form działalności gospodarczej,
4. poprawa warunków socjalno-bytowych ludności,
5. zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz zaangażowania w życie społeczne.

5.4 Prognoza demograficzna

W ostatnich latach na terenie Polski obserwowane są negatywne tendencje jeżeli chodzi o zmiany demograficzne. Utrzymuje się stopniowy ubytek ludności oraz niska liczba urodzeń, co wiąże się z postępującym starzeniem się społeczeństwa oraz zmianą struktury ludności według wieku. Niekorzystne trendy utrzymują się od wielu lat i mają charakter globalny. W województwie łódzkim obserwuje się intensywne procesy depopulacji.

Obserwowane w Polsce procesy demograficzne nie zachodzą w takim samym stopniu w gminie Nowy Kawęczyn. Obserwuje się wzrost liczby ludności z momentami stagnacji. Jest to zdecydowanie pozytywne zjawisko nie tylko dla samej gminy, ale także dla powiatu czy województwa, ponieważ problemy demograficzne mogą znacząco wpłynąć na cały region.

Prognoza ruchu naturalnego

Ruch naturalny – zmiany w populacji ludzkiej na skutek zdarzeń naturalnych. Podstawowe znaczenie w ruchu naturalnym ma przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów.

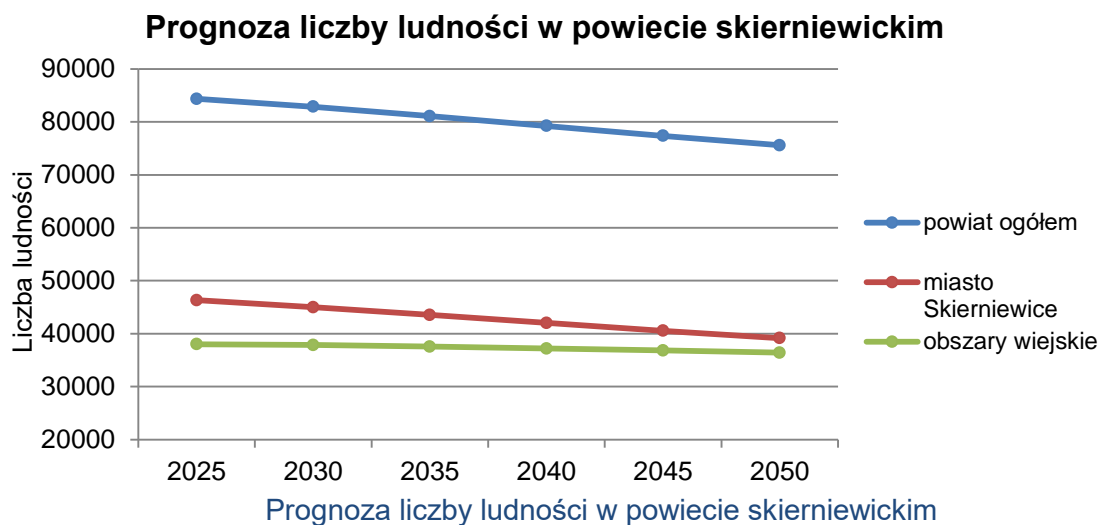
Prognozy demograficzne dla kraju przewidują ciągły spadek ludności. Zjawisko to ma być najbardziej zauważalne w miastach. Na terenach wiejskich, takich jak gmina Nowy Kawęczyn, możliwy jest wzrost liczby ludności w kolejnych latach.

Prognoza liczby ludności na lata 2025-2050 dla obszarów miejskich, wiejskich oraz ogółem w powiecie skierniewickim

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
powiat ogółem	84 344	82 853	81 094	79 226	77 381	75 570
miasto Skierniewice	46 321	45 007	43 536	42 025	40 561	39 147
obszary wiejskie, w tym gmina Nowy Kawęczyn	38 023	37 846	37 558	37 201	36 820	36 423

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

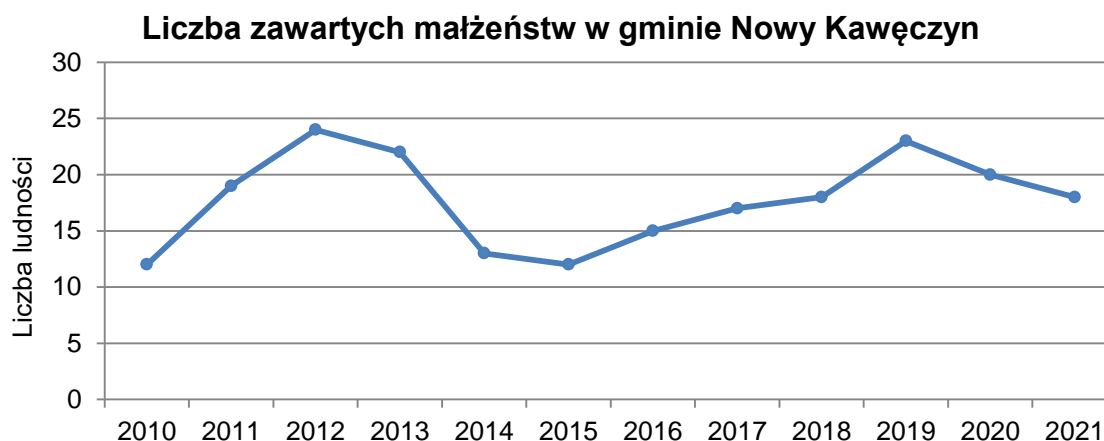
Prognoza zakłada spadek liczby ludności w powiecie skierniewickim, zarówno w mieście powiatowym Skierniewice, jak i dla terenów wiejskich. Najkorzystniej wypada prognoza dla terenów wiejskich, do których należy gmina Nowy Kawęczyn. Spadek urodzeń żywych wiąże się głównie z ciągle wzrastającym średnim wiekiem rodzących kobiet, mniej licznymi rocznikami wchodzącymi w wiek prokreacji oraz malejącą liczbą zawieranych małżeństw. Przyczynia się do pogłębienia ujemnego przyrostu naturalnego.

Analiza danych dotyczących zawieranych małżeństw w Polsce potwierdziła, iż wartości te spadają. Tendencja ta jest zauważalna również w powiecie skierniewickim, mieście Skierniewice oraz gminie Nowy Kawęczyn, choć zdarzają się lata ze wzrostem liczby zawieranych małżeństw. Należy wziąć jednak pod uwagę upowszechnienie się związków partnerskich, odracanie decyzji o zawarciu związku małżeńskiego oraz możliwe sytuacje zdrowotne i losowe.

Liczba zawieranych małżeństw w powiecie, mieście i gminie Nowy Kawęczyn w latach 2010-2021.

Jednostka terytorialna	Liczba zawieranych małżeństw											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
powiat skierniewicki	210	202	213	201	183	173	206	191	190	191	140	180
miasto Skierniewice	43	36	27	40	38	36	48	32	40	34	25	34
gmina Nowy Kawęczyn	12	19	24	22	13	12	15	17	18	23	20	18

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Liczba zawartych małżeństw w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2010-2021

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Przeciętna liczba osób zamieszkująca gospodarstwo domowe w województwie łódzkim na koniec 2020 roku wynosiła 2,34, natomiast w Polsce – 2,55 (GUS). Dane te potwierdzają upowszechnienie się modelu rodziny 2+1, niedecydowanie się na potomka oraz rzadsze występowanie w społeczeństwie rodzin wielodzietnych.

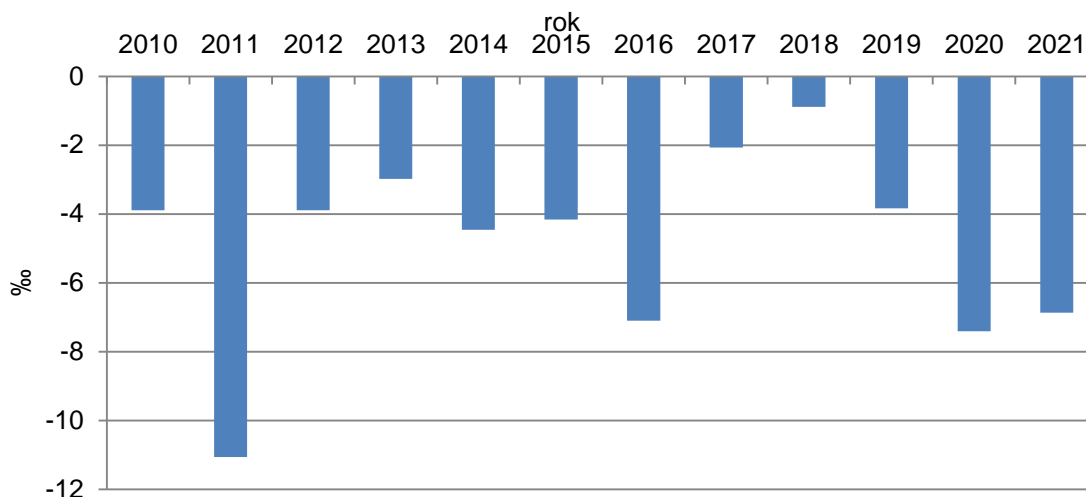
Przyrost naturalny w gminie Nowy Kawęczyn na przestrzeni lat 2010-2021 przyjmował wartości ujemne. Średnio przyrost naturalny w gminie wynosił -4,88. Najniższa wartość wskaźnika wystąpiła w 2011 roku (-11,06), natomiast najwyższa w 2018 roku (-0,89). Wartości wskaźnika przyrostu naturalnego cechują się wahaniami, osiągając zarówno tendencje spadkową jak i wzrostową. Wymienione wartości są zależne od prowadzonej polityki państwa (m.in. program "Rodzina 500+") czy sytuacji w kraju i na świecie (m.in. pandemia wywołana wirusem SARS-CoV-2 w Polsce od początku 2020 r.).

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Nowy Kawęczyn

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Nowy Kawęczyn	-3,89	-11,06	-3,89	-2,98	-4,46	-4,16	-7,10	-2,07	-0,89	-3,84	-7,41	-6,87

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Nowy Kawęczyn

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Nowy Kawęczyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Nowy Kawęczyn na tle kraju, województwa łódzkiego i powiatu skierniewickiego

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	34 822	12 915	1 469	-17 736	-1 307	-25 613	-5 752	-870	-26 022	-34 755	-122 046	-188 006
woj. łódzkie	-5 695	-6 864	-7 501	-8 831	-7 023	-9 012	-7 419	-7 390	-8 572	-8 965	-14 916	-18 448
powiat skierniewicki	-46	-87	-29	-100	-56	-84	-111	-50	-91	-45	-166	-233
gmina Nowy Kawęczyn	-13	-37	-13	-10	-15	-14	-24	-7	-3	-13	-25	-23

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Na podstawie przedstawionych danych w formie tabelarycznej powyżej można stwierdzić, iż w gminie Nowy Kawęczyn zachowana jest tendencja panująca w kraju, w województwie oraz w powiecie.

Na prognozę przyrostu naturalnego mają wpływ:

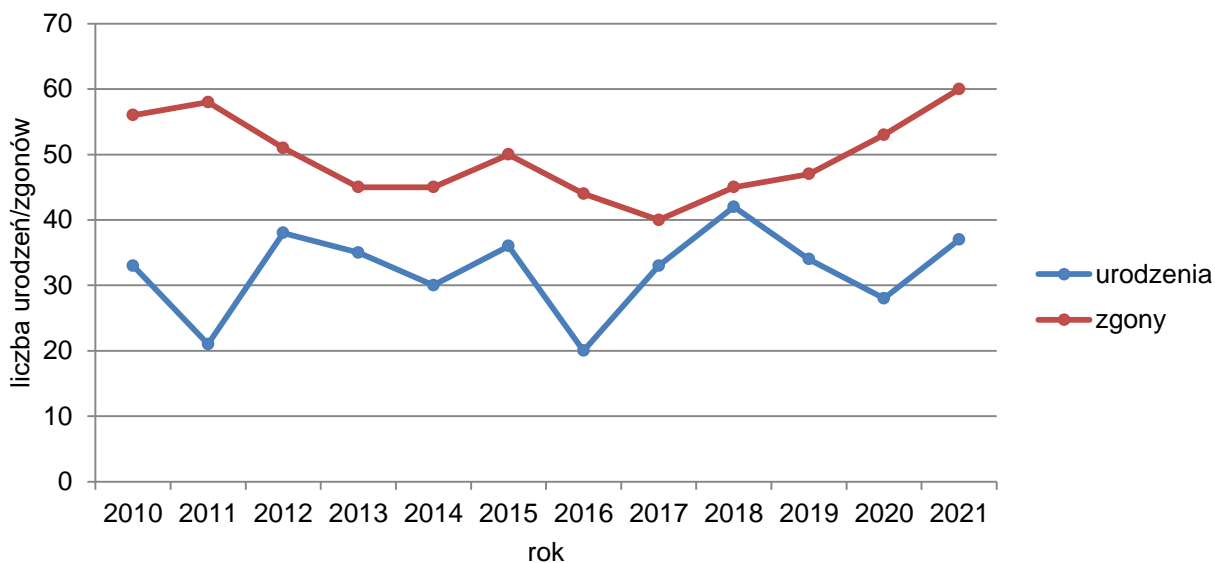
- liczba urodzeń żywych,
- liczba zgonów,
- długość trwania życia.

Ruch naturalny w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2010 – 2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
urodzenia	33	21	38	35	30	36	20	33	42	34	28	37
zgony	46	58	51	45	45	50	44	40	45	47	53	60

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Ruch naturalny w gminie Nowy Kawęczyn

Ruch naturalny w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2010 – 2021

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W gminie Nowy Kawęczyn liczba urodzeń i liczba zgonów ulegają wahaniom. Mimo kilku załamań krzywej urodzeń, utrzymuje ona tendencję wzrostową. Liczba zgonów powoli maleje lub osiąga wartości zbliżone. Spowodowane to jest podnoszącym się standardem życia, dostępnością opieki zdrowotnej, prowadzeniem zdrowego stylu życia czy zmianą diety. Znaczny wzrost zgonów w ostatnich latach należy przypisać panującej wówczas pandemii.

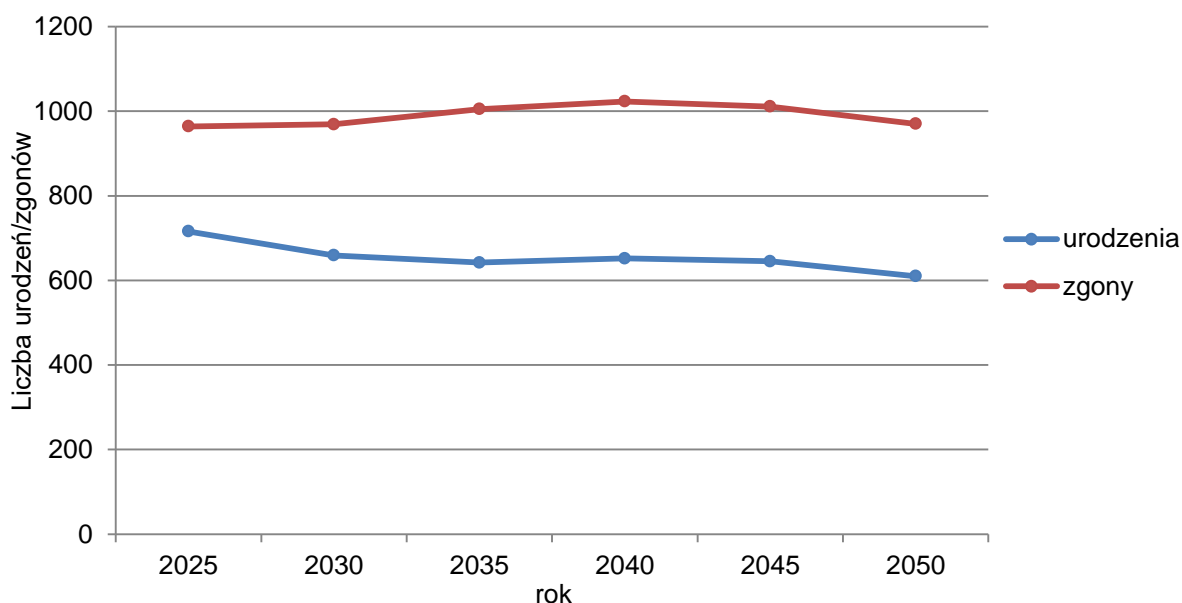
Wartości ruchu naturalnego dla powiatu skierniewickiego zostały ujęte w Prognozie ludności na lata 2014-2050.

Prognoza ruchu naturalnego w powiecie skierniewickim

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia	716	659	642	652	645	610
zgony	964	969	1005	1023	1011	970

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Prognoza ruchu naturalnego w powiecie skierniewickim

Prognoza ruchu naturalnego w powiecie skierniewickim

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Mimo iż obecnie panujące zjawisko ruchu naturalnego oceniane jest jako pozytywne, prognoza ludności na lata 2020-2050 dla powiatu skierniewickiego przewiduje, iż spadek urodzeń będzie się utrzymywał aż do końca czasu przeprowadzonego badania. Liczba zgonów będzie utrzymywała stan zbliżony do stagnacji, z momentami spadków.

Prognoza ruchu naturalnego dla miasta powiatowego Skierniewice

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia	353	323	319	330	326	304
zgony	532	548	576	585	572	540

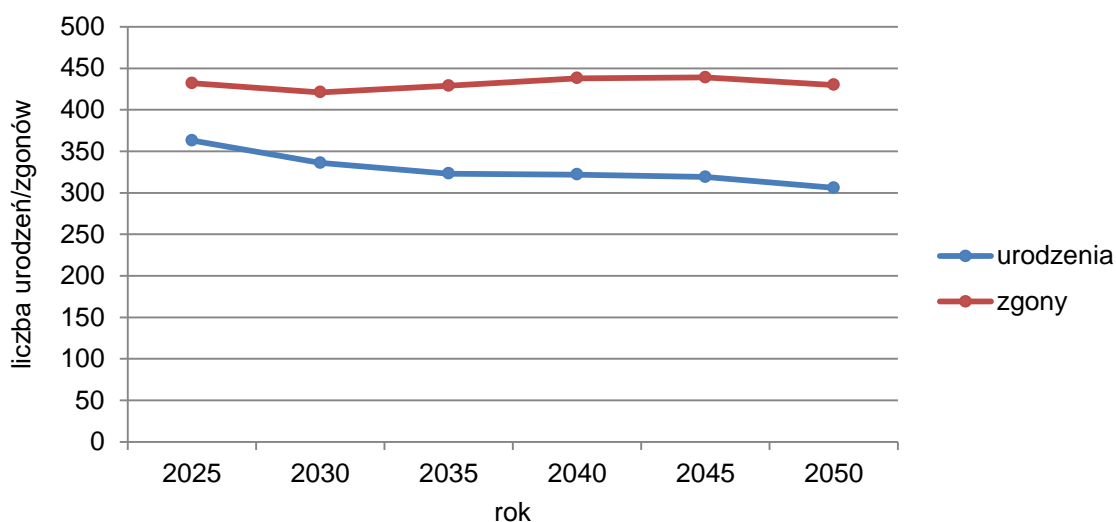
źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Prognoza ruchu naturalnego dla obszarów wiejskich powiatu skierniewickiego

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia	363	336	323	322	319	306
zgony	432	421	429	438	439	430

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Prognoza ruchu naturalnego dla obszarów wiejskich powiatu skierniewickiego

Prognoza ruchu naturalnego dla obszarów wiejskich powiatu skierniewickiego na lata 2025-2050

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Przewidywana liczba ludności zależna jest również od przeciętnej długości trwania życia. Zgodnie z raportem Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2021 r. przeciętna długość trwania życia mężczyzn w Polsce wyniosła 71,8 roku, a kobiet 79,7 roku. Na skutek pandemii COVID-19 długość życia Polaków skróciła się o odpowiednio 2,3 roku w przypadku mężczyzn i 2,1 roku jeżeli chodzi o kobiety. Wyższa umieralność mężczyzn względem kobiet występuje niemal we wszystkich grupach wiekowych. Przeciętne trwanie życia osób zamieszkujących miasta jest dłuższe niż osób zamieszkujących wsie. Makroregion centralny, do którego należy gmina Nowy Kawęczyn charakteryzuje się najkrótszym trwaniem życia kobiet jak i mężczyzn (79,3 roku i 71 lat).

Przewidywane przeciętne trwanie życia w Polsce do 2050 r.

	Mężczyźni	Kobiety	Różnica
2025	76,6	83,8	7,2
2030	77,5	84,4	6,9
2035	78,5	85,2	6,7
2040	79,5	85,9	6,4
2045	80,6	86,7	6,1
2050	81,8	87,6	5,8

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Wspomniany raport dotyczący długości trwania życia przewiduje dalsze wydłużanie się czasu trwania życia. Zwłaszcza w miastach, gdzie przeciętna długość życia jest większa niż na terenach wiejskich.

Prognoza migracji wewnętrznych i zewnętrznych

Migracja jest to przemieszczanie się ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu czasowego lub stałego) połączone z przekroczeniem granicy administracyjnej podstawowej jednostki terytorialnej. Ze względu na zasięg migracji wyróżniamy: migracje wewnętrzne (obejmują zmianę zamieszkania w obrębie kraju) i zewnętrzne (dotyczą wyjazdów za granicę i przyjazdów do kraju w celu osiedlenia się lub na pobyt czasowy).

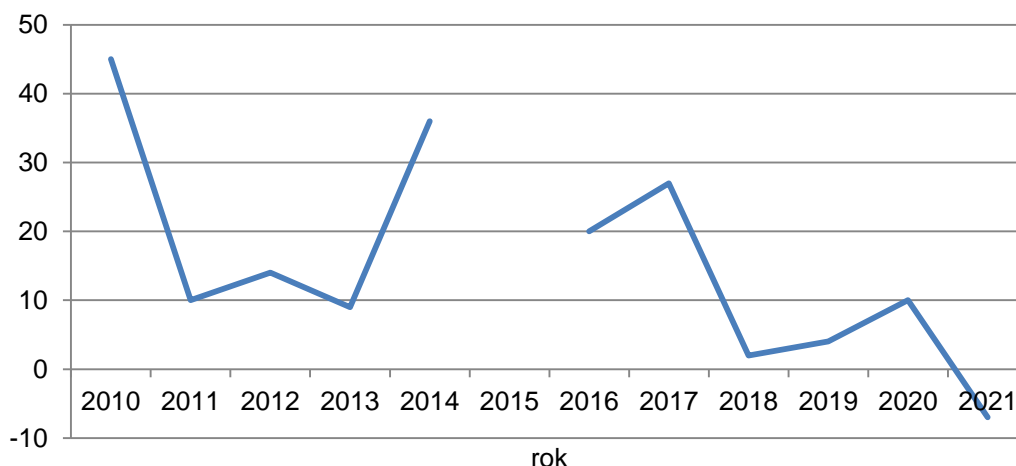
Analizując saldo migracji w Polsce w ciągu ostatnich lat, zaobserwowano jego wzrost. Od 2015 r. liczba zameldowań jest wyższa od liczby wymeldowań.

Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Nowy Kawęczyn i powiecie skierniewickim w latach 2010 – 2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Nowy Kawęczyn	45	10	14	9	36	brak danych	20	27	2	4	10	-7
powiat skierniewicki	81	45	40	41	-20	brak danych	46	44	24	30	81	-8

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Saldo migracji w gminie Nowy Kawęczyn

Saldo migracji na pobyt stały w gminie Nowy Kawęczyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Saldo migracji na pobyt stały w Polsce na przestrzeni lat osiągnęło wzrost. Spada liczba Polaków, którzy czasowo przebywają za granicą, jednocześnie spada liczba wymeldowań z powodu wyjazdu za granicę.

Analizując dane statystyczne dotyczące salda migracji na pobyt stały w gminie Nowy Kawęczyn i powiecie skierniewickim, można zauważyć, że tendencje nie są stałe, ulegają wahaniom, jednak w większości przypadków w badanym okresie (lata 2010-2021) przyjmują wartości dodatnie. Oznacza to, że więcej osób decyduje się na pobyt stały niż wyjazd z gminy/powiatu.

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy, na koniec 2021 r. na pobyt

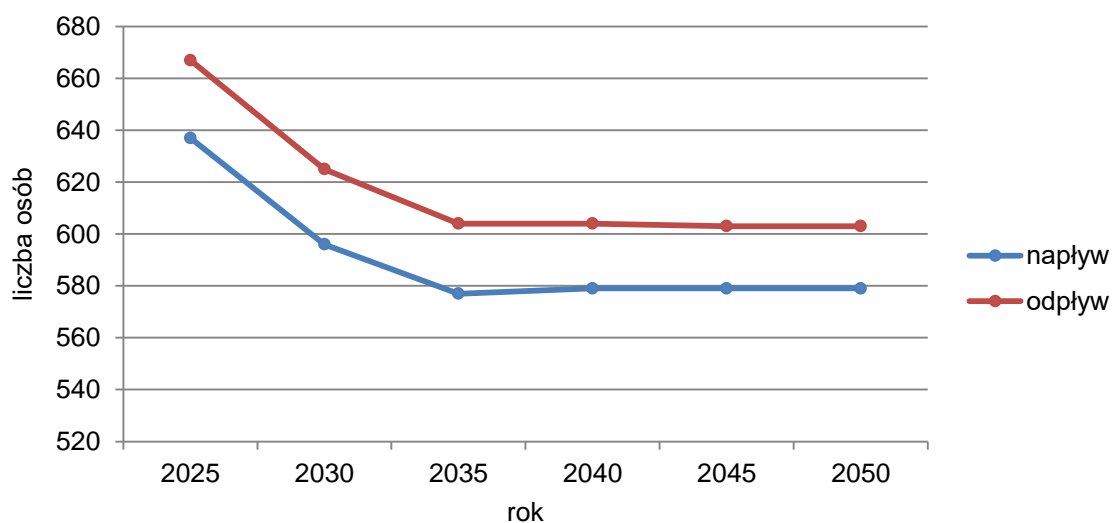
stały zameldowanych było 3276 osób, a na pobyt czasowy 121.

Prognoza migracji wewnętrznych na pobyt stały w powiecie skierniewickim na lata 2025-2050

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
napływ	637	596	577	579	579	579
odpływ	667	625	604	604	603	603

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Prognoza migracji na pobyt stały w powiecie skierniewickim

Prognoza migracji wewnętrznych na pobyt stały w powiecie skierniewickim

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Analizując dane dla terenów wiejskich powiatu i powiatu ogółem, prognozowane są podobne zjawiska. Liczba migracji wewnętrznych na pobyt stały będzie spadać, by po 2035 roku osiągnąć stały poziom. Różnica między napływem a odpływem ludzi jest niewielka, z przewagą napływu, co jest bardzo pozytywne.

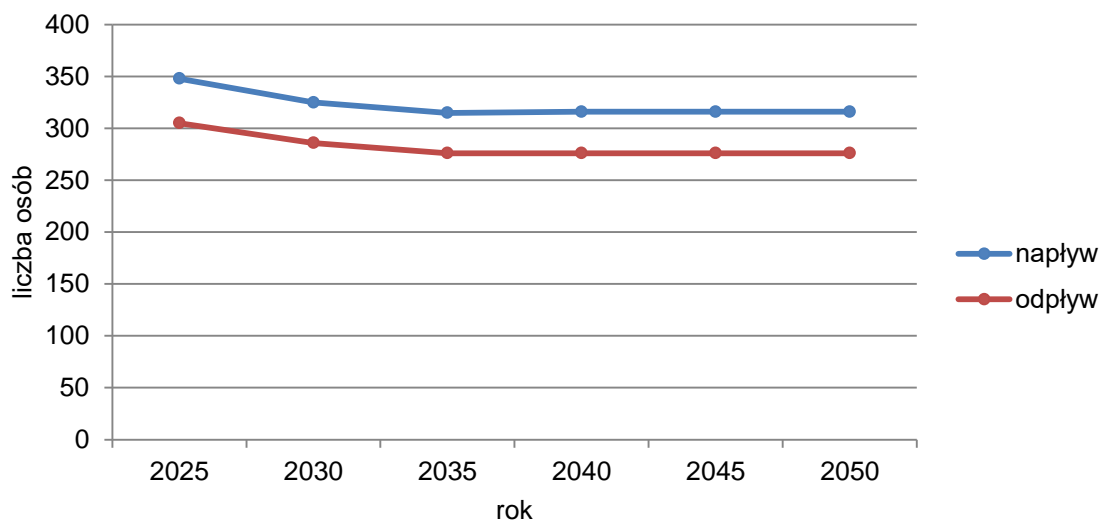
Prognoza migracji wewnętrznych na pobyt stały na terenach wiejskich w powiecie skierniewickim na lata 2025-2050

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
napływ	348	325	315	316	316	316
odpływ	305	286	276	276	276	276

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

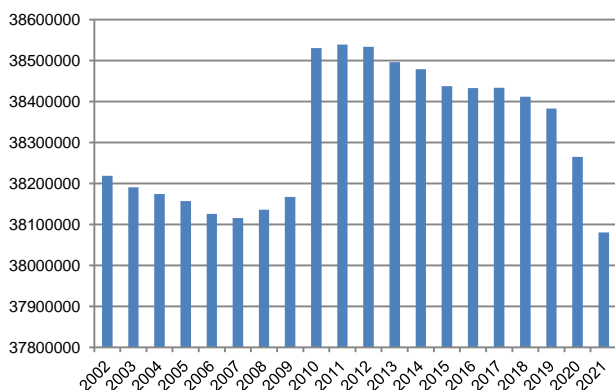
Prognoza migracji wewnętrznych na pobyt stały na terenach wiejskich w powiecie skierniewickim

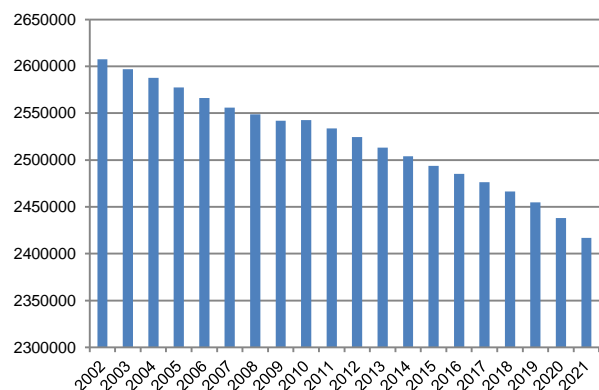
Prognoza migracji wewnętrznych na pobyt stały na terenach wiejskich w powiecie skierniewickim

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

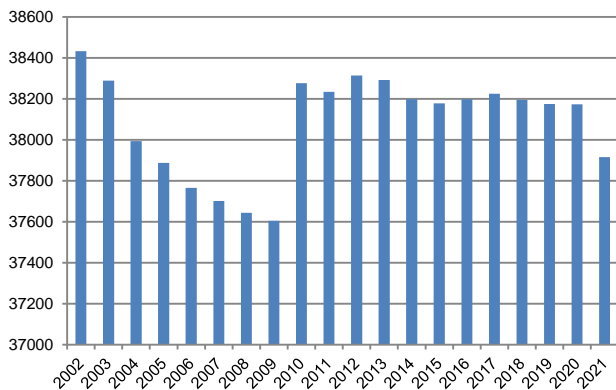
Liczba ludności w Polsce

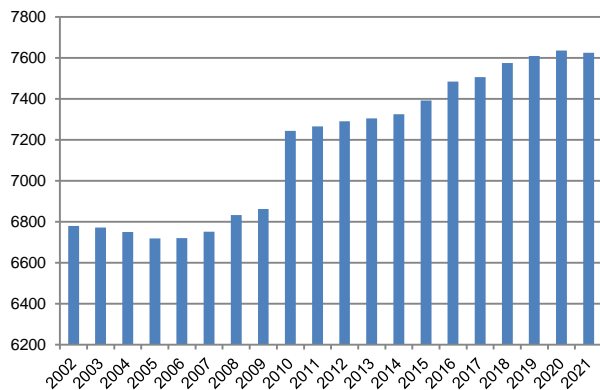
Liczba ludności w województwie łódzkim

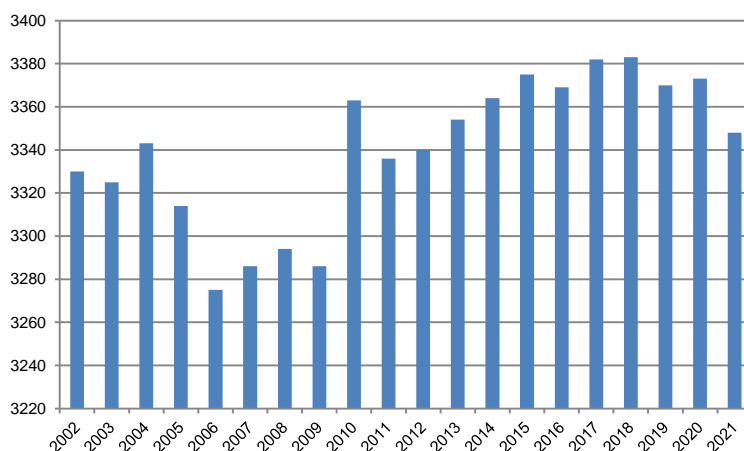
Liczba ludności w powiecie skierniewickim

Liczba ludności w mieście Skierniewice

Liczba ludności w gminie Nowy Kawęczyn

Liczba ludności w kraju, województwie łódzkim, powiecie skierniewickim, w mieście Skierniewice oraz w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2002 – 2021

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W ostatnich 12 latach ogólna liczba ludności Polski maleje. Trend ten jest widocznie zauważalny w województwie łódzkim, gdzie liczba ludności w 2021 r. spadła o 125 534 osoby (4,93%) w porównaniu do roku 2010.

W powiecie skierniewickim również zauważalny jest spadek liczby ludności po znaczącym piku w 2010 r. Sytuacja ta jest prawie bliźniacza do sytuacji w kraju. Pozytywne zjawiska wzrostu liczby ludności zauważalne są w mieście powiatowym Skierniewice oraz w gminie Nowy Kawęczyn. Rok 2020 i 2021 przyniosły wszędzie spadek liczby ludności, co niewątpliwie związane jest z panującą pandemią (w 2020 r. było ponad 40 tysięcy osób).

Dostępne dane na koniec 2021 r. wskazują, że 18,10% mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), 61,14% osoby w wieku produkcyjnym i 20,76% osoby w wieku poprodukcyjnym. Przyjęty przez ONZ wskaźnik starości określa społeczeństwo jako stare, gdy odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosi więcej niż 7% całkowitej liczby mieszkańców. Współczynnik

obciążenia demograficznego osobami starszymi (liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 15-64 lata) na terenie gminy Nowy Kawęczyn, na koniec 2021 r. wyniósł 26,0. Przyjmując inne opracowane wskaźniki i ich skale, np. wg Rosseta, dany obszar jest określany jako populacja stara, gdy odsetek osób w wieku 60 lat i więcej przekracza 12%. W gminie Nowy Kawęczyn wartość ta wynosi 24,7%.

Prognoza liczby ludności gminy Nowy Kawęczyn – podsumowanie

Przeprowadzona analiza danych demograficznych dotyczących gminy Nowy Kawęczyn wskazuje na zauważalną poprawę wskaźników, które decydują o rozwoju ludnościowym na danym terenie. Przykładami takich wskaźników jest utrzymanie stałego poziomu migracji czy stabilna linia trendu urodzeń. Można przypuszczać, iż poziom urodzeń w najbliższych latach będzie się utrzymywał na podobnym poziomie. Zjawisko to może być spowodowane prowadzoną przez państwo polityką prorodzinną oraz wprowadzeniem ewentualnych dopłat i dofinansowań ze strony gminy.

Znaczący dla prognozy demograficznej będzie ruch migracyjny. Obecnie saldo migracji przyjmuje wartości dodatnie. Należy spodziewać się przyływu nowych mieszkańców na teren powiatu skierniewickiego, zwłaszcza na tereny wiejskie. Bliskość dużych ośrodków miejskich, rozwinięta komunikacja, a z drugiej strony walory przyrodnicze, mogą wpłynąć na większą chęć osiedlania się w gminie Nowy Kawęczyn. Od wielu lat mamy do czynienia z migracjami ludności z miast na wsie, również przez osoby aktywne zawodowo. Tendencje do pogłębiania się skali występowania społeczeństwa starego i starzejącego się, niewątpliwie mają wpływ na osiedlanie się na terenach podmiejskich i wiejskich.

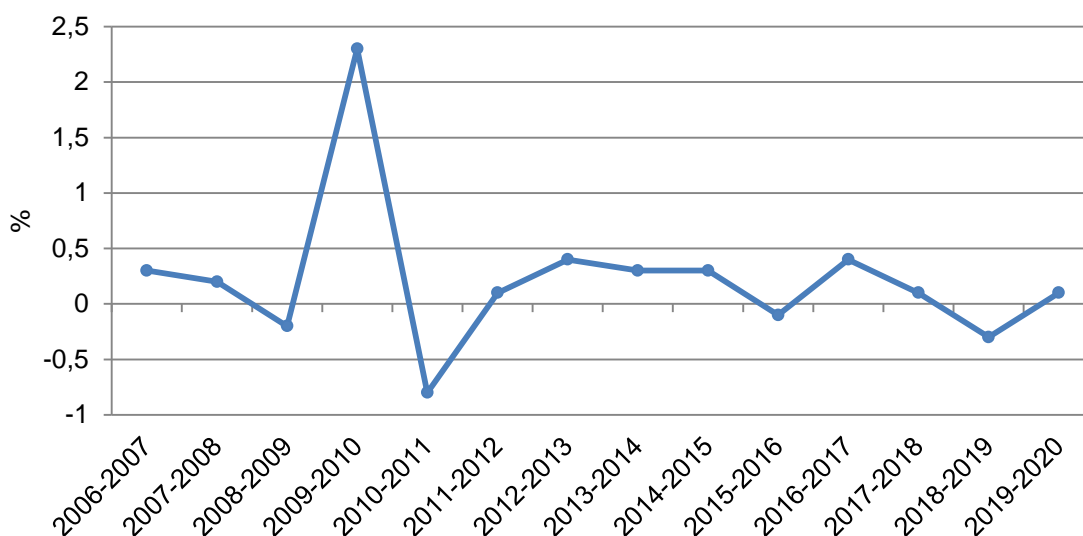
Dynamika wzrostu liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w ciągu ostatnich 15 lat była stosunkowo wyrównana. Wskaźnik w badanym przedziale czasowym w większości przyjmował wartości dodatnie. Duży ubytek ludności zanotowano w przedziale czasowym 2020-2021 (dynamika wzrostu/spadku liczby ludności na poziomie -0,7), co uwarunkowane jest pandemią. Zważając na dużą liczbę urodzeń w 2021 r. zasadnym jest nieuwzględnianie wspomnianego przedziału czasowego. Zakładając unormowanie się sytuacji globalnej związanej z pandemią wywołaną wirusem SARS-Cov-2, przyjmuje się, że liczba ludności w gminie, w skali długookresowej będzie rosła średnio o 0,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Dynamika wzrostu liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2002- 2020

przedział czasowy	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020	średnia wartość wzrostu
dynamika wzrostu [%]	0,3	0,2	-0,2	2,3	-0,8	0,1	0,4	0,3	0,3	-0,1	0,4	0,1	-0,3	0,1	<u>0,2</u>

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Dynamika liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn

Dynamika liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2006-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Na podstawie krzywej dynamiki liczby ludności w ostatnich 15 latach, przyjmuje się, że proces będzie przebiegał podobnie.

Szacunkowa liczba ludności w latach 2022-2031 według przyjętej wartości procentowego rocznego wzrostu

rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
szacunkowa liczba ludności	3 415	3 483	3 553	3 624	3 696	3 770	3 845	3 922	4 000	4 080	4 162

źródło: opracowanie własne

Na podstawie krzywej dynamiki wzrostu liczby ludności w gminie Nowy Kawęczyn w ostatnich latach, można założyć, że w kolejnych latach będzie występowało podobne zjawisko. Stosując przyjęty procentowy przyrost liczby ludności na opracowywanym obszarze, w długim okresie analizy szacuje się, że w 2032 r. liczba ludności wyniesie ok. 4 162 osób, a w 2052 r. – 6 186 osoby. Oznacza to, że w stosunku do 2021 r. liczba ludności w 2031 roku wzrośnie o ok 24%, a w 2052 r. – 84%.

5.5 Bilans terenów

Na etapie sporządzania niniejszej zmiany studium zweryfikowano wielkości terenów w obowiązujących dokumentach planistycznych.

Gmina Nowy Kawęczyn nie posiada pełnego pokrycia planami miejscowymi. Na dzień sporządzania niniejszego dokumentu, planami zagospodarowania przestrzennego pokryte jest niecałe 1,3% powierzchni gminy.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Nowy Kawęczyn, stan na wrzesień 2022 r.

Lp.		powierzchnia gminy objęta planem [ha]	udział powierzchni objętej mpzp w powierzchni gminy ogółem [%]
1.	Uchwała nr XXIV/164/2021 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 23 września 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Zglinna Mała (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 13.12.2021 r., poz. 6391)	80,9	0,78
2.	Uchwała nr XXVIII/147/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszary we wsiach Kolonia Starorawska i Nowy Dwór Parcela (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 21 września 2017 r., poz. 4024)	10,56	0,1
3.	Uchwała nr XXVII/142/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Nowy Dwór Parcela (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 20 lipca 2017 r., poz. 3476)	0,19	0,002
4.	Uchwała nr VI/26/2015 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Prandotów (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 7 maja 2015 r., poz. 1987)	0,93	0,01
5.	Uchwała nr 174/2002 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 8 października 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn	31,62	0,30
6.	Uchwała nr 133/2001 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn	5,67	0,05
SUMA		129,87	1,24

źródło: opracowanie własne

Powierzchnie terenów przeznaczonych pod zabudowę według rodzaju zabudowy w obrębach (ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przedstawiono poniżej:

Przeznaczenie terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
na terenie gminy Nowy Kawęczyn

Lp.	Obręb	Przeznaczenie terenu w planach miejscowych [ha]				
		MN, MNj (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej)	ZR (tereny zabudowy letniskowej)	RM (tereny zabudowy zagrodowej)	PU (tereny zabudowy produkcyjno-usługowej)	A (tereny usług administracji)
1.	Zglinna Mała	8,42	-	40,16	-	-
2.	Kolonia Starorawska	-	-	-	10,37	-
3.	Nowy Dwór Parcela	9,44	-	-	-	0,1
4.	Prandotów	-	-	-	0,93	-
5.	Dzwonkowice	-	7,3	-	-	-
6.	Podtrzianna	8,05	-	-	-	-
SUMA		25,91	7,3	40,16	11,3	0,1

źródło: opracowanie własne

Na potrzeby dalszego bilansowania, wyodrębniono wiodące przeznaczenia terenów poprzez połączenie wyróżnionych w tabeli funkcji. Wartości prezentują się następująco:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 25,91 ha,
- tereny zabudowy letniskowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej – 7,3 ha,
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej – 11,3 ha,
- tereny zabudowy usługowej – 0,1 ha.

Bilans terenów odpowiadający rodzajowi przeznaczenie terenu na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego w Studium prezentuje się następująco:

Lp.	Obręb	Pow. ogółem [ha]	Tereny w Kierunkach zagospodarowania przestrzennego zmiany Studium [ha]							
			MN	RM/MN	RM/ZR	ZR	U	U/ZP	PU	IS*
1.	Adamów	162,1	0	34,9	0	0	0	0	0	0
2.	Budy Trzińskie	175,4	0	89,9	0	0	0	0	0	0
3.	Doleck	312,1	3,7	9,6	25,5	0	0	0	0	0
4.	Dukaczew	670,8	0	57,8	0	0	0	0	0	0
5.	Dzwonkowice	179,3	0	0	38,4	0	0	0	0	0
6.	Esterka	190,2	0	28,4	8,9	0	0	0	0	0
7.	Franciszkań	195,6	0	23,3	0	0	0	0	0	0
8.	Helenków	249,8	0	13,0	0	0	0	0	0	0
9.	Kaczorów	173,3	0	24,1	0	0	0	0	24,2	0
10.	Kawęczyn B	70,7	0	13,3	0	0	0	0	0	0
11.	Kazimierzów	150,8	0	26,4	0	0	0	0	0	0
12.	Kolonia Starorawska	149,1	0	12,3	0	0	0	0	11,6	0
13.	Kwasowiec	215,1	0	21,5	0	0	0	0	0	0

14.	Marianka	134,8	0	14,3	0	0	0	0	0	0
15.	Marianów	273,8	0	37,3	0	0	0	0	0	0
16.	Nowa Trzcianna	136,6	0	26,5	0	0	0	0	0	0
17.	Nowy Dwór	315,3	0	19,9	0	0	0	0	0	0
18.	Nowy Dwór Parcela	664,5	24,1	82,6	0	0	0	1,2	83,8	0
19.	Nowy Kawęczyn	276,5	0	27,2	0	0	0	10,3	0	0
20.	Nowy Rzędków	184,2	0	28,0	0	0	0	0	0	0
21.	PGR Nowy Dwór	182,2	0,8	0	0	0	0	6,6	2,7	0
22.	Podtrzciana	87,2	0	28,4	0	0	1,8	0	0	0
23.	Prandotów	215,9	0	47,4	0	0	0	0	0	0
24.	Psary	221,0	0	0	23,3	13,9	4,4	0	0	0
25.	Raducz	864,3	0	2,3	25,7	0	0	0	0	98,7
26.	Rawiczów	291,2	0	72,7	0	0	0	0	0	0
27.	Rzędków	333,1	0	30,0	0	0	0	0	0	0
28.	Sewerynów	126,6	0	0	0	13,2	0	0	0	0
29.	Stara Rawa	372,9	0	36,8	0	0	0	0	0	0
30.	Stary Rzędków	213,6	0	17,0	0	0	0	0	0	0
31.	Strzyboga	375,0	39,0	100,4	0	0	7,8	0	1,3	0
32.	Suliszew	742,0	0	91,6	25,0	12,8	0	0	4,2	0
33.	Trzcianna	615,7	0	76,2	0	0	0	0	0	0
34.	Zglinna Duża	663,4	0	60,0	0	0	0	0	0	0
35.	Zglinna Mała	243,6	0	39,8	0	0	0	0	0	0
SUMA		10 427,7	67,6	1 192,9	146,8	39,9	14,0	18,1	127,8	98,7

źródło: opracowanie własne

W związku z przyjętą polityką przestrzenną gminy Nowy Kawęczyn przyjętą w pierwszej edycji studium, a co jest z tym związane – wielofunkcyjnością terenów budowlanych postanowiono, dla zwiększenia poprawności i dokładności bilansowania, rozdzielić udział poszczególnych funkcji w ramach zaznaczonego terenu. Przyjęto następującą zasadę:

- dla terenów oznaczonych symbolem MN – 80% stanowi zabudowa mieszkaniowa, po 10% zabudowa usługowa i przemysłowa,
- dla terenów oznaczonych symbolem RM/MN – 70% stanowi zabudowa mieszkaniowa, po 15% zabudowa usługowa i przemysłowa,
- dla terenów oznaczonych symbolem RM/ZR – 50% stanowi zabudowa mieszkaniowa,
- dla terenów oznaczonych symbolem ZR – 10% stanowi całoroczna zabudowa mieszkaniowa,
- dla terenów oznaczonych symbolem U – 100% stanowi zabudowa usługowa,
- dla terenów oznaczonych symbolem U/ZP – 100% stanowi zabudowa usługowa ze względu na charakter terenów,
- dla terenów oznaczonych symbolem PU – 80% stanowi zabudowa przemysłowa,

20% zabudowa usługowa.

*Ze względu na specyfikację terenu IS – ośrodek szkoleniowy Biura Ochrony Rządu (obecnie Służby Ochrony Państwa), teren ten nie jest brany pod uwagę w dalszym bilansowaniu terenów.

Wobec tego, dla potrzeb dalszego bilansowania przyjęto następujące wiodące grupy przeznaczenia terenów w łącznym ujęciu:

- tereny zabudowy mieszkaniowej – 966,4 ha,
- tereny zabudowy usługowej – 243,3 ha,
- tereny zabudowy produkcyjno-przemysłowa – 287,8 ha.

1. Szacunek zapotrzebowania na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową

Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową należy określić na podstawie prognozowanej liczby ludności.

Do szacunku przyjęto następujące założenia:

- 1) perspektywiczny horyzont czasu – 30 lat, tj. 2052 r.;
- 2) rezerwę uwzględniającą niepewność procesów rozwojowych, głównie w sferze społecznej – współczynnik 1,3;
- 3) chłonność inwestycyjną zagospodarowanych terenów mieszkaniowych 30% programu potrzeb.

W analizie uwzględniono:

- wielkość zaludnienia w 2052 r. – 6186 osób,
- powierzchnię przeciętnej powierzchni użytkowej na osobę – 50 m² p.u./M.
Wartość ta wynika z przyjętego wzrostu przestrzeni użytkowej, który jest zauważalny na przestrzeni ostatnich lat przy założeniu, że taka sama zależność nastąpi w badanym okresie (dane BDL).

Potrzeby mieszkaniowe ogółem wyniosą: $6\ 186 \times 50\ m^2 = 309\ 300\ m^2$

Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono prognozowane potrzeby o 30%. W związku z tym, zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w założonej perspektywie czasowej może wynieść 402 090 m² p.u.

$$309\ 300\ m^2 \times 130\% = 402\ 090\ m^2$$

Łączne zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkaniowe w stosunku do stanu istniejącego wynosi:

- stan istniejący 113 980 m²,
- stan perspektywiczny $402\ 090\ m^2 - 113\ 980\ m^2 = 288\ 110\ m^2$

2. Szacunek zapotrzebowania na tereny przeznaczone pod zabudowę usługową

W obecnie obowiązujących planach miejscowych, powierzchnia terenów zabudowy usługowej wynosiła 0,1 ha. Cały ten teren jest zainwestowany – Urząd Gminy. Należy wziąć pod uwagę, że na terenie gminy obowiązywał plan ogólny, a pokrycie gminy planami na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynosi niewiele ponad 1%. Z uwagi na ten fakt, dopuszczenie zabudowy usługowej w terenach zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej czy rekreacji indywidualnej oraz zwiększającą się liczbę mieszkańców w gminie Nowy Kawęczyn, zakłada się zwiększenie udziału usług na terenie gminy.

Uzyskuje się zapotrzebowanie:

- stan istniejący: 500 m²
- szacunek w 2052 r.: 250 000 m²
- zapotrzebowanie: 250 000 m² – 500 m² = 249 500 m².

3. Szacunek zapotrzebowania na tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-usługową i przemysłową

W obecnie obowiązujących mpzp pod zabudowę przemysłową przeznaczono 11,3 ha. W studium pod tą funkcję wskazano około 125 ha. Zapisy studium mówią o dopuszczeniu zabudowy produkcyjno-usługowej na terenach RM/MN i MN. Wykorzystanych terenów należy przyjąć około 30 ha, w przeliczeniu na powierzchnię użytkową, przy założeniu 50% wskaźnika powierzchni zabudowy i średniej intensywności równej 1,0 uzyskuje się:

- stan istniejący: 150 000 m²
- zapotrzebowanie: szacuje się pięciokrotny wzrost zapotrzebowania na zabudowę produkcyjno-usługową i przemysłową, co daje 750 000 m² powierzchni użytkowej, a uwzględniając 30% zwiększenie tej wielkości uzyskuje się 975 000 m² powierzchni użytkowej.

Należy jednak pamiętać, że oszacowanie zapotrzebowania na funkcję produkcyjno-usługową i przemysłową jest trudne, gdyż nie jest bezpośrednio związane z prognozami dotyczącymi demografii.

5.6 Chłonność terenów

Chłonność terenów rozumiana jest jako możliwość lokalizowania na terenach wyznaczonych w planach miejscowych i dotychczas niezabudowanych nowej zabudowy. Podstawą do wykonania analiz w tym zakresie były obowiązujące na dzień sporządzania niniejszego dokumentu zasady mpzp oraz rzeczywisty stopień zabudowy i zagospodarowania terenów objętych tymi opracowaniami.

Oszacowanie chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę składa się z dwóch części. Pierwsza z nich dotyczy położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Druga obejmuje pozostałe tereny znajdujące się na terenie gminy przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę, zlokalizowane poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 3

ww. ustawy.

Rezerwy powierzchni obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, wg najważniejszych rodzajów zabudowy w poszczególnych obrębach zostały przedstawione poniżej:

Lp.	Pow. ogólna [ha]	Rezerwy powierzchni obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [ha]		
	Obręb	M	U	P
1.	Adamów	0,4451	0	0
2.	Budy Trzczańskie	0,2680	0	0
3.	Doleck	0,2790	0	0
4.	Dukaczew	0,6422	0	0
5.	Marianka	0	0	0
6.	Dzwonkowice	0	0	0
7.	Psary	0,3752	0	0
8.	Esterka	0,1205	0	0
9.	Franciszkań	0	0	0
10.	Nowa Trzcianna	0	0	0
11.	Kolonia Starorawska	0	0	0
12.	Kwasowiec	0	0	0
13.	Marianów	0,1684	0	0
14.	Kawęczyn B	0,1470	0	0
15.	Nowy Dwór	0,2444	0	0
16.	Raducz	0,3586	0	0
17.	Nowy Dwór Parcela	0	0	0
18.	PGR Nowy Dwór	0	0	0
19.	Nowy Kawęczyn	0,6696	0	0
20.	Kaczorów	1,1798	0	0
21.	Prandotów	1,7118	0	0
22.	Rawiczów	1,7099	0	0
23.	Rzędków	0	0	0
24.	Stara Rawa	0,3535	0	0
25.	Helenków	0	0	0
26.	Stary Rzędków	0	0	0
27.	Nowy Rzędków	0,1625	0	0
28.	Strzyboga	1,0515	0	0
29.	Podtrzciana	0	0	0
30.	Suliszew	0	0	0
31.	Sewerynow	0	0	0
32.	Trzcianna	1,0199	0	0
33.	Zglinna Duża	0	0	0
34.	Zglinna Mała	0	0	0
35.	Kazimierzów	0	0	0
	SUMA	10,9069	0	0

źródło: opracowanie własne

Rezerwy powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę, wyrażone w hektarach, wg najważniejszych rodzajów zabudowy w poszczególnych obrębach, a

dotychczas niezabudowanych wg planów miejscowych, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynoszą:

Lp.	Obręb	Rezerwy terenów w planach miejscowych [ha]				
		MN, MNj (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej)	ZR (tereny zabudowy letniskowej)	RM (tereny zabudowy zagrodowej)	PU (tereny zabudowy produkcyjno-usługowej)	A (tereny usług administracji)
1.	Zglinna Mała	6,93	-	17,2	-	-
2.	Kolonia Starorawska	-	-	-	5,6	-
3.	Nowy Dwór Parcela	-	-	-	4,4	0
4.	Prandotów	-	-	-	0	-
5.	Dzwonkowice	-	4,4	-	-	-
6.	Podtrzciana	4,9	-	-	-	-
SUMA		4,9	4,4	17,2	10,0	0
		26,5				

źródło: opracowanie własne

Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę jest to zatem suma powierzchni rezerw obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz rezerw terenów w miejscowych planach, poza ww. obszarami.

Najważniejsze rodzaje zabudowy	Rezerwy powierzchni obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [ha]	Rezerwy terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego [ha]	Powierzchnia chłonności zabudowy [ha]
MN, MNj, RM	10,9	26,5	37,4
U	0	0	0
PU	0	10,0	10,0

Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę wymagane jest podanie wartości powierzchni chłonności w przeliczeniu na powierzchnię użytkową zabudowy. Przyjęto zatem następujący wskaźnik intensywności zabudowy dla terenów o różnych funkcjach:

- dla zabudowy mieszkaniowej: 0,04 (przy założeniu: średnia powierzchnia działki w zabudowie mieszkaniowej na terenach wiejskich – 2 500 m², średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę – 50 m², średnia liczebność gospodarstwa domowego na koniec okresu bilansowego – 2 osoby),
- dla zabudowy usługowej: 0,5,
- dla zabudowy produkcyjnej i przemysłowej: 0,75

Najważniejsze rodzaje zabudowy	Powierzchnia chłonności zabudowy [ha]	Zabudowa chłonności zabudowy [m ²]
M	37,4	14 960
U	0	0
P	10,0	75 000

W oparciu o zamieszczone powyżej rezerwy terenowe oraz według przyjętych wcześniej założeń wyliczono chłonność terenów przeznaczonych pod nową zabudowę. Zakładając, że 30% tej wartości będą stanowić tereny niezbędne do obsługi tych obszarów, zapewnienia niezbędnej infrastruktury technicznej i drogowej bądź, że będą to np. działki zbyt małe i niepodzielne działki budowlane, szacuje się, że powierzchnia obszarów chłonności przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynosi 10 472 m².

Rezerwy powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę wyrażone w hektarach według najważniejszych rodzajów zabudowy w poszczególnych sołectwach, według obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynoszą:

Lp.	Obręb	Pow. ogólna [ha]	Rezerwy terenów w Kierunkach zagospodarowania przestrzennego Studium [ha]							
			MN	RM/MN	RM/ZR	ZR	U	U/ZP	PU	IS*
1.	Adamów	162,1	-	15,5	-	-	-	-	-	-
2.	Budy Trzczańskie	175,4	-	56,1	-	-	-	-	-	-
3.	Doleck	312,1	2,0	1,6	9,7	-	-	-	-	-
4.	Dukaczew	670,8	-	26,7	-	-	-	-	-	-
5.	Dzwonkowice	179,3	-	-	16,7	-	-	-	-	-
6.	Esterka	190,2	-	8,6	0	-	0	-	-	-
7.	Franciszkańy	195,6	-	8,8	-	-	-	-	-	-
8.	Helenków	249,8	-	0	-	-	-	-	-	-
9.	Kaczorów	173,3	-	5,3	-	-	-	-	24,1	-
10.	Kawęczyn B	70,7	-	3,3	-	-	-	-	-	-
11.	Kazimierzów	150,8	-	14,9	-	-	-	-	-	-
12.	Kolonia Starorawska	149,1	-	10,3	-	-	-	-	8,1	-
13.	Kwasowiec	215,1	-	13,7	-	-	-	-	-	-
14.	Marianka	134,8	-	5,9	-	-	-	-	-	-
15.	Marianów	273,8	-	16,7	-	-	-	-	-	-
16.	Nowa Trzcianna	136,6	-	14,9	-	-	-	-	-	-
17.	Nowy Dwór	315,3	-	5,8	-	-	-	-	-	-
18.	Nowy Dwór Parcela	664,5	20,5	27,8	-	-	-	0	79,3	-
19.	Nowy Kawęczyn	276,5	-	7,4	-	-	-	-	10,3	-
20.	Nowy Rzędków	184,2	-	11,1	-	-	-	-	-	-
21.	PGR Nowy Dwór	182,2	0	-	-	-	-	0	0	-

22.	Podtrzianna	87,2	-	6,0	-	-	0	-	-	-
23.	Prandotów	215,9	-	24,7	-	-	-	-	-	-
24.	Psary	221,0	-	-	10,7	10,0	0	-	-	-
25.	Raducz	864,3	-	0,8	10,0	-	-	-	-	0
26.	Rawiczów	291,2	-	38,2	-	-	-	-	-	-
27.	Rzędków	333,1	-	8,2	-	-	-	-	-	-
28.	Sewerynów	126,6	-	-	-	8,8	-	-	-	-
29.	Stara Rawa	372,9	-	0	-	-	-	-	-	-
30.	Stary Rzędków	213,6	-	3,9	-	-	-	-	-	-
31.	Strzyboga	375,0	7,6	53,4	-	-	7,7	-	4,6	-
32.	Suliszew	742,0	-	45,1	8,4	13,2	-	-	0	-
33.	Trzcianna	615,7	-	23,7	-	-	-	-	-	-
34.	Zglinna Duża	663,4	-	15,6	-	-	-	-	-	-
35.	Zglinna Mała	243,6	-	21,4	-	-	-	-	-	-
SUMA		10 427,7	30,1	483,5	55,4	32,0	7,7	0	126,4	0

źródło: opracowanie własne

W konsekwencji, stosując wcześniej przyjętą zasadę udziału funkcji w ramach danego obszaru, rezerwy terenów budowlanych wyznaczone w kierunkach zagospodarowania przestrzennego studium, w łącznym ujęciu wynoszą:

- tereny zabudowy mieszkaniowej – 451,3 ha,
- tereny zabudowy usługowej – 110,3 ha,
- tereny zabudowy produkcyjno-przemysłowa – 178,4 ha.

*Ze względu na specyfikację terenu IS – ośrodek szkoleniowy Biura Ochrony Rządu (obecnie Służby Ochrony Państwa), teren ten nie jest brany pod uwagę w dalszym bilansowaniu terenów.

Zabudowa mieszkaniowa

Uwzględniając przyjęte powyżej założenia, obliczono chłonność wyznaczonych w studium terenów o funkcji mieszkaniowej:

- 451,3 ha wolnych terenów, co odpowiada 180 520 m² powierzchni użytkowej.

Oznacza to, iż aktualnie obowiązujące studium posiada rezerwy w odniesieniu do terenów budowlanych objętych planami miejscowymi.

Zabudowa usługowa

Rezerwy terenów przeznaczonych pod funkcje usługowej w studium wynoszą ok 110 ha. Przyjęto, że na 1 ha przypada około 2 000 m² powierzchni użytkowej. Pamiętając, iż możliwości zabudowy dotyczą tylko terenów niezabudowanych, otrzymujemy około 220 000 m² usługowej powierzchni użytkowej.

Zabudowa produkcyjno-przemysłowa

Niewykorzystanych terenów wskazanych przez studium jako przemysłowe jest około 178 ha. Możliwości zabudowy dotyczą tylko terenów niezabudowanych, co przy tych samych założeniach w zakresie szacowania zapotrzebowania (tj. 50% powierzchni

zabudowy działki i wskaźnik powierzchni zabudowy 1,0) na tę funkcję pozwala uzyskać 890 000 m² powierzchni użytkowej. Sposób i intensywność zabudowy i zagospodarowania terenów jest zależny od wielu czynników, tj. stopień zainwestowania gminie czy terenochność inwestycji, dlatego też szacunek ten jest wyłącznie orientacyjny.

5.7 Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów

Porównując obliczoną chłonność, o której mowa w art. 10 ust. 5 pkt. 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz z wyliczonym zapotrzebowaniem, pod zabudowę mieszkaniową otrzymujemy:

- zapotrzebowanie 288 110 m²,
- chłonność wolnych terenów 10 472 m².

Różnica pomiędzy maksymalnym zapotrzebowaniem a chłonnością wolnych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynosi:

$$288\ 110\ m^2 - 10\ 472\ m^2 = 277\ 638\ m^2$$

Z powyższego wynika, że w planach miejscowych należy wyznaczać nowe tereny budowlane.

W konfrontacji z wyliczonym zapotrzebowaniem, porównując obliczoną chłonność z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową otrzymujemy:

- zapotrzebowanie 288 110 m²,
- chłonność wolnych terenów w studium 180 520 m².

Różnica pomiędzy zapotrzebowaniem a chłonnością wolnych terenów wyznaczonych w studium wynosi:

$$288\ 110\ m^2 - 180\ 520\ m^2 = 107\ 590\ m^2$$

Z powyższego wynika, że istnieje potrzeba wyznaczania w studium nowych terenów o funkcji mieszkaniowej.

Różnica pomiędzy zapotrzebowaniem a chłonnością niezabudowanych terenów wyznaczonych w studium pod zabudowę usługową wynosi:

- zapotrzebowanie 249 500 m²,
- chłonność wolnych terenów w studium 220 000 m².

$$249\ 500\ m^2 - 220\ 000\ m^2 = 29\ 500\ m^2$$

Z powyższego wynika, że można wyznaczyć w studium nowe tereny o funkcji usługowej.

Różnica między zapotrzebowaniem a chłonnością terenów wyznaczonych w studium pod zabudowę produkcyjno-przemysłową, składy i magazyny wynosi:

- zapotrzebowanie 975 000 m²,
- chłonność wolnych terenów w studium 890 000 m².

$$975\ 000\ m^2 - 890\ 000\ m^2 = 85\ 000\ m^2$$

Z powyższego wynika, że należy wyznaczać nowe tereny przemysłowe w studium.

5.8 Możliwości finansowania infrastruktury technicznej oraz potrzeby inwestycyjne wynikające z zadań własnych gminy dotyczące lokalizacji nowej zabudowy

Realność wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego może być oceniana w oparciu o stan wyposażenia terenów w urządzenia infrastrukturalne i drogowe oraz łatwość ich rozbudowy.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2021 r. 18,5 % mieszkańców korzystało z instalacji kanalizacyjnych, przy 14,3 % w powiecie skierniewickim.

Na terenie gminy gospodarka ściekowa opiera się na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych, tzw. szambach oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Obecny system kanalizacji wymaga rozbudowy oraz modernizacji.

Sieć kanalizacyjna w gminie Nowy Kawęczyn i powiecie skierniewickim – wskaźniki na koniec 2021 r.

	długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]
gmina Nowy Kawęczyn	14,3	39,3	621
powiat skierniewicki	90,0	289,6	5 428

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o system zaopatrzenia gminy w wodę, należy stwierdzić, że jest on dobrze rozwinięty. Według danych GUS-u na koniec 2021 r., 82,8 % mieszkańców gminy Nowy Kawęczyn korzystało z instalacji wodociągowej, przy 88,8 % w powiecie skierniewickim. Uznaje się, że dalsza rozbudowa system wodociągowego będzie następować punktowo, w odpowiedzi na nowe potrzeby mieszkańców, nie stwarzając strukturalnej bariery rozwoju.

Sieć wodociągowa w gminie Nowy Kawęczyn i powiecie skierniewickim – wskaźniki na koniec 2021 r.

	długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]
gmina Nowy Kawęczyn	102,8	151,2	2 773
powiat skierniewicki	775,8	1 659,6	33 656

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Sieć drogowa, przede wszystkim sieć dróg gminnych i powiatowych wymaga sukcesywnej modernizacji i przebudowy – do uzyskania odpowiednich parametrów, zarówno w zakresie geometrii jak i nawierzchni jezdni.

W sieci dróg gminnych pożądaną będą działania w zakresie modernizacji i przebudowy, tj.:

- dostosowania parametrów do wymogów technicznych dla odpowiednich klas dróg publicznych,
- budowy nawierzchni jezdni – utwardzonych i ulepszonych,
- budowy chodników,
- poprawy bezpieczeństwa ruchu.

Przyjęte kierunki zagospodarowania przestrzennego stwarzają istotne konsekwencje dla zakresu zadań własnych gminy, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej, komunikacji jak również niektórych urządzeń infrastruktury społecznej.

Ponoszenie nakładów na poszczególne obiekty i urządzenia w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i komunikacyjnej charakteryzuje się m.in.:

- potrzebą realizacji zadań w ww. zakresie powodująca obciążenie budżetowe ma charakter stały bez względu na wzrost terenów budowlanych i wynika z potrzeby poprawy standardów zagospodarowania terenów już zabudowanych z uwagi na zmieniające się wymogi jakości życia w konkretnej przestrzeni,
- realizacją zadań wynikających z przyjętych kierunków rozwoju podejmowana jest w powiązaniu z narastającymi potrzebami, stąd uruchamianie zabudowy na nowych terenach powinno być związane w znacznym stopniu z wyczerpywaniem się rezerw terenowych i przy powiązaniu potrzeb z dostępnymi środkami,
- rozmieszczenie program nowych terenów, w tym w szczególności mieszkaniowych, jest uwarunkowane społeczną strukturą osadniczą, gdzie istotną rolę odgrywają potrzeby pojedynczych miejscowości, zawiązujące niekiedy wielkość potrzeb bilansowych w skali gminy,
- prognoza skutków finansowych projektowanych zamierzeń, zarówno w części dochodów jak i wydatków z budżetu gminy, odbywa się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przeprowadzone analizy budżetu w ostatnich latach obrazują stabilną sytuację finansową gminy Nowy Kawęczyn. Dochody ogółem stale rosną – jest to związane ze wzrostem dochodów własnych gminy, do których zalicza się m.in. podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny oraz opłaty lokalne. Obserwowany jest średni wzrost budżetu o 6 % rocznie. Wydatki utrzymują się na wysokim poziomie. Ich poziom uwarunkowany był w głównej mierze potrzebami mieszkańców.

Dochody ogółem i wydatki ogółem w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2011 - 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem [mln zł]	12,45	10,99	10,48	10,11	9,99	12,43	13,14	13,71	16,47	18,57	21,13
wydatki ogółem [mln zł]	12,78	10,18	10,30	11,16	9,86	11,78	12,84	14,42	16,56	18,16	20,29
nadwyżka/deficyt	-0,33	0,81	0,18	-1,05	0,13	0,65	0,30	-0,71	-0,09	0,41	0,84

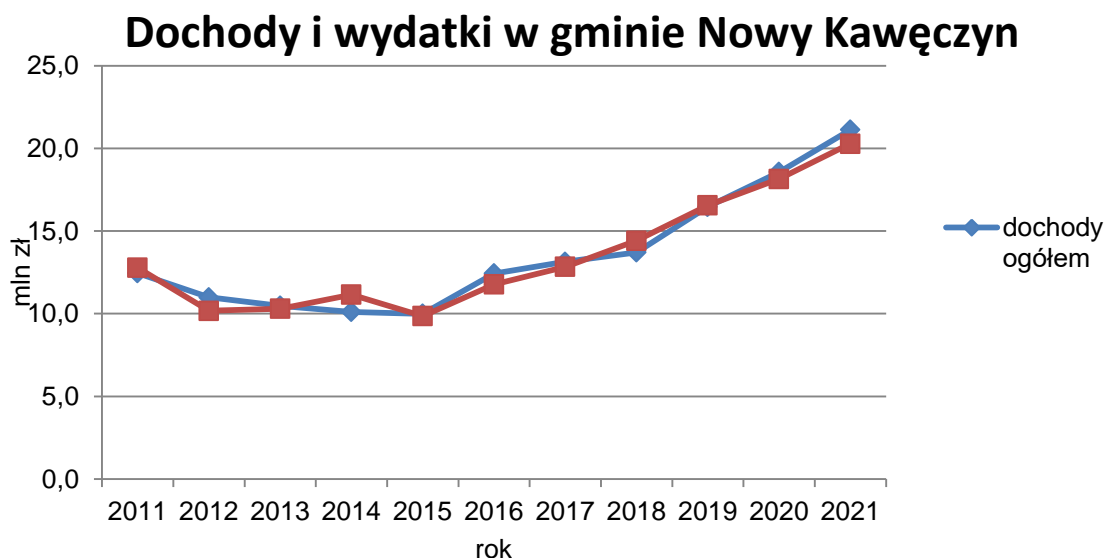
źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Ważną częścią składową dochodów, są dochody własne gminy. Zapewniają one samodzielność i wzmacniają gospodarność gminy. Dochody własne gminy Nowy Kawęczyn rosły średnio o 4,59 % rocznie.

Dochody własne w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2011 – 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody własne [mln zł]	6,80	4,02	4,42	4,34	4,76	5,07	5,23	5,62	7,26	8,07	9,00

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Dochody ogółem i wydatki ogółem w gminie Nowy Kawęczyn w latach 2011 - 2021

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

W gminie Nowy Kawęczyn w 2021 r. dochody na 1 mieszkańca wyniosły 6 313,32 zł, natomiast wydatki na 1 mieszkańca – 6 061,75 zł.

Struktura dochodów i wydatków w gminie Nowy Kawęczyn w 2021 r.

Dział	Dochody ogółem	Wydatki ogółem
010 – Rolnictwo i łowiectwo	578 852,85	2 577 073,39
100 – Górnictwo i kopalnictwo	67 196,00	0,00
400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	352 607,83	436 439,25
600 – Transport i łączność	156 200,00	1 422 807,55
700 – Gospodarka mieszkaniowa	146 799,67	139 692,24
710 – Działalność usługowa	256,41	26 166,73
750 – Administracja publiczna	75 393,86	2 340 012,72
751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	693,00	693,00
754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	91,82	158 669,98
756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	7 245 616,14	0,00
757 – Obsługa długu publicznego	0,00	14 762,32
758 – Różne rozliczenia	6 213 641,00	0,00
801 – Oświata i wychowanie	598 343,56	6 384 050,21
851 – Ochrona zdrowia	36 004,56	35 029,71
852 – Pomoc społeczna	95 036,05	335 532,74
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	4 999,68	9 860,60
855 - Rodzina	4 702 003,66	4 701 509,48
900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	863 003,66	1 509 311,43
921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	136 876,59
926 – Kultura fizyczna	0,00	66 251,00
Pozostałe	0,00	
Ogółem	21 137 008,04	20 294 738,94

źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych

Największy dochód gminy Nowy Kawęczyn na koniec 2021 r. pochodził z działu 756 (dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem), działu 758 (różne rozliczenia) oraz działu 855 (rodzina), najmniejszy zaś z działów: 754 (bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa), 710 (działalność usługowa) oraz 751 (urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa). Największe wydatki w gminie generują działy: 801 (oświata i wychowanie), 855 (rodzina) oraz 010 (rolnictwo i łowiectwo).

KIERUNKI

6. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

6.1. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze strategii jej rozwoju

W Studium uznaje się współzależność dokumentów wyrażających strategiczną politykę rozwoju gminy, przybierających zróżnicowaną formę. Studium stwarza ogólne przestrzenne ramy dla kierunków rozwoju określonych w strategii.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednym z podstawowych dokumentów, które wójt uwzględnia przy formułowaniu polityki przestrzennej gminy – jest strategia rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem (art. 9 ust. 2).

Obecnie nowa edycja Lokalnej Strategii Rozwoju gminy Nowy Kawęczyn jest w trakcie opracowania. Etap na moment sporządzania niniejszego dokumentu – konsultacje społeczne.

6.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Studium gminy przyjmuje zasadę ciągłości planistycznej. Przyjęte w zmianie studium funkcje gminy są kontynuacją funkcji dotychczasowych, funkcji określonych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn”.

Głównym celem studium jest stworzenie możliwości rozwoju gminy oraz podnoszenie ładu przestrzennego w gminie. Układ funkcjonalno-przestrzenny gminy wyraża dążność do zachowania wartości przyrodniczych i kulturowych, osiągnięcia harmonijnego rozwoju oraz wskazania szans rozwoju.

Przy wytyczaniu kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn, wynikających ze zgłoszonych wniosków, uwzględniono zarówno naturalne środowisko, jak i wszystkie dziedziny życia związane z działalnością człowieka na tym obszarze.

Wytyczone kierunki rozwoju gminy winny zapewnić jej mieszkańcom dobre warunki do zamieszkania, pracy i wypoczynku, zgodne z ich aspiracjami, przy jednoczesnym zachowaniu, a nawet wzbogacaniu walorów środowiska.

Zakres zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów dotyczy przede wszystkim wyznaczenia nowych terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej, rekreacyjnej, produkcyjnej, usługowej, magazynowej, powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, komunikacji. Kierunki tych zmian utrzymują jednak dotychczasową strukturę funkcjonalno-przestrzenną w gminie, wprowadzają jednak zmiany w proporcjach.

W gminie występuje tendencja przekształcania istniejącej zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i rekreacyjną. Ponadto występuje większe zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny

produkcyjno-usługowo-magazynowe. Istotne zmiany występują również w kierunkach rozwoju infrastruktury technicznej: budowa i modernizacja dróg, budowa kanalizacji, rozbudowa sieci wodociągowej, gazyfikacja.

Przyjęte kierunki w rozwoju gminy uwzględniają nadrzędną rolę ochronności wartości przyrodniczych i kulturowych.

Główną funkcją gminy jest rolnictwo. Integralną częścią rozwoju rolnictwa jest rozwój obsługi rolnictwa oraz bazy przetwórczej. Funkcjami uzupełniającymi są: obsługa ludności, usługi i produkcja, rekreacja oraz mieszkalnictwo. Mieszkańcy gminy wykazują dość dużą aktywność usługowo-produkcyjną.

Istotny wpływ na rozwój gminy ma wielofunkcyjny rozwój wsi, z pełnym programem infrastruktury technicznej. Oznacza to możliwość rozwoju w ramach wyznaczonych terenów funkcji mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych, letniskowych. Dobra dostępność komunikacyjna gminy Nowy Kawęczyn, atrakcyjność krajobrazowa doliny Rawki predysponują gminę do rozwoju funkcji turystyczno-krajoznawczych. Tereny preferowane do rozwoju funkcji rekreacyjnych leżą w obszarach przyrodniczych prawnie chronionych.

Realizacja inwestycji w gminie, podnoszenie w związku z tym jakości życia mieszkańców zależą od dopływu środków finansowych do budżetu gminy. Rozwój gminy uzależniony jest od uwarunkowań rozwoju gminy oraz jest regulowany odpowiednimi przepisami prawa.

6.3. Cele polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna jest wyrazem świadomej działalności podmiotu publicznego w odniesieniu do przestrzeni, która podlega jego kompetencjom.

W celu wzbogacenia atrakcyjności gminy ustala się konieczność przestrzegania uwarunkowań przedstawionych w zapisie Studium oraz wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych, kompozycyjno-estetycznych w celu takiego kształtowania przestrzeni, by rezultatem było takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzyłoby harmonijną całość.

Celem polityki przestrzennej władz gminy są przekształcenia przestrzenne, społeczne i ekonomiczne zmierzające do:

- wzrostu poziomu życia mieszkańców, tworzeniu warunków sprzyjających podnoszeniu jakości środowiska zamieszkania i pracy na wsi,
- tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, w tym zapewnienia terenów dla inwestycji,
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zachowania występujących w przestrzeni obiektów kultu religijnego (kapliczki, krzyże przydrożne),
- utrzymywania, utrwalania i przywracania czytelności historycznych układów zabudowy przy jednoczesnym dostosowaniu ich do teraźniejszych potrzeb,
- zachowania charakterystycznych form tradycyjnej zabudowy wiejskiej, cechujących się m.in. nachyleniem połaci dachowych, ukształtowaniem części wejściowej, rodzajem materiałów i ich barwy,

- racjonalnej gospodarki zasobami środowiska przyrodniczego,
- kształtowania zieleni w oparciu o gatunki rodzime, przywracania tradycyjnych form zieleni wiejskiej z uwzględnieniem obiektów takich jak stawy czy elementy małej architektury,
- dbałości o zachowanie ładu przestrzennego,
- harmonijnego kształtowania nowej architektury,
- kontynuowania funkcjonalności struktur przestrzennych przy ich jednoczesnej efektywności ekonomicznej,
- wzmocnienia pozycji gminy.

W celu realizacji w/w zadań na terenie gminy Nowy Kawęczyn określa się następujące kierunki działań i zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów:

- W zakresie rolnictwa:
  - perspektywy rozwoju powinny uwzględniać rolniczy charakter gminy (nie należy dążyć do radykalnych zmian w tym względzie),
  - restrukturyzacja gospodarstw rolnych,
  - poprawa struktury agrarnej,
  - wspieranie rolnictwa ekologicznego,
  - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej – ochrona obszarów wysokiej klasy gleb,
  - możliwość zalesień,
  - wymóg zachowania istniejących rowów i urządzeń melioracyjnych pełniących funkcję odbiorników wód opadowych, z możliwością ich konserwacji i modernizacji,
  - rozwój rolnictwa ukierunkowanego na produkcję na potrzeby mieszkańców gminy i miasta Skierniewice,
  - adaptacja i rozbudowa istniejącej zabudowy rolniczej,
  - realizacja zabudowy zagrodowej w enklawach istniejącej zabudowy zagrodowej,
  - rozwój nowych terenów zabudowy zagrodowej,
  - podejmowanie działań w celu poprawy estetyki i stanu technicznego zabudowy;
- W zakresie mieszkalnictwa:
  - adaptacja i rozbudowa istniejącej zabudowy mieszkaniowej,
  - uporządkowanie zabudowy,
  - realizacja zabudowy mieszkaniowej w enklawach istniejącej zabudowy zagrodowej bądź mieszkaniowej, wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
  - rozwój nowych terenów zabudowy mieszkaniowej,
  - przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy,
  - podejmowanie działań w celu poprawy estetyki i stanu technicznego zabudowy;

- W zakresie usług i produkcji:
  - rozwój i promowanie przedsiębiorczości lokalnej,
  - podniesienie poziomu usług infrastruktury społecznej,
  - uzupełnienie usług infrastruktury społecznej,
  - zagospodarowanie istniejących obiektów i terenów oraz poprawa estetyki i stanu technicznego,
  - rozwój nowych terenów produkcyjno-usługowych,
  - likwidacja uciążliwości obiektów produkcyjnych i usługowych poprzez modernizację, zmianę technologii lub zmianę profilu produkcji;
- W zakresie rekreacji, turystyki i sportu:
  - wykorzystanie walorów przyrodniczych dolin rzek Rawki i Skierniewki oraz lasów,
  - wykorzystanie walorów obszarów przyrodniczych prawnie chronionych,
  - adaptacja obiektów zabytkowych,
  - utworzenie ścieżek rowerowych i pieszych,
  - rozwój nowych terenów rekreacyjnych, letniskowych i sportowych,
  - promocja walorów turystycznych gminy,
  - poszerzenie oferty usługowej dla ruchu turystycznego,
  - realizacja szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych;
- W zakresie ochrony środowiska:
  - ochrona obszarów przyrodniczych prawnie chronionych: projektowanego Obszaru Natura 2000 „Dolina Rawki”, Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, rezerwatu przyrody „Rawka”, Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki”, zespołów parkowych, pomników przyrody,
  - ochrona obszarów wysokiej klasy gleb, lasów, wód, powietrza,
  - promocja walorów środowiska przyrodniczego,
  - ochrona dolin rzecznych przed zabudową (zakaz oraz ograniczenie zainwestowania),
  - wprowadzanie zalesień,
  - **wymóg zachowania kompleksów leśnych, z zakazem zabudowy niezwiązanej z obsługą gospodarki leśnej, infrastrukturą techniczną i drogową,**
  - zapobieganie zanieczyszczeniom u ich źródła,
  - dążenie do likwidacji obiektów i urządzeń mających negatywny wpływ na degradację środowiska, likwidacja uciążliwości obiektów,
  - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami,
  - realizacja zbiorników retencyjnych,
  - **ochronę zasobów wód podziemnych, w tym na obszarach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych,**
  - **zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do rowów i gruntu;**

- W zakresie ochrony dóbr kultury:
  - wymóg opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami,
  - ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
  - ochrona obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków,
  - ochrona obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
  - ochrona stanowisk archeologicznych, cmentarzy, miejsc pamięci narodowej,
  - promocja walorów kulturowych gminy;
- W zakresie komunikacji
  - utrzymanie i modernizacja istniejącej sieci dróg: drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych i dróg gminnych,
  - realizacja nowych dróg,
  - zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych,
  - rozwój komunikacji zbiorowej,
  - realizacja ścieżek rowerowych;
- W zakresie infrastruktury technicznej:
  - sukcesywne obejmowanie infrastrukturą techniczną wszystkich terenów zainwestowanych i przeznaczonych do zainwestowania,
  - modernizacja istniejących sieci i urządzeń technicznych,
  - promowanie ekologicznych źródeł energii,
  - rozwój sieci telekomunikacyjnych i teleinformatycznych,
  - gazyfikacja gminy,
  - usprawnienie systemu zbiórki i segregacji odpadów.

Mając powyższe na względzie, wyodrębniono na terenie gminy następujące obszary funkcjonalno- przestrzenne:

RM/MN	Teren zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej
RM/ZR	Tereny zabudowy zagrodowej i rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
MN	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej
ZR	Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

U	Tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej
U/ZP	Tereny zabudowy usługowej i zieleni urządzonej (parki) z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej
PU	Tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów
PE	Tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych
R	Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej
ZL	Tereny lasów
R/ZL	Tereny zalesień
RZ	Tereny dolinne z przewagą użytków zielonych
ZC	Tereny cmentarzy
ZP	Tereny zieleni urządzonej (parki)
RO	Tereny upraw ogrodniczych i sadowniczych/tereny obiektów produkcji i obsługi gospodarki ogrodniczej i sadowniczej
W	Tereny wód powierzchniowych
WZ	Tereny projektowanych zbiorników retencyjnych
IS	Tereny Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu

Ustalenia zawarte w zmianie studium wyrażają kierunki polityki przestrzennej gminy.

Linie rozgraniczające tereny należy traktować jako granice orientacyjne. Określone dla poszczególnych terenów wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów mają charakter zaleceń.

Ich uszczegółowienie nastąpi na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań i potrzeb.

Dopuszcza się odstępstwo, modyfikację w stosunku do ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i przyjęcie innych rozwiązań w ustaleniach planu miejscowego o ile nie narusza to głównych kierunków rozwoju gminy oraz nie może to uniemożliwić realizacji określonych w studium kierunków rozwoju przestrzennego gminy.

6.4. Zasady ogólne kształtowania zabudowy

- 1) Nowe działki budowlane na terenach podlegających podziałowi powinny mieć powierzchnię i kształt umożliwiające ich prawidłowe zagospodarowanie, zapewnioną dostępność komunikacyjną (uzgodnioną z zarządcą drogi), możliwość sukcesywnego wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną;

- 2) Obiekty budowlane należy modernizować i projektować w taki sposób, aby forma architektoniczna była dostosowana do krajobrazu i otaczającej zabudowy, z wyłączeniem otaczających obiektów zdegradowanych;
- 3) W ramach przebudowy i modernizacji istniejących zespołów zabudowy obowiązuje porządkowanie nieruchomości w odniesieniu do obiektów funkcji podstawowej terenu w zakresie dojazdów, miejsc parkingowych, zieleni i wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Budynki gospodarcze na działce nie mogą mieć charakteru prowizorycznego, szpecącego krajobraz, a rodzaj ich użytkowania nie może naruszać warunków zamieszkania;
- 4) Zaleca się z uwagi na potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego zasadę równoczesnej lub wyprzedzającej realizacji elementów infrastruktury technicznej zapewniającej ochronę wód przed zanieczyszczeniem w stosunku do realizacji obiektów i urządzeń dla ustalonych funkcji;
- 5) Zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych przepisami odrębnymi, dla których obligatoryjnymi jest sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko (za wyjątkiem linii i urządzeń infrastrukturalnych, systemów solarnych, stacji telefonii, inwestycji produkcyjnych i usługowych, w tym związanych z obsługą, produkcją rolniczą – hodowlą, przetwórstwem osadniczo-sadowniczym oraz za wyjątkiem eksploatacji złóż);
- 6) Na terenach objętych ochroną konserwatorską, w odniesieniu do projektowanych zamierzeń inwestycyjnych i modernizacyjnych obowiązuje postępowanie zgodne z przepisami odrębnymi;
- 7) Na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, obowiązuje zachowanie ustaleń zawartych w przepisach szczególnych dotyczących tych terenów;
- 8) Zakaz odprowadzania zanieczyszczonych wód i ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu, z wyłączeniem zrzutów w oparciu o uzyskane pozwolenia wodno-prawne;
- 9) W bezpośrednim sąsiedztwie lasów obowiązuje strefa ochronna lasu, w której obowiązuje zakaz zabudowy, w oparciu o przepisy odrębne;
- 10) Dla obiektów o wysokości 50 m n.p.t. i większej (wieże, kominy, maszty, słupy, urządzenia technologiczne itp.) należy zgłaszać ich lokalizację do służb ruchu lotniczego, celem ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów;
- 11) W przypadku podjęcia działań inwestycyjnych na obszarze wyposażonym w urządzenia melioracyjne należy zabezpieczyć bądź przebudować istniejący system melioracyjny, w porozumieniu z zarządcą gospodarki wodnej;
- 12) Na terenach upraw rolnych, za zgodną ze Studium uznaje się lokalizację stawów i zbiorników (hodowlanych i rekreacyjnych) oraz zalesienia, w oparciu o przepisy odrębne;
- 13) Na terenach narażonych na zalewanie oraz okresowe podtapianie, obowiązują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu, w oparciu o

- przepisy odrębne;
- 14) Szczególnej ochronie podlegają wody podziemne z uwagi na położenie gminy Nowy Kawęczyn w obrębach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
  - 15) Możliwość lokalizacji mikroinstalacji zgodnie z przepisami odrębnymi;
  - 16) Zasięgi między terenami wskazywanymi dla funkcji mieszkaniowej a funkcją produkcyjną podlegają uszczegółowieniu na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ze względu na ewentualne możliwe kolizje na styku tych funkcji. Należy zachować zasadę ograniczenia oddziaływania do granic terenu inwestycji;
  - 17) Dopuszcza się możliwość wykonywania indywidualnych ujęć wody podziemnej na terenie gminy;
  - 18) Dopuszcza się w planach miejscowych zachowanie sposobu użytkowania terenów według faktycznego stanu na dzień przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

6.5. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy

Symbol obszaru	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów
RM/MN	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, rozbudowa i nadbudowa istniejącej zabudowy, - adaptacja i ochrona zabytkowych obiektów w Starej Rawie (kościół parafialny, dzwonnica i cmentarz przykościelny), - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi RM/MN, - realizacja zabudowy zagrodowej oraz zabudowy gospodarczej związanej z produkcją rolniczą, - realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy produkcyjno-usługowej, - możliwość realizacji zabudowy rekreacji indywidualnej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - koncentrowanie zabudowy poprzez wykorzystanie i zagospodarowanie istniejących enklaw w zabudowie, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy zagrodowej - minimum 1200 m², o dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - minimum 1000 m², o dla zabudowy rekreacji indywidualnej - minimum 800m², - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych i rekreacji indywidualnej: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecane wysokości budynków produkcyjno-usługowych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 35%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - w miejscowości Marianów i Kawęczyn B – zakaz lokalizowania nowych obiektów

	<p>hodowlanych o obsadzie większej niż 10 DJP,</p> <ul style="list-style-type: none"> - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub budynek rekreacji indywidualnej, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu produkcyjno-usługowego;
RM/ZR	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, rozbudowa i nadbudowa istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi RM/ZR; preferowane przekształcanie istniejącej zabudowy zagrodowej w zabudowę rekreacji indywidualnej i turystyczną (agroturystyka), - realizacja zabudowy zagrodowej oraz zabudowy gospodarczej związanej z produkcją rolniczą, - preferowane rolnictwo ekologiczne, - realizacja zabudowy rekreacji indywidualnej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy usługowej nieuciążliwej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - koncentrowanie zabudowy poprzez wykorzystanie i zagospodarowanie istniejących enklaw w zabudowie, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy zagrodowej - minimum 1200 m², o dla zabudowy rekreacji indywidualnej - minimum 1000m², o dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - minimum 1000 m², - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych i rekreacji indywidualnej: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecane wysokości budynków usługowych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 35%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub budynek rekreacji indywidualnej, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu usługowego;
MN	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy,

	<ul style="list-style-type: none"> - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi MN, - realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - realizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (w formie małych domów wielorodzinnych), - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy produkcyjno-usługowej, - możliwość realizacji zabudowy rekreacji indywidualnej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - koncentrowanie zabudowy poprzez wykorzystanie i zagospodarowanie istniejących enklaw w zabudowie, - dopuszcza się utrzymanie istniejących ogródków działkowych, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - minimum 1000 m², o dla zabudowy rekreacji indywidualnej - minimum 800 m², - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych i rekreacji indywidualnej: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecane wysokości budynków mieszkalnych wielorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecane wysokości budynków produkcyjno-usługowych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 40%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub budynek rekreacji indywidualnej, o minimum 1 miejsce postojowe na jeden lokal mieszkalny, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu produkcyjno-usługowego;
<p style="text-align: center;">ZR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja zabudowy rekreacji indywidualnej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy usługowej nieuciążliwej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy rekreacji indywidualnej - minimum 2000m², o dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - minimum 1000m², - zalecane wysokości budynków rekreacji indywidualnej i mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 9m, - zalecane wysokości budynków usługowych:

	<ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 9m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 60%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek rekreacji indywidualnej lub budynek mieszkalny jednorodzinny, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu usługowego;
U	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi U, - realizacja zabudowy usługowej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowo-mieszkaniowej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - zalecane wysokości budynków usługowych i usługowo-mieszkalnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 12m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 15%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu usługowego, o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny, o minimum 1 miejsce postojowe na jeden lokal mieszkalny;
U/ZP	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy, - adaptacja i ochrona zabytkowego zespołu dworskiego i parku dworskiego w Nowym Dworze wpisanego do rejestru zabytków, zachowanie układu przestrzennego i konserwacja istniejącego drzewostanu, rewaloryzacja w celu wydobycia lub odtworzenia historycznego układu, zabezpieczenie obiektów przed niszczeniem poprzez zapewnienie odpowiedniego użytkowania pozwalającego na zachowanie ich zabytkowego charakteru, możliwość wprowadzania funkcji nieuciążliwych (mieszkaniowo- usługowych), - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi U/ZP, - realizacja zabudowy usługowej, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowo-mieszkaniowej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności,

	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zakaz realizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko za wyjątkiem inwestycji celu publicznego oraz infrastruktury technicznej i drogowej, - zalecane wysokości budynków usługowych, usługowo-mieszkalnych i mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie wysokość istniejących budynków , - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 15%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu usługowego, o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny, o minimum 1 miejsca postojowe na jeden lokal mieszkalny;
<p style="text-align: center;">PU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi PU, - realizacja obiektów produkcyjnych, usługowych, składów i magazynów, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej związanej z zabudową produkcyjną, usługową, składową i magazynową oraz zabudowy produkcyjno-usługowo-mieszkaniowej, - uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice własności, - podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 10%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - zalecane wysokości budynków produkcyjnych, usługowych, składów, magazynów i budynków produkcyjno-usługowo-mieszkalnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 20m (z dopuszczeniem odstępstwa ze względu na wymogi produkcji), - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 15%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny, o minimum 1 miejsce postojowe na jeden lokal mieszkalny, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu produkcyjno-usługowego; - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, przy zachowaniu przepisów odrębnych. <p>Możliwość lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW</p>

	<p>wskazano na rysunku "Kierunki zagospodarowania".</p> <p>Oddziaływanie urządzeń wykorzystujących energię słoneczną ma zasięg ściśle lokalny i sprowadza się do zajęcia określonej powierzchni terenu bądź budynków, co tym samym wyklucza ich oddziaływanie na środowisko. Wyklucza to także znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi, ponieważ nie przekracza standardów jakości środowiska poza granicami terenu do którego inwestor zamierzenia będzie posiadał tytuł prawny, jak i nie spowoduje uciążliwości w zakresach, w których nie ustalono standardów (jak np. w przypadku odorów). W ich sąsiedztwie nie występuje potrzeba wyznaczania terenów wolnych od zabudowy dla ochrony zdrowia i życia ludzi.</p>
PE	<ul style="list-style-type: none"> - eksploatacja złóż surowców naturalnych zgodnie z koncesją na wydobycie: Marianka, Marianka II, Marianka III, Marianka IV, Marianka V i Nowy Dwór, - eksploatacja potencjalnych złóż we wsi Nowy Dwór, - dopuszcza się zabudowę związaną z eksploatacją złoża, - zalecane wysokości budynków: <ul style="list-style-type: none"> o w zależności od wymogów produkcji, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - po zakończeniu eksploatacji rekultywacja terenu; - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu;
R	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona gleb wysokiej i średniej jakości polegająca na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze, w przypadku przeznaczania ich na cele nierolnicze wymagane jest ograniczenie się do terenów niezbędnych, - ochrona i wzbogacenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i wzdłuż cieków wodnych, - zaleca się utrzymanie istniejących łąk, - możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - poprawa struktury agrarnej, - melioracje proekologiczne, - w przypadku przeznaczania gruntów rolnych zmeliorowanych na inne cele niż rolnicze użytkowanie należy przebudować istniejące urządzenia melioracji wodnych, - dopuszcza się adaptację terenów produkcji sadowniczej, - dopuszcza się zachowanie, adaptację, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowych budynków w obrębie istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi R, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodzinną, podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania, - realizacja zabudowy zagrodowej związanej z produkcją rolną, - dopuszcza się lokalizację większych, uciążliwych obiektów związanych z produkcją rolną (między innymi obory, chlewnie, przetwórnice owocowo-warzywne, ubojnie), uciążliwość nie może wykraczać poza granice własności, - dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, przy istniejących drogach, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, - możliwość realizacji stacji benzynowych przy istniejących drogach, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy zagrodowej - minimum 1200 m², o dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - minimum 1000 m², - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecane wysokości budynków produkcyjno-usługowych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 15m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 15%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym,

	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość realizacji powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - możliwość realizacji źródeł energii odnawialnej, w tym elektrowni wiatrowych przy zachowaniu standardów wymaganych dla funkcji w sąsiedztwie (głównie mieszkaniowej), - możliwość powiększania obszaru zwartej zabudowy wsi poprzez zabudowę terenów sąsiednich, - ochrona grodziska wczesnośredniowiecznego w Starej Rawie wpisanego do rejestru zabytków, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe, parkingi), - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się zwiększenie terenów leśnych poprzez planowe dolesienie na glebach niższych klas bonitacyjnych oraz na tych, na których zakończono użytkowanie rolnicze, a także w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów leśnych, - w przypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych, dopuszcza się prowadzenie eksploatacji pod warunkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym zostanie ustalony kierunek rekultywacji i sposób rozwiązania ewentualnych problemów przestrzennych, - dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny, o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu produkcyjno-usługowego;
<p>ZL</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona gruntów leśnych polegająca na ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nieleśne; w przypadku przeznaczania ich na cele nieleśne wymagane jest ograniczenie się do terenów niezbędnych (głównie dla realizacji infrastruktury technicznej i komunikacji), - adaptacja, pielęgnowanie i ochrona przed zainwestowaniem nie związanym z gospodarką leśną, - w stosunku do gruntów leśnych będących własnością Skarbu Państwa, na użytkach rolnych, dopuszcza się prowadzenie gospodarki rolnej oraz w zależności od sytuacji i potrzeb dopuszcza się wprowadzenie na nich zalesień i upraw leśnych, - dopuszcza się zachowanie, adaptację, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowych budynków w obrębie istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi ZL, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodziną, - możliwość budowy budynków mieszkalnych, gospodarczych, urządzeń melioracyjnych oraz innych obiektów i urządzeń związanych z potrzebami gospodarki leśnej, - prowadzenie działalności w zakresie zarządzania, zagospodarowania lasu, powiększania zasobów i upraw leśnych, konserwacja i przebudowa istniejącego drzewostanu, - zachowanie istniejącego bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, odtwarzanie i wzbogacanie zbiorowisk roślinnych i drzewostanu, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku,

	<ul style="list-style-type: none"> - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe, parking, obiekty małej architektury), - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
R/ZL	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja zalesień głównie na terenach graniczących z kompleksami leśnymi, wyrównywanie linii lasów, połączenie rozproszonych kompleksów leśnych, - dopuszcza się do czasu zalesienia możliwość realizacji zabudowy zagrodowej i zabudowy gospodarczej związanej z produkcją rolniczą, - dopuszcza się zachowanie, adaptację, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowych budynków w obrębie istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodzinną, - wprowadzanie drzewostanu dostosowanego gatunkowo do drzewostanu występującego na danym terenie, - przy zalesianiu gruntów pod liniami energetycznymi proponuje się sadzenie krzewów biocenotycznych, - prowadzenie działalności w zakresie urządzania, zagospodarowania lasu, powiększania zasobów i upraw leśnych, konserwacja i przebudowa drzewostanu, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - zalecane wielkości nowych działek: <ul style="list-style-type: none"> o dla zabudowy zagrodowej - minimum 1200 m² - zalecana wysokość budynków mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego - minimum 35%; dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe, parkingi), - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 1 miejsce postojowe na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny;
RZ	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie terenów łąk i pastwisk, - zachowanie istniejących zadrzewień nadwodnych, - możliwość realizacji zadrzewień towarzyszących ciekom wodnym, - ochrona skarp poprzez wprowadzenie zieleni przeciwdziałającej erozji, - ochrona układu hydrograficznego, - dopuszcza się zachowanie, adaptację, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowych budynków w obrębie istniejącej zabudowy, - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodzinną, - możliwość realizacji trwałych elementów związanych z rekreacją (np. pomosty), - zalecane wysokości budynków mieszkalnych jednorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie 11m, - zalecana powierzchnia terenu biologicznie czynnego dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - możliwość realizacji zbiorników wodnych, stawów, - ochrona grodziska wczesnośredniowiecznego w Dzwonkowicach wpisanego do rejestru zabytków, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady

	<p>zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe), - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o minimum 2 miejsca postojowe na jeden budynek mieszkalny;
ZC	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja i ochrona czynnego cmentarza w Starej Rawie (obręb Helenków) oraz nieczynnych cmentarzy (Sewerynów i Franciszkany), - zachowanie układu przestrzennego, - ochrona obiektu zabytkowego (kaplicy cmentarnej na cmentarzu w Starej Rawie) wpisanego do rejestru zabytków, - konserwacja drzewostanu, nagrobków, małej architektury, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi, - <u>możliwość lokalizowania zabudowy towarzyszącej (kaplica, dom pogrzebowy, obsługa administracyjna i sanitarna itp.) oraz parkingów dla obsługi cmentarza;</u>
ZP	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja i ochrona zabytkowych parków w: Dolecku, Starym Rzędkowie, Trzciannie wpisanych do rejestru zabytków, - adaptacja i ochrona dworu w Trzciannie wpisanego do rejestru zabytków, - zachowanie układu przestrzennego i konserwacja istniejącego drzewostanu, - rewaloryzacja w celu wydobycia lub odtworzenia historycznego układu, - zabezpieczenie obiektów przed niszczeniem poprzez zapewnienie odpowiedniego użytkowania pozwalającego na zachowanie ich zabytkowego charakteru, - możliwość wprowadzania funkcji nieuciążliwych (mieszkalniowo- usługowych), - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi;
RO	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja i rozwój terenów upraw ogrodniczych i sadowniczych oraz adaptacja, przebudowa, rozbudowa i nadbudowa istniejących obiektów produkcji i obsługi gospodarki ogrodniczej i sadowniczej (PGR Nowy Dwór i Nowy Dwór Parcela), - realizację zabudowy i obiektów budowlanych związanych z produkcją i obsługą gospodarki ogrodniczej i sadowniczej, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - zalecane wysokości budynków: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie wysokość istniejących budynków, - zalecana powierzchnia biologicznie czynna dla terenów zainwestowanych - do uściślenia w planie miejscowym, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zagospodarowanie zgodnie z przepisami szczególnymi, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu;
W	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja i ochrona istniejących cieków (największe to rzeki: Rawka z dopływami oraz Skierniewka), - zachowanie naturalnego koryta cieków, - możliwość wykorzystania rzek do celów rekreacyjnych, - utrzymanie naturalnych, z zielenią brzegów wód powierzchniowych, z dopuszczeniem trwałych elementów związanych z rekreacją (np. pomosty), - poprawienie klasy czystości wód rzek,

	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe), - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenu oraz zasady zagospodarowania zgodnie z planem ochrony w/w Parku, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi;
WZ	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja zbiorników małej retencji o powierzchni powyżej 5ha: <ul style="list-style-type: none"> o Podstrobów, o Rzędków, o Nowy Dwór, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zagospodarowanie zgodnie z przepisami szczególnymi;
IS	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie istniejącego Ośrodka Szkolenia Biura Ochrony Rządu w Raduczu, - adaptacja, przebudowa, rozbudowa i nadbudowa istniejących budynków i obiektów budowlanych BOR, w tym szczególnie strzelnicy i oczyszczalni ścieków, - adaptacja istniejącego boiska sportowego, - dopuszcza się realizację nowych budynków i obiektów budowlanych związanych z w/w ośrodkiem, - zalecane wysokości budynków: <ul style="list-style-type: none"> o maksymalnie wysokość istniejących budynków, - wprowadzenie strefy ochronnej strzelnicy poprzez: <ul style="list-style-type: none"> o ograniczenie wznoszenia budynków i obiektów budowlanych związanych z gospodarką leśną, o zakaz wznoszenia budynków i obiektów budowlanych służących rekreacji na działkach leśnych w obszarze przyległym do strzelnicy, o zakaz wyznaczania dróg i szlaków turystycznych (jezdnych, pieszych i rowerowych) w obszarze leśnym przyległym do strzelnicy, - na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zagospodarowanie zgodnie z przepisami szczególnymi, - dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, - zalecane ilości miejsc postojowych: <ul style="list-style-type: none"> o w ilości dostosowanej do funkcji obiektu.

Do terenów wyłączonych spod zabudowy zaliczono:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- tereny, które nie posiadają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- strefy ochronne wokół cmentarzy (zgodnie z przepisami odrębnymi), wolne od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących żywność, studni, strumieni, służących do czerpania wody potnej lub dla potrzeb gospodarczych,
- tereny leśne, z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej,
- tereny eksploatacji, z wyjątkiem obiektów budowlanych zakładów górniczych oraz związanych z rekultywacją powydobywczą,
- tereny chronione przed zabudową przepisami odrębnymi.

Warunkiem przystąpienia o zmianę przekształcenia na cele inne niż rolne lub leśne jest przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się realizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej przy założeniu najmniejszej ingerencji w środowisko przyrodnicze.

Wyznaczone na rysunku "Kierunki zagospodarowania" tereny pod różne formy zagospodarowania dostosowano do skali mapy, co oznacza, że przebieg granic poszczególnych terenów oraz sieci infrastruktury technicznej określono w sposób orientacyjny. Dopuszczono uściślenie ich lokalizacji przy utrzymaniu istoty zamierzonej dyspozycji przestrzennej. Przedstawione na rysunku przeznaczenie oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną i może być uzupełnione innymi funkcjami i innymi formami zabudowy, które nie mogą być jednak przeciwstawne funkcji uznanej za wiodącą.

*
* *

Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów należy traktować jako wielkości wyjściowe i każdorazowo ustalać je w odniesieniu do lokalnych użytkowań. Przy sporządzaniu planów miejscowych każdorazowo należy przeanalizować uwarunkowania przestrzenne danego terenu w odpowiednim stopniu uszczegółowienia oraz dostosować podane wielkości do zamierzeń przyjętych założeń urbanistycznych i kompozycyjnych.

Dopuszcza się zmianę wskaźników dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, w szczególności do terenów istniejącej zabudowy. W przypadku wydzielenia działek pod tereny czy urządzenia infrastruktury technicznej dopuszcza się indywidualne określenie wielkości ich powierzchni dostosowanej do rodzaju inwestycji oraz istniejącego stanu zagospodarowania.

Relacje między zabudową zagrodową a zabudową mieszkaniową, letniskową, usługową czy innych form działalności gospodarczej zostaną jednoznacznie przesądzone i uściśnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zastosowanie szczegółowego podkładu mapowego pozwoli na określenie i uszczegółowienie tych relacji w oparciu o ewidencję gruntów i stan faktyczny zainwestowania.

Zasięg terenów budowlanych należy w planie miejscowym uściślić do istniejącego już zainwestowania, granic nieruchomości bądź innych uwarunkowań – w szczególności odniesionej do podkładu mapowego w skali 1:1 000 lub 1:2 000.

6.6. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk oraz turystyka

⇒ Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody

Ochrona i wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego w rozwoju gminy, podnoszenie jej atrakcyjności, podporządkowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nadrzędnej funkcji ekologicznej stanowią istotny cel polityki przestrzennej gminy Nowy Kawęczyn.

Ochrona i kształtowanie środowiska na obszarze gminy dotyczą:

- obszarów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych,
- lasów,

- gleb,
- udokumentowanych złóż surowców mineralnych,
- rzeźby terenu,
- wód,
- powietrza.

⇒ Do obszarów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych na terenie gminy Nowy Kawęczyn należą:

- Obszar Mający Znaczenie dla wspólnoty „Dolina Rawki” (projektowany) Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 dla ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Na terenie SOOS zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności:
  - pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
  - wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub
  - pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowy regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na realizację planu lub działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania obszaru Natura 2000.

Na obszarze Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałują znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000. Przy tym prowadzenie w/w działalności na obszarze Natura 2000 wchodzącym w skład rezerwatu przyrody jest dozwolone wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza to zakazów obowiązujących na tym obszarze.

- Bolimowski Park Krajobrazowy - utworzony dla ochrony pozostałości dawnej Puszczy Bolimowskiej. Bolimowski Park Krajobrazowy posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego Nr 4/2008 z dnia 27 lutego 2008r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. W.Ł. Nr 73 z 2008r, poz.733).

W planie ochrony na terenie gminy wyznacza się strefy:

- strefy funkcji ekologicznych Parku: strefy wzmocnienia powiązań ekologicznych (PWE 5 i PWE 6);

- strefy funkcji gospodarczych Parku: strefa kreowania ograniczonego rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich (POR 9) oraz strefa kształtowania krajobrazu rolniczego (PKR 1).

Ponadto na terenie gminy w/w planie ochrony w otulinie Parku wyznacza się strefy:

- strefy funkcji ekologicznych obszarów oddziaływujących na Park: strefy wzmocnienia powiązań ekologicznych (OWE2 i OWE3);
- strefy funkcji gospodarczych obszarów oddziaływujących na Park: strefa kreowania ograniczonego rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich (OOR3).

Na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zagospodarowanie przestrzenne zgodne z w/w planem ochrony, m.in.

- polityka przestrzenne oraz zasady, kierunki i formy ochrony powinny umożliwić zachowanie i wzbogacenie oraz popularyzację wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju;
  - polityka przestrzenna na terenie Parku i w jego sąsiedztwie zmierzać będzie do:
    - zmniejszenia negatywnych skutków presji antropogenicznej na ekosystemy Parku,
    - utrzymania właściwych warunków przyrodniczych na obszarze związanym funkcjonalnie z Parkiem, w szczególności w układzie zlewniowym,
    - przeciwdziałania izolacji terenu Parku;
  - nową zabudowę należy lokalizować w granicach obszarów wyznaczonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie planu ochrony Parku, tj. 22 marca 2008 r. oraz zgodnie z określonymi w nich kierunkami zagospodarowania, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi;
  - przeciwdziałanie wprowadzania antropogenicznych elementów dysharmonizujących krajobraz, a także zachowanie wewnątrz, punktów widokowych i dominant o szczególnych wartościach krajobrazowych;
  - utrzymanie otwartej przestrzeni z punktów widokowych poprzez podejmowanie działań ograniczających ich zalesienie;
  - ustala się utrzymanie istniejącej powierzchni lasów i niedopuszczenie do zmiany ich przeznaczenia na cele nieleśne;
  - ustala się zachowanie warunków architektoniczno-urbanistycznych określonych w planie ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.
- Rezerwat przyrody „Rawka” wodno-krajobrazowy - utworzony dla ochrony koryta rzeki Rawki wraz rozgałęzieniami, starorzeczami i przylegającym pasem terenu o szerokości 10m; celem ochrony jest zachowanie w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowisko życia wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
Na obszarze rezerwatu zabrania się:

- budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- paleniu ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, za wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach w rezerwacie przyrody wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania

sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie modyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Od wyżej w/w zakazów możliwe są odstępstwa zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody ([Dz. U. z 2022 r., poz. 916 z późniejszymi zmianami](#)).

- Obszar Chronionego Krajobrazu "Bolimowsko-Radziejowski z Doliną Środkowej Rawki" - utworzony dla ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych Puszczy Bolimowskiej oraz dolin rzecznych Rawki i Chojnatki.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu zabrania się:

- lokalizowania i budowy obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska;
- lokalizowania, budowy i rozbudowy obiektów naruszających walory krajobrazu środowiska;
- osuszania torfowisk, mokradł i oczek wodnych na gruntach ornych, leśnych i nieużytków;
- lokalizowania obiektów i urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem kąpielisk, przystani, pomostów i hangarów na sprzęt wodny w odległości mniejszej niż 60m od linii brzegowej wód powierzchniowych;
- lokalizowania urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem parkingów na terenach leśnych oraz w odległości mniejszej niż 60m od granicy lasu.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu zaleca się:

- wprowadzanie racjonalnego nawożenia i ochrony roślin w celu zmniejszenia chemizacji rolnictwa;
- popieranie rozwoju różnych form rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, upraw roślin zielarskich i surowców dla przemysłu farmaceutycznego;
- ochronę gruntów rolnych i leśnych, podejmowanie działań w kierunku zwiększenia lesistości ze szczególnym uwzględnieniem: obszarów wododziałowych, obszarów wzdłuż rzek, nieużytków i terenów zdegradowanych;
- wprowadzanie i ochronę zadrzewień ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień przydrożnych i śródpolnych;

- ochronę obiektów zabytkowych i parków wiejskich jako niezwykle cennych form zadrzewień w krajobrazie rolniczym.
- Założenia parkowe: Doleck, Nowy Dwór, Rzędków Stary i Trzecianna - obiekty te umieszczono w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla ochrony ich zabytkowego charakteru. Dla ochrony parków należy przyjąć zasadę czytelności układów wewnętrznych wraz z ochroną drzewostanu. Ustala się rewitalizację parków.
- Pomniki przyrody - 21 obiektów
  - Stara Rawa - pojedyncze drzewa (2 drzewa);
  - Trzecianna - pojedyncze drzewa (17 drzew);
  - Nowy Dwór - aleja drzew (143 drzewa);
  - Leśnictwo Babsk - gład narzutowy.

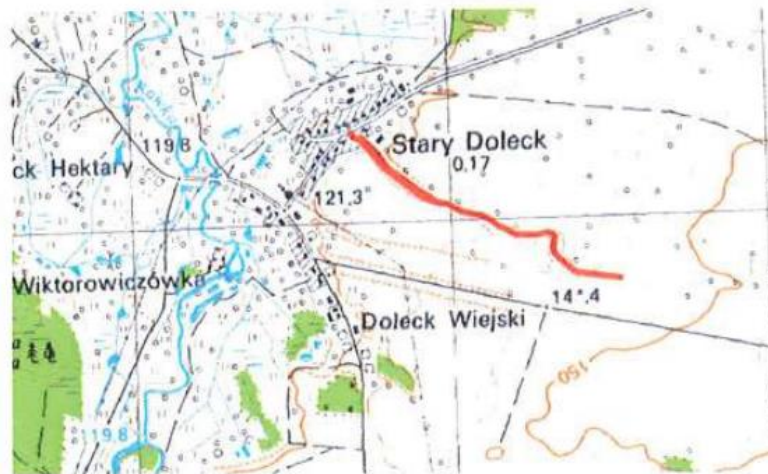
Pomniki przyrody stanowią szczególną formę ochrony indywidualnej. W zakresie kształtowania i ochrony zasobów środowiska przyrodniczego przyjmuje się politykę ochronną pomników przyrody. Utworzone dla ochrony pojedynczych tworów przyrody żywej lub nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historycznej i krajobrazowej, odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów.

W stosunku do pomników przyrody zakazuje się dokonywania prac zmieniających stan pomników, nie wykluczając jednak zabiegów konserwatorskich.

- Wnosi się o objęcie ochroną rezerwową obszaru położonego w Dolecku. Został on opisany w opracowaniu monograficznym "Rezerwaty Przyrody w Województwie Łódzkim", jako "Wąwóz w Dolecku".

"Wąwóz w Dolecku" położony we wsi Doleck należy do obszaru Bolimowskiego Parku Krajobrazowego na powierzchni około 4 ha. Proponowany obszar obejmuje wąski i długi wąwóz o głębokości 2-6 m o wyraźnych skarpach, miejscami dość stromymi (rzędu 20°), które porośnięte są samosiewami sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej w wieku do 15-30 lat. Na dnie wąwozu zlokalizowana jest droga gminna widoczna na odcinku ok. 700 metrów. Forma wąwozu jest nieregularna, o czytelnych granicach widocznych w terenie, jednak jej skarpy nie są wyodrębnione na mapie ewidencji gruntów. Obszar ten ma potencjał nie tylko przyrodniczy ale i rekreacyjny. W pobliżu przebiegają szlaki turystyczne: łódzki szlak konny, szlaki rowerowe oraz szlak pieszy.

Poniżej fragment mapy topograficznej z lokalizacją wąwozu w obrębie Doleck.

Lokalizacja wąwozu w obrębie Doleck

źródło: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego Oddział Terenowy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego

Działania w stosunku do w/w obszarów i obiektów przyrodniczych muszą być podporządkowane ustaleniom przepisów szczególnych powołującym w/w formy ochrony, w szczególności:

- zakazuje się niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektów,
- zaleca się preferowanie funkcji społecznych, kulturowych, krajobrazowych, dydaktycznych i naukowych, podnoszenie walorów krajobrazowych metodami przyrodniczymi poprzez np. zalesienia,
- zaleca się wprowadzanie i ochronę zadrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, ochronę założeń parkowych, pomników przyrody, rezerwatów przyrody, ochronę gruntów rolnych i leśnych, popieranie rolnictwa ekologicznego, zmniejszanie chemizacji,
- zaleca się stosowanie w gospodarce leśnej Lasów Państwowych i lasów prywatnych przede wszystkim rodzimych gatunków drzew i krzewów, stopniowe odtwarzanie właściwych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych i drzewostanów zgodnych z siedliskiem, eliminację obcych gatunków drzew, utrzymanie w obecnym stanie istniejących łąk i torfowisk,
- zakaz podejmowania prac ziemnych, które mogą przyczynić się do pogorszenia stosunków wodnych w obrębie system korzeniowego lub uszkodzenia go w jakikolwiek inny sposób,
- zakaz dokonywania prac zmieniających stan pomników przyrody, nie wykluczając jednak zabiegów konserwatorskich, prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- ustala się zachowanie, ochronę i rekonstrukcję parków podworskich oraz konserwację drzewostanu,
- ochrona dolin rzecznych przed zabudową - zakaz lub ograniczenia zainwestowania kubaturowego oprócz wyznaczonych obszarów,
- zaleca się ochronę przed nadmiernym zurbanizowaniem,
- zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi,

- wskazane jest także utrzymanie otwartej przestrzeni z punktów widokowych, poprzez podejmowanie działań ograniczających ich zalesienie,
- zakaz umieszczania tablic reklamowych.

⇒ Tereny lasów

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn występują: Lasy Państwowe oraz lasy prywatne. Według danych na 31.12.2021 r. grunty leśne, w tym lasy zajmowały około 18,3% powierzchni gminy (GUS).

Lasy podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne na podstawie odpowiednich przepisów szczególnych. W przypadku konieczności ich przeznaczenia na cele nieleśne należy ograniczać się do, jak najmniejszych powierzchni. Należy prowadzić działalność w zakresie urządzania, zagospodarowania lasu, powiększania zasobów i upraw leśnych, konserwacji i przebudowy istniejącego drzewostanu. Wymagane jest zachowanie bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, odtwarzanie i wzbogacanie zbiorowisk roślinnych i drzewostanu.

Należy zwiększać areał lasów głównie poprzez zalesianie nieużytków, wprowadzać zadrzewienia i zakrzaczenia wzdłuż dróg, dostosować uprawy polowe do warunków środowiska. Na terenach o gorszych warunkach do produkcji rolnej i częściowo zalesionych wskazane są planowe dolesienia celem poprawy struktury leśnej. Należy stosować w gospodarce leśnej tylko rodzime gatunki drzew i krzewów. Zaleca się możliwość zalesień zwłaszcza na terenach o małej przydatności rolniczej, obszarów graniczących z kompleksami leśnymi oraz stworzyć możliwość wyrównania linii lasów i połączenia rozproszonych kompleksów leśnych (umożliwi to stworzenie jednego zwartego kompleksu leśnego). Przy zalesianiu gruntów pod liniami energetycznymi proponuje się sadzenie krzewów biocenotycznych, jak róża fałdzistolistna, głóg, ałycz, dereń, tarnina, bez czarny, bez koralowy lub inne. Wypełnianie powierzchni przez krzewy uniemożliwi samosiew gatunków lekkonasiennych (brzoza, osika), które później trzeba usuwać. W stosunku do gruntów leśnych Skarbu Państwa dopuszcza się prowadzenie na użytkach rolnych gospodarki rolnej oraz w zależności od sytuacji i potrzeb wprowadzenia na nich zalesień i upraw leśnych. Należy zachować w miarę możliwości istniejące tereny Lasów Państwowych.

Tereny budowlane dla przemysłu, rzemiosła produkcyjnego należy lokalizować w takiej odległości od kompleksów leśnych, by do minimum ograniczyć ich szkodliwe działanie na zdrowotność drzewostanu. Tereny przeznaczone pod drogi, zabudowę mieszkaniową i lotniskową nie powinny powodować rozdrobnienia kompleksów leśnych.

⇒ Gleby

Gmina Nowy Kawęczyn posiada gleby średniej jakości. Gleby dobrej jakości zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej zajmują około 63% ogółu gleb użytkowanych rolniczo. Gleby te podlegają ochronie polegającej na ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze na podstawie odpowiednich przepisów szczególnych. W

przypadku konieczności przeznaczania ich na cele nierolnicze należy ograniczać się do jak najmniejszych powierzchni.

⇒ Surowce mineralne

Na terenie gminy znajduje się 7 udokumentowanych złóż piasków i żwirów według stanu na 31.12.2021 r. (Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce”):

- Rzędków Stary;
- Marianka - teren i obszar górniczy Marianka IA;
- Marianka II - teren i obszar górniczy Marianka II;
- Marianka III;
- Marianka IV - teren i obszar górniczy Marianka IV;
- Marianka V - teren i obszar górniczy Marianka VB;
- Nowy Dwór - teren i obszar górniczy Nowy Dwór.

Poza tym na terenie gminy istnieje możliwość udokumentowania złoża kruszywa naturalnego o potencjalnych zasobach 5 675 280 ton we wsi Nowy Dwór. Obszar objęty zwiadem geologiczno-surowcowym położony jest na zachód od drogi wojewódzkiej nr 707 i ciągnie się w kierunku zachodnim. Od południa i południowego-zachodu obszar ten graniczy ze złożami: Marianka, Marianka II, Marianka III, Marianka IV i Marianka V.

Ponadto w miejscowości Nowy Dwór w sąsiedztwie złoża Marianka i Marianka III zakłada się występowanie potencjalnego złoża kruszywa naturalnego.

Udokumentowane i nieudokumentowane złoża surowców mineralnych znajdują się poza obszarami przyrodniczymi objętymi prawną ochroną.

Obszary występowania udokumentowanych złóż surowców mineralnych są chronione przed innym niż eksploatacja zagospodarowaniem na podstawie odpowiednich przepisów szczególnych. Obszary te wyklucza się z zabudowy. Po wyczerpaniu złoża winna nastąpić rekultywacja o kierunku rolno - leśnym.

⇒ Wody

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajduje się kilka rzek. Największymi rzekami przepływającymi przez teren gminy są rzeki: Rawka i Skierniewka. Dopływami Rawki są: Chojnatka i niewielki bezimienny dopływ w okolicach wsi Psary.

W chwili obecnej nie odpowiadają one normom III klasy czystości. Docelowo wody rzek: Rawki, Skierniewki i Chojnatki winny spełniać wymagania II klasy czystości. Zaleca się ochronę terenów źródliskowych.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych oraz poprawy klasy czystości wód zadaniem najważniejszym jest realizacja systemu gospodarki ściekowej poprzez budowę sieci kanalizacyjnych.

Na terenie gminy znajdują się komunalne ujęcia wody w miejscowościach: Kolonia

Starorawska, Trzecianna i Kwasowiec ze strefami ochrony.

Postuluje się, aby obszar na którym usytuowane jest ujęcie wody oraz otaczający je pas gruntu był szerokości od 8 do 10 m, zależnie od charakteru i rodzaju ujęcia. Dopuszczalnym jest wyznaczenie granic terenu ochrony bezpośredniej o innej szerokości, jeżeli jest to uzasadnione ukształtowaniem i zagospodarowaniem terenu.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- ogrodzić teren, a na ogrodzeniu umieścić tablice informacyjne o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych,
- oznaczyć granice przebiegające przez wody powierzchniowe za pomocą stałych znaków umieszczonych w widocznych miejscach,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń służących do poboru wody,
- systematycznie usuwać nieprawidłowości w funkcjonowaniu i poprawiać niezawodność działania urządzeń,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Jeżeli chodzi o tereny ochrony pośredniej, to jest to obszar, który obejmuje obszar zasilania ujęcia wody, jeżeli czas przepływu wody od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, strefa ochronna powinna obejmować obszar wyznaczony 25-letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych ustanawia się na wniosek i koszt właściciela ujęcia, wskazując nakazy, zakazy, ograniczenia oraz obszar, na którym obowiązują. Na terenach ochrony pośredniej ujęć wody podziemnej może być zabronione lub ograniczone wykonywanie czynności, które mogą spowodować zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia.

Obszar gminy Nowy Kawęczyn położony jest w całości w granicach trzeciorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Subniecka warszawska” o charakterze porowym.

Środkowa część gminy mieści się w zasięgu Obszaru Wysokiej Ochrony (OWO) wymienionego GZWP.

Zasoby wód podziemnych w gminie są wystarczające do zaspokojenia potrzeb bytowych jej mieszkańców, jak również do prowadzenia zrównoważonej gospodarki rolnej oraz działalności produkcyjno-usługowej. Gospodarka zasobami wodnymi winna być jednak oszczędna, a lokalizowanie na terenie gminy inwestycji wodochłonnych nie jest wskazane.

Środkowa część gminy, ze względu na wysoką ochronę GZWP, wymaga wprowadzenia ograniczeń w lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a szczególnie na środowisko wodne.

Na całym obszarze gminy, a zwłaszcza na Obszarze Wysokiej Ochrony należy unikać lokalizacji obiektów mogących wpływać na pogorszenie jakości wód podziemnych. Należy podjąć stosowne działania w zakresie racjonalnej i oszczędnej eksploatacji zasobów wód głębinowych z uwzględnieniem systemowego odprowadzenia ścieków sanitarnych z terenów zabudowanych. Zalecane jest

skanalizowanie tych obszarów przy jednoczesnej likwidacji istniejących szamb chłonnych (nieuszczelnych) oraz równoczesna realizacja nowej zabudowy wraz z infrastrukturą techniczną.

W przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne należy je przebudować w sposób umożliwiający prawidłowe ich funkcjonowanie.

Na obszarze gminy planuje się budowę 3 zbiorników retencyjnych o powierzchni powyżej 5ha (Wojewódzki Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego oraz Aneks do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego - 2010r.):

- Podstrobów;
- Rzędków;
- Nowy Dwór.

⇒ Powietrze

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie jest niska emisja zanieczyszczeń, pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych. Jednocześnie na terenie gminy jest bardzo słabo rozwinięte wykorzystywanie w energetyce źródeł energii odnawialnej.

Zanieczyszczenia komunikacyjne związane są przede wszystkim z przebiegającym przez teren gminy jednym z ważniejszych ciągów komunikacyjnych województwa – drogą wojewódzką Nr 707 relacji Skierniewice - Rawa Mazowiecka - Nowe Miasto nad Pilicą, stanowiącym znaczące źródło emisji zanieczyszczeń z wykorzystujących go pojazdów.

W gminie Nowy Kawęczyn brak jest dużych zakładów przemysłowych. Występowanie licznych, lokalnych, rozproszonych źródeł ciepła działających w oparciu o tradycyjne paliwa pogarsza stan powietrza, zwłaszcza w zwartej zabudowie wsi, gdzie kumulują się zanieczyszczenia pyłowe i gazowe (głównie SO₂).

Należy ograniczyć emisję zanieczyszczeń do atmosfery poprzez stosowanie ekologicznych źródeł ciepła (np. energii odnawialnej), modernizację istniejących lokalnych kotłowni, likwidację uciążliwości obiektów produkcyjnych i usługowych oraz poprzez modernizację, zmianę technologii lub zmianę profilu produkcji.

⇒ Rzeźba terenu

Najbardziej wyniesiona jest południowa część gminy, w okolicach Zglinnej Dużej, Zglinnej Małej i Dukaczewa. Teren gminy obniża się w kierunku północnym. Najniżej położone tereny występują w dolinie Rawki: w Nowym Dworze, Dolecku i Suliszewie.

Na terenie gminy występują doliny cieków, które w większości charakteryzują się łagodnymi krawędziami. Stoki te w niewielkim stopniu są narażone na erozję powierzchniową. Ochrona ich przed erozją polegać będzie głównie na wprowadzaniu zieleni (zalesianie i zakrzewianie) przeciwdziałającej niszczeniu rzeźby terenu. Na

terenach przyrodniczych prawnie chronionych zagospodarowanie zgodnie z przepisami szczególnymi.
Lokalnie występują również krawędzie dolin o większym nachyleniu stoków narażone na osuwanie się mas ziemnych.

⇒ Obszary oraz zasady ochrony krajobrazu kulturowego

Udokumentowane, zachowane i właściwie wykorzystane dziedzictwo kulturowe jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta stanowi istotny element rozwoju gminy oraz pobudzania narodowej tożsamości wśród społeczeństwa. Konieczne jest takie gospodarowanie przestrzenią i zasobami materialnymi, aby potrzeby wykazane w związku ze współczesnym rozwojem gminy nie kolidowały z ochroną walorów kulturowych. Krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze.

Występowanie na obszarze gminy Nowy Kawęczyn dość ciekawego krajobrazu w połączeniu z dość ciekawymi obiektami zabytkowymi powoduje istnienie interesującego krajobrazu kulturowego wymagającego ochrony. Konieczność zapobieżenia zagrożeniom mogącym spowodować zniekształcenie lub zniszczenie krajobrazu wymaga określenia zasad ochrony krajobrazu kulturowego.

Na obszarze gminy Nowy Kawęczyn znajduje się szereg obiektów i obszarów, które wykazują dużą wartość kulturową i przyrodniczą:

- parki dworskie (Doleck, Nowy Dwór, Trzecianna, Stary Rzędków);
- zespół dworski w Nowym Dworze, dwór w Trzciannie;
- grodziska wczesnośredniowieczne (Dzwonkowice, Stara Rawa);
- obiekty sakralne (kościół, dzwonnica, cmentarz przykościelny, kaplica cmentarna – Stara Rawa);
- aleja lipowa w Nowym Dworze;
- cmentarze;
- obiekty w gminnej ewidencji zabytków;
- stanowiska archeologiczne;
- doliny rzek, lasy.

Do ważniejszych zasad w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego należy:

- gospodarowanie przestrzenią w taki sposób, by nie naruszano zasad ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych;
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na obszarze całej gminy w sposób zapewniający harmonijny rozwój krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i historycznych;
- utrzymanie walorów krajobrazowych obszarów dolinnych rzek: Rawki i Skierniewki;
- dla obszarów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych zachowanie zakazów, nakazów i zaleceń wynikających ze stosownych przepisów

- szczególnych powołujących te formy ochrony;
- utrzymanie w dobrym stanie obiektów zabytkowych, wprowadzanie funkcji nieuciążliwych, które nie wpływają negatywnie na obiekt;
  - kształtowanie zabudowy poprzez nawiązywanie do istniejących gabarytów budynków i linii zabudowy (nawiązanie nowej zabudowy do charakteru i skali zabudowy istniejącej);
  - stosowanie w budownictwie form zabudowy i materiałów nawiązujących do wykształconych form zabudowy;
  - zachowanie i eksponowanie istniejących obiektów zabytkowych;
  - zachowanie i eksponowanie form małej architektury (np. krzyże, kapliczki);
  - zachowanie i eksponowanie istniejącej alei lipowej;
  - dla terenów przyległych do obiektów zabytkowych należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ekspozycję obiektów zabytkowych z przyległych dróg, wskazane jest ograniczanie realizacji zabudowy w strefach ekspozycji;
  - dla kościoła i innych obiektów kościelnych w Starej Rawie, cmentarza (Stara Rawa), a także parków w Dolecku, Nowym Dworze, Trzciannie i Starym Rzędkowie oraz dworu w Trzciannie i zespołu dworskiego w Nowym Dworze istotne jest zapewnienie perspektyw widokowych (stref ekspozycji) z dróg prowadzących do miejsc ich lokalizacji;
  - dla utrzymania wartościowej ciągłości historycznej użytkowanych obiektów, pożądane jest ustalenie dla nich funkcji nawiązującej do pierwotnego przeznaczenia – zapis ten dotyczy przede wszystkim obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków, wszelka działalność związana z obiektami zabytkowymi i ich otoczeniem powinna być prowadzona w oparciu o wytyczne konserwatorskie oraz po zaakceptowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
  - użytkowanie zabytkowych parków dworskich w sposób chroniący ich wartości kulturowe, przyrodnicze i estetyczne. Wprowadzane nowe funkcje nie mogą powodować dewastacji parku oraz ztracania jego pozytywnych cech; należy zakazać podziałów w celu utworzenia odrębnych własności;
  - zachowanie oraz eksponowanie walorów kulturowych gminy poprzez realizację szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych.

⇒ Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie występują obszary uzdrowiskowe.

⇒ Turystyka

Utrzymuje się przebiegające przez obszar gminy Nowy Kawęczyn następujące szlaki turystyczne:

- Szlakiem Starych Dworków – pieszy (zielony);
- Szlak Boguszyce-Łowicz – pieszy (żółty);

- Szlak Nowy Kurzeszyn-Puszcza Mariańska – pieszy (czerwony);
- Szlak Dworki wokół Skierniewic – rowerowy (zielony);
- Szlak Grunwaldzki – rowerowy (czerwony).

Proponuje się utworzenie rekomendowanych w "Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego" następujących szlaków turystycznych:

- Łódzki Szlak Konny;
- Regionalne szlaki tematyczne (trasy samochodowe): Szlak Zamków, Szlak Frontu I Wojny Światowej.

Inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, która związana jest z turystyką i rekreacją na terenie gminy Nowy Kawęczyn jest odnowienie oznakowania szlaków turystycznych wraz z uzupełnieniem systemu informacji turystyczno-przyrodniczej. Zadanie to niewątpliwie podniesie jakość spędzania aktywnie czasu przez mieszkańców gminy jak i turystów.

6.7. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Udokumentowane, zachowane i właściwie wykorzystane dziedzictwo kulturowe jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych oraz społeczeństwa. Działalność ta stanowi istotny element rozwoju gminy oraz pobudzania narodowej tożsamości wśród społeczeństwa. Konieczne jest takie gospodarowanie przestrzenią oraz zasobami materialnymi, aby potrzeby wykazane w związku ze współczesnym rozwojem gminy nie kolidowały z ochroną walorów kulturowych.

⇒ Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Dobra kultury są bogactwem i powinny być chronione przez wszystkich. Ochrona dziedzictwa kulturowego należy więc do obowiązków społeczeństwa, władz samorządowych i rządowych. Celem ochrony jest ich zachowanie, należyte utrzymanie oraz społecznie celowe wykorzystanie dla celów naukowych, dydaktycznych i wychowawczych. Należy je chronić przed dewastacją, zniszczeniem, uszkodzeniem, należy zapewnić im warunki trwałego zachowania.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) na środowisko kulturowe gminy Nowy Kawęczyn składają się:

- obiekty i obszary zabytkowe w rejestrze zabytków;
- obiekty i obszary zabytkowe w gminnej ewidencji zabytków;
- stanowiska archeologiczne;
- cmentarze;
- miejsca pamięci narodowej;

- obiekty sakralne i ich wyposażenie;
- parki dworskie;
- układy terenu i krajobrazu.

Najbardziej cennymi zabytkami na terenie gminy Nowy Kawęczyn są obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn znajdują się następujące obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków:

- 1) Doleck – park dworski;
- 2) Nowy Dwór – zespół dworski (dwór, budynek dla służby, budynek dawnej pralni, kurnik, budynek gospodarczy);
- 3) Nowy Dwór – park w zespole dworskim;
- 4) Nowy Dwór – aleja lipowa;
- 5) Stary Rzędków – park dworski;
- 6) Stara Rawa – kościół parafialny;
- 7) Stara Rawa – kaplica cmentarna;
- 8) Stara Rawa – dzwonnica;
- 9) Stara Rawa – cmentarz przykościelny;
- 10) Trzecianna – dwór;
- 11) Trzecianna – park dworski.

Cennymi zabytkami są również obiekty i obszary będące w gminnej ewidencji zabytków:

- 1) Trzecianna – dwór;
- 2) Trzecianna – park dworski;
- 3) Nowy Dwór – dwór w zespole dworskim;
- 4) Nowy Dwór – budynek dla służby w zespole dworskim;
- 5) Nowy Dwór – budynek dawnej pralni;
- 6) Nowy Dwór – kurnik w zespole dworskim;
- 7) Nowy Dwór – budynek gospodarczy w zespole dworskim;
- 8) Nowy Dwór – park dworski w zespole dworskim;
- 9) Nowy Dwór – aleja lipowa;
- 10) Nowy Dwór – piwniczka w zespole dworskim;
- 11) Stara Rawa – kościół parafialny;
- 12) Stara Rawa – dzwonnica;
- 13) Stara Rawa – cmentarz przykościelny;
- 14) Stara Rawa – kaplica cmentarna;
- 15) Stara Rawa – cmentarz grzebalny;
- 16) Raducz – budynek nr 9;
- 17) Raducz – budynek nr 10;
- 18) Raducz – budynek nr 11;
- 19) Raducz – budynek nr 12;

- 20) Raducz – budynek nr 13;
- 21) Raducz – budynek nr 14;
- 22) Raducz – budynek nr 15;
- 23) Raducz – budynek nr 16;
- 24) Raducz – budynek nr 17;
- 25) Raducz – budynek nr 18;
- 26) Raducz – budynek nr 19;
- 27) Raducz – budynek nr 20;
- 28) Raducz – budynek nr 29;
- 29) Trzecianna – kapliczka przydrożna;
- 30) Stara Rawa – brama w ogrodzeniu, mur;
- 31) Suliszew – młyn;
- 32) Doleck – domek mieszkalny Nr 18;
- 33) Suliszew – dwór;
- 34) Sewerynów – cmentarz ewangelicki;
- 35) Franciszkany – cmentarz ewangelicko-augsburski;
- 36) Stary Rzędków – park dworski;
- 37) Doleck – park dworski;
- 38) Doleck – dwór;
- 39) Doleck – dom mieszkalny nr 41;
- 40) Trzecianna – dom mieszkalny nr 36;
- 41) Stary Rzędków – zabytkowa nieruchomość po szkole;
- 42) Rzędków – budynek mieszkalny;
- 43) Zglinna Duża – zabytkowa nieruchomość po szkole;
- 44) Trzecianna – dom mieszkalny nr 9;
- 45) Doleck – dom mieszkalny nr 25;
- 46) Franciszkany – budynek mieszkalny;
- 47) Nowy Dwór – założenie dworskie;
- 48) Nowy dwór – spichlerz w założeniu dworskim;
- 49) Raducz – zespół koszar carskich;
- 50) Stara Rawa – zespół kościoła pw. św. Szymona i Tadeusza Judy;
- 51) Strzyboga – kapliczka przydrożna;
- 52) Suliszew – droga brukowa 210 m;
- 53) Suliszew – droga brukowa 227 m;
- 54) Trzcinna – budynek mieszkalny nr 35.

Działania prowadzone w sferze ochrony krajobrazu kulturowego powinny zmierzać do:

- zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych,
- zachowania elementów historycznych obszarów, przy jednoczesnym

- uzupełnianiu zabudowy tam, gdzie jej brakuje, jednak nowe obiekty nie powinny wpływać na zatarcie historycznych cech morfologicznych układów,
- poszanowania i bezwzględnej ochrony obiektów zabytkowych wpisanych do ewidencji zabytków,
  - konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków, cmentarzy, budynków mieszkalnych i gospodarczych,
  - zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych,
  - zachowania i konserwacji obiektów historycznych oraz dążenie do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i rekonstrukcji cennych zniszczonych obiektów,
  - dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych,
  - dążenie do tworzenia przestrzeni publicznych, które nadają charakter tożsamości terenom wiejskim.

Celem takiej ochrony jest:

- odtworzenie i zachowanie w terenie zarysów śladów ważnych obiektów i zespołów budynków,
- zapewnienie nadzoru konserwatorskiego nad renowacją i restauracją zespołów zabytkowych, krajobrazowych założeń urbanistycznych i konserwacją zachowanych elementów zabytkowych,
- dostosowanie nowej zabudowy tak, aby gabarytami i sposobem kształtowania nawiązywała do miejscowej tradycji architektonicznej i krajobrazowej oraz istniejącej tkanki budowlanej,
- usunięcie obiektów dysharmonizujących i dostosowanie współczesnej funkcji obiektów do wartości zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych.

Innymi w charakterze obiektami o wartościach kulturowych i historycznych są liczne na obszarze gminy Nowy Kawęczyn stanowiska archeologiczne zidentyfikowane w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

187 stanowiska archeologiczne wpisane są do gminnej ewidencji zabytków: Dzwonkowice, Esterka, Helenów, Kaczorów, Kawęczyn, Kolonia Stara Rawa, Kwasowiec, Marianka, Nowy Dwór, Nowy Kawęczyn, Podfranciszkany, Prandotów, Psary, Raducz, Rawiczów, Sewerynow, Stara Rawa, Strobów, Strzyboga, Suliszew, Trzcinna, Ulanów, Zazdrość. Cztery stanowiska znajdują się poza granicami gminy.

Do dóbr kultury zaliczamy również cmentarze: Stara Rawa (położony w Helenkowie) – czynny oraz Franciszkany, Sewerynow i cmentarz przykościelny w Starej Rawie – nieczynne.

Podstawowe zadania w zakresie ochrony obiektów i obszarów zabytkowych to:

- ochrona, zachowanie i utrzymanie we właściwym stanie technicznym; należy dążyć do zachowania dobrego stanu technicznego poprzez przeprowadzanie wymaganych remontów i konserwacji;
- stosownie do obowiązujących uwarunkowań prawnych wszelka działalność związana z obiektami i obszarami wpisanymi do rejestru zabytków wymaga

- indywidualnych wytycznych konserwatorskich i uzyskania zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- dopuszcza się lokalizację w obiektach zabytkowych funkcji nieuciążliwych (mieszkańciami-usługowych), które nie wpływają na degradację walorów historycznych;
  - zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykatów betonowych, forma ogrodzeń w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
  - dostosowanie nowych obiektów sytuowanych w sąsiedztwie zabytków do gabarytów obiektów zabytkowych;
  - dla ochrony parków należy przyjąć zasadę utrzymania czytelności ich usytuowania oraz zasadę utrzymania czytelności układów wewnętrznych wraz z ochroną drzewostanu; zaleca się, by parki zabytkowe w całości były użytkowane przez jednego użytkownika zapewniającego funkcje wykluczające dewastację parku;
  - dla ochrony cmentarzy należy przyjąć zasadę utrzymania czytelności ich usytuowania oraz zasadę czytelności układów wewnętrznych wraz z ochroną istniejącego drzewostanu;
  - dla terenów przyległych do granic parków i cmentarzy należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ich ekspozycję z przyległych dróg; nie jest wskazana realizacja zwartej zabudowy w strefach eksponowania parków i cmentarzy;
  - dla terenów przyległych do obiektów zabytkowych należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ich ekspozycję, wskazane jest ograniczanie realizacji zabudowy w strefach ekspozycji;
  - dla kościoła i innych obiektów kościelnych w Starej Rawie, cmentarza (Stara Rawa), a także parków i zespołów parkowych w Dolecku, Nowym Dworze, Trzciannie i Starym Rzędkowie istotne jest zapewnienie perspektyw widokowych (stref ekspozycji) z dróg prowadzących do miejsc ich lokalizacji;
  - dla zabytkowej alei w Nowym Dworze przyjęto zasadę ochrony istniejącego drzewostanu:
    - ogrodzenia należy lokalizować w odległości zapewniającej ochronę i walory widokowe zabytkowego drzewostanu,
    - wszelkie prace ziemne w sąsiedztwie alei należy prowadzić w sposób nieszkodzący systemom korzeniowym zabytkowych drzew;
  - należy dążyć do zapewnienia właściwych stref ekspozycji poprzez kształtowanie linii zabudowy, ogrodzeń, wysokości zabudowy dla następujących obiektów:
    - obiekty sakralne w Starej Rawie (kościół, dzwonnica, cmentarz przykościelny, kaplica cmentarna) - z drogi powiatowej nr 1330E i nr 1324E,
    - cmentarz (Stara Rawa) - z drogi powiatowej nr 1330E,
    - zespół dworski w Nowym Dworze - z drogi powiatowej nr 1324E,
    - zespół dworski w Trzciannie - z drogi powiatowej nr 1318E,
    - park dworski w Dolecku – z drogi powiatowej nr 1330E,
    - park dworski w Starym Rzędkowie - z drogi gminnej nr 115308E.

⇒ Zabytki archeologiczne

Ochroną konserwatorską objęte są wszystkie zabytki archeologiczne z terenu gminy Nowy Kawęczyn. Zakres ich ochrony jest zróżnicowany. Dla większości stanowisk zostały wytyczone strefy ochrony archeologicznej w odległości 30 m od granicy stanowiska, których zasięgi pokazano na rysunku "Studium...". Strefy ochrony archeologicznej nie wyznacza się od stanowisk z okresu nowożytnego.

W rejonie występowania stanowisk archeologicznych i ich stref ochronnych, planowane inwestycje, które wymagają prac ziemnych, są możliwe po uzyskaniu wskazań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i po spełnieniu poniższych warunków:

- planowane inwestycje na obszarze stanowiska archeologicznego należy poprzedzić archeologicznymi badaniami wykopaliskowymi,
- należy ustanowić nadzory archeologiczne przy robotach ziemnych związanych z inwestycją i trwałym zagospodarowaniem terenu, z możliwością zmiany ich na archeologiczne badania wykopaliskowe (w przypadku ujawnienia w trakcie robot ziemnych na obszarach stref ochronnych stanowisk archeologicznych). Przez nadzór archeologiczny należy rozumieć rodzaj badań archeologicznych polegających na obserwacji i analizie nawarstwień mających na celu odkrycie i rozpoznanie zabytku archeologicznego w wykopach budowlanych podczas realizacji robót ziemnych lub przy dokonywaniu zmiany charakteru dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu.

Strefie ochrony stanowisk archeologicznych przypisane są następujące wymogi:

- wszelka działalność inwestycyjna, a w szczególności ta, która wiąże się z naruszeniem ziemi, musi być dokonywana pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w razie stwierdzenia reliktywów archeologicznych wszelkie prace powinny być przerwane, a teren udostępniony do ratowniczych badań archeologicznych przeprowadzonych w trybie pilnym,
- wyniki tych prac decydują o możliwości kontynuowania prac bądź ich zaniechaniu i zmianie przeznaczenia gruntów.

Wskazania i wytyczne do zastosowania przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla obszarów stanowisk archeologicznych: *„Na obszarze lokalizacji zabytku archeologicznego przy realizacji robot ziemnych lub dokonywanie zmiany charakteru dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu, należy przeprowadzić badania archeologiczne zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków.”;*
- dla stref ochrony archeologicznej: *„Wprowadza się strefę ochrony archeologicznej, w której nakazuje się przeprowadzenie badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego przy realizacji robot ziemnych lub dokonaniu zmiany dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu.”*

*
* *

Wszelkie prace remontowe oraz jakiegokolwiek zmiany dotyczące obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz jego otoczenia muszą odbywać się za zgodą Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i pod jego nadzorem.

⇒ Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie określono dóbr kultury współczesnej.

⇒ Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie znajdują się pomniki upamiętniające miejsca pamięci narodowej.

6.8. Kierunki rozwoju systemu infrastruktury technicznej

Zapewnienie na terenie gminy pełnej obsługi infrastruktury technicznej należy do najważniejszych zadań Samorządu. Jest to związane z ochroną środowiska i jego zasobów oraz ochroną przyrody.

Na infrastrukturę techniczną składają się systemy:

- zaopatrzenia w energię elektryczną;
- zaopatrzenia w wodę;
- odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- odprowadzenie wód opadowych;
- telekomunikacyjny;
- zaopatrzenia w ciepło;
- zaopatrzenia w gaz;
- gospodarki odpadami.

⇒ Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną w energię elektryczną pozostaje obecna sieć średniego napięcia ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV. Układ sieci dostosowany jest do występujących potrzeb zaopatrzenia w energię elektryczną.

Budowa, przebudowa i modernizacja sieci oraz budowa urządzeń elektroenergetycznych prowadzone winny być w oparciu o przepisy odrębne w tym zakresie.

W zakresie elektroenergetyki przewiduje się:

- utrzymanie, a w miarę potrzeb modernizowanie istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia;
- dogęszczanie stacjami trafo, w zależności od potrzeb.

Istniejący system zasilania gminy Nowy Kawęczyn liniami 15kV zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwościami zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną. Odbiór energii z ewentualnych projektowanych źródeł wytwórczych jest możliwy poprzez rozbudowę sieci 110kV lub 15kV odpowiedniej do planowanej mocy przyłączeniowej w/w elektrowni.

Określa się następujące maksymalne szerokości stref ochronnych dla tras przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych: 15 m dla linii 15 kV oraz 36 m dla linii 100 kV, przy czym dopuszcza się zmniejszenie tych stref w indywidualnych przypadkach przy uwzględnieniu obowiązujących norm i przepisów odrębnych do uściślenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

System ze względu na swój charakter wymaga dalszej rozbudowy w miarę wykazywanych potrzeb mieszkańców, narastających procesów inwestycyjnych, a co za tym idzie – rozwojem gminy Nowy Kawęczyn. Na terenach wyznaczonych w studium dla nowej zabudowy, usług lub zwiększenia intensywności istniejącego zagospodarowania należy przewidzieć budowę nowej sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia lub rozbudowę istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia. Należy przewidzieć tereny potrzebne dla lokalizacji urządzeń elektroenergetycznych, a zwłaszcza pod lokalizację stacji transformatorowych.

Na terenie gminy przewidziano realizację magistrali linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV relacji Rawa Mazowiecka - Skierniewice. Strefę ochronną napowietrznej projektowanej linii 110kV, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu, stanowi pas o szerokości 36m. Preferuje się wariant przedstawiony na rysunku zmiany studium "Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy".

Zaleca się by pod liniami elektroenergetycznymi nie sadzić drzew i krzewów tych gatunków, których naturalna wysokość może przekraczać 3 m.

⇒ Energia odnawialna

Przewiduje się wzrost zainteresowania energią pozyskiwaną z odnawialnych źródeł energii: z energii słonecznej i wodnej. Zakłada się, że tempo rozwoju energii niekonwencjonalnej będzie takie samo jak do tej pory, a realnie może być jeszcze szybsze.

Należy dążyć do wykorzystania w miarę możliwości odnawialnych źródeł energii, tj. źródeł wykorzystujących między innymi energię promieniowania słonecznego, energię wiatru, energię wody, energię geotermalną, energię biomasy i biogazu i itp.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej służących pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł przy zachowaniu standardów wymaganych dla funkcji w sąsiedztwie (głównie mieszkaniowej) zgodnie z przepisami szczególnymi.

Ustala się umożliwienie pozyskiwania energii z instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW w miejscowościach Nowy Dwór Parcela, Kolonia Starorawska oraz Kaczorów. Dla obszarów uplanowanej inwestycji konieczne będzie sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Możliwość realizacji elektrowni wiatrowych na terenach poza Bolimowskim Parkiem Krajobrazowym, rezerwatem przyrody „Rawka” oraz poza Obszarem Mającym Znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Rawki” (projektowany SOOS Natura 2000).

Na terenie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody zasady zagospodarowania zgodne z przepisami szczególnymi, w tym na terenie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego zgodnie z planem ochrony w/w Parku. Utrzymuje się istniejącą małą elektrownię wodną w miejscowości Suliszew. Dopuszcza się lokalizację elektrowni wodnych na istniejących rzekach zgodnie z przepisami szczególnymi.

⇒ Zaopatrzenie w wodę

Na systemy zaopatrzenia w wodę składają się 3 wodociągi wiejskie grupowe z istniejącymi ujęciami wody: Kolonia Starorawska, Trzcianna i Kwasowiec.

W gminie Nowy Kawęczyn większość wsi jest zwodociągowana, jednak nie wszyscy są podłączeni do wodociągów.

Pełne zaopatrzenie gminy w wodę wymaga rozbudowy wodociągów grupowych i podłączenia do nich wsi Sewerynow i części wsi Helenówek (za cmentarzem). **Rozbudowa wiąże się z przeznaczeniem nowych terenów pod zainwestowanie.**

Kierunki działania obejmują rozbudowę i dogęszczanie sieci wodociągowej oraz modernizację istniejących ujęć wody.

Dopuszcza się realizację lokalnych ujęć wody zwłaszcza dla terenów charakteryzujących się zabudową rozproszoną.

Zaleca się zapewnienie zaopatrzenia w wodę w warunkach kryzysowych oraz zaopatrzenie sieci w hydranty naziemne do celów przeciwpożarowych.

Należy zapewnić ochronę sanitarną w strefach od ujęć wody oraz ich hermetyczność, osłonę przed skażeniami chemicznymi oraz niezawodność funkcjonowania.

Dopuszcza się utrzymanie i rozbudowę ujęć wody Ośrodka Szkoleniowego Biura Ochrony Rządu w Raduczu i Kwiciarskiego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Sadownictwa i Kwicjarstwa Nowy Dwór S.A. w Nowym Dworze oraz realizację zakładowych ujęć wody.

⇒ Odrowadzanie i oczyszczanie ścieków

W gminie Nowy Kawęczyn istnieje gminna oczyszczalnia ścieków Nowy Dwór (w obrębie PGR Nowy Dwór) obsługująca mieszkańców wsi Nowy Dwór i Nowy Dwór Parcela oraz biura Kwiciarskiego Zakładu Doświadczalnego Nowy Dwór Sp. z o. o. i Szkołę Podstawową w Nowym Dworze (Nowy Dwór Parcela).

W przyszłości w/w oczyszczalnia będzie obsługiwać wsie: Nowy Dwór Parcela, Stara Rawa, Kolonia Starorawska, Helenków, Nowy Kawęczyn, Kaczorów, Franciszkany, Strzyboga, Podtrzianna, Rawiczów, Prandotów, Budy Trzińskie, Adamów,

Trzcianna, Suliszew, Rzędków Nowy, Stary Rzędków, Rzędków oraz inne w zależności od potrzeb i możliwości.

Za zadania priorytetowe w tej dziedzinie należy uznać budowę sieci kanalizacji sanitarnej na obszarach najbardziej zainwestowanych i rokujących dalszy rozwój gospodarczo-przestrzenny.

Do czasu wyposażenia obszaru gminy w sieć kanalizacji sanitarnej dopuszcza się rozwiązania indywidualne i odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni oraz do zbiorników bezodpływowych na działkach, z zapewnieniem ich opróżniania i oczyszczania stosownie do przepisów odrębnych. Natomiast, po wyposażeniu obszaru gminy w sieć kanalizacji sanitarnej, konieczność podłączenia do niej nieruchomości (korzystanie z urządzeń komunalnych w postaci sieci kanalizacyjnej jest obowiązkiem wynikającym wprost z przepisów odrębnych).

Dla terenów charakteryzujących się zabudową rozproszoną przewiduje się odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych i wywóz na zlewnię do oczyszczalni ścieków lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina powinna dążyć do uporządkowania gospodarki ściekowej na terenach zabudowy rozproszonej poprzez likwidację nieszczelnych szamb.

Zabrania się odprowadzania nieoczyszczonych ścieków bytowych do wód gruntowych, a rolnicze powinny być wykorzystywane jedynie w sposób zgodny z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się utrzymanie i rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków BOR w Raduczu i oczyszczalni ścieków SKR (Nowy Dwór Parcela) oraz realizację zakładowych oczyszczalni ścieków.

Uporządkowanie systemu gospodarki ściekowej na terenie gminy Nowy Kawęczyn wymaga dużych nakładów finansowych. Podjęte działania mają na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz rozwój gminy w kierunku ochrony środowiska. Kanalizacja powinna być szczelna, ograniczająca zasięg dopływu wód infiltracyjnych, wyposażona w punkty zlewowe oraz wykorzystywać rozwiązania technologiczne, które nie wpływają negatywnie na środowisko przyrodnicze.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego systemy kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych powinny być dostosowane do wymogów Dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

⇒ Odprowadzanie wód opadowych

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn brak jest kanalizacji deszczowej. Podstawową formą odprowadzania wód opadowych będzie nadal spływ powierzchniowy. Należy dążyć do ochrony rowów i naturalnych cieków służących do odprowadzania wód opadowych.

Przewiduje się odprowadzenie wód deszczowych powierzchniowo z wykorzystaniem naturalnej retencji terenu. Odprowadzenie wód deszczowych z terenów utwardzonych obiektów produkcyjno-usługowo- magazynowych, na których będzie prowadzona działalność stwarzająca zagrożenie dla wód i gleby z obowiązkiem wstępnego oczyszczania zgodnie z wymogami przepisów szczególnych i wymagają odprowadzenia w sposób zorganizowany do odbiornika po uprzednim oczyszczeniu.

Odbiorniki należy wyposażyć w separatory.

⇒ Telekomunikacja

Siecią telekomunikacyjną (kablowa i napowietrzna) pokryty jest obszar całej gminy. Rozwój tego systemu polegać będzie na dogęszczaniu sieci od węzła do kolejnych abonentów. Działania muszą być zgodne z zapisami ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Kierunek działania to utrzymanie, rozbudowa istniejącej sieci, poprawa jakości poprzez stosowania nowoczesnych technologii:

- możliwość kompleksowej realizacji sieci teletechnicznej zapewniającej pełną obsługę wszystkich istniejących i projektowanych obszarów zabudowy, a także poza tymi obszarami, zgodnie z potrzebami;
- usytuowanie sieci zgodnie z przepisami szczególnymi;
- możliwość przebiegu linii telefonicznych napowietrznych poza liniami rozgraniczającymi dróg pod warunkiem zapewnienia służebności gruntowej dla tej sieci;
- możliwość lokalizacji naziemnych obiektów kubaturowych urządzeń telekomunikacyjnych w uzasadnionych technicznie lokalizacjach jako obiektów wolnostojących, jak i wewnątrz budynków przeznaczenia podstawowego lub uzupełniającego;
- dostęp do tych urządzeń i sieci w trybach zwykłej eksploatacji, jak i w trybie awaryjnym;
- przewidzenie odpowiednich stref i odległości zgodnie z normami i przepisami;
- dopuszczenie przebudowy istniejących sieci w razie konfliktu z projektowanym zainwestowaniem terenów za zgodą gestora sieci;
- budowa i rozbudowa telekomunikacyjnych linii i sieci radiowych wraz z niezbędnymi obiektami i antenami linii radiowych, stacji bazowych telefonii komórkowej i linii radiowych łączących te stacje zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym szczególnie w zakresie ochrony ludności przed wpływami magnetycznego promieniowania niejonizującego.

Zakłada się utrzymanie i rozwój istniejącej linii telekomunikacji międzymiastowej.

Przyjmuje się rozwój telefonii komórkowej sukcesywnie wprowadzając nowe technologie. Zaleca się zabezpieczenie możliwości przygotowania łączności awaryjnej dla ochrony mieszkańców w sytuacjach szczególnych.

Na terenie gminy przewiduje się możliwość:

- lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej;
- objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemem sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
- rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych

(przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie;

- zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych; dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informatycznego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu (np. za pomocą sieci Hotspotów).

⇒ Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło odbywać się będzie przez indywidualne źródła ciepła. Dla ograniczenia potrzeb cieplnych zaleca się przeprowadzenie termomodernizacji istniejących budynków i instalacji grzewczych, gdyż pozwoli to zmniejszyć nakłady zużywanego ciepła. Nie wyklucza się wykorzystania do celów ogrzewczych energii elektrycznej oraz odnawialnej energii, które coraz bardziej zyskują na popularności i niosą ze sobą wymierne skutki finansowe i prośrodowiskowe.

Problemem objawiającym się na terenach wiejskich jest używanie do ogrzewania odpadów komunalnych, których spalanie niesie negatywne skutki dla środowiska naturalnego.

W perspektywie źródłem ciepła może być dla gminy gaz ziemny z przebiegającego przez obszar gminy gazociągu wysokiego ciśnienia poprzez sieć rozprowadzającą średniego i niskiego ciśnienia.

Lokalizację stacji redukcyjnej przewiduje się w rejonie wsi Trzecianna.

⇒ Zaopatrzenie w gaz

Obecny stan dystrybucji gazu na terenie gminy Nowy Kawęczyn należy traktować jako przejściowy, tj. dystrybucja butli gazowych do czasu uzbrojenia obszaru gminy w odpowiednią infrastrukturę techniczną. Przewiduje się możliwość doprowadzenia gazu przewodowego na teren gminy Nowy Kawęczyn z przebiegającego przez teren gminy gazociągu wysokiego ciśnienia. Wskazane zasilanie gminy biegnie ze strony Skierniewic. Istotnym aspektem przemawiającym za zastosowaniem takiej technologii są względy prośrodowiskowe. Zasady lokalizacji gazociągów powinny być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami określającymi warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

W projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ograniczenia w możliwości użytkowania terenów wokół gazociągów, które wynikają z postanowień zawartych w wyżej wspomnianym rozporządzeniu technicznym.

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” zakłada inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, jaką jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Gustorzyn - Leśniewice – Rawa Mazowiecka – Wronów. Jednakże, Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM, na

podstawie posiadanych materiałów wykazał, iż trasa projektowanego gazociągu nie przebiega przez teren gminy Nowy Kawęczyn.

⇒ Gospodarka odpadami

Lokalnym uregulowaniem prawnym dotyczącym utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Kawęczyn jest Uchwała nr XXI/132/2021 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Kawęczyn. Zawiera ona wymagania w zakresie: utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, rodzajów urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych i zasad ich rozmieszczenia oraz częstotliwości i sposobu usuwania odpadów komunalnych.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw wskazuje konieczność tworzenia zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniającej wymagania ochrony środowiska.

W systemie gospodarki odpadami należy dążyć do sukcesywnej redukcji ilości odpadów oraz rozwoju systemu selekcji odpadów.

Usuwanie nieczystości stałych polegać będzie na gromadzeniu ich w pojemnikach indywidualnych i grupowych z wywozem na składowisko odpadów poza teren gminy.

Obowiązki i prowadzone działania w zakresie gospodarki odpadami dotyczą:

- objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów,
- rozszerzenia selektywnej zbiórki odpadów o kolejne frakcje,
- wywozów odpadów w systemie zorganizowanym na składowisko,
- w przypadku powstania odpadów z grupy niebezpiecznych, które ze względu na pochodzenie, skład chemiczny, biologiczny, bądź inne uciążliwości mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska; obowiązek czasowego przechowywania w szczelnych pojemnikach na terenie działki, na której są wytwarzane i transportowane do zakładów przetwórczych i utylizacji,
- monitoring i likwidacji dzikich wysypisk,
- podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Obszary wzdłuż ciągów infrastruktury technicznej (np. linie elektroenergetyczne, gazociągi) winny być zagospodarowane zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi.

Podstawowymi zadaniami w rozwoju infrastruktury technicznej są:

- utrzymanie i modernizacja istniejących sieci i urządzeń technicznych poprzez stosowanie nowoczesnych technologii;
- realizacja nowych sieci infrastruktury technicznej we wszystkich wsiach;
- należy dążyć do równoległości budowy infrastruktury technicznej z zabudową;
- rozwój sieci na terenach proponowanych do zainwestowania;
- zapewnienie proekologicznej energii;
- zmniejszenie i ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

6.9. Kierunki rozwoju systemu komunikacji

⇒ Komunikacja drogowa

Dobre funkcjonowanie systemu komunikacji ma istotne znaczenie dla kształtowania struktury przestrzennej gminy. Dostępność komunikacyjna określa wartość terenu oraz decyduje o jego zagospodarowaniu.

Sieć komunikacyjna drogowa w gminie Nowy Kawęczyn jest dość dobrze rozwinięta. Układ drogowy w gminie opierać się będzie głównie o drogi istniejące, **podsystem komunikacji zbiorowej oraz podsystem komunikacji indywidualnej identyfikowalny głównie poprzez układ drogowo-uliczny.**

Rozwój sieci komunikacyjnej gminy powinien podlegać na jej modernizacji poprzez doprowadzenie parametrów technicznych dróg do stanu zgodnego z obowiązującymi wymogami.

- Droga wojewódzka **Nr 707** relacji Skierniewice-Rawa Mazowiecka-Nowe Miasto nad Pilicą

Proponuje się docelowo parametry drogi klasy G.

Szerokość dla w/w drogi w liniach rozgraniczających zgodnie z przepisami szczególnymi.

1. Przy zmianie przeznaczenia terenów położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej, m.in. pod nową zabudowę, należy uwzględnić wymogi ochrony środowiska przed hałasem zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.
2. Istniejący i projektowany układ komunikacyjny powinien być zgodny z wymaganiami rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych z 24 czerwca 2022 r.
3. Przy ustalaniu lub zmianie przeznaczenia terenu, określaniu sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy oraz przy podziałach gruntów należy wykorzystywać dostępność dróg o niższej klasie technicznej niż droga wojewódzka.

- Drogi powiatowe
  - **Nr 1316E** relacji Pod Borem-Wilkowice-Kwasowiec-Raducz-Jeruzal;
  - **Nr 1318E** relacji Maków-Dębowa Góra-Trzcianna-Kamion-Skierniewice;
  - **Nr 1323E** relacji Żelazna-Zalesie;
  - **Nr 1324E** relacji Stara Rawa-Nowy Dwór;
  - **Nr 1330E** relacji Nowy Kawęczyn- Jeruzal-Kowiesy.

Proponuje się docelowo parametry drogi klasy Z.

Szerokość dla w/w dróg w liniach rozgraniczających zgodnie z przepisami szczególnymi.

Przebieg dróg powiatowych nawiązuje do dotychczasowego. Klasy techniczne zostają utrzymane, a zmianie powinna podlegać ich jakość techniczna sukcesywnie podnoszona przez zarządcę tych dróg. Częściowo wymagają one modernizacji i przebudowy jezdni oraz w większości przebudowy nawierzchni. Wskazana i

konieczna będzie modernizacja szeregu skrzyżowań dróg w zależności od rosnącego obciążenia ruchem samochodowym. W obszarach zabudowy występują potrzeby realizacji chodników dla pieszych oraz ścieżek rowerowych. Szerokość pasa drogowego dróg powiatowych powinna pozwalać na umieszczenie wszystkich elementów drogi i urządzeń z nią związanych, wynikających z funkcji drogi oraz uwarunkowań terenowych, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony użytkowników drogi i terenu przyległego przed wzajemnym niekorzystnym oddziaływaniem, przy czym szerokość pasa drogowego powinna stanowić sumę szerokości wszystkich elementów drogi, terenu niezbędnego na umieszczenie urządzeń z nią związanych oraz ewentualnie infrastruktury, o której mówią przepisy odrębne.

- Drogi gminne
  - **Nr 113101E** – (Wołucza) - granica gm. Rawa Mazowiecka - Nowy Dwór; długość - 1500m;
  - **Nr 113103E** – (Kolonja Wołucza) - granica gm. Rawa Mazowiecka - Kazimierzów - Kwasowiec - Marianów - Nowy Kawęczyn -Trzecianna; długość - 8800m;
  - **Nr 115153E** – (Lisna) - granica gm. Kowiesy - Psary - Dzwonkowice - Doleck; długość - 3500m;
  - **Nr 115301E** – Rawiczów - Prandotów - droga powiatowa 1313E (Kamion); długość - 1901m;
  - **Nr 115302E** – Strobów - Rawiczów - Trzecianna - Suliszew - granica woj. mazowieckiego; długość - 8300m;
  - **Nr 115303E** – Kaczorów - Franciszkanów - Strzyboga; długość - 4152m;
  - **Nr 115304E** – Kwasowiec - Rzędków - granica gm. Skierniewice (Żelazna); długość - 2735m;
  - **Nr 115305E** – (Lisowola) - granica woj. mazowieckiego - Doleck Stary; długość - 1200m;
  - **Nr 115306E** – Zglinna Duża - granica gm. Rawa Mazowiecka - (Rosocha Stara); długość - 3100m;
  - **Nr 115307E** – Stary Rzędków - Rzędków - Zglinna Duża; długość - 3900m;
  - **Nr 115308E** – Strzyboga - Nowy Rzędków - Stary Rzędków - granica gm. Skierniewice (Józefatów); długość - 3500m;
  - **Nr 115309E** – Strzyboga – Kwasowiec; długość - 4800m;
  - **Nr 115310E** – Trzecianna - Stara Rawa; długość - 3900m;
  - **Nr 115311E** – (Kamion) - granica woj. mazowieckiego - Suliszew – Doleck; długość - 4800m;
  - **Nr 115312E** – (Zalesie) - Zglinna Duża; długość - 300m;
  - **Nr 115313E** – Trzecianna – Doleck; długość – 4030 m;
  - **Nr 115314E** – Zglinna Mała – gr. gm. Rawa Mazowiecka – (Nowa Rossocha); długość 3190 m;
  - **Nr 115315E** – Zglinna Duża – Zglinna Mała; długość 2518 m;
  - **Nr 115316E** – Marianów – Dukaczew – gr. gm. Rawa Mazowiecka – (Kolonja Wołucza); długość 3610 m;
  - **Nr 115317E** – Dukaczew Mariana – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość

- 3800 m;
- **Nr 115318E** – do drogi powiatowej nr 1316E – Dukaczew; długość 432 m;
  - **Nr 115319E** – Stary Rzędków – Kwasowiec; długość 1817 m;
  - **Nr 115320E** – Marianów – Kawęczyn B – Nowy Dwór-Parcela – Stara Rawa; długość 5600 m;
  - **Nr 115321E** – Franciszkany – Nowa Trzecianna – do drogi gminnej nr 115310E; długość 3610 m;
  - **Nr 115322E** – Strzyboga – Budy Trzecińskie – do drogi powiatowej nr 1318E; długość 2030 m;
  - **Nr 115323E** – obręb Trzecianna; długość 1350 m;
  - **Nr 115324E** – Suliszew – Sewerynów; długość 2500 m;
  - **Nr 115325E** – Doleck – Esterka – gr. gm. Kowiesy – (Chełmce); długość 2425 m;
  - **Nr 115326E** – Dzwonkowice – Esterka – do drogi powiatowej nr 1316E; długość 550 m;
  - **Nr 115327E** – do drogi wojewódzkiej nr 707 – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 1557 m;
  - **Nr 115328E** – od drogi powiatowej nr 1316E – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 3390 m;
  - **Nr 115329E** – od drogi wojewódzkiej nr 707 – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1316E; długość 1220 m;
  - **Nr 115330E** – od drogi powiatowej nr 1318E – Strzyboga – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość 470 m;
  - **Nr 115331E** – od drogi powiatowej nr 1316E – Esterka – gr. gm. Kowiesy (Lisna); długość 867 m;
  - **Nr 115332E** – Franciszkany – do drogi gminnej nr 115303E; długość 220 m;
  - **Nr 115333E** – od drogi gminnej nr 115309E – Strzyboga – do drogi wojewódzkiej nr 707; długość 740 m;
  - **Nr 115334E** – od drogi wojewódzkiej nr 707 – Nowy Dwór-Parcela – do drogi powiatowej nr 1324E; długość 1380 m.

Proponuje się parametry drogi klasy L lub D.

Szerokość dla w/w dróg w liniach rozgraniczających zgodnie z przepisami szczególnymi.

Sieć dróg gminnych stanowi przeważającą ilościowo część całego układu drogowo-ulicznego i zapewnia bezpośrednią obsługę zainwestowania w jednostkach osadniczych gminy. Drogi te będą modernizowane w celu podniesienia jakości technicznej. Rozbudowa sieci nastąpi w skutek powstawania nowych terenów budowlanych i wynikających z tego potrzeb mieszkańców.

Drogi klasyfikowane jako lokalne i dojazdowe wymagają szerokości pasów drogowych zapewniających możliwość umieszczenia wszystkich elementów drogi i infrastruktury technicznej, a szerokości pasów drogowych będą zależne od lokalizacji w tychże pasach urządzeń infrastruktury technicznej.

W sieci dróg gminnych wskazane będą działania w zakresie modernizacji i przebudowy, tj.:

- dostosowania parametrów do wymogów warunków technicznych dla odpowiednich klas dróg publicznych,
- budowy nawierzchni jezdni – utwardzonych i ulepszonych,
- budowy chodników,
- poprawy sprawności skrzyżowań i bezpieczeństwa ruchu.

Utrzymanie kierunku docelowego rozwoju komunikacyjnego gminy Nowy Kawęczyn zapewnia możliwość prawidłowego funkcjonowania, np. uporządkowania komunikacji pieszej i rowerowej.

- Dla pozostałych dróg proponowanych do zaliczenia do kategorii gminnych nie oznaczonych numerem proponuje się parametry klasy D.
Szerokość dla w/w dróg w liniach rozgraniczających zgodnie z przepisami szczególnymi.

Wnioski:

- 1) Sieć drogowa, w tym przede wszystkim sieć dróg gminnych i powiatowych wymaga sukcesywnej modernizacji i przebudowy do uzyskania odpowiednich parametrów, zarówno w zakresie geometrii i nawierzchni jezdni.
- 2) Dostępność zainwestowania do róg publicznych nie wymaga zasadniczych zmian, a nowe funkcje i obszary zagospodarowania powinny zapewniać dobry standard w tym zakresie.
- 3) Nawierzchnie dróg nieutwardzonych wymagają sukcesywnej przebudowy na ulepszone.
- 4) Namysłu wymaga zagadnienie wyznaczenia i budowy ścieżek rowerowych.
- 5) Uznaje się za istotne systematyczną modernizację skrzyżowań dróg oraz utrzymanie i modernizacja nawierzchni jezdni.
- 6) Znaczna część dróg wymaga realizacji chodników dla pieszych, w szczególności na obszarach zwartej zabudowy i usług.
- 7) Przy nowoprojektowanych drogach należy przewidzieć zabezpieczenie pasa zieleni na zielen izolacyjną w miejscach gdzie to możliwe ze względu na istniejąca uwarunkowania.
- 8) Przyjmuje się konieczność wprowadzania w planach miejscowych parametrów dróg i szerokości w liniach rozgraniczających oraz szczegółowych zasad obsługi komunikacyjnej dla poszczególnych terenów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

⇒ Ścieżki rowerowe

Wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 707 stanowiącej główną arterię komunikacyjną, przy przebudowie lub remoncie, ze względu na jej duże znaczenie dla ruchu lokalnego, wskazane jest wprowadzenie ścieżki rowerowej.

Za celowe należy również uznać urządzenie ścieżek rowerowych wiodących poprzez najatrakcyjniejsze pod względem turystycznym tereny gminy, począwszy od Suliszewa poprzez Doleck, Dzwonkowice, Psary do Nowego Dworu.

⇒ Parkingi

Należy dążyć do zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc postojowych. Ustala się zasadę, że miejsca postojowe dla samochodów będą zapewnione na działkach określonych funkcji. Wskazane byłoby realizowanie nowych parkingów wzdłuż dróg w powiązaniu z określonymi funkcjami.

Rozwój sieci drogowej w gminie Nowy Kawęczyn polegać będzie głównie na:

- podporządkowaniu rozwoju sieci dróg celowi dogodnego połączenia,
- dostosowaniu sieci drogowej do potrzeb wzrastającego ruchu,
- modernizacji poprzez doprowadzenie do parametrów technicznych odpowiednich klas dróg,
- usprawnienie przejazdu ruchu tranzytowego,
- zapewnieniu dobrej obsługi komunikacją zbiorową,
- realizacji przy drogach miejsc obsługi podróżnych, zaplecza technicznego motoryzacji, stacji paliw, miejsc parkingowych,
- poprawie bezpieczeństwa ruchu poprzez wydzielenie ruchu kołowego, budowę chodników, utwardzonych poboczy,
- stworzeniu układu ścieżek rowerowych.

Obszary wzdłuż dróg winny być zagospodarowane zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi.

⇒ Komunikacja zbiorowa

Obsługę komunikacyjną ludności zapewnia przede wszystkim komunikacja autobusowa. Przewiduje się utrzymanie dotychczasowego przebiegu linii autobusowych oraz rozwój nowych połączeń w zależności od potrzeb, a także podnoszenie standardu obsługi.

6.10. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

6.10.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym zalicza się:

- tereny dróg gminnych oraz dróg proponowanych do zaliczenia do kategorii dróg gminnych;
- tereny ujęć wody i sieci wodociągowych;
- tereny oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych;
- tereny stacji transformatorowych i sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia;
- tereny łączności;
- tereny oświaty (szkoły podstawowe, gimnazjum, przedszkola);

- tereny kultury, sportu i rekreacji (biblioteka, obiekty sportowe);
- tereny obiektów służących bezpieczeństwu (strażnice ochotniczej straży pożarnej, policja);
- tereny gminnej administracji publicznej;
- tereny cmentarzy,
- tereny nieruchomości będącymi zabytkami.

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mogą być lokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w zgodności z ustaleniami polityki przestrzennej gminy.
2. Listę inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla obszaru gminy ustala Rada Gminy w uchwalanych przez siebie dokumentach, takich jak: coroczne budżety, strategie rozwoju gminy i powiatu, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, program ochrony środowiska.
3. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2022-2028 (Uchwała Nr XXVIII/197/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 20 stycznia 2022 r zmieniona Uchwałą Nr XXX/223/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 maja 2022 r.), inwestycjami celu publicznego planowanymi do realizacji w najbliższym horyzoncie czasowym w gminie Nowy Kawęczyn są:
  - przebudowa i rozbudowa stacji wodociągowej w miejscowości Trzecianna,
  - budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z pompowniami ścieków i instalacją elektryczną zasilania pompowni w miejscowościach: Nowy Kawęczyn, Kaczorów, Franciszkany i Podfranciszkany – etap III,
  - wymiana sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na terenie gminy Nowy Kawęczyn,
  - rozbudowa budynku OSP w Starej Rawie.

6.10.2. Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zalicza się:

- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikają z przyjętych

programów krajowych i wojewódzkich oraz z propozycji samorządu lokalnego wyrażonych w dokumentach określających i kształtujących politykę rozwoju gminy.

2. W oparciu o "Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+" stwierdzono, że na terenach objętych niniejszym opracowaniem występują zadania dla realizacji celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Są to:

- budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Gustorzyn - Leśniewice – Rawa Mazowiecka – Wronów,
- odnowienie oznakowania szlaków turystycznych w Parkach Krajobrazowych Województwa Łódzkiego wraz z uzupełnieniem system informacji turystyczno-przyrodniczej.

Przyjmuje się możliwość realizowania niewykazanych inwestycji pod warunkiem uzasadnienia występujących potrzeb.

W wyżej wymienionym Planie ujęta jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia. W trakcie opiniowania projektu zmiany studium wystąpiono do Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM, który na podstawie posiadanych szczegółowych materiałów wykazał, iż trasa projektowanego gazociągu nie przebiega przez teren gminy Nowy Kawęczyn, wnosząc o usunięcie zapisów zawartych w części tekstowej jak i graficznej projektu Zmiany studium.

6.11. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

⇒ Obszary wymagające scaleń

Studium nie wyznacza na obszarze gminy terenów, dla których obligatoryjnie wymagane byłoby przeprowadzenie scaleń i podziału nieruchomości zgodnie z zapisem ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

⇒ Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych wielkopowierzchniowych

Na obszarze gminy nie wyznacza się obszarów, w obrębie których istniałaby możliwość rozmieszczenia obiektów handlowych wielkopowierzchniowych.

⇒ Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy. Obszary te sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych, poprawy jakości życia.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn, jako tereny o charakterze publicznym o istotnym znaczeniu dla mieszkańców można wskazać tereny sportu i rekreacji, takie jak boiska, place zabaw oraz altany wiejskie z miejscem do grillowania. Większość z

nich to stosunkowo nowe inwestycje, których celem jest nie tylko umożliwienie spędzania wolnego czasu, ale również tworzenie społeczności, która się integruje i posiada poczucie przynależności do grupy osób.

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie określa się obszarów przestrzeni publicznej.

⇒ Inne obszary wskazane na podstawie przepisów odrębnych

- Na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2000r. Nr 23, poz. 295 z późniejszymi zmianami) cmentarze zakłada się i rozszerza na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W zmianie studium nie przewiduje się powiększenia istniejącego cmentarza, ani utworzenia nowego cmentarza.
- Na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) dla parków kulturowych sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W zmianie studium nie przewiduje się utworzenia parku kulturowego.

6.12. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr 120/96 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 14 listopada 1996 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Sk. Nr 32, poz. 235) – obszar w miejscowości Rawiczów;
- Uchwała Nr 133/2001 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 20 lipca 2001 roku. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Ł. Nr 172, poz. 2442) – obszar w miejscowości Nowy Dwór Parcela;
- Uchwała Nr 174/2002 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 8 października 2002 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Ł. Nr 300, poz. 3844) – obszary w miejscowościach: Dzwonkowice, Marianka, Podtrzciana;
- Uchwała Nr VI/26/2015 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar wsi Prandotów;
- Uchwała Nr XXVII/142/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Nowy Dwór Parcela;
- Uchwała Nr XXVIII/147/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31

sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego Obszary we wsiach Kolonia Starorawska i Nowy Dwór Parcela;

- Uchwała Nr XXIV/194/2021 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 23 września 2021 r. w sprawie uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Zglinna Mała.

Obszarami, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne to obszary:

- RM/MN Tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej;
- RM/ZR Tereny zabudowy zagrodowej i rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- MN Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjno-usługowej;
- ZR Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- U Tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej;
- U/ZP Tereny zabudowy usługowej i zieleni urządzonej (parki) z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej;
- PU Tereny obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów;

Wskazane obszary nie wykluczają możliwości sporządzenia w zależności od potrzeb miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla innych obszarów.

6.13. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

⇒ Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna obejmuje tereny użytkowane rolniczo. Ustala się zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- ochrona gleb wysokiej i średniej jakości polegająca na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze; w przypadku przeznaczania ich na cele nierolnicze wymagane jest ograniczenie się do terenów niezbędnych;
- dopuszcza się adaptację terenów produkcji sadowniczej;
- ochrona i wzbogacenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i wzdłuż cieków wodnych;
- zaleca się utrzymanie istniejących łąk,
- możliwość zalesień, zadrzewień i zakrzewień;
- zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych;
- poprawa struktury agrarnej;
- melioracje proekologiczne;

- wprowadzenie specjalizacji upraw, intensyfikacji upraw;
- rozwój specjalizacji produkcji zwierzęcej;
- propagowania rolnictwa ekologicznego;
- restrukturyzacji rolnictwa poprzez zwiększenie powierzchni średniego gospodarstwa rolnego;
- w przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, należy je przebudować w sposób umożliwiający prawidłowe ich funkcjonowanie;
- dopuszcza się adaptację, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowej zabudowy w obrębie istniejącej zabudowy,
- dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi R;
- dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodziną;
- podejmowanie działań w celu podniesienia stanu technicznego, estetyki zabudowy i zagospodarowania;
- realizacja zabudowy zagrodowej związanej z produkcją rolną, dopuszcza się również lokalizację większych, uciążliwych obiektów związanych z produkcją rolną (np. obory, chlewnie, przetwornie owocowo-warzywne, ubojnie), uciążliwość nie może wykraczać poza granice własności;
- dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy istniejących drogach, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy;
- możliwość realizacji stacji benzynowych przy istniejących drogach;
- możliwość realizacji powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych;
- możliwość realizacji zbiorników retencyjnych, stawów;
- możliwość realizacji źródeł energii odnawialnej, w tym elektrowni wiatrowych przy zachowaniu standardów wymaganych dla funkcji w sąsiedztwie (głównie mieszkaniowej);
- możliwość powiększania obszaru zwartej zabudowy wsi poprzez zabudowę terenów sąsiednich;
- zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe);
- dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

⇒ Leśna przestrzeń produkcyjna

Leśna przestrzeń produkcyjna obejmuje tereny gruntów leśnych, w tym lasów oraz tereny zalesień.

Ustala się zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- ochrona gruntów leśnych polegająca na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nieleśne; w przypadku przeznaczenia ich na cele nieleśne wymagane jest ograniczenie się do terenów niezbędnych (głównie dla realizacji obiektów

- infrastruktury technicznej i komunikacji);
- realizacja zalesień;
  - dopuszcza się do czasu zalesienia możliwość realizacji zabudowy zagrodowej i zabudowy gospodarczej związanej z produkcją rolniczą; po realizacji kierunki i zasady kształtowania, jak dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
  - adaptacja, pielęgnowanie i ochrona przed zainwestowaniem nie związanym z gospodarką leśną;
  - w stosunku do gruntów leśnych będących własnością Skarbu Państwa, na użytkach rolnych dopuszcza się prowadzenie gospodarki rolnej oraz w zależności od sytuacji i potrzeb dopuszcza się wprowadzenie na nich zalesień i upraw leśnych;
  - zachowanie istniejących terenów Lasów Państwowych;
  - dopuszcza się adaptacje, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy oraz możliwość realizacji nowej zabudowy w obrębie istniejącej zabudowy;
  - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w kierunku polityki przypisanej obszarowi ZL i R/ZL;
  - dopuszcza się przekształcanie istniejącej zabudowy w zabudowę rekreacyjną, turystyczną (agroturystyka) i mieszkaniową jednorodziną;
  - możliwość budowy budynków mieszkalnych, gospodarczych, urządzeń melioracyjnych oraz innych urządzeń związanych z potrzebami gospodarki leśnej;
  - prowadzenie działalności w zakresie urządzania, zagospodarowania lasu, powiększania zasobów i upraw leśnych, konserwacja i przebudowa istniejącego drzewostanu;
  - zachowanie istniejącego bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, odtwarzanie i wzbogacanie zbiorowisk roślinnych i drzewostanu;
  - możliwość realizacji zbiorników retencyjnych, stawów;
  - zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne (np. ścieżki piesze, rowerowe, punkty widokowe);
  - dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

6.14. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

⇒ Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

W zmianie studium gminy Nowy Kawęczyn w oparciu o „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I” dla rzeki Rawki oraz o „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I” dla rzeki Skierniewki określono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią związane z dolinami rzek: Rawka i

Skierniewka.

Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy” zmiany studium gminy oznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Zapisy dotyczące ochrony przed powodzią, tj. zakazy, jakie obowiązują na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią muszą być zgodne z Ustawą Prawo wodne. Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z przekazaniem map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego organum administracji wskazanych w ustawie Prawo wodne wiąże się konieczność uwzględniania danych w nich zawartych. Według art. 10 ust. 2 pkt. 11, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa się obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należą:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczeniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego.

Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od w/w zakazów.

Ponadto zabrania się lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także materiałów, które mogą zanieczyszczać wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Zakaz ten nie dotyczy wykorzystywania gruzu, mas ziemnych oraz skalnych przy wykonywaniu

robót związanych z utrzymaniem lub regulacją wód, a także lokalizowania inwestycji gospodarki rybackiej. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od w/w zakazu określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi.

⇒ Obszary osuwania się mas ziemnych

W zmianie studium gminy Nowy Kawęczyn w oparciu o „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I” dla rzeki Rawki oraz o „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I” dla rzeki Skierniewki określono obszary osuwania się mas ziemnych w dolinie rzeki Rawki, w rejonie miejscowości: Nowy Dwór, Raducz, Psary, Dzwonkowice i Doleck oraz w dolinie rzeki Skierniewki, w rejonie miejscowości: Rzędków, Stary Rzędków, Nowy Rzędków i Strzyboga.

Na rysunkach „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy” zmiany studium gminy oznaczono obszary osuwania się mas ziemnych.

Obszary osuwania się mas ziemnych nie powinny być zabudowywane. Jeżeli nie ma możliwości lokalizacji infrastruktury poza obszarem osuwiska (dotyczy to głównie inwestycji drogowych) należy zastosować ograniczenia i rozwiązania technologiczne wzmacniające wznoszoną konstrukcję oraz stabilizujące osuwisko, w myśl przepisów w sprawie ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych.

6.15. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochrony

Filarem ochronnym jest ta część obszaru górniczego, w której dla zabezpieczenia chronionych obiektów przed szkodami wskutek robót górniczych prowadzenie tych robót może być dozwolone pod szczególnymi warunkami, zapewniającymi w dostateczny sposób ochronę przed tymi szkodami. Szerokość filarów ochronnych ustalana jest na podstawie pomiarów geotechnicznych, cech złoża i oparta jest na wytycznych zawartych w Polskich Normach dla górnictwa odkrywkowego.

Na terenie gminy nie występują obiekty i obszary, dla których zachodziłaby potrzeba wyznaczenia w złożu kopaliny filaru ochronnego.

6.16. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. Nr 41, poz. 412 z 2002r., Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271) nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej.

6.17. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Obszary wymagające przekształceń to przede wszystkim tereny przeznaczone na cele urbanizacji, szczególnie mieszkaniowej, które nie spełniają standardów funkcjonalnych oraz nie są wyposażone w odpowiednią infrastrukturę.

Na terenie gminy określa się obszary, które będą wymagały rekultywacji. Do obszarów tych na terenie gminy zalicza się tereny poeksploatacyjne oraz tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych po zakończeniu eksploatacji. Konieczność rekultywacji powinna odbywać się w kierunku wodnym, leśnym lub rolniczym. Terenom objętym rekultywacją należy przywrócić utracone wartości użytkowe i przyrodnicze. Obszarami przeznaczonymi do rekultywacji lub remediacji są dzikie wysypiska śmieci oraz doły i wyrobiska poeksploatacyjne, które wpływają negatywnie na środowisko. Wody gruntowe również wymagają przeprowadzenia działań naprawczych ze względu na występujące braki przydatności do spożycia.

Zdegradowane przestrzenie tereny gminne wymagające wdrożenia działań służących przeciwdziałaniu degradacji są predystynowane do wprowadzenia działań rehabilitacyjnych. Mają one na celu poprawę jakości życia, podnoszenie jakości i estetyki przestrzeni publicznych.

Samorząd gminy nie określa obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym ze względu na brak takich uwarunkowań i potrzeb występujących w gminie.

6.18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

⇒ Tereny zamknięte

Na terenie gminy Nowy Kawęczyn nie ma terenów zamkniętych, ani ich stref ochronnych.

⇒ Zabezpieczenie warunków obronności i obrony cywilnej

W aspekcie wymogów obrony cywilnej i ochrony ludności należy:

- 1) Istniejący i rozbudowany system zaopatrzenia w wodę pitną wykorzystać także w sytuacji szczególnej, poprzez zasilanie ujęć wody pitnej w energię elektryczną z przewoźnych zespołów prądowców.;
- 2) W ramach istniejącej i rozbudowanej sieci wodociągowej zapewnić hydranty naziemnej oraz zapewnić niezbędną łączność z możliwością wykorzystywania tych elementów w sytuacji szczególnej id la celów p.poż. Na magistralnych przewodach wodociągowych w pobliżu dużych obiektów produkcyjno-magazynowych należy dostosować hydranty przeciwpożarowe nadziemne z dala od istniejących zabudowań.;
- 3) Stanowiska parkingowe zlokalizowane wzdłuż dróg krajowych wyposażyc w odpowiednią infrastrukturę techniczną zapewniającą parkowanie pojazdów

ciężarowych z tym, że parking dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne powinny być zlokalizowane na obszarach niezabudowanych z dala od istniejących zabudowań.;

- 4) Uwzględnić przy projektowaniu obiektów użyteczności publicznej i znaczących zakładów pracy pomieszczenia (w podpiwniczeniach lub budynkach parterowych) o konstrukcji odpornej na zagruzowanie z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia.;
- 5) Uwzględnić możliwość wykorzystania terenów zielonych, pól, boisk i placów w sytuacjach szczególnych na cele obronności i ewentualne doraźne budowle ochronne w przypadkach szczególnych zagrożeń.;
- 6) Zapewnić możliwość dojazdu do zbiorników wodnych i wód płynących dla poboru wody przez specjalistyczny sprzęt w sytuacji zagrożenia.;
- 7) Zgłaszać przed wydaniem pozwolenia na budowę obiektów (wież, kominów, słupów, turbin wiatrowych itp.) o wysokości 50 m n.p.t. i większej w celu uzgodnienia lokalizacji i ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów, do służb ruchu lotniczego, zgodnie z przepisami odrębnymi.;
- 8) Zachować strefy ochronne wzdłuż drogi wojewódzkiej z możliwością wykorzystania tych obszarów dla urządzenia stosownej zieleni i lokalizacji niezbędnej infrastruktury podziemnej.;
- 9) Wyznaczyć odcinki dróg, gdzie będzie możliwa lokalizacja parkingów dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.;
- 10) Podjąć stosowne działania w zakresie racjonalnej i oszczędnej eksploatacji zasobów głębinowych, z uwzględnieniem systemowego odprowadzania ścieków sanitarnych z terenów zabudowanych.;
- 11) Zapewnić ochronę sanitarną wody pitnej w strefach ujęć głębinowych z zabezpieczeniem ich hermetyczności i osłony przed skażeniami chemicznymi, a także niezawodności technicznej monitoring.;
- 12) Ustalić bilans niezbędnych i minimalnych potrzeb wody dla poszczególnych sołectw i gminy łącznie, na czas ograniczonych dostaw z przeznaczeniem wody pitnej dla ludności oraz wody dla zwierząt, do celów p.poż. i urządzeń specjalnych z jednoczesnym uwzględnieniem zasilania ujęć głębinowych w energię elektryczną z ruchomych zespołów prądotwórczych.;
- 13) Wykonać zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów, przy pomocy sieci hydrantowej z hydrantami zewnętrznymi nadziemnymi.;
- 14) Sieci wodociągowej przeciwpożarowe na terenach miejscowości powinny być budowane jako sieci obwodowe o wydajności minimum 10 dm³/s.

6.19. Inne obszary problemowe

Na obszarze gminy Nowy Kawęczyn wyodrębniono obszar problemowy, tj. obszar występowania konfliktów przestrzennych. Proponowana realizacja zbiornika małej retencji „Nowy Dwór” według Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla

województwa łódzkiego oraz Aneksu do Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego (2010r.) zlokalizowana jest konfliktowo w stosunku do projektowanego Obszaru Mającego Znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Rawki” (Obszar Natura 2000). Realizacja zbiornika wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej na etapie opracowania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach tego przedsięwzięcia.

7. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

W okresie od przyjęcia studium w 2000 r. oraz dokonanej w niewielkim zakresie zmiany w 2005 r. do roku 2010, w którym podjęto prace nad zmianą studium gminy Nowy Kawęczyn w jej granicach administracyjnych oraz w 2022 r., gdy podjęto kolejną uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium, zaistniał szereg okoliczności, które wpłynęły na potrzebę dokonania zmiany w/w studium.

Podyktowane to było między innymi:

- wnioskami mieszkańców gminy;
- zmianami przepisów prawa.

Wójt Gminy Nowy Kawęczyn dokonał analizy studium i zgłoszonych wniosków do zmiany studium oraz przedstawił ocenę zasadności zgłoszonych wniosków Radzie Gminy Nowy Kawęczyn. Rada Gminy w Nowym Kawęczynie podjęła Uchwałę Nr XXXIII/182/2010 z dnia 15 czerwca 2010r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Nowy Kawęczyn w jej granicach administracyjnych.

Zmiana studium składa się z części:

- Uwarunkowania rozwoju gminy;
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowymi uwarunkowaniami decydującymi o kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn są:

- położenie gminy oraz powiązania funkcjonalno-przestrzenne;
- dotychczasowe przeznaczenia, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu;
- stan ładu przestrzennego;
- stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunki jakości życia mieszkańców;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy;
- stan prawny gruntów;

- występowanie obiektów i terenów chronionych;
- występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowanie terenów górniczych;
- stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W oparciu o w/w uwarunkowania w „Kierunkach zagospodarowania przestrzennego” zostały określone kierunki rozwoju gminy Nowy Kawęczyn oraz określono elementy predestynowane do ochrony.

Podstawowymi ustaleniami w kierunkach jest:

- utrzymanie rolnictwa jako podstawowej funkcji gminy;
- rozwój i promowanie przedsiębiorczości lokalnej;
- ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz zalesianie gruntów rolnych o niskiej klasie bonitacji;
- modernizacja sieci dróg, w tym drogi wojewódzkiej;
- rozbudowa systemu infrastruktury technicznej;
- ochrona zasobów środowiska, w tym obszarów prawnie chronionych;
- ochrona zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W zmianie studium przewiduje się przekształcanie istniejących struktur przestrzennych wraz z ich umiarkowanym rozwojem w oparciu o istniejący i projektowany system ekologiczny. Obsługa komunikacyjna w/w struktur następuje poprzez rozwój i modernizację sieci dróg. Priorytetem jest zrealizowanie kanalizacji sanitarnej, objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci internetowych oraz możliwość rozwoju ekologicznych źródeł energii elektrycznej i ciepłej.

Dla niektórych obszarów podano zalecane podstawowe wskaźniki urbanistyczne dotyczące głównie wielkości działek budowlanych, powierzchni biologicznie czynnej, wysokości zabudowy, ilości miejsc postojowych.

Następna zmiana studium, która miała miejsce w 2023 r., oprócz uaktualnienia ww. danych, wprowadziła do dokumentu, jako nowe zagadnienie, obligatoryjny bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz prognozy demograficzne.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę przestrzenną gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Prowadzenie prawidłowej polityki przestrzennej gminy jest możliwe dzięki opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Opracowanie studium poprzedza sporządzanie planów miejscowych. Plany miejscowe nie powinny naruszać ustaleń studium. Ponieważ dokumenty te mają różny charakter zarówno pod względem merytorycznym, jaki prawnym nie oznacza to identyczność tych aktów. Oznacza to taką zależność między tymi dokumentami, która zakłada pewną swobodę kształtowania ustaleń planu w stosunku do zapisów studium. Swoboda ta nie może prowadzić do uniemożliwienia realizacji określonych w studium kierunków rozwoju przestrzennego.

Wykorzystane materiały:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn – Uchwała Nr 79/2000 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 18 lutego 2000r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn;
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn – Uchwała Nr 91/2005 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2005r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn;
- Uchwała Nr 120/96 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 14 listopada 1999 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Sk. Nr 32, poz. 235) – obszar w miejscowości Rawiczów;
- Uchwała Nr 133/2001 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 20 lipca 2001 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Ł. Nr 172, poz. 2442) – obszar w miejscowości Nowy Dwór Parcela;
- Uchwała Nr 174/2002 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 8 października 2002 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn (Dz. Urz. W.Ł. Nr 300, poz. 3844) – obszary w miejscowościach: Dzwonkowice, Marianka, Podtrzianna;
- Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego – Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010r.;
- Plan rozwoju lokalnego gminy Nowy Kawęczyn na lata 2007 – 2013 – Uchwała Nr XVI/76/2008 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 10 lipca 2008r.;
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2009 – 2012 - Uchwała Nr XXX/160/2009 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 30 grudnia 2009r.;
- Opracowanie fizjograficzne podstawowe dla gm. Nowy Kawęczyn – 2005r.;
- Aneks do Opracowanie fizjograficznego podstawowego dla gminy Nowy Kawęczyn – 2010r.;
- Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej - ETAP I dla rzeki Rawki" oraz Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej - ETAP I dla rzeki Skierniewki" (uzupełnienie do „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Etap I”) – Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy do 2032r. Uchwała Nr XXXIII/178/2010 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 15.06.2010r.;

- Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego oraz Aneks do Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego - 2010r. – Uchwała Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010r.;
- Dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz Głównego Urzędu Statystycznego;
- Dane i materiały udostępnione przez Urząd Gminy w Nowym Kawęczynie;
- Wnioski zgłoszone do zmiany studium gminy Nowy Kawęczyn przez organy i instytucje właściwe do uzgadniania i opiniowania projekt studium;
- Wnioski zgłoszone przez mieszkańców gminy
- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. 2021, poz. 2405)
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn” (Uchwała Nr XX/93/2012 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 14 listopada 2012 r.)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi uchwalone przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ (Uchwała Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.)
- Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014-2022
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Łódzkiego na lata 2020-2036 (Uchwała Nr XIV/237/19 z dnia 19 grudnia 2019 r., zmieniona Uchwałą Nr XXIV/374/20 Sejmiku Województwa z dnia 15 grudnia 2020 r.)
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2016-2020.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” – Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, stan na 31 XII 2021
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy do 2032r.” (Uchwała Nr XXXIII/178/2010 z dnia 15.06.2010r. Rady Gminy w Nowym Kawęczynie)
- Uchwała Sejmiku Województwa nr LXI/1684/10 z dnia 26 października 2010 r. w sprawie powiększenia obszaru Bolimowskiego Parku Krajobrazowego znajdującego się w granicach województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódz. nr 342, poz. 3013)
- Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2017, poz. 1566 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. (Dz.U.Nr.43,poz.430 z późniejszymi zmianami).
- Plan gospodarki niskoemisyjnej przyjęty (Uchwała Nr XXX/162/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 9 listopada 2017 r.)

- Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Skierniewickiego na lata 2020 – 2023 (Uchwała Nr XIII/73/19 Rady Powiatu Skierniewickiego z dnia 12 grudnia 2019 r.)
- Prognoza ludności na lata 2014-2050 Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych
- Uchwała nr XXIV/164/2021 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 23 września 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Zglinna Mała
- Uchwała nr XXVIII/147/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszary we wsiach Kolonia Starorawska i Nowy Dwór Parcela
- Uchwała nr XXVII/142/2017 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Nowy Dwór Parcela
- Uchwała nr VI/26/2015 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Kawęczyn obejmującego obszar we wsi Prandotów
- Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego Nr 4/2008 z dnia 27 lutego 2008r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Kawęczyn (Uchwała nr XXI/132/2021 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 11 lutego 2021 r.)
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Nowy Kawęczyn na lata 2022-2028 (Uchwała Nr XXVIII/197/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 20 stycznia 2022 r zmieniona Uchwałą Nr XXX/223/2022 Rady Gminy w Nowym Kawęczynie z dnia 31 maja 2022 r.)